

መጽሐፈ ዜና መዋዕል - አንደኛ

አስተዋፅኦ

I. የትውልድ ሐረግ፡ ከአዳም እስከ ድንረ ምርኮ (1፡1—9፡44)

- (ሀ) ከአዳም እስከ አብርሃም (1፡1-27)
- (ለ) ከአብርሃም እስከ ያዕቆብ (1፡28-54)
- (ሐ) ከያዕቆብ እስከ ዳዊት (2፡1-55)
- (መ) ከዳዊት እስከ ባቢሎን ከምርኮ (3፡1-24)
- (ሠ) የዐሥራ ሁለቱ ነገዶች ትውልድ ሐረግ (4፡1—8፡40)
- (ረ) የትሩፋት ትውልድ ሐረግ (9፡1-34)
 - 1. ከምርኮ የተመለሱት ነገዶች (9፡1-9)
 - 2. ከምርኮ የተመለሱት ካህናት (9፡10-13)
 - 3. ከምርኮ የተመለሱት ሌዋውያን (9፡14-34)
- (ሰ) የሳላል ትውልድ ሐረግ (9፡35-44)

II. ዳዊት፡ የመንግሥቱ ጽናት አስፈላጊነት (10፡1—29፡30)

- (ሀ) የሳላልና የልጆቹ መሞት (10፡1-14)
- (ለ) የኢየሩሳሌም መማረክና የዳዊት ነያላን ሰዎች መማረክ (11፡1—12፡40)
- (ሐ) የታቦቱ መመለስ፤ የአምልኮ መታደስና የመንግሥት መመሥረት (13፡1—16፡43)
- (መ) የዳዊት ነዚዳን (17፡1-27)
- (ሠ) የዳዊት ጦታደራዊ ድሎች (18፡1—20፡8)
- (ረ) ነጢአት የሆነው የዳዊት የሕዝብ ቆጠራ (21፡1-30)
- (ሰ) ቤተ መቅደሱን ለመሥራት ዳዊት ዝግጅቱን ሙሉ በሙሉ ማጠናቀቁ (22፡1-19)
- (ሸ) ለቤተ መቅደሱ አገልግሎት ዳዊት ሌዋውያኑን ማዘጋጀቱ (23፡1—26፡32)
- (ቀ) የዳዊት አስተዳደራዊ ድርጅት (27፡1-34)
- (በ) ዘውዱን ለማውረስና ቤተ መቅደሱን ለመገንባት ዳዊት ያካሄደው የመጨረሻ ዝግጅት (28፡1—29፡20)
- (ተ) ሰሎሞን እንዲነግሥ መደረጉና የዳዊት ሞት (29፡21-30)

ጸሐፊ፡ ዕዝራ ሳይሆን አይቀርም

ዋና ሐሳብ፤ የእስራኤል የመቤዣት ታሪክ

የተጻፈበት ዘመን፤ 450—420 ዓ.ቅ.ክ.

ታሪካዊ ዳራ

በመጽሐፈ ዜና መዋዕል አንደኛና ሁለተኛ ላይ የተጻፈው ታሪክ፤ የቅድመ ምርኮ ታሪክ ነው፤ ይሁን እንጂ የሁለቱ መጻሕፍት መሠረትና ርእየት ድንረ ምርኮን የሚያመለክት ነው፤ ይኸውም በ5ኛው ምዕተ ዓመት አጋማሽ ላይ ማለትም ዕዝራና አያሌ ቊጥር የያዘው የአይሁድ ሁለተኛው የስደተኛ ወገን ከባቢሎንና ከፋርስ ወደ ፓሊስቲና ከተመለሰ በኋላ ነው (457 ዓ.ቅ.ክ.)። ኢየሩሳሌም በናቦከደነፆር መወረሯና መውደጧ (605—586)፤ ከዚህም ጋር ተከታትሎ ኢየሩሳሌም ከሰባ ዓመት በላይ በምርኮ መያዝ፤ የብዙዎችን አይሁድ ተስፋና ፍጹም የሆነ ታላቅ ምኞት አመንምናት ነበር። ስለዚህ ኢየሩሳሌምንና ቤተ መቅደሱን መልሶ ለመገንባት የተመለሱት ምርኮኞች መንፈሳዊ መሠረት እንዲቆምላቸው ፈለጉ፤ ይኸውም ያለፈው የመቤዣት ታሪክ በመታወቂያነት እንዲቋምላቸው እንዲሁም

መጽሐፈ ዜና መዋዕል አንደኛን ማንበብ

መላውን የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአንድ ዓመት ማንበብ ከተፈለገ ዜና መዋዕል አንደኛ ከዚህ ቦታ ላለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በዕሥራ አንድ ቅናት መነበብ ይኖርበታል፡፡

□ 1-2 □ 3-4 □ 5-6 □ 7-8 □ 9-10 □ 11-13 □ 14-16 □ 17-19
□ 20-22 □ 23-25 □ 26-29

ማስታወሻ

እስከ ኖን ልጆች

1 አዳም፣ ሴት፣ ሄኖስ፣ 2 ታይናን፣ መላልኤል፣ ያራድ፣ ሄኖክ፣ ማቱሳላ፣ ሳሚኤል ኖን።

ኖንና ወንዶች ልጆች፤ ሴም፣ ካም፣ ያራት።

ያራታውያን

1:5-7 ተን ምብ — ዘፍ 10:2-5

5 ያራት ወንዶች ልጆች፤ ፬ ማር፣ ማንግ፣ ማዴ፣ ያዋን፣ ቶቤል፣ ሞሳላ፣ ቴራስ።

6 ያራት ወንዶች ልጆች፤ አስከናዝ፣ ራፋት፣ ቴርጋማ።

7 ያራት ወንዶች ልጆች፤ ኤሊሳ፣ ተርሴስ፣ ኪቲም፣ ሮድኢ።

ካማውያን

1:8-16 ተን ምብ — ዘፍ 10:6-20

8 ያራት ወንዶች ልጆች፤ ኩሽ፣ ምጽራይም፣ 9 ፋጥ፣ ከነዓን።

9 ያራት ወንዶች ልጆች፤ ሳባ፣ ኤውፋጥ፣ ሰብታ፣ ራዕማ፣ ሰብቃታ።

10 ያራት ወንዶች ልጆች፤ ሳባ፣ ድዳን።

11 ኩሽ ኖምሩጽን ወለደ፤ እርሱም በምድር ላይ የመጀመሪያው ንያል ጦረኛ ሆነ።

12 ምጽራይም የሉዲማውያን፣ የዕናማውያን፣ የላህሳማውያን፣ የነፍቲሂማውያን፣

13 የፈትሩሲማውያን፣ የፍልስጥኤማውያን ቅድመ አባቶች የሆኑት የክስሉሂማውያንና

1:1 ዘፍ 5:1-32፣ ሉቃ 3:36-38 1:2 ዘፍ 5:9፣ 12:15 1:3 ዘፍ 5:18፣ 21:25፣ 29: ያሁ 1:14 1:4 ዘፍ 5:32፣ 6:10፣ 10:1

የከፍተኛማውያን ነገዶች አባት። ነው።

13 ከነዓን የበኩር ልጅ የሆነው የሲዶን እንዲሁም የኬጢያውያን፣ 14 የኢያቡሳውያን፣ የአሞራውያን፣ የጌርጌሳውያን፣ 15 የኤዊያውያን፣ የዐርካውያን፣ የሲኒውያን፣ 16 የአራዴውያን፣ የሰማርያውያን፣ የአማቲያውያን አባት ነው።

ሴማውያን

1:17-23 ተን ምብ — ዘፍ 10:21-31፣ 11:10-27

17 የሴም ወንዶች ልጆች፤ ኤላም፣ አሦር፣ አርፋክስድ፣ ሉድ፣ አራም። የአራም ወንዶች ልጆች፤ 18 ዑዕ፣ ሁል፣ ጌቴር፣ ሞሳሕ።

18 አርፋክስድ ሳላን ወለደ፤ ሳላም ጌርጌን ወለደ።

19 ጌርጌ ሁለት ወንዶች ልጆች ወለደ፤ በዘመኑ ምድር ስለተከፈለች፣ የአንደኛው ስም ፋሌቅ ተብሎ ተጠራ፤ ወንድሙም ዮቅጣን ተባለ።

20 ዮቅጣንም፣ አልሞዳድን፣ ሣሊፍን፣

1:14 የሰብን ሊቃናት ትርጉም ከዚህ ጋር ይስማማል፤ ዕብራይስጡ ግን፣ የኖን ወንዶች ልጆች የሚለውን አይጨምርም።

1:15 ወንዶች ልጆች ማለት ዘር ወይም ሕዝብ ማለት ነው፤ እንዲሁም ፋ 6-10:17 እና 20

1:18 ግብፍ ናት፤ እንዲሁም ፋ 11

1:12 አባት ማለት ቅድመ አያት ወይም እንጅላት ወይም መሠረት ማለት ነው፤ እንዲሁም ፋ 16

1:13 ወይም፣ የሲዶናውያን አለቃ

1:19 ፋሊት ማለት መከፈል ማለት ነው።

1:1-45 በእነዚህ ቀጥሮች ላይ የትውልድ ሐረግ ተዘርዘሮአል፤ ይህ ትውልድ ሐረግ በዚህ መጽሐፍ ላይ መታከስ ብዙ ዕላማ አለው (1) በመጽሐፈ ዜና መዋዕል አንደኛ ላይ እንደ ሰፈራው እንደ ግንኙነት ነገር ሁሉ፤ የትውልድ ሐረግ ዝርዝር መጻፉ ከምርኮ የተመለሱትን ወገኖች ከቀደምት አባቶቻቸውና ካለፈው መቤገታቸው ጋር ለማስተሳሰር ይረዳል ይህም ሥራ መሠረታቸውንና የአባቶቻቸውን ቅርስ መልሰው እንዲያጤኑ ያስችላቸዋል።

(2) የትውልድ ሐረግ ዝርዝር እግዚአብሔር ከሰው ልጅ ታሪክ ጀምሮ እስካሁኑ እስከ ድንገር ምርኮ ዘመን ድረስ፤ ለራሱ የሚሆነውን ትሩፍ እንዴት እንደ መረጠ ና እንደ ጠበቀ ያሳያል።

(3) የትውልድ ሐረግ የቅርብ ዕላማ ቀደም ባለው ጤተሰብ ርስት መሠረት እስራኤላውያን ቤተሰቦችን ጭድራቱ ላይ መልሶ ለማስፈርና (ከዘሌ 25 ጋር ያነጻጽሩ) ካህናቱ የሚወጡበትን የሊዊን ነገድ በግልጽ ለመለየት ነበር።

(4) የትውልድ ሐረግ የመጨረሻ ዕላማ እግዚአብሔር ለዓለም ድንትን የሚያመጣበትን የቤተሰብ ዘርዕ ትውልድ ለይቶ ለማመልከት ነው። እግዚአብሔር አብርሃምን መርመታል (ፋ 27)፤ ከአብርሃም ዘር ደግሞ ሌላ ቤተ ሰብ ማለትም እስራኤልን (ፋ 34)፤ ከእስራኤል ቤተ ሰብ (2:1)፣ የዳዊት ሐረግ የመጣበትን የይሁዳን ነገድ መረጠ (3:1)። ከዳዊትም ቤተ ሰብ ከሰይጣንና ከነጢአት እስራት ቤዛትን የሚያመጣው መሲሕ የሆነው ልጅ እንደሚመጣ እግዚአብሔር ተስፋ ሰጥቶአል (ዘፍ 3:15 እና ማሳ እንዲሁም በገጽ 68 ላይ፣ “እግዚአብሔር ከአብርሃም፣ ከይስሐቅ፣ ከያዕቆብ ጋር የገባው ኪዳን” በሚልና በገጽ 465 ላይ፣ “እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር የገባው ኪዳን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

1:1 አዳም፣ ሴት፣ ሄኖስ፤ እነዚህ ስሞች የተገኙት ከዘፍ 5:1-32 ላይ ነው፤ ይህም ታሪክ ጸሓፊው የዘፍተረትን የመጀመሪያ ምዕራፍ በታሪክ ሰነድነቱ የቱን ያህል እንዳከበረው ያመለክታል።

ሐሰረሞትን፤ ያራሕን፤
21ሀደራምን፤ አውዛልን፤ ደቅላን፤
22የባልን፤ አቢማኤልን፤ ሳባን፤
23አፈርን፤ ሌውሳዋን፤ የባብን
ወለደ፤ እነዚህ ሁሉ የዮቅጣን
ወንዶች ልጆች ናቸው።

24ሲም፤ አርፋክስድ፤ ሳላ፤

25ዔርር፤ ፋሌቅ፤ ራግው፤

26ሲርሕ፤ ናኮር፤ ታራ፤

27እንዲሁም በኋላ አብርሃም የተባለው
አብራም።

የአብርሃም ቤተ ሰብ

28የአብርሃም ወንዶች ልጆች፤
ይስሐቅ፤ እስማኤል።

የአጋር ዘርች

1፡29-31 ተን ምብ - ዘፍ 25፡12-16

29የእነዚህ ዘርች የሚከተሉት ናቸው፤
የእስማኤል በዙር ልጅ ነባዮት፤
ቁዳር፤ ነብዳኤል፤ መብሳም፤
30ማሰማዕ፤ ዱማ፤ ማሣ፤ ኩዳን፤
ቴማን፤ 31ኢጡር፤ ናፌስ፤
ቂድማ፤ እነዚህ የእስማኤል
ወንዶች ልጆች ናቸው።

የኬጡራ ዘርች

1፡32-33 ተን ምብ - ዘፍ 25፡1-4

32የአብርሃም ቁባት ኬጡራ
የወለደቻቸው ወንዶች ልጆች
ዘምራን፤ ዮቅሳን፤ ሜዳን፤
ምድያም፤ የሰቦቅና፤ ስዌሐ
ናቸው።

የዮቅሳን ወንዶች ልጆች፤
ሳባ፤ ድዳን።

33የምድያም ወንዶች ልጆች፤
ጌፌር፤ ዓፌር፤ ሄኖሳ፤ አቢዳዕ፤
ኤልዳዓ፤
እነዚህ ሁሉ የኬጡራ ዘርች ናቸው።

የሣራ ዘርች

1፡35-37 ተን ምብ - ዘፍ 36፡10-14

34አብርሃም ይስሐቅን ወለደ።
የይስሐቅ ወንዶች ልጆች፤
ዔሳው፤ እስራኤል።

የዔሳው ወንዶች ልጆች

35የዔሳው ወንዶች ልጆች፤
ኤልፋዝ፤ ራጉኤል፤ የዑስ፤
የዕላም፤ ቆሬ።

36የኤልፋዝ ወንዶች ልጆች፤
ቴማን፤ አማር፤ ሰፎ፤ ጎቶም፤
ቄኒዝ፤ ቴምናዕ፤ አማሊቅ።

1፡24
ዘፍ10፡21-25፤
ሉቃ3፡34-36
1፡32 ዘፍ10፡7፤
22፡24
1፡34 ዘፍ17፡5፤
ማቴ1፡2፤
ሉቃ3፡34፤
ሐሥ7፡8
1፡35
ዘፍ36፡14፤19
1፡36 ዘፍ17፡14

37የራጉኤል ወንዶች ልጆች፤
ናሐት፤ ዛራ፤ ሣማ፤ ሚዛህ።

በኤዶም የሚኖሩ የሴይር ሰዎች

1፡38-42 ተን ምብ - ዘፍ 36፡20-28

38የሴይር ወንዶች ልጆች፤
ሎጣን፤ ሦባል፤ ጽብያን፤ ዓና፤
ዲሶን፤ ኤጽር፤ ዲሳን።

39የሎጣን ወንዶች ልጆች፤
ሐሪ፤ ሃማም፤ ቴሞናዕ የሎጣን
እግት ነበረች።

40የሦባል ወንዶች ልጆች፤
ዓልዋን፤ ማኔሐት፤ ዔባል፤ ሰፎ፤
አውናም።
የጽብያን ወንዶች ልጆች፤
አያ፤ ዓና።

41የዓና ወንድ ልጅ፤
ዲሶን።
የዲሶን ወንዶች ልጆች፤
ሔምዳን፤ ኤስባን፤ ይትራን፤
ክራን።

42የኤጽር ወንዶች ልጆች፤
ቢልሐን፤ ዛዕዋን፤ ዓቃን።
የዲሳን ወንዶች ልጆች፤
ዑዕ፤ አራን።

የኤዶም ያስ ነገሥታት

1፡43-54 ተን ምብ - ዘፍ 36፡31-43

43በእስራኤል አንድም ንጉሥ ገና
ሳይነግሥተ በኤዶም ምድር የነገሡ
ነገሥታት እነዚህ ናቸው፤ የሴይር
ልጅ ባላቅ፤ ከተማዬቲም ዲንሃባ
ትባል ነበር።

44ባላቅ ሲሞትም የባሶራ ሰው የሆነው
የዛራ ልጅ ኢዮባብ በእግሩ ተተክቶ
ነገሠ።

45ኢዮባብ ሲሞት የቴማን አገር ሰው
የሆነው ሱሳም በእግሩ ተተክቶ
ነገሠ።

46ሱሳም ሲሞት በሞዓብ ምድር

41፡22 አንዳንድ የዕብራይስጥ ቅጂና የሱርስቱ
ትርጉም (እንዲሁም ዘፍ 10፡28 ይመ) ከዚህ ጋር
ይስማማል፡ ብዙ የዕብራይስጥ ቅጂች ግን፤ ዒባል
ይላሉ።

41፡24 ዕብራይስጡ ከዚህ ጋር ይስማማል፡ አንዳንድ
የሰብዓ ሊቃናት ቅጂች ግን፤ አርፋክስድ፤ ቃይንም
ይላሉ (የዘፍ 11፡10 ማብ ይመ)።

41፡36 ብዙ የዕብራይስጥ ቅጂች፤ አንዳንድ የሰብዓ
ሊቃናት ትርጉሞችና የሱርስቱ ቅጂ (እንዲሁም
ዘፍ 36፡11 ይመ) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ እያሌ የዕ
ብራይስጥ ቅጂች ግን፤ ጸፊ ይላሉ

41፡41 ብዙ የዕብራይስጥና አንዳንድ የሰብዓ
ሊቃናት ትርጉሞች (እንዲሁም ዘፍ 36፡26)
ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ እያሌ የዕብራይስጥ ቅጂች
ግን፤ ሐምራን ይላሉ።

41፡43 ወይም፤ እስራኤላዊ የሆነ ንጉሥ ጽ
በእነርሱ ላይ ከመንገሡ በፊት

1፡37 ዘፍ36፡17
1፡40 ዘፍ36፡2
1፡45 ዘፍ36፡11

ምድያምን ድል ያደረገው የባዳድ
ልጅ በእግሩ ተተክቶ ነገሡ።
የከተማዬቱም ስም ዓዊት ተባለ።

21:3 ዘፍ29:35;
38:2-10;
ዘኁ26:19

⁴⁷ሃዳድም ሲሞት የመሥራቃ ሰው
የሆነው ሠምላ በእግሩ ተተክቶ
ነገሡ።

⁴⁸ሠምላም ሲሞት በወንዙኸ አጠገብ
ያለችው የረሚቦት ሰው የሆነው
ሳኡል በእግሩ ተተክቶ ነገሡ።

⁴⁹ሳኡልም ሲሞት የዓክቦር ልጅ
የሆነው በአልሐናንም በእግሩ
ተተክቶ ነገሡ።

⁵⁰በአልሐናን ሲሞት ሀዳድ በእግሩ
ተተክቶ ነገሡ። ከተማውም ፋቡ
ትባል ነበር፤ ሚስቱ መሄጣብኤል
ትባለች፤ እርሷም የሚሃሃብ ልጅ
የመጥፊድ ልጅ ነበረች። ⁵¹ሀዳድም
ሞተ።

ዋና ዋናዎቹ የኤዶም ሕዝብ አለቆች
እነዚህ ነበሩ፤
ቲምናዕ፣ ዓልዋ፣ ዮቱት፣
⁵²አህሊባማ፣ ኤላ፣ ፊኖን፣
⁵³ቄኔዝ፣ ቲማን፣ ሚብላር፣
⁵⁴መግዲኤል፣ ዓራም። እነዚህ
የኤዶም አለቆች ነበሩ።

የእስራኤል ወንዶች ልጆች

2:1ኦ2 ተገ ምዝ - ዘፍ 35:23-26

2 የእስራኤል ወንዶች ልጆች እነዚህ
ንበሩ፤ ሮቤል፣ ስምዖን፣ ሌዊ፣ ይሁዳ፣
ይሳከር፣ ዛብሎን፣ ጊዳን፣ ዮሴፍ፣ ብንያም፣
ጌታሊም፣ ጌድ፣ አሴር።

ይሁዳ

2:5-15 ተገ ምዝ - ሩት 4:18-22;
ግፍ 1:3-6

እስከ ኤስርን ወንዶች ልጆች

³የይሁዳ ወንዶች ልጆች፤
ዔር፣ አውናን፣ ሴሎም፤
እነዚህን ሦስቱን ከከነዓናዊት
ሚስቱ ከሲዋ ወለደ። የሰቡር
ልጅ ዔር በአግዚአብሔር ፊት
ክፉ ሰው ሆነ፤ አግዚአብሔርም

2:5 ዘፍ46:12;
ዘኁ26:21
2:7 ኢሱ6:18;
7:1
2:9 ዘኁ26:21
2:10 ዘዐ6:23;
ዘኁ14:71
ሉቃ3:32-33
2:12 ሩት2:11;
4:17
2:13 ሩት4:17;
14መ:16:6

2:1 የእስራኤል ወንዶች ልጆች፤ በምዕ 1 ላይ
ጸሐፊው ከአዳም ጀምሮ (ፋ. 1) እስከ አብርሃም (ፋ. 27)፣
ከዚያም እስከ እስራኤል (ፋ. 34) ያልትን ዘርህ
ትውልዶች ይዘረዝራል። በእስራኤል (ይኸውም በያዕ
ቶብ) ልጆች በኩል አግዚአብሔር የምድርን ሕዝብ ሁሉ
ለመሰረክ የወሰነበት (ዘፍ 12:3) የተመረጠው ሕዝብ
ተገኘ። በምዕ 2-8 ጸሐፊው የእስራኤልን ዐሥራ ሁለት
ወንድ ልጆች ትውልድ ሐረግ ይዘረዝራል። ከነገዶች
መካከል የይሁዳ ትውልድ ሐረግ የመጀመሪያውን
ሰፍራ ይዞአል (ፋ. 3)፤ ምክንያቱም የቤዛዊነት ታሪክ

ቀሠፈው። ሃልጃም ሚስት
የነበረችው ትዕማር ፋራስንና ዛራን
ወለደችለት፤ ይሁዳም ባጠቃላይ
አምስት ወንዶች ልጆች ነበሩት።

⁵የፋራስ ወንዶች ልጆች፤
ኤስርም፣ ሐሙል።

⁶የዛራ ወንዶች ልጆች፤
ዘምሪ፣ ኤታን፣ ሃማን፣ ከልኮል፣
ዳራ፤ ባጠቃላይ አምስት ናቸው።

⁷የከርሚ ወንድ ልጅ አካን፤
እርሱም ፈጽሞ መደምሰስ
የነበረበትን ነገር ሰርቆ በእስራኤል
ላይ ጥፋት፤ እንዲመጣ ያደረገ
ነው።

⁸የኤታን ወንድ ልጅ፤
አዛርያ።

⁹የኤስርም ወንዶች ልጆች፤
ይሪሐምኤል፣ አራም፣ ካሊብ።

**ከኤስርም ልጅ ከአራም ጀምሮ ያለው
የትውልድ ሐረግ**

¹⁰አራም አሚናዳብን ወለደ፤
አሚናዳብም የይሁዳ ሕዝብ መሪ
የሆነውን ነአሶንን ወለደ፤ ¹¹ነአሶን
ሰልሞንን፤ ወለደ፤ ሰልሞንን በዔዝን
ወለደ። ¹²በዔዝ አ.ዮቤድን ወለደ፤
አ.ዮቤድ እሴይን ወለደ።

¹³የእሴይ ወንዶች ልጆች፤
የበኩር ልጁ ኤልያብ፣ ሁለተኛ
ልጁ አሚናዳብ፣ ሦስተኛ ልጁ
ሣማ፣ ¹⁴አራተኛ ልጁ ናትናኤል፤
አምስተኛ ልጁ ራዳይ፤

*1:48 ምናልባት ሌፍራጥን ነው።
*2:6 አያሌ የዕብራይስጥ ቅጂች ከዚህ ጋር
ይሰማሉ። አንዳንድ የዕብራይስጥ፣ የሰብዓ ሊቃናት
ትርጉሞችና የሰርሰቱ ቅጂች (እንዲሁም 1ኛ 4:31
ይመ) ግን፤ ጸርዳ ይላሉ።
*2:7 አካን ማለት፣ ጥር ወይም፣ መዘራ ማለት
ነው።
*2:7 የዕብራይስጡ ቃል አንድን ሰው ወይም ነገር
ሙሉ በሙሉ በማጥፋት ለአግዚአብሔር መስጠትን
ያመለክታል።
*2:9 ዕብራይስጡ፤ ከልብይ ይላል፤ ይኸውም፣ ካሊ
ብ ማለት ነው።
*2:11 የሰብዓ ሊቃናት ትርጉም (እንዲሁም
ሩት 4:31) ከዚህ ጋር ይሰማል፤ ዕብራይስጡ
ግን፤ ሳልማ

ምንጭ ወደ መሲሔ የሚወርደው በእርሱ በኩል
በተለይም በዳዊትና በዘርዘር በኩል በመሆኑ ነው (ከ3:1)
ከ2ሳሙ 23:5 ጋር ያነጻጽሩ።
2:5 የ ... ወንዶች ልጆች፤ የትውልድ ሐ
ረት ዝርዝር የተወሰኑ ዘሮችን መምረጡ ለዐላማው
የሚሆነውን ለይቶ ለመያዝ ነው። “የ ... ወንድ
ልጅ” የሚለው ንዑስ ሐረግ “የ ... ዘር” ማለትም
ሊሆን ይችላል፤ ስለዚህ አንዳንድ ወንዶች ልጆች
ወይም ትውልዶች ተገድፈው ሊሆን ይችላል።

¹⁵ስድስተኛ ልጁ አሳም፤ ሰባተኛ ልጁ ዳዊት። ¹⁶እንቶቻቸውም ጽሩያና አቢግያ ነበሩ። የጽሩያ ሦስት ወንዶች ልጆች አቢሳ፤ ኢዮአብና አሣኤል ነበሩ። ¹⁷አቢግያ አሣኤልን ወለደች፤ አባቱም ዩቲር የተባለ እስማኤላዊ ነበረ።

የኤስሮም ልጅ ካሌብ

¹⁸የኤስሮም ልጅ ካሌብ ከሚስቱ ከዓዙባና አንዲሁም ከይሪያት ወንዶች ልጆች ወለደ፤ ከዓዙባ የተወለዱት ወንዶች ልጆች እነዚህ ናቸው፤ ያሳር፤ ሶባብ፤ አርዶን። ¹⁹ዓዙባ ስትሞት፤ ካሌብ ኤፍራታን አገባ፤ እርሷም ሆርን ወለደችለት። ²⁰ሆር ኡሪን ወለደ፤ ኡሪም ባስልኤልን ወለደ። ²¹ከዚያም በኋላ ኤስሮም ሥልሳ ዓመት ሲሆነው የገለዓድን አባት የማኪርን ልጅ አገባ፤ እርሷም ሠጉብን ወለደችለት። ²²ሠጉብም ኢያዕርን ወለደ፤ እርሱም በገለዓድ ምድር ሃያ ሦስት ከተሞች ያስተዳድር ነበር። ²³ይሁን እንጂ ጌሹርና አራም፤ ቄናትንና በዙሪያዋ የሚገኙትን ሥልሳ መንደሮች ጨምሮ የኢያዕርን ከተሞች ነጠቁት። እነዚህ ሁሉ የገለዓድ አባት የማኪር ዘሮች ነበሩ። ²⁴ኤስሮም በካሌብ ኤፍራታ ከሞት በኋላ፤ ሚስቱ አቢያ የቀቀሐን አባት። አሽሐርን ወለደችለት።

የኤስሮም ልጅ ይረሕምኤል

²⁵የኤስሮም የበኩር ልጅ የይረሕምኤል ወንዶች ልጆች፤ የበኩር ልጁ ራም፤ ቡናህ፤ አራን፤ አጼም፤ አኪያ። ²⁶ይረሕ ምኤል ዓጣራ የተባለች ሌላ ሚስት ነበረችው፤ እርሷም የአናምን እናት ነበረች። ²⁷የይረሕምኤል የበኩር ልጁ የራም ወንዶች፤ መዓስ፤ ያሚን፤ ዔቄር። ²⁸የአናም ወንዶች ልጆች፤ ሸማይና ያዳ። የሸማይ ወንዶች ልጆች፤ ናዳብና አቢሱር። ²⁹የአቢሱር ሚስት አቢካኤል ትባላለች፤ እርሷም አሕባንንና ሞሊድ የተባሉ ልጆች ወለደችለት። ³⁰የናባድ ወንዶች ልጆች፤

2+16
14መ-26+6፤
ሳመ-2+13+18
2+17
24መ-17+25
2+19 ተ-42+50
2+20 ዘ83+2
2+21 ዘ7+27+1
2+23
ዘ7+32+41+42፤
ዘ83+14
2+24 1ዘ54+5

ሴሌድ፤ አፋይም፤ ሴሌድ ወንድ ልጅ ሳይወልድ ሞተ። ³¹የአፋይም ወንድ ልጅ፤ ይሸዒ። ይሸዒም ሶሳን ወለደ። ሶሳን አሕላይን ወለደ።

³²የሸማይ ወንድም የያዳ ወንዶች ልጆች፤ ዩቲር፤ ዮናታን፤ ዩቲርም ልጅ ሳይወልድ ሞተ።

³³የዮናታን ወንዶች ልጆች፤ ፌሊት፤ ዛዛ። እነዚህ የይረሕምኤል ዘሮች ነበሩ።

³⁴ሶሳን ሴቶች ልጆች እንጂ ወንዶች ልጆች አልነበሩትም። እርሱም ኢዮሄል የተባለ ግብዓዊ አገልጋይ ነበረው። ³⁵ሶሳን ልጁን ለአገልጋዩ ለኢዮሄል ሚስት ትሆነው ዘንድ ሰጠው፤ እርሷም ዓታይ የተባለ ወንድ ልጅ ወለደችለት።

³⁶ዓታይ ናታንን ወለደ፤ ናታንም ዛባድን ወለደ፤ ³⁷ዛባድ ኤፍላልን ወለደ፤ ኤፍላል ያቤድን ወለደ፤ ³⁸ያቤድ ኢዩን ወለደ፤ ኢዩ ዓዛርያስን ወለደ፤ ³⁹ዓዛርያስ ኬሌስን ወለደ፤ ኬሌስ ኤልዓሣን ወለደ፤ ⁴⁰ኤልዓሣ ሲስማይን ወለደ፤ ሲስማይ ሰሎምን ወለደ፤ ⁴¹ሰሎም የቃምዮን ወለደ፤ የቃምዮም ኤሊሳማን ወለደ።

የካሌብ ጉሣዎች

⁴²የይረሕምኤል ወንድም የካሌብ ወንዶች ልጆች፤ የበኩር ልጁ ሞሳ ሲሆን፤ እርሱም ዚፍን ወለደ፤ ዚፍም መሪሳን፤ ወለደ፤ መሪሳም ኬብሮንን ወለደ። ⁴³የኬብሮን ወንዶች ልጆች፤ ቆሬ፤ ተፋዋ፤ ሬቄም፤ ሸማዕ። ⁴⁴ሸማዕ ረሐምን ወለደ፤ ረሐምም ዮርቅዓምን ወለደ። ሬቄም ሸማይን ወለደ፤ ⁴⁵ሸማይም ማዖንን ወለደ፤ ማዖንም ቤት ጽርን ወለደ። ⁴⁶የካሌብ ቁባት ዔፋ ሐራንን፤ ሞዳን፤ ጋዜዝን ወለደች። ሐራንም ጋዜዝን ወለደ። ⁴⁷የሀሳይ ወንዶች ልጆች፤

²²+23 ወይም፤ የኢያሰርን መኖሪያ ነጠቀ
²²+24 በዚህም ሆነ በተጥር 42+45+49-52 ላይ፤
አባት ማለት፤ የአገር ሽማግሌ ወይም፤ የጦር መሪ ማለት ነው።
²²+42 የዚህ ቃል የዕብራይስጡ ትርጉም በትክክል አይታወቅም።

2+36 1ዘ51+41
2+45
ኢሉ15+55+58

ሬጌም፣ኢ.ዮታም፣ ጌሻን፣ ፋሊጥ፣
ዲፋ፣ ሽዓፍ።

⁴⁸የካሊብ ቀባት ማዕከ ሺቤርን፣
ቲርሐናን ወለደችለት።
⁴⁹እንዲሁም የመድማናን አባት
ሽዓፍን፣ የመክቢናንና የጊብዓን
አባት ሱሳን ወለደች። ካሊብ ዓከላ
የተባለች ልጅ ነበረችው። ⁵⁰እነዚህ
ሁሉ የካሊብ ዘሮች ነበሩ።

የኤፍራታ የበኩር ልጅ የሐር ወንዶች
ልጆች፤
ሦባል የቂርያት ይዓሪም አባት፤
⁵¹ሰልሞን የቤተሉሐም አባት፤
ሐራፍ የቤት ጋዴር አባት።

⁵²የቂርያት ይዓሪም አባት የሦባል
ዘሮች፤
የመናሕታውያን ነዋሪዎች
እኩሌታ፣ ሀርኤ፤

⁵³እንዲሁም የቂርያት ይዓሪም
ጎሣዎች፤ ይትራውያን፣
ፋታውያን፣ ሹማታውያን፣
ሚሸራውያን፣ ጸርዓውያንና

ኤሽታላውያን ከእነዚህ የመጡ
ጎሣዎች ነበሩ።

⁵⁴የሰልሞን ዘሮች፤
ቤተሉሐም፣ ነጠፋውያን፣
ዓጣሮች ቤት የሐብ፣
የመናሕታውያን እኩሌታ፣
ጸርዓውያን። ⁵⁵በየቤጽ የሚኖሩ
የጸሐፍት ጎሣዎች። ቲርዓውያን፣
ሺምዓታውያን፣ ሠካታውያን።
እነዚህ ከፈካብ ቤት አባት
ከሐማት የመጡ ቁናውያን
ናቸው።

የዳዊት ወንዶች ልጆች

3፡1-4 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 3፡2-5
3፡5-8 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 5፡14-16፤
1ዜና 14፡4-7

3 ዳዊት በኬብሮን ሳለ የወለዳቸው ወንዶች
ልጆች እነዚህ ነበሩ፤
ከኢይዝራኤላዊታ ከአኪናሆም
የተወለደው የበኩር ልጅ አምናን፣
ሁለተኛው ከቀርሚሎሳዊታ
ከአቢግያ የተ ወለደው ዳንኤል፤

²ሦስተኛው ከጌሹር ንጉሥ ከተልማይ
ልጅ ከመዓክ የተወለደው
አቤሲሎም፤
አራተኛው የአጊት ልጅ አዶንያስ፤
³አምስተኛው የአቢጣል ልጅ

2፡49
ኢሱ15፡16፡31
2፡50 ቀ፡19፡
1ዜና4፡4
2፡53
2ሳሙ23፡38
2፡54 ዕዝ2፡22፡
ህ7፡26፡ 12፡28
2፡55 ዘፍ15፡19፡
ኢሱ19፡35፡
መሳ4፡11፡
2ሃ10፡15፡23፡
ኤር35፡2-9
3፡1ኢሱ15፡56፡
1ሳሙ25፡42፡43፡
1ዜና14፡3፡ 28፡5
3፡2 1ሃ72፡22

3፡4 2ሳሙ5፡4፡5፡
1ዜና29፡27
3፡5 2ሳሙ11፡3
3፡9 2ሳሙ13፡1፡
1ዜና14፡4
3፡10
1ሃ714፡21-31፡
15፡1-8፡9-24፡
2ዜና12፡16፡
13፡1፡
17፡1-21፡3
3፡11
2ሃ78፡16-24፡
8፡25-10፡14፡
11፡1-12፡21፡
2ዜና21፡1፡
22፡1-10፡
22፡11-24፡27
3፡13
2ሃ716፡1-20፡
18፡1-20፡21፡
21፡1-18፡
2ዜና29፡1፡
33፡1፡ ኢሳ1፡1፡
ኤር26፡19፡
ሆሊ1፡1፡ ሚክ1፡1፡
3፡14 2ሃ721፡19-
26፡ 22፡1፡
2ዜና33፡21፡
34፡1፡ ኤር1፡2፡
3፡6፡ 25፡3፡
ሰር1፡1፡
3፡15
2ሃ723፡31፡34፡
ኤር37፡1፡
3፡16
2ሃ724፡6፡8፡18
3፡17 ዕዝ32፡
3፡18 ዕዝ18፡፡
5፡14፡ ኤር22፡30
3፡19 ዕዝ2፡2፡
3፡2፡ 5፡2፡
ህ7፡7

ሰፋጥያስ፣ ስድስተኛው ከሚሱቱ
ከዔሚላ የተወለደው ይትረጎም።
እነዚህ ስድስቱ የተወለዱት ዳዊት
በኬብሮን ሆኖ ሰባት ዓመት ተኩል
በገዛበት ጊዜ ነበር።
ዳዊት በኢየሩሳሌም ሠላሳ
ሦስት ዓመት ነገሠ፤ ⁵በዚያም
የወለዳቸው ልጆች እነዚህ ነበሩ፤
ሳሙስ፣፡ ሶባብ፣ ናታን፣ ሰሎሞን፤ እነዚህ
አራት ወንዶች ልጆች ከዓሚኤል ልጅ
ከቤርሳቤህ የተወለዱ ናቸው። ⁶እንዲሁም
ሌሎች ወንዶች ልጆች ነበሩት፤ ስማቸውም
ኢያቤሐር፣ ኤሊሱዔ፣ ኤሊፋላት፣ ጊኖጋ፣
ናፌቅ፣ ያፍያ፣ ⁷ኤሊሳማ፣ ኤሊዳሄ፣ ኤሊ
ፋላት ይባላል፤ ባጠቃላይ ዘጠኙ ነበሩ።
ከቀባቶቹ ከወለዳቸው ወንዶች ልጆች ሌላ
እነዚህ ሁሉ ልጆቹ ነበሩ፤ እነዚህም ትዕማር
የምትባል እሳት ነበረችቸው።

የይሁዳ ነገሥታት

¹⁰የሰሎሞን ልጅ ሮብዓም ነበረ፤
የሮብዓም ልጅ አቢያ፤
የአቢያ ልጅ አሳ፤
የአሳ ልጅ ኢዮሣፍጥ፤
¹¹የኢዮሣፍጥ ልጅ አዮራም፤
የአዮራም ልጅ አካዝያስ፤
የአካዝያስ ልጅ ኢዮአስ፤
¹²የኢዮአስ ልጅ አሚሰያስ፤
የአሚሰያስ ልጅ ዓዛርያስ፤
የዓዛርያስ ልጅ ኢዮአታም፤
¹³የኢዮአታም ልጅ አካዝ፤
የአካዝ ልጅ ሕዝቅያስ፤
የሕዝቅያስ ልጅ ምናሴ፤
¹⁴የምናሴ ልጅ አሞጽ፤
የአሞጽ ልጅ ኢዮሰያስ።
¹⁵የኢዮሰያስ ወንዶች ልጆች፤
በኩሩ የሐናን፤
ሁለተኛ ልጁ ኢዮአቂም፤
ሦስተኛ ልጁ ሴዴቅያስ፤
አራተኛ ልጁ ሰሎም።
¹⁶የኢዮአቂም ዘሮች፤
ልጁ ኢኮንያ፤ ልጁ ሴዴቅያስ።

**ከምርኮ በኋላ የነበረው የነገሥታቱ
የትውልድ ሐረግ**

¹⁷የምርኮኛው የኢኮንያን ዘሮች፤
ልጁ ሰላትያል፤ ¹⁸መልከራም፤
ፈዳያ፤ ሺናጸር፤ ይቃምያ፤
ሆሻማ፤ ነዳብያ።

¹⁹የፈዳያ ወንዶች ልጆች፤

²⁰2፡55 ወይም፤ ሰፍራውያን
²¹3፡5 ሶብራይጡ፤ ሺማ ይላል፡ ሻሙአ ከሚለው
ጋር አንድ ነው።

3፡1 ዳዊት ... ወንዶች ልጆች፤ ጸሐፊው ለዳዊት
ዘርዕ ትውልድች ልዩ ትኩረት ያደርጋል። የአገዛዝነቱ
ርን ሕዝብ ለመግዛት እግዚአብሔር መሰላቸውን ንጉሥ
አመጣለሁ ብሎ ተስፋ የገባው ከዳዊት ቤተ ሰብ ነው

(2ሳሙ 7፡12-17)። ጸሐፊው ለማመልከት የፈለገው
የዳዊት መንግሥት የተደመሰሰ ቢሆንም እንኳ ዘርዕ
ትውልዱ እልጠፋም፤ ስለዚህ እግዚአብሔር የሰጠውን
ተስፋ የሚፈጽም ንዋል አምላክ ነው፤ ይፈጽመዋልም።

ዘሩባቤል፤ ሰሚኢ።
የዘሩባቤል ወንዶች ልጆች፤
ሚሱላም፤ ሐናንያ፤
እጎታቸው ሰሎሚት ትባላለች።
20 ሌሎችም አምስት ልጆች ነበሩ፤
እነርሱም ሐብባይ አሄል፤ በራክያ፤
ሐሳድያ፤ ዮሻብሒሴ።

21 የሐናንያ ዘሮች፤
ፈላጥያ፤ የሻያ፤ እንዲሁም
የረፋያ፤
የአርናን፤ የአብድዩና የሴኪንያ
ወንዶች ልጆች።

22 የሴኪንያ ዘሮች፤
ሸማያና ወንዶች ልጆች፤
ሐሙስ፤ ይግአል፤ ባሪዖል፤
ነፃርያ፤
ሻፋ፤ ባጠቃላይ ስድስት ነበሩ።

23 የነፃርያ ወንዶች ልጆች፤
ኤልዮዴናይ፤ ሐዝቅያስ፤
ዓዝሪቃም፤
ባጠቃላይ ሦስት ነበሩ።

24 የኤልዮዴናይም ወንዶች ልጆች፤
ሆዳይዋ፤ ኤልያሴብ፤ ፊልያ፤
ዓቂብ፤ ዮሐናን፤ ደላያ፤ ዓናኒ፤
ባጠቃላይ ሰባት ናቸው።

ሌሎች የይሁዳ ጉሣዎች

4 የይሁዳ ዘሮች፤
ፋሬስ፤ ኤስሮም፤ ከርሚ፤ ሆር፤ ሦባል።
2 የሦባል ልጅ ራያ ኢሌትን ወለደ፤ ኢሌት
ደግሞ አሐማይንና ላሃድን ወለደ፤ እነዚህም
የጸርዓውያን ጉሣዎች ናቸው።

3 የኤጣም ወንዶች ልጆች፤ እነዚህ
ናቸው፤ አይዝራኤል፤ ይሸማ፤
ይደባሽ፤ እጎታቸው ሃጽሌል፤
ትባላለች። ፋትኤል ጌዶርን
ወለደ፤ ኤጽር ደግሞ ሐሻምን
ወለደ። እነዚህ የኤፍራጋ የበኩር
ልጆና የቤተ ልሔም አባት የሆነው
የሆር ዘሮች ናቸው።

5 የቲቂሔ አባት አሽሐር፤ ሐላና ነዕራ
የተባለ ሁለት ሚስቶች ነበሩት።

6 ነዕራም አሐዛምን፤ አፈርን፤
ቴምኒን፤ አሐሽታሪን ወለደችለት፤
የነዕራ ዘሮች እነዚህ ነበሩ።

3+22 ዕዝ8+2-3
4+1 ዘፍ29+35፤
ዘፍ26+21፤
1ዜ52+3
4+4 ሩት1+19፤
1ዜ52+50
4+5 1ዜ52+24

7 የሔላ ወንዶች ልጆች፤
ዴሬት፤ ይጽሐር፤ ኤትናን
ናቸው።

8 የቆጽ ወንዶች ልጆች ደግሞም
ዓትብ፤ ጸቢባና፤ የሃሩም ናቸው።
9 የቤጽ ከወንድሞቹ ይልቅ የተከበረ ሰው
ነበረ፤ እናቱም "በጣር የወለድሁት" ስትል
ሰሙን የቤጽ አለችው። 10 የቤጽም፤ "አቤቱ፤
እንድትባርከኝ፤ ግዙቱንም እንድታሰፋልኝ
እለምንሃለሁ፤ እጅህ ከእኔ ጋር ትሁን፤
ከሥቃይና ከጉዳትም ጠብቀኝ" በማለት ወደ
እስራኤል አምላክ ጮች። እግዚአብሔርም
የሰማነውን ሰጠው።

11 የሹሐ ወንድም ክሱብ ምሕርን
ወለደ፤ ምሕርም ኤሽቶን ወለደ።
12 ኤሽቶን ቤትራፋንና ፋሴሐን
ወለደ፤ የዒር ናሐሽን ከተሞች
የቁረቁረ አርሱ ነው። እነዚህ
የሬካ ሰዎች ናቸው።

13 የቄኔዝ ወንዶች ልጆች፤
ጎቶንያል፤ ሠራይ።
የጎቶንያል ወንዶች ልጆች፤
ሐታት፤ መሆናታይ። 14 መሆናታይ
ደግሞ የፍራን ወለደ።
ሠራያ የኢዮአብ አባት ሲሆን፤
ኢዮአብ ጌሐራሽምን ወለደ፤
የእደ ጥበብ ባለ ሙያዎች ስለ
ነበሩ ይህ ስም ተሰጣቸው።

15 የዮፎኔ ልጅ ዮክሌብ ወንዶች
ልጆች፤ ዓሩ፤ ኤላ፤ ነፃም።
የኤላ ልጅ፤
ቄኔዝ።

16 የይሃሌልኤል ወንዶች ልጆች፤
ዚፍ፤ ዚፍ፤ ቴርያ፤ አሣርኤል።

17 የዕዝራ ወንዶች ልጆች፤

4+3 አንጻንድ የሰባን ሊቃናት ቅጆች (አንጻሁም
ሹልጌት ይመ) ከዚህ ጋር ይሰማሉ።
ዕብራይስጡን ግን፤ አባት ይላል
4+4 ቃል በቃል ሲተረጎም አባት ሆነ ማለት
ነው። ይህም ምናልባት፤ አባት ማለት፤ የጉሣው፤
እንዝላች፤ እንጅላት ወይም፤ መሠረት መሆኑን
የሚያመለክት ነው
4+12 ወይም፤ የዒር ናሐሽ አባት ነው
4+13 አንጻንድ የሰባን ሊቃናት ትርጉሞችና
የሹልጌት ቅጅ ከዚህ ጋር ይሰማሉ። ዕብራይስጡ
ግን፤ መሆናታይ የሚለውን አይጨምርም።
4+14 ጌሐራሽም ማለት የእደ ጥበብ ሸለቆ ማለት
ነው።

4+13 ኢሱ15+17
4+17 ዘፀ15+20

4+10 የቤጽም ወደ እስራኤል አምላክ እንዲህ
ሲል ጮች፤ ጽድቅ የሞላበት የቤጽ አርአያነት
አግዚአብሔር በታማኝነት የሚጠሩትን እንደሚባርክ
ባለው እውነት ላይ አጽንዖት ያደርጋል። የቤጽ፤
"ከወንድሞቹ ይልቅ የተከበረ ሰው" እንደ ነበር (ቍ 9)
ያስተውሉ። የእግዚአብሔር መለኮታዊ ባርኮትና ጥበቃ
ባጋጣሚ ላይሆን እኛ ለእርሱና በምድር ላይ ባለው
ዕላማው ስንቆምና በጸሎት ወደ እርሱ ስንቀርብ መሆኑን
የቤጽ በተለይ ያሳያል (ማቴ 6+13 እና በገጽ 528 ላይ፤

"መልስ የሚያስገኝ ጸሎት" በሚል ርእስ የቀረበውን
የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። የጸሐፊው አመለካከት
ምን እንደ ሆነ በ2ዜና 20+20 ላይ እንደሚከተለው
ተገልጿል፤ "በአምላካችሁ በእግዚአብሔር እመኑ፤
ትጽግላችሁ።" የቤጽ ጸሎት ለአማኞች ሁሉ አርአያ
የሚሆን ጸሎት ነው።
4+10 ከጉዳትም ጠብቀኝ፤ ማቴ 6+13 እና
ማብራሪያውን ይመለከቱ።

ፍቱር፣ ሚሬድ፣ ጌሬር፣
ያሎን። ከሚሬድ ሚስቶች
አንዲቱ ማርያምን፣ ሸማይንና
የኤሽትምዓን አባት ይሸባን
ወለደች።¹⁸ አይሁዳዊት ሚስቱም
የጌዶርን አባት ዮሬድን፣ የሦኮን
አባት ሐቤርን፣ የዛኖዋን አባት
ይቁቲኤልን ወለደች፤ እነዚህም
ሚሬድ ያገባት የፈርዖን ልጅ
የቢትያ ልጆች ናቸው።

¹⁹የሆዲያ ሚስት የነሐም እናት
ወንዶች ልጆች፤
የገርሚው የቅዱላ አባት፣
ማዕከታዊው ኤሽትምዓ።

²⁰የሺሞን ወንዶች ልጆች፤
አምናን፣ ሪና፣ ቤንሐናን፣
ቲሎን። የደሺዒ ዘርች፤ ዘሐትና
ቤንዞሐት።

²¹የይሁዳ ልጅ የሲሎም ወንዶች
ልጆች፤ የሊካ አባት ዔር፣ የመሪሳና
በቤት አሽቤዓ የበፍታ ጨርቅ ሠራ
የሆነ፣ ጉማዎች አባት ለዓዳ፣
²²የቁም፣ የብዜባ ሰዎች፣ ኢዮአስ፣
ሞዓብን የገዛ ሣራፍና ያሸብሌሐም።
ታሪካቸውም ጥንታዊነት ያለው
ነው።²³ ሰዎቹ በነጥላምና በጋደራ
የሚቀመጡ ሽክላ ሠሪዎች ነበሩ፤
በዚያም በመቀመጥ ለንጉሡ ሽክላ
ይሠሩ ነበር።

፩ኛዋን

4፡28-33 ተገኝ ምብ - ኢሱ 19፡2-10

²⁴የሰምዖን ዘርች፤
ነሙኤል፣ የሚን፣ ያሪን፣ ዛራ፣
ሳኦል፤

²⁵ሰሎም የሳኦል ልጅ ነው፤
መብሳም የሰሎም ልጅ ነው፤
ማስማዕ ደግሞ የመብሳም ልጅ
ነው።

²⁶የማስማዕ ዘርች
ልጁ ሃሙኤል፣ ልጁ ዘክርያስ ልጁ
ሰሚኢ።

²⁷ሰሚኢ ዐሥራ ስድስት ወንዶችና
ስድስት ሴቶች ልጆች ነበሩት፤ ወንድሞቹ
ግን ብዙ ልጆች አልነበሯቸውም፤ ስለዚህ
ጉማቸው በሙሉ እንደ ይሁዳ ሕዝብ ብዙ
አልነበረም።²⁸ የኖሩባቸውም ቦታዎች እነዚህ
ናቸው፤ ቤርሳቤህ፣ ሞላደ፣ ሐጻርሹዓል፣
²⁹ቢልሃ፣ ሄዴም፣ ቶላደ፣³⁰ቤቲኤል፣
ሐርማ፣ ጸቅላግ፣³¹ቤትማርካቦት፣
ሐጻርሱሰም፣ ቤት ቢሪ፣ ሸዓራይም፤ እስከ
ዳዊት ዘመን መንግሥት ድረስ የኖሩት
በእነዚህ ከተሞች ነው።³² በእካባቢያቸው
የሚገኙት መንደሮች ደግሞ ኤጣም፣
ዓይን፣ ሬዋን፣ ቶኪን፣ ዓሻን የተባሉ
አምስት ከተሞች ናቸው፤³³ በእነዚህም

4+18 ኢሱ15፡34
4+19 ዘፋ3፡14፤
ኢሱ15፡44
4+21 ዘፍ38፡5
4+24 ዘፍ29፡33፤
ዘጥ26፡12
4+28 ዘፍ1፡14፤
ኢሱ15፡26
4+29 ኢሱ15፡29
4+30 ዘጥ14፡45፤
ኢሱ15፡31
4+31 ኢሱ15፡36
4+32 ዘጥ34፡11፤
ኢሱ15፡42

ከተሞች ዙሪያ እስከ በአል የሚዘልቁ
መንደሮች ነበሩ፤ መኖሪያቸው በዚህ
ሲሆን፤ የትውልድ መዝገብም አላቸው።

³⁴ሞሽባብ፣ የምለክ፣ የአሚኤሲያስ
ልጅ ኢዮስያስ፣³⁵ኢዮኤል፣
የዮሺብያ ልጅ፣ የሠራያ ልጅ፣
የዓሢኤል ልጅ ኢዮ³⁶አንዲሁም
ኤልየዔናይ፣ ያዕቆባ፣ የሾሐያ፣
ዓሣያ፣ ዓዲዒል፣ የሲምኤል፣
በናያስ፣³⁷የሺሬ ልጅ ዚዛ፣ የአሎን
ልጅ፣ የይዳያ ልጅ፣ የሺምሪ
ልጅ፣ የሸማያ ልጅ፤

³⁸እነዚህ ስማቸው ከላይ የተዘረዘረው
ሰዎች የየጉማቸው መሪዎች ነበሩ፤ የየቤተ
ሰባቸውም ብዛት እጅግ በጣም እየጨመረ
ሄደ፤³⁹ እነርሱም ለከብቶቻቸው ግጦሽ ፋሊጋ
ከሸለቀው በስተ ምሥራቅ እስካለው እስከ
ጌዶር መግቢያ ድረስ ዘልቀው ሄዱ።⁴⁰ በዚያም
ለምለምና የማረ የግጦሽ ቦታ አገኙ፤
ምድሪቱም ሰፊ፣ ሰላምና ጸጥታ የሰፈነባት
ነበረች። በቀድሞ ዘመን በዚህ ምድር ይኖሩ
የነበሩት አንዳንድ የካም ዘሮች ናቸው።

⁴¹እነዚህ ስማቸው ከላይ የተዘረዘረው
ወደዚህ ቦታ የመጡት በይሁዳ ንጉሥ
በሕዝቅደስ ዘመን ነበረ፤ እነርሱም በድን
ኳኖቻቸው ውስጥ በነበሩት በካም ወገኖችና
በምዑናውያን ላይ አደጋ በመጣል ፈጽመው
አጠፉአቸው።⁴² ይህም እስከ ዛሬ ድረስ
በግልጽ ይታያል። ለመንገቻቸው በቂ
የግጦሽ ቦታ ስላገኙም፤ በዚያ መኖር ጀመሩ።
⁴³ከእነዚህ አምስት መቶ የሚሆኑ የሰምዖን
ወገኖች በይሽዒ ልጆች በፈላጥያ፣ በነዓርያ፣
በረፋያና በዑዝኤል ተመርተው የሲዶርን
ኩረብታማ አገር ወረሩ።⁴⁴ አምልጠው
የቀሩትን አማሊቃውያን ፈጅተው እስከ ዛሬ
በዚያው ይኖራሉ።

ሮቤል

5የእስራኤል የበኩር ልጅ የሮቤል
ልጆች፤ ሮቤል የበኩር ልጅ ቢሆንም፤
የአባቱን መኝታ ስላረከሰ፣ የበኩርና
መብቱ ለእስራኤል ልጅ ለዮሴፍ ልጆች
ተሰጥቶአል። ከዚህም የተነሣ ትውልዱ
የበኩርናቱን ተራ ይዞ ሊቈጠር አልቻለም።
²ይሁዳ ከወንድሞቹ ይልቅ ብርቱ ነበረ፤
ገዥ የወጣው ከእርሱ ቢሆንም፤ የበኩርና
መብቱ የተላለፈው ለዮሴፍ ነበረ።
³የእስራኤል የበኩር ልጅ የሮቤል ወንዶች
ልጆች፤ ሂኖጥ፣ ፋሎ፣ አስርን፣ ከርሚ።

⁴የኢዮኤል ዘርች
ልጁ ሸማያ፣ ልጁ ጎግ፣ ልጁ
ሰሚኢ፣⁵ልጁ ሚካ፣
ልጁ ራያ፣ ልጁ ቢኤል፣
⁶የአሃር ንጉሥ

⁴⁴4+1 የሰባራይስጡ ቃል አንድን ሰው ወይም
ነገር ሙሉ በሙሉ በማጥፋት ለእግዚአብሔር
መስጠትን ያመለክታል።

4+39 ኢሱ15፡58
4+40
መላ18፡7-10
4+41 2ዜ፡20፤1፤
26፡7
4+42 ዘፍ14፡6
4+43 ዘፍ14፡7፤
አስ3፡1፤ 9፡16
5+1 ዘፍ29፡32፤
35፡22፤
48፡5፤16፤
49፡4፤26፤
1ዜ፡26፡10
5+2 ዘፍ25፡31፤
49፡10፤12፤
1ላ፡፡9፤16፤
12፡12፤
2ላ፡፡6፤21፤
1ዜ፡11፡2፤
2ዜ፡17፡18፤
ማ6፡2፤6
5+3 ዘፍ29፡32፤
46፡9፤ ዘፍ6፡14፤
ዘጥ26፡5-11
5+6 ቀ፡26፤
2ገነ15፡19፤
16፡10፤
2ዜ፡28፡20

ቴሌጌላቴሌግራፊ ማርኮ
የወሰደው ልጅ ብሔራ።

⁷የቤተ ሰቡ የዘር ትውልድ በየጉሣ
በየጉሣው ሲቁጠር እንደሚከተለው
ነው፤
የጉሣ አለቃ የሆነው ኢዮሌል፣
ዘካርያስ፣ ዳዊድ ሌል ልጅ፣
የሸማሶ ልጅ፣ የዋሃዝ ልጅ
ቤላ፣ እነዚህ ከአርጌር እስከ
ናባውና እስከ በአልሚዎን ድረስ
በሚገኘው ምድር ላይ ሰፈሩ።
ከብቶቻቸው በገለጻድ ምድር
በዝተው ስለ ነበር በምሥራቅ
በኩል ወደ ኤፍራጥስ ወንዝ
እስከ ምድረ በዳው ዳርቻ ድረስ
የሚገኘውን ምድር ይዙ።

¹⁰በሳኦልም ዘመን መንግሥት
በእጃቸው ተመትተው ድል
ከተደረጉት አጋራውያን ጋር
ተዋጉ፤ በመላው የገለጻድ
ምሥራቃዊ ክፍል የሚገኙትን
መኖሪያዎቻቸውን ይዙ።

ጋድ

¹¹የጋድ ነገድ ደግሞ ከእነርሱ ቀጥሎ
እስከ ሰልካ ድረስ በሚገኘው
በባሳን ምድር ኖሩ፤

¹²አለቃው ኢዮሌል፣ ሁለተኛው
ሳፋም ከዚያም ያናይና ሰፋጥ
ሆነው በባሳን ተቀመጡ። ¹³ቤተ
ዘመዶቻቸውም በየ ቤተ ሰቡ
እነዚህ ነበሩ፤ ሚካኤል፣ ሚሱላም፣
ሳባ፣ ዮራይ፣ ያካን፣ ዙኤ፣ ኦቤድ፤
ባጠቃላይ ሰባት ነበሩ። ¹⁴እነዚህ
ደግሞ በቡዝ ልጅ፣ የዩዳይ
ልጅ፣ የኢዱላ ልጅ፣ የሚካኤል
ልጅ፣ የገለጻድ ልጅ፣ የኢዳይ
ልጅ፣ የዮሪ ልጅ፣ የሐሪ ልጅ፣
የአቢካኤል ልጆች ናቸው።

¹⁵የቤተ ሰባቸውም አለቃ የጉኒ ልጅ፣
የአብዱሌል ልጅ አሁ ነበረ።

¹⁶ጋዳውያንም በገለጻድ በባሳንና
እስከ ዳርቻዋ በሚገኙት መንደሮች
እንዲሁም በሳርን በሚገኙ የግጦሽ
ስፍራዎች ሁሉና ከዚያም ወዲያ
አልፈው ተቀመጡ።

¹⁷እነዚህ ሁሉ በትውልድ መዝገብ

5+7
ኢሱ13+15+23
5+8
ዘጥ32+33+34
ኢሱ13+17
መሳ11+26
5+9 ዘፍ2+14
ዘጥ32+26
5+10 ቀ+22
1ዜ527+31
5+11 ዘፍ30+11
ዘጥ+125
ዘፍ3+10
ኢሱ13+24+28
5+17 2ገገ4+23
15+32

የሰፈሩት በይዑዳ ንጉሥ በኢዮሌታምና
በአስራኤል ንጉሥ በኢዮርብም ዘመን
መንግሥት ነው።

¹⁸የሮቤልቻ የጋድና የምናሴ ነገድ
እኩሌታ አርባ አራት ሺህ ሰባት መቶ
ሥልሳ ብቁ የጦር ሰዎች ነበሩአቸው።
እነርሱም ጋሻ መያዝ፣ ሰይፍ መምዘዝና
ቀስት መሳብ የሚችሉ ጠንካራና በውጊያ
የሠለጠኑ ናቸው። ¹⁹እነዚህም በኢጋራውያን
በኢጦር፣ በናፌስ፣ በናዳብ ላይ ዘመቱ።
²⁰በኢርነቱም ላይ ወደ እግዚአብሔር
ጮሽው ስለ ነበር፣ በውጊያው ረዳቸው፤
አጋራውያንንና የጦር አጋሮቻቸውን
ሁሉ አሳልፎ ሰማቸው፤ ስለ ታመኑበትም
ጸሎታቸውን ሰማ። ²¹የአጋራውያንንም
እንስሶች ማረኩ፤ እነዚህም አምሳ ሺህ
ግመሎች፣ ሁለት መቶ አምሳ ሺህ በንችና
ሁለት ሺህ አህዮች ነበሩ። እንዲሁም
አንድ መቶ ሺህ ሰው ማረኩ። ²²ውጊያው
የእግዚአብሔር ስለነበር ሌሎችም ብዙ
ሰዎች ተገደሉ። እስከ ምርኮ ጊዜ ድረስ
ምድሪቱ በእጃቸው ነበረች።

እኩሌታው የምናሴ ነገድ

²³የምናሴ ነገድ እኩሌታ ሕዝብ ቊጥር
ብዙ ነበረ፤ እነርሱም ከባላን ጀምሮ እስከ
በአልአርሞንጌም ድረስ ባለው ምድር
ሰፈሩ፤ ይህም እስከ ሳይር አርሞንጌም
ተራራ ድረስ ማለት ነው።

²⁴የየቤተ ሰቡም አለቆች እነዚህ ነበሩ፤
ዴፌር፤ ይሽዒ፣ ኤሊኤል፣ ዓዝርኤል፣
ኤምያ፣ ሆዳይዋ፣ ኢዮድኤ፤ እነዚህ ጀግና
ተዋጊዎች፣ የታወቁ ሰዎችና የየቤተ ሰባቸው
አለቆች ነበሩ። ²⁵ይዑን እንጂ ለአባቶቻቸው
አምላክ ታማኞች አልሆኑም፤ ከእግዚአብሔር
ከፈታቸው የጠፋቸውን የምድሪቱን አሕዛብ
አማልክት በማምለክ አመነዝሩ። ²⁶ስለዚህ
የእስራኤል አምላክ የአሃርን ንጉሥ የድሐን
መንፈስ ይሽውም፣ የቴሌጌላቴሌግራፊን
መንፈስ አነሣሥቶ የሮቤልን፣ የጋድንና
የምናሴን ነገድ እኩሌታ ማርኮ እንዲወስድ
አደረገ። እነዚህንም ወደ አላሔ፣ ወደ
አቦር፣ ወደ ሃራና ወደ ጎዛን ወንዝ ዳርቻ
አፈለሳቸው፤ እነርሱም እስከ ዛሬ ድረስ
በዚያ ይገኛሉ።

ሌዊ

6 የሌዊ ወንዶች ልጆች፤
ጌድሶን፣ ቀዳት፣ ሚራሪ።

5+25 ለአባቶቻቸው አምላክ ታማኞች
አልሆኑም፤ አለመታዘዝ ገጠአት ፍርድንና ጥፋትን
እንደሚያስከትሉ፤ በአንዱ ግን መታዘዝና መታመን
ሰላምንና በርከትን እንደሚያመጡ እሳፊው በዜና መዋዕል
ላይ ከዳር እስከ ዳር በአጽንዖት ይገልጻል
(2ዜ5 7+14፣ 15+27፣ 19+2፣ 21+12-15፣ 24+20፣ 28+9፣
34+24-25 ይመ)። በአዲስ ኪዳንም ላይ ትክክል የሆነው
ይህ መንፈሳዊ መርሕ እግዚአብሔርን እንድንፈራና
የመንፈስ ቅዱስን ምሪት እንድንታዘዝ ሊያነሳን ይገባል

(ከሮሜ 2፡6-10፣ 8፡5-17፣ 1ቆሮ 10፡1-3 ይመ)።
6፤ የሌዊ ወንዶች ልጆች፤ ምዕ 6 እስከ ምርኮ
ዘመን ድረስ ያለውን የሌዊ ትውልድ የሆነውን የሊቃነ
ካህናትን ዘርዐ ትውልድ ያመለክታል፤ የሌዊውያንን
ከተሞችንም ይዘረዝራል። የሌዊ ወንዶች ልጆች
በማደሪያው ድንኳንና (ዘጥ 3-4) በቤተ መቅደሱ፣
መንፈሳዊ አገልግሎት እንዲሰጡ በእግዚአብሔር
የተመረጡ ነበሩ (1ዜ5 23-26)። እውነቱ በትክክል
ሲታይ፣ ይህ ምዕራፍ እግዚአብሔር በሰጠው መመሪያ

2የቀዓት ወንዶች ልጆች እንበረም፣
ይሰዓር፣ ኬብሮን፣ ዑዝኤል።

3የእምበረም ልጆች፤
አሮን፣ ሙሴ፣ ማርያም።
የአሮን ወንዶች ልጆች፤
ናዳብ፣ አብዮድ፣ አልዓዛር፣

ኢታምር፤
4አልዓዛር ፊንሐስን ወለደ፤
ፊንሐስ አቢሱን ወለደ፤
5አቢሱ ቡቂን ወለደ፤
ቡቂ አዚን ወለደ፤
6አዚ ዘራኢያን ወለደ፤
ዘራኢያ መራዮትን ወለደ፤
7መራዮት አማርያን ወለደ፤
አማርያ አከጣብን ወለደ፤
8አከጣብ ሳዶቅን ወለደ፤
9ሳዶቅ አከማአስን ወለደ፤
አከማአስ ዓዛርያስን ወለደ፤
ዓዛርያስ ዮሐናን ወለደ፤
10ዮሐናን ዓዛርያስን ወለደ፤
እርሱም ሰሎሞን በኢየሩሳሌም
ባሠራው

ቤተ መቅደስ በክህነት ያገለገለ
ነበር፤

11ዓዛርያስ አማርያን ወለደ፤
አማርያም አከጣብን ወለደ፤

12አከጣብ ሳዶቅን ወለደ፤
ሳዶቅ ሰሎሞን ወለደ፤

13ሰሎሞን ኬልቅያስን ወለደ፤
ኬልቅያስ ዓዛርያስን ወለደ፤
14ዓዛርያስ ሠራያን ወለደ፤
ሠራያ ኢዮሴዴቅን ወለደ።

15እግዚአብሔር የይሁዳና
የኢየሩሳሌም ሕዝብ በናቡከደነፆር
እጅ ተማርከው እንዲወሰዱ ባደረገ
ጊዜ ኢዮሴዴቅም አብሮ ተማርኮ
ሄደ።

16የሊቂ ወንዶች ልጆች፤
ጌድሶን፣ ቀዓት፣ ሚራራ።

17የጌድሶን ወንዶች ልጆች፤
ሎቢኒ፣ ሰሚኢ።

18የቀሃት ወንዶች ልጆች፤
እምበረም፣ ይሰዓር፣ ኬብሮን፣
ዑዝኤል።

19የሚራራ ወንዶች ልጆች፤
ሞሐሊ፣ ሙሴ።
በየአባቶቻቸው ቤተ ሰብ
የተቋጠሩት የሊቂ ጉሣዎች
የሚከተሉት ናቸው፤

20ከጌርሶን፤
ልጁ ሎቢኒ፣ ልጁ ኢኤት፣

6+2 ዘ06+18
6+3 ዘ06+23
15+20
ዘሌ10+1-20
6+4 ዕዝ7+5
6+8 24ሙ8+17
1ዜ512+28
ዕዝ7+2
6+10 1574+2
6+13 25722+1-
20
2ዜ534+9
35+8
6+14 25725+18
ዕዝ2+2
6+15 ዝ12+1
ሐጌ1+1+14
2+2+4 ዝ46+11
6+16 ዘ529+34
ዘጥ3+17-20
26+57
6+17 ዘ06+17
6+18 ዘ06+18
6+19 ዘ546+11
ዘ06+19
1ዜ523+21
24+26

ልጁ ዛማት፣ 21ልጁ ዮሐከ፣
ልጁ አዶ፣ ልጁ ዛራ፣ ልጁ
ያትራይ።

22የቀዓት ዘሮች፤
ልጁ አሚናዳብ፣ ልጁ ቆሬ፣ ልጁ
አሴር፣ 23ልጁ ሕልቃና፣ ልጁ
አቢሳፍ፣ ልጁ አሴር፣ 24ልጁ
ኢኢት፣ ልጁ ኡርኤል፣ ልጁ
ዦዝያ፣ ልጁ ሳውል።

25የሕልቃና ዘሮች፤
አማሂ፣ አከሞት።

26ልጁ ሕልቃና፣ ልጁ ሱፊ፣ ልጁ
ናሐት፣

27ልጁ ኤልያብ፣ ልጁ ይርሐም፣
ልጁ ሕልቃና፣ ልጁ ሳሙኤል።

28የሳሙኤል ወንዶች ልጆች፤
የበኩር ልጁ ኢዮኤል፣
ሁለተኛው ልጁ አብያ።

29የሚራራ ዘሮች፤
ሞሐሊ፣ ልጁ ሎቢኒ፣ ልጁ
ሰሚኢ፣ ልጁ ዦዛ፣

30ልጁ ሳምዓ፣ ልጁ ሐግያ፣ ልጁ
ዓሣያ።

የቤተ መቅደሱ መዘምራን

6፡54-80 ተጓ ምብ - ኢሱ 21+4-39

31ታቦቱ ከገባ በኋላ፤ ጻዊት የመዘምራን
አለቃ አድርጎ በእግዚአብሔር ቤት የሾማቸው
ሰዎች እነዚህ ናቸው፤ 32እነርሱም ሰሎሞን
የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በኢየሩሳሌም
እስከሠራ ድረስ፤ በማደራያው ይኸውም
በመገናኛው ድንኳን ፊት ሆነው እየዘመሩ
ያገለገሉ ነበር፤ አገልግሎታቸውንም
የሚያስናውኑት በወጣላቸው ደንብ
መሠረት ነው።

33ከወንዶች ልጆቻቸው ጋር ሆነው
ያገለገሉ ሰዎች እነዚህ ናቸው፤

ከቀዓታውያን ልጆች፤ ዘማራው ኤማን፤
የኢዮኤል ልጅ፤ የሳሙኤል ልጅ፤

6+22 ዘ06+24
6+24 1ዜ515+5
6+27
14ሙ1+1-20
6+28 4+33
14ሙ8+2
6+31 1ዜ59+33
15+19 25+1
2ዜ529+25
26
ዕዝ3+10
ዝ12+45
ሙዝ68+25
6+33 4+28
1574+31
1ዜ515+17
25+1

46+26 አንጻንድ የዕብራይስጥ ቅጂች፤ የሰብዓ
ሊቃናት ትርጉምና የሱርስቱ ቅጂ ከዚህ ጋር
ይስማማሉ፤ አብዛኞቹ የዕብራይስጥ ቅጂች ግን፤
ኪሞትና 26 ሕልቃና፤ የሕልቃና ግዶች ልጆች፤
46+27 አንጻንድ የሰብዓ ሊቃናት ትርጉሞች
(እንዲሁም 14ሙ 19፡20 እና 1ዜ5 6+33፡34
ይመ) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ ዕብራይስጡ ግን፤
ልጁ ሳሙኤል የሚለውን ሐረግ አይጨምርም
46+28 አንጻንድ የሰብዓ ሊቃናት ትርጉሞችና
ሱርስቱ (እንዲሁም 14ሙ 8+2 እና 1ዜ5 6+33
ይመ) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ ዕብራይስጡ ግን፤
ኢዮኤል የሚለውን ስም አይጨምርም።

መሠረት ትክክለኛ አምልኮ የቱን ያህል አስፈላጊ እንደ
ሆነ ያመለክታል።

6+32 እየዘመሩ ያገለገሉ ነበር፤ እግዚአብሔ
ርን በመዝሙር ማምለክ አንድ ዐይነት አገልግሎት

ቢሆን (ከኢሊ 5፡18-20 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይህም
እግዚአብሔር ደብ የሚሰኝበት ነው። መዝሙር ስንዘምር
በእምነትና በፍቅር ራሳችንን ለእርሱ ልናቀርብ እንችላለን
(ኢሊ 5፡19 እና ማብ ይመ)።

³⁴የሕልቃና ልጅ የይሮሐም ልጅ
የኤሊኤል ልጅ የቶዋ ልጅ
³⁵የሱፍ ልጅ የሕልቃና ልጅ
የመሐት ልጅ የአማሂ ልጅ
³⁶የሕልቃና ልጅ የኢዮኤል ልጅ
የዓዛርያስ ልጅ የሶፎንያስ ልጅ
³⁷የታሐት ልጅ የአሌር ልጅ
የአብያ ሳፍ ልጅ የቆሬ ልጅ
³⁸የይስሳር ልጅ የቀዓት ልጅ የሌዊ
ልጅ የአስራኤል ልጅ።
³⁹እንዲሁም የሐማን ወንድም አሳፍ
በስተቀኙ ሆኖ ያገለግል ነበር፤
አሳፍ የበራክያ ልጅ የሳምዓ
ልጅ፤
⁴⁰የሚካኤል ልጅ የበዓሂያ ልጅ
የመልክያ ልጅ፤ ⁴¹የኤትኒ ልጅ
የዛራ ልጅ የዓዳያ ልጅ፤
⁴²የኤታን ልጅ የዛማት ልጅ
የሰሜኢ ልጅ፤ ⁴³የኤኤት ልጅ
የጌድሶን ልጅ የሌዊ ልጅ፤
⁴⁴በስተግራቸው በኩል አብረዋቸው
ያሉት የሚራሪ ልጆች የቀሳ
ልጅ ኤታን የአብዲ ልጅ
የማሎክ ልጅ፤ ⁴⁵የሐሽብያ ልጅ
የአሜስያስ ልጅ የኬልቅያስ
ልጅ፤ ⁴⁶የአማሲ ልጅ የባኒ ልጅ
የሶሜር ልጅ፤ ⁴⁷የሞሐል ልጅ
የመሲ ልጅ የሚራሪ ልጅ የሌዊ
ልጅ፤
⁴⁸ለዋውያን ወንድሞቻቸው ግን
የእግዚአብሔርን ቤት የማደሪያ ድንኳን ተገባር
እንዲያከናውኑ ተመደበው ነበር። ⁴⁹የእግዚ
አብሔር ባሪያ መሲ ባዘዘው መሠረት ስለ
እስራኤል ማስተሰረያ በቅድስተ ቅዱሳን
ውስጥ የሚከናወነውን ተገባር ሁሉ
በመሠዊያው ላይ የሚቃጠል መሥዋዕትና
በዕጣት መሠዊያ ላይ የሚቀርበውን
መሥዋዕት የሚያቀርቡት ግን አሮንና
ዘርቹ ብቻ ነበሩ።
⁵⁰የአሮን ዘሮች እነዚህ ነበሩ፤
ልጁ አልዓዛር፤ ልጁ ሬንሐስ፤
ልጁ አቢሱ ⁵¹ልጁ ቡቂ፤ ልጁ
አዚ፤ ልጁ ዘራእያ፤
⁵²ልጁ መራዮት፤ ልጁ
አማርያ፤ ልጁ አከሙብ፤ ⁵³ልጁ
ሳዶቅ፤ ልጁ አከማአስ።
⁵⁴መኖሪያዎቻቸው እንዲሆኑ የተመደቡ
ላቸው ቦታዎች እነዚህናቸው፤ የመጀመሪያው
ዕጣ የእነርሱ ስለ ሆነ ከቀዓት ጉሣ ለሆኑት
ለአሮን ዘሮች የተመደቡላቸው መኖሪያዎች
እነዚህ ነበሩ።
⁵⁵ለእነርሱም በይሁዳ ምድር
የምትገኘው ኬብሮንና በዙሪያዋ
ያለው የግጦሽ ቦታ ተሰጠ፤
⁵⁶በኬብሮን ዙሪያ የሚገኙት

6+34 1ሳሙ:1:1
6+37 H06:24
6+38 H06:21
6+39
1ዜ5:15+17:
25:1:9:
2ዜ5:29+13:
30:1:17
6+44 1ዜ5:15+17
6+48 1ዜ5:23+32
6+49 H027:1-8:
30:1:7:
2ዜ5:26+18
6+53 2ሳሙ:8:17
6+54 ዘኁ:31:10
6+56 ኢሱ:14:13:
15+13

የዕርሻ ቦታዎችና መንደሮች ግን
ለዮሬኒ ልጅ ለካሌብ ተሰጡ።
⁵⁷ለአሮን ዘሮች የመማዕኛ
ከተሞች የሆኑትን ኬብሮንን
ልብናን የቱርንን ኤሽትሞንን
⁵⁸ሐሎንን ዳቤርንን ⁵⁹ዓሳንን
የታንፋ፤ ቤትሳሚስን
ከነመሰማሪያዎቻቸው ሰጡ።
⁶⁰ከብንያም ነገድ ድርሻ ላይ
ገባዎንን፤ ጌባን፤ ጋሊማን፤
ዓናቶትን ከነመሰማሪያዎቻቸው
ሰጡ። ለቀዓት ዘሮች የተከፋፈሉት
እነዚህ ከተሞች ባጠቃላይ ዐሥራ
ሦስት ናቸው።
⁶¹ለቀሩት የቀዓት ዘሮች ደግሞ ከምናሴ
ነገድ እኩሌታ ድርሻ ዐሥር ከተሞች
ተሰጧቸው።
⁶²ለጌድሶን ነገድ በየጉሣቸው ከይሳከር፤
ከአሌር፤ ከንፍታሌምና በባሳን ከሚገኘው
ከምናሴ ነገድ ድርሻ ላይ ዐሥራ ሦስት
ከተሞች ተመደቡላቸው።
⁶³ለሚራሪ ዘሮች በየጉሣቸው ከሮቤል፤
ከጋድና ከዛብሎን ድርሻ ላይ ዐሥራ ሁለት
ከተሞች ተመደቡላቸው።
⁶⁴እስራኤላውያንም ከተሞቹን በዚሁ
ሁኔታ መድበው ከነመሰማሪያዎቻቸው
ለሌዊውያን ሰጧቸው። ⁶⁵ቀጽም ብለው
የተጠቀሱትንም ከተሞች ከይሁዳ፤
ከስምያንና ከብንያም ነገድ ላይ ወስደው
መደቡላቸው።
⁶⁶ለአንዳንድ የቀዓት ጉሣዎችም
ከኤፍሬም ነገድ ድርሻ ላይ የሚኖሩበት
ቦታ ተሰጣቸው።
⁶⁷በኬረብታማው በኤፍሬም
ምድር የሚገኙትን የመማዕኛ
ከተሞች ሲኬምን፤ ጌዘርን፤
⁶⁸ቅምዓምን፤ ቤትሐርን፤
⁶⁹ኤሎንንና ጋትሪምን
ከነመሰማሪያዎቻቸው ሰጧቸው።
⁷⁰እንዲሁም እስራኤላውያን
ከምናሴ ነገድ እኩሌታ ድርሻ
ላይ ዓኔርና ቢልዓም የተባሉትን
ከተሞች ከነመሰማሪያዎቻቸው
ወስደው ለቀሩት የቀዓት ጉሣዎች
ሰጧቸው።
⁷¹ጌድሶናውያን ከዚህ የሚከተሉትን
ከተሞች ወሰዱ፤
ከምናሴ ነገድ እኩሌታ፤
በባሳን የሚገኘውን ጎሳንና
እስታሮትን ከነመሰማሪያዎቻቸው
ወሰዱ፤
⁷²ከይሳከርም ነገድ፤
ቃደሰን፤ ዳብራትን ⁷³ራሞትንና

⁶⁺⁵⁹የሶርስቱ ቅጅ (እንዲሁም የሶባን ሊቃናትና
ኢሱ 21:16) ከዚህ ጋር ይስማማል፡ ዕብራይስጡ
ግን የታን የሚለውን ስም አይጨምርም።
⁷⁶⁺⁶⁰ኢሱ 21:17 ከዚህ ጋር ይስማማል፡ ዕ
ብራይስጡ ግን ገባዎን የሚለውን ስም
አይጨምርም።

6+57 ዘኁ:33+20:
ኢሱ:15+48
6+58 ኢሱ:10+3
6+59 ኢሱ:15+42
6+60 ኢር:11
6+64 ዘኁ:35+1-8
6+67 ኢሱ:10+33
6+68 ኢሱ:10+10:
1374:12
6+69 ኢሱ:10+12:
ኢሱ:19+45
6+71 ኢሱ:20+8:
1ዜ5:23+7
6+72 ኢሱ:19+12

ዓይኖቻችን ከነመሰማሪያዎቻቸው ወሰዱ፤

⁷⁴ከአሲር ነገድ መጓሳልን፤ ዓብደን፤ ⁷⁵ሐቀቅንና፤ ረአብን ከነመሰማሪያዎቻቸው ወሰዱ፤

⁷⁶ከንፍታሌም ነገድ በገሊላ የሚገኘውን ቃዴስን፤ ሐሞንንና፤ ቂርያታይምን ከነመሰማሪያዎቻቸው ወሰዱ።

⁷⁷ከሌዋውያን የቀሩት የሚራራ ጐሣዎች ደግሞ ከዚህ የሚከተለውን ወሰዱ፤ ከዛብሎን ነገድ የቅኒዓምን፤ ቀርታህን፤ ሬሞንና፤ ታቦርን ከነመሰማሪያዎቻቸው ወሰዱ።

⁷⁸ከዮርዳኖስ ወንዝ ማዶ ከአያሪኮ በስተ ምሥራቅ ከሚገኘው ከሮቤል ነገድ፤ በምድረ በዳ የሚገኘውን ቦሶርን፤ ያሳን፤ ⁷⁹ቃዴሞትንና ሚናዓትን ከነመሰማሪያዎቻቸው ወሰዱ፤

⁸⁰ከጋድ ነገድ በገላዓድ የምትገኘውን ሬማትን፤ መሃናይምን፤ ሐሲቦንና አያሌርን ከነመሰማሪያዎቻቸው ወሰዱ።

ይሳቡር

7 የይሳቡር ወንዶች ልጆች፤ ቶላ፤ ፋዋ፤ ያሱብ፤ ሺምርን፤ ባጠቃላይ አራት ናቸው።

²የቶላ ወንዶች ልጆች፤ አዚ፤ ረፋያ፤ ይሪኤል፤ የሐማይ፤ ይብሣም፤ ሽሙኤል፤ እነዚህ የየቤተሰባቸው አለቆች ናቸው፤ በዳዊት ዘመን መንግሥት ከቶላ ዘሮች፤ በየትውልድ ሐረጎቻቸው የተቈጠሩት የቶላ ዘሮች ብርቱ ተዋጊዎች ነበሩ፤ ቁጥራቸውም ሃይሁለት ሺህ ስድስት መቶ ነበረ።

³የአዚ ወንድ ልጅ፤ ይዝረሕያ።

የይዝረሕያ ወንዶች ልጆች፤ ሚካኤል፤ አብድዩ፤ አይሌል፤ ይሺያ፤ አምሰቱም አለቆች ነበሩ። ፋቡራ ሚስቶችና ልጆች ስለነበሩአቸው፤ ከቤተሰባቸው የትውልድ ሐረግ ለውጊያ ብቁ የሆኑ ሠላሳ ስድስት ሺህ ሰዎች ነበሩአቸው።

⁴ከይሳቡር ጐሣዎች ሁሉ የተመዘገቡት ተዋጊዎች የቤተሰቦቹ ትውልድ ቁጥር ባጠቃላይ ሰማንያ ሰባት ሺህ ነበሩ።

6+74. ኢሱ19+28
6+75. ዙኑ13+21፤
ኢሱ19+34
6+76. ዙኑ32+37፤
ኢሱ19+28
6+78. ኢሱ20+8
6+79. ዙኑ2+26
6+80. ዙኑ32+2፤
ኢሱ20+8
6+81. ዙኑ21+32፤
2ዜና11+14
7+1 ዙኑ30+18፤
46+13

ብንያም

⁶ሦስቱ የብንያም ወንዶች ልጆች፤ ቢላ፤ ቤኬር፤ ይዲኤል።

⁷የቢላ ወንዶች ልጆች፤ ኤሲቦን፤ አዚ፤ ዑዝኤል፤ አያሪሙት፤ ዲሪ፤ ባጠቃላይ አምስት ሲሆኑ፤ የቤተሰብ አለቆች ናቸው፤ በትውልድ ሐረግ መዝገባቸው ሃያ ሁለት ሺህ ሠላሳ አራት ተዋጊ ሰዎች ተመዝግበዋል።

⁸የቤኬር ወንዶች ልጆች፤ ዝሚራ፤ ኢዮአስ፤ አልዓዛር፤ ኤልዮዴ ናይ፤ የምሪ፤ ኢያሪሙት፤ አብያ፤ ዓናቶት፤ ዓሊሚት፤ እነዚህ ሁሉ የቤኬር ልጆች ነበሩ። በትውልድ ሐረግ መዝገባቸውም ወስጥ የየቤተሰባቸው አለቆችና ሃያ ሺህ ሁለት መቶ ተዋጊዎች ተመዝግበዋል።

¹⁰የይዲኤል ልጅ፤ ቢልሐን።

የቢልሐን ወንዶች ልጆች፤ የዑስ፤ ብንያም፤ ኤሁድ፤ ከንዓና፤ ዜታን፤ ተርሲስ፤ አኪሳር፤ ¹¹እነዚህ ሁሉ የይዲኤል ልጆች የየቤተሰቡ አለቆች ነበሩ፤ እነርሱም ለውጊያ ብቁ የሆኑ ዐሥራ ሰባት ሺህ ተዋጊዎች ነበሯቸው።

¹²ሳፈንና ሐፊም የዲር ዘሮች ሲሆኑ፤ ሐሺም ደግሞ የአሕር ዘር ነው።

ንፍታሌም

¹³የንፍታሌም ወንዶች ልጆች፤ ያሕጽሐል፤ ጉኒ፤ ዩጽር፤ ሺሌም፤ እነዚህ የባላ ዘሮች ናቸው።

ምናሴ

¹⁴የምናሴ ዘሮች፤ ሶርያዊት ቁባቱ የወለደችለት ልጅ አሥርኤል ነው። እርሷም የገላዓድን አባት ማኪርን የወለደች ናት፤ ¹⁵ማኪርም ከሐፊምና ከሳፊም ወገኖች ማረት አገባ። እገቱም መዓካ ትባል ነበር። ሌላው ዘሩ ሰለጸዓድ ሲሆን፤ እርሱም ሌቶች ልጆች ብቻ ነበሩት።

¹⁶የሚኪር ማረት መዓካ ወንድ ልጅ ወለደች፤ ስሙንም ፋሬስ አለች። የወንድሙም ስም

7+6 ዙኑ26+38
7+13 ዙኑ30+8
7+14 ዙኑ41+51፤
ዙኑ26+30፤
ኢሱ17+11
1ዜና5+23
7+15 ዙኑ26+33፤
36+1-12

“6፡77 የሰብሳቢ ሊቃናት ትርጉምንና ኢሱ 21፡34 ይመጥ ዕብራይስጡ ግን፤ የቅኒዓምን ቀርታህን የሚለውን አይጨ ምርምር።

ሱሮስ ይባላል፤ ወንዶች ልጆቹም
ኡላምና ራቂም ነበሩ።

¹⁷የኡላም ወንድ ልጅ፤
ባዳን፤
እነዚህ የምናሰ ልጅ፤ የማከር
ልጅ፤ የገለፃድ ወንዶች ልጆች
ናቸው፤ ¹⁸እኅቱ መለኪት
ኢሱድን፤ አቢዳዘርንና መሐላን
ወለደች።

¹⁹የሸሚዳ ወንዶች ልጆች ደግሞ
እነዚህ ነበሩ፤
አሐያን፤ ሴኬም፤ ሊቅሐ፤
አኒዓም።

ኤፍሬም

²⁰የኤፍሬም ዘሮች፤
ሹቱላ፤ ልጁ ባሬድ፤ ልጁ
ታሐት፤ ልጁ ኤልዓዳ፤ ልጁ
ታሐት፤ ²¹ልጁ ዛባድ፤ ልጁ
ሹቱላ። ኤድርና ኤልዓድ
ከብቶች ለመስረቅ በወረዱ ጊዜ፤
የአገሩ ተወላጆች በሆኑት በጌት
ሰዎች ተገደሉ። ²²አባታቸውም
ኤፍሬም ብዙ ቀን አለቀሰላቸው፤
ዘመዶቹም መጥተው አጽናኑት።
²³ከዚያም ወደ ሚስቱ ገብቶ
ተኛ፤ እርሷም ፀነሰች፤ ወንድ
ልጅም ወለደች፤ በቤተ ሰቡ
ላይ ከደረሰው መከራ የተነሣ
ሰሙን በሪዓ አለው። ²⁴ሴት ልጁ
ሰሚ ሲአራ ይባላል፤ እርሷም
የታችኛውንና የላይኛውን ቤት
ሐሮንንና ኡዜንሺራን የተባሉትን
ከተሞች የቋረቋረች ናት።
²⁵ልጁ ፋፊ፤ ልጁ ራሴ፤ ልጁ
ቱላ፤ ልጁ ታሐን፤ ²⁶ልጁ ለአዳን፤
ልጁ ዓሚሁድ፤ ልጁ ኤልሳማ፤
²⁷ልጁ ነቂ፤ ልጁ ኢያሱ።

²⁸ምድራቸውና መኖሪያቸው ቤቴልንና
በዙሪያዋ የሚገኙትን ከተሞች፤
በስተምሥራቅ ነጻራን፤ በስተ ምዕራብ
ጌዝርንና መንደሮቿን፤ እንዲሁም ሴኬምንና
መንደሮቿን፤ ከዚያም አልሮዓያንና
መንደሮቿን በሙሉ ያጠቃልል ነበር።
²⁹በምናሰም ወሰን ላይ ቤትሳን፤ ታዕዳክ፤
መገዳና ዶር ከመንደሮቻቸው ነበሩ።
በእነዚህም መንደሮች የእስራኤል ልጅ
የዮሴፍ ዘሮች ይኖሩ ነበር።

አሴር

³⁰የአሴር ወንዶች ልጆች፤
ደምና፤ የሱዋ፤ የሱዋ፤ በሪዓ፤
እጎታቸውም ሄራሕ ትባል ነበር።

³¹የበሪዓ ወንዶች ልጆች፤
ሐቤርና የበርዛዊት አባት
መልኪኤል።

7+17 ዘግ፡26+30
7+18 ኢሱ17+2
7+19 ኢሱ17+2
7+20 ዘፋ41+52፤
ዘግ፡1+33
7+24 ኢሱ10+10
7+28 ኢሱ10+33
7+29 ኢሱ11+29
17+11
7+30 ዘግ፡1+40

³²ሐቤርም ያፍሌጥን፤ ሳሚርን፤
ኮታምንና እጎታቸውን ሰላን ወለደ።

³³የያፍሊቂ ወንዶች ልጆች፤
ፋሴክ፤ ቢምሃል፤ ዓሲት፤
የያፍሊጥ ወንዶች ልጆች እነዚህ
ነበሩ።

³⁴የሳሚር ወንዶች ልጆች፤
እኪ፤ ሮእጋ፤ ሎሐባ፤ አራም።

³⁵የወንድሙ የኤላም ወንዶች ልጆች፤
ጸፋ፤ ይምና፤ ሰሌስ፤ ዓማል።

³⁶የጸፋ ወንዶች ልጆች፤
ሱዋ፤ ሐርኒፍር፤ ሦጋል፤ ቤሪ፤
ይምራ፤

³⁷ቤዴር፤ ሆድ፤ ሳማ፤ ሰሊላ፤
ይትራን፤ ብኤራ።

³⁸የዬቴር ወንዶች ልጆች፤
ዮረኒ፤ ራስጳ፤ አራ።

³⁹የቡላ ወንዶች ልጆች፤
ኤራ፤ ሐኒኤል፤ ሪጽያ።

⁴⁰እነዚህ ሁሉ የአሴር ዘሮች ናቸው፤
እነርሱም የቤተ ሰብ አለቆች፤ ምርጥ
ሰዎች፤ ብርቱ ተሞግደውና ድንቅ መሪዎች
ነበሩ። በትውልድ መዝገባቸው እንደተጻፈው
ለውጊያ ብቁ የሆኑት ወንዶች ቁጥር ሃያ
ሰድስት ሺህ ነበር።

የብንያማዊው የሳኦል ትውልድ ሐረግ
8+28-38 ተጓ ምብ - 1ዜና 9+34-44

8 ብንያም የበቡር ልጁን ቢላን፤
ሁለተኛ ልጁን አስቤልን፤
ሦስተኛ ልጁን አሐራን፤ ጎራተኛ
ልጁን ሮሐን፤ አምስተኛ ልጁን
ራፋን ወለደ።

³የቢላ ወንዶች ልጆች እነዚህ ነበሩ፤
አዳር፤ ጌራ፤ አቢሁድ፤ ጎሊቢት
ናዕማን፤ አሐዋ፤ ⁵ጌራ፤ ሰፋፋ፤
ሒራም።

⁶በጌባ ይኖሩ የነበሩትና በኋላም
በምርኮ ወደ መናሐት የተወሰዱት
የኤሁድ ዘሮች እነዚህ ናቸው፤
⁷ናዕማን፤ አኪያ፤ ጌራ፤ በምርኮ
ጊዜ እየመራ የወሰዳቸው የዋሃና
የአሐሐድ አባት ጌራ ነበረ።

⁸በሐራይም ሚስቶቹን ሕሺምንና
በዕራን ከፈታ በኋላ በሞግብ ምድር
ወንዶች ልጆች ወለደ። ጎሚስቱ
ከሐዴሽ
ዮባባን፤ ዲብያን፤ ማሴን፤
ማልካምን፤ ¹⁰ይዑጽን፤ ሻክያንና

8+1 ዘፋ46+21
8+3 ዘፋ46+21
8+4 2ሳሙ23+9
8+6
መሳ3+12-30

⁷25 እንጻጽድ የሰባ ሊቃናት ትርጉሞች ከዚህ
ጋር ይስማማሉ፤ ዕብራይስጡ ግን፤ ልጁ የሚለውን
ቃል አይጨምርም።
⁷34 ወይም፤ ወንድሙ ሳሚር፤ ሮእጋ
-8+3 ወይም፤ የሁድ አባት ጌራ

ሚርማን ወለደ፤ እነዚህም የቤተ ሰብ አለቆች የነበሩ ልጆቹ ናቸው።
 11 ሐሺም ከተባለች ሚስቱ አበጡብና ኢልፍዓል የተባሉ ወንዶች ልጆች ነበሩት።

12 የኢልፍዓል ወንዶች ልጆች፤ ዔቤር፣ ሚሻም አንዲሁም አኖንና ሎድ የተባሉ ከተሞችን ከነመንደሮቻቸው የቁረቁረ ሻሚድ፣ 13 በኤሎን ይኖሩ ለነበሩ ቤተ ሰቦች አለቆችና የጋት ነዋሪዎችን አስወጥተው ያሳደዱ በሪዓና ሽማግሌ።

14 አሐዮ፣ ሻሻቅ፣ ይሬምት፣ 15 ዝባድያ፣ ዓራድ፣ ዔድር፣ 16 ሚካኤል፣ ይሸጻና ዮሐ የበሪዓ ወንዶች ልጆች ነበሩ።

17 ዝባድያ፣ ሚሶላም፣ ሕዝቂ፣ ሐቤር፣ 18 ይሸምራይ፣ ይዝሊያና ዮባብ የኤል ፍዓል ወንዶች ልጆች ነበሩ።

19 ያቂም፣ ዝክሪ፣ ዘብዲ፣ 20 ኤሊዔናይ፣ ጸልታይ፣ ኤሊኤል፣ 21 ዓዳያ፣ ብራያና፣ ሺምራት የሰሜኢ ወንዶች ልጆች ነበሩ።

22 ይሸጻን፣ ዔቤር፣ ኤሊኤል፣ 23 ዓብደን፣ ዝክሪ፣ ሐናን፣ 24 ሐናንያ፣ ኤላም፣ ዓንቶትያ 25 ይፍዴያና ፋኑኤል የሶሴቅ ወንዶች ልጆች ነበሩ።

26 ሸምሽራይ፣ ሽሃሪያ፣ ንቶልያ፣ 27 ያፌሽያ፣ ኤልያስና፣ ዝክሪ የይርሐም ወንዶች ልጆች ነበሩ።

28 እነዚህ ዕሉ በየትውልድ ሐረጎቻቸው የተቁጠሩ አለቆችና የቤተ ሰብ መሪዎች ሲሆኑ፣ የሚኖሩትም በኢየሩሳሌም ነበሩ።

29 የገባዖን አባት። ይዲኤል፣ በገባዖን ኖረ፤ ሚስቱ መዓካ ትባል ነበር።
 30 የበኩር ልጁም አብዶን ይባል ነበር፤ የእርሱም ተከታዮች ዱር፣ ቂስ፣ በኤል፣ ኦር፣ ሩዳብ፣ 31 ጌደር፣ አሐዮ፣ ዛኩርና 32 የሺምዓ አባት ሚቅሎት ነበሩ።
 እነዚህም ከሥጋ ዘመዶቻቸው ጋር በኢየሩሳሌም ከተማ አቅራቢያ ይኖሩ ነበር።

33 ኔር ቂስን ወለደ፤ ቂስ ሳኦልን ወለደ፤ ሳኦልም ዮናታንን፣ ሚልኪሳን፣ አሚናዳብን፣ አስበኤልን፣ ወለደ።

8+12 ዕዝ2+33+
 306+23 7+37+
 11+35
 8+13 ኢሉ10+12+
 11+22
 8+29 ኢሉ9+3
 8+33 14ሙ9+1+
 14+49፣ 28+19፣
 24ሙ2+8

8+34 24ሙ4+4፣
 9+12፣ 21+7-14
 8+40 ዘኁ26+38
 9+1 ዘ821+10፣
 1855+25፣
 11+1+10፣
 12+38፣ 14+8፣
 15+3+28፣
 18+14፣ 1917፣
 215፣ 284+8፣
 29+21+23፣
 2851+2፣ 5+3፣
 7+8፣ 10+3+16፣
 12+1፣ 13+4+15፣
 18+16፣ 24+5፣
 28+23፣ 29+24፣
 30+1
 9+2 ኢሉ9+27፣
 8+22+43፣58+70፣
 8+20፣ 307+160
 9+4 ዘ638+29፣
 46+12

34 የዮናታን ወንድ ልጅ መሪበኤል፣፤ እርሱም ሚካን ወለደ።

35 የሚካ ወንዶች ልጆች፤ ፒቶን፣ ሚሊክ፣ ታራዓ፣ አካዝ።

36 አካዝ ይሆንዳን ወለደ፤ ይሆንዳም ዓሊሚትን፣ ዓዝሞትን፣ ዘምሪን ወለደ፤ ዘምሪም ሞጽን ወለደ።

37 ሞጽ ቢንዓን ወለደ፤ ቢንዓ ረፋያን ወለደ፤ ረፋያ ኤልዓሣን ወለደ፤ ኤልዓሣም ኤሲልን ወለደ።

38 ኤሲል ስድስት ወንዶች ልጆች ነበሩት፤ ስማቸውም፡- ዓዝሪቃም፣ ቦክሩ፣ እስማኤል፣ ሽዓርያ፣ አብድዩ፣ ሐናን ይባላል፤ እነዚህ ሁሉ የኤሲል ልጆች ነበሩ።

39 የወንድሙ የኤሲት ወንዶች ልጆች፤ የበኩር ልጁ ኤላም፣ ሁለተኛ ልጁ ኢያሰ፣ ሦስተኛ ልጁ ኤሊፋላት።

40 የኤላም ልጆች በቀስት መንደፍ የሚችሉ ብርቱ ተዋጊዎች ነበሩ፤ እነርሱም ባጠቃላይ ቍጥራቸው አንድ መቶ ሃምሳ ወንዶች ልጆችና የልጅ ልጆች ነበሩአቸው፤ እነዚህ ሁሉ የብንያም ትውልዶች ነበሩ።

9 እስራኤል ሁሉ በየትውልድ ሐረጎቻቸው ተቁዋረው ስማቸው በእስራኤል ነገሥታት መዝገብ ላይ ሰፈረ።

የኢየሩሳሌም ከተማ ሕዝብ 9+1-17 ተጻ ምብ - ነህ 11+3-19

የይሁዳ ሕዝብ ከፊጸሙት በደል የተነሣ ተማርከው ወደ ባቢሎን ተወሰዱ። 2 በመጀመሪያ በየርስታቸውና በየከተሞቻቸው ተመልሰው የሰፈሩት ጥቂት እስራኤላውያን፣ ካህናት፣ ሌዋውያንና በቤተ መቅደሱ ውስጥ የጉልበት ሥራ የሚሠሩ አገልጋዮች ነበሩ።

3 በኢየሩሳሌም ይኖሩ የነበሩ የይሁዳ፣ የብንያም፣ የኤፍሬምና የምናሴ ነገዶች የሚከተሉት ናቸው፤

ኸይሁዳ ልጅ፣ከፋሬስ ዘርች፣ የባኒ 8+29 አባት ማለት፣ የሚገረሰብ መሪ ወይም የጦር መሪ ማለት ነው።
 8+29 አንጻንድ የሰብዓ ሊቃናት ትርጉሞች (1ዜና 9+35 ይመጻ) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፡ ዕብራይስጡ ግን ይዲኤል የሚለውን አይጨምርም።
 8+30 አንጻንድ የሰብዓ ሊቃናት ትርጉሞች (እንዲሁም 1ዜና 9+36 ይመ) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፡ ዕብራይስጡ ግን፣ “ኔር” የሚለውን ስም አይጨምርም።
 8+33 ኢሸ ሶሺት በመባልም ይታወቃል
 8+34 ሚረባስቴ በመባልም ይታወቃል

9+1 እስራኤል ሁሉ፤ ምዕራፍ 9 የሚያተኩረው ዜጢሉን ምርኮ በተመለሰት በእግዚአብሔር ሕዝብ ግንባራብ ላይ ነው (ማለትም “እስራኤል ሁሉ”)፤ ይኸውም ከምርኮ በፊት በሕዝብ እስራኤላውያቸው ሙኖር ቀጥለው እንደነበር አጽንዖት በማድረግ ነው (ከነህ 9 ጋር ያንጸጽሩ)። ይህ የመጀመሪያው ቍጥር

የተማረከባትን ምክንያት ሲያቀርብ፣ ቀሪው የምእራፋ ክፍል ደግሞ በምርኮ ጊዜ የጠፋውን ትክክለኛውን የአምልኮ ሥርዐት እንደ ገና ይመልሱ ዘንድ፣ እግዚአብሔር በሾማቸው “ካህናት ሌዋውያንና በቤተ መቅደሱ ውስጥ የጉልበት ሥራ በሚሠሩ አገልጋዮች” (ቍ 2) ላይ ትኩረት ያደርጋል።

ልጅ፣ የአምራ ልጅ፣ የምራ ልጅ፣
የዓሚሁድ ልጅ ዑታይ።

⁵ከሌሎችው ያን፡-
የበኩር ልጅ ዓሣያና ወንዶች
ልጆቹ።

⁶ከዛሬው ያን፡-
ይዑኤል፤
የሕዝቡ ቊጥር ስድስት መቶ
ዘጠና ነበረ።
ከይሁዳ ነገድ የሰው ቊጥር
ስድስት መቶ ዘጠና ነበረ።

⁷ከብንያማው ያን፡-
የሐስኑኦ ልጅ፣ የሆዳይዋ ልጅ፣
የሚሱላም ልጅ ሰሎ። ⁸የይሮሐም
ልጅ ብኔያ፤ የሚክሪ ልጅ፣
የኦዚ ልጅ ኤላ፤ የይብንያ ልጅ፣
የራኑኤል ልጅ፣ የሰፋጥያ ልጅ
ሚሱላም። ⁹በትውልድ ሐረግ
መዝገብ ላይ በተጻፈው መሠረት
ከብንያም ነገድ የሕዝቡ ቊጥር
ዘጠኝ መቶ ሃምሳ ስድስት ነበረ፤
እነዚህ ሁሉ ወንዶች የቤተ ሰብ
አለቆች ነበሩ።

¹⁰ከካህናቱ፡-
የዳኤ፣ የአራብ፣ ያኪን፤

¹¹የሕዝብዘከከሮ ቤት አለቃ የሆነው
የአኪጠብ ልጅ፣ የመራዋት ልጅ፣
የሳዶች ልጅ፣ የሚሱላም ልጅ፣
የኬልታያስ ልጅ ዓሣያስ።

¹²የመልክዮ ልጅ፣ የዳስኮር ልጅ፣
የይሮሐም ልጅ ዓዳያ፤ የኢሚር
ልጅ፣ የምሲላሚት ልጅ፣
የሚሱላም ልጅ፣ የሮሕኤል ልጅ፣
የዓዲኤል ልጅ መዕሃይ።

¹³የቤተ ሰብ አለቃ የነበሩት ካህናት
ቊጥር አንድ ሺህ ሰባት መቶ
ሥልሳ ነበረ፤ እነዚህም በሕዝብዘከከሮ
ቤት ለሚከናወነው አገልግሎት
ብቁ ሰዎች ነበሩ።

¹⁴ከሌዋው ያን ወገን፡-
ከሜራሪ ዘሮች የአሳብያ ልጅ፣
የዓዝሪቃም ልጅ፣ የአሱብ ልጅ
ሸማያ፤

¹⁵በትበቃር፣ ኤሬስ፣ ጋላልና የአሳፍ
ልጅ፣ የዝክሪ ልጅ፣ የሚካ ልጅ
መታንያ። ¹⁶የኤዶታም ልጅ፣
የጋላል ልጅ፣ የሰሙስ ልጅ
አብድያ። እንዲሁም በነጠፋው ያን
ከተሞች የኖረው የሕልቃና ልጅ፣
የአሳ ልጅ በራክያ።

¹⁷የቤተ መቅደሱ በር ጠባቂዎች፡-
ሰሎም፣ ዓቁብ፣ ጤልሞን፣
አሐማንና ወንድሞቻቸው፤
አለቃቸውም ሰሎም ነበረ፤

9+12 ዕዝ2+38፤
10+22፤ ነዘ10+3፤
ኤር21+1፤ 38+1
9+15
2ዜ520+14፤
ነዘ11+22
9+16 ነዘ12+28
9+17 ቊጥ22፤
1ዜ526+1፤
2ዜ58+14፤
31+14፤ ዕዝ2+42፤
ነዘ7+45

¹⁸እርሱም በስተ ምሥራቅ
በሚገኘው በንጉሡ በር እስካሁን
ድረስ ተመድቦአል። እነዚህም
የሌዋውያን ሰፈር በር ጠባቂዎች
ነበሩ። ¹⁹የቆሬ ልጅ የአብያሳፍ
ልጅ፣ የቆሬ ልጅ ሰሎምና
ከእርሱም ቤተ ሰብ የሆኑት
ቆሬያውያን ወደ እግዚአብሔር
ማደሪያ ²⁰የሚያስገባውን በር
ይጠብቁ እንደ ነበር ሁሉ፤
እነዚህም ወደ ቤተ መቅደሱ
የሚያስገባውን በር ይጠብቁ ነበር።
²⁰በቀድሞ ጊዜ በር ጠባቂዎቹ
አለቃ የአልዓዛር ልጅ ፊንሐስ
ነበረ፤ እግዚአብሔርም ከእርሱ
ጋር ነበረ። ²¹ወደ መገናኛው
ድንኳን የሚያስገባውን በር
የሚጠብቀው ደግሞ የሚሱላም
ልጅ ዘካርያስ ነበረ።

²²መግቢያ በሮቹን እንዲጠብቁ
የተመረጡት ብጠቃላይ ሁለት መቶ ዐሥራ
ሁለት ነበሩ። እነርሱም በትውልድ ሐረጎቻቸው
መሠረት በሚኖሩባቸው መንደሮች ተቁጥረው
ተመዝገቡ፤ ለር ጠባቂዎቹን በዚያ ቦታ ላይ
የመደቡአቸው ዳዊትና ባለ ራእይ ሳሙኤል
ነበሩ። ²³የማደሪያውን ድንኳን ማለትም
የእግዚአብሔርን ቤት የሚጠብቁትም
እነርሱና ዘሮቻቸው ነበሩ። ²⁴በር ጠባቂዎቹም
በምሥራቅ በምዕራብ በሰሜንና በደቡብ
በሚገኙት በአራቱም ማዕዘኖች ላይ ነበሩ።
²⁵ወንድሞቻቸውም በየመንደሮቻቸው ሆነው
በየጊዜው እየወጡ የጥበቃውን ሥራ ሰባት
ሰባት ቀን ያግዙአቸው ነበር። ²⁶ሌዋውያን
የነበሩት አራቱ የበር ጠባቂ አለቆች ግን
በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ የሚገኙትን
ክፍሎችና ግምጃ ቤቶች በንግድነት ይጠብቁ
ነበር። ²⁷የጥበቃውን ሥራ የሚያከናውኑት
እነርሱ በመሆናቸው የሚያድሩትም
በዚያው ጩዝሐከሮ ቤት እነዚህ ነበሩ፤ ጠዋት
ጠዋትም ደጆቹን የሚከፍቱት እነርሱ ነበሩ።
²⁸ከእነርሱም አንዳንዶች ለቤተ መቅደሱ
አገልግሎት የሚውሉ ዕቃዎችን በንግድነት
ይጠብቁ ነበር፤ ዕቃዎቹም በሚገቡበትና
በሚወጡበት ጊዜ ሁሉ ይቁጥሩ ነበር፤
²⁹ሌሎቹ ሌዋውያን ደግሞ ዕቃዎቹንና የቤተ
መቅደሱን ንዋያት ቅድሳት፣ ዱቄቱን፣ የወይን
ጠጅን፣ የወይን ዘይቱን፣ ዕጣንን፣ የሽቱውን
ቅመማ ቅመማ እንዲጠብቁ ተመድበው
ነበር። ³⁰ከካህናቱም አንዳንዶች የሽቱውን
ቅመማ ቅመማ ይለውሱና ያዘጋጁ ነበር።
³¹የቆሬያዊው የሰሎም በኩር ልጅ ሌዋዊው
ማድታያ የቀርባሉን እንጆራ የመጋር ንግድነት
ተሰጥቶት ነበር። ³²የሰሰንበቱ ለሚዘጋጀው ገጸ
ንብስትም ንግድነቱ የተሰጠው ከቀዳታውያን
ወንድሞቻቸው መካከል ለአንዳንዶች ነበር።

³³የሌዋውያን ቤተ ሰብ አለቆች የነበሩት
መዘምራት ደግሞ በቤተ መቅደሱ ክፍሎች

9+18
1ዜ526+14፤
ሕዝ43+1፤ 46+1
9+19 ኤር35+4
9+20 ዘጥ25+11
9+21
1ዜ526+2፤14
9+22 ቊጥ17፤
1ሳሙ9+9
9+25 2ነዝ1+5
9+26 1ዜ526+22
9+27 ዘጥ3+38፤
ኤላ22+22
9+29 ዘጥ3+28፤
1ዜ523+29
9+30 ዘ030+25
9+32
ዘሌ24+5-8፤
1ዜ523+29፤
2ዜ513+11
9+33
1ዜ56+31፤
25+1-31፤
2ዜ55+12፤
መዝ134+1

³⁴የሌዋውያን በቊጥር 21 እና 23 ላይ ቤተ
መቅደሱን ያመለክታል።

ውስጥ እንዲኖሩና ከሌላው ሥራ ሁሉ ነጻ እንዲሆኑ ተደርጎ ነበር፤ ምክንያቱም ቀንና ሌሊት የሚሠሩት ሥራ ነበራቸው።

³⁴እነዚህ ሁሉ የሊዋውያን ቤተ ሰብ አለቆች ሲሆኑ፤ በትውልድ ሐረጋቸው መሠረት ተመዝግበው የሚኖሩትም በኢየሩሳሌም ነበሩ።

የሳኦል ትውልድ ሐረግ

9፡34-44 ተጻ ምብ - 1ዜና 8፡28-38

³⁵የገባዎን አባት፤ ይሳኦል የሚኖረው በገባዎን ነበር፤ የሚሰቱም ስም መዓካ ይባላል።

³⁶የበኩር ልጁ ዓብደን ሲሆን፤ የእርሱም ተከታዮች ዱር፤ ቂስ፤ በአል፤ ኔር፤ ናዳብ፤ ³⁷ጌዶር፤ አሐዮ፤ ዛኩር፤ ሚቅሎት ነበሩ።

³⁸ሚቅሎት ሳምእን ወለደ፤ እነርሱም ከዘመዶቻቸው ጋር በኢየሩሳሌም አቅራቢያ ይኖሩ ነበር።

³⁹ኔር ቂስን ወለደ፤ ቂስ ሳኦልን ወለደ፤ ሳኦል ዮናታን ሚልኪሳን፤ አሚናዳብን፤ አስበአልን፤ ወለደ።

⁴⁰የዮናታን ወንድ ልጅ፤ መርበአል፤ ነው፤ መርበአል ሚካን ወለደ።

⁴¹የሚካ ወንዶች ልጆች፤ ፒቶን፤ ሚሊክ፤ ታሬዓ፤ አካዝ።

⁴²አካዝ የዕራን ወለደ፤ የዕራም ርሊሚትን፤ ዓዝሞትን፤ ዘምሪን ወለደ፤ ዘምሪም ሞጸን ወለደ።

⁴³ሞጸም ቢንዓን ወለደ፤ ልጁ ረፋያ ነበረ፤ ልጁ ኤልዓሳ፤ ልጁ ኤሴል።

⁴⁴ኤሴል ስድስት ወንዶች ልጆች ነበሩት፤ ስማቸውም፡- ዓዝሪቃም፤ ቦክሩ፤ እስማኤል፤ ሸዓርያ፤ አብድዩ፤ ሐናን እነዚህ የኤሴል ወንዶች ልጆች ናቸው።

ሳኦል ራሱን ገደለ

10፡1-12 ተጻ ምብ - 1ዓመ 31፡1-13፤ 2ዓመ 1፡4-12

10 ከዚህ በኋላ ፍልስጥኤማውያን እስራኤልን መውጋት ጀመሩ፤ እስራኤላውያንም ከፊታቸው ሸሹ፤ ብዙዎች በጌልቦዓ ተራራ ላይ ሞቱ።

²ፍልስጥኤማውያን ሳኦልንና ልጆቹን

9፡35 1ዜና8፡29
9፡39 1ዓመ፡9፡13
13፡22፤
2ዓመ፡2፡8፤
1ዜና8፡33
9፡40 2ዓመ፡4፡4

ይበልጥ አሳደዱአቸው፤ የሳኦልንም ልጆች ዮናታንን፤ አሚናዳብንና ሚልኪሳን ገደሉ፤ ³ሳኦል በተሰለፈበት ግንባር ውጊያው በረታ፤ ቀስተኞችም አግኝተው አቁሰሉት።

⁴ሳኦል ጋሻ ጃግረውን፤ "እነዚህ ሸለፈታዎች መሳለቂያ እንዳያደርጉኝ ሰይፍህን መዝዘህ ውጋኝ" አለው።

ጋሻ ጃግረው ግን እጅግ ፈርቶ ስለነበር አልደፈረም፤ ስለዚህ ሳኦል በገዛ ሰይፉ ላይ ወድቆ ሞተ። ⁵ጋሻ ጃግረውም ሳኦል መሞቱን ሲያይ፤ እርሱም በሰይፉ ላይ ወድቆ ሞተ። ስለዚህ ሳኦልና ሦስት ልጆቹ ሞቱ፤ ቤተ ሰዎቹም ሁሉ አብረው ሞቱ።

ገበለቆው ውስጥ የነበሩት እስራኤላውያን ሁሉ ሰራዊቱ እንደ ሸሸ፤ ሳኦልና ልጆቹም እንደ ሞቱ ባዩ ጊዜ ከተሞቻቸውን ለቀው ሸሹ፤ ፍልስጥኤማውያንም መጥተው ከተሞቹን ያዙ።

⁸የሚግሥቱ ፍልስጥኤማውያን የሞቱትን ለመግፈፍ ሲመጡ፤ ሳኦልና ልጆቹ በጌልቦዓ ተራራ ላይ ወድቀው አገኙአቸው። ⁹ሳኦልን ከገፈፉት ራሱን ከቁረውና መሣሪያውንም ከወሰዱ በኋላ፤ ለአማልክቶቻቸውና ለሕዝቡ የምሥራቹን እንዲነግሩ ወደ መላው የፍልስጥኤም ምድር መልክተኞችን ላኩ።

¹⁰ከዚያም መሣሪያውን በአማልክቶቻቸው ቤተ ጣዖት አኖሩ፤ ራሱንም በዳጎን ቤተ ጣዖት ውስጥ አንጠለጠሉት።

¹¹የኢያቢስ ገለዓድ ነዋሪዎች ሁሉ ፍልስጥኤማውያን በሳኦል ላይ ያደረጉትን በሰሙ ጊዜ፤ ¹²ብርቱ የሆኑ ሰዎች ሄደው የሳኦልንና የልጆቹን ሬሳ አንገሥተው ወደ ኢያቢስ አመጡ፤ ዐጽማቸውንም ኢያቢስ ውስጥ በሚገኘው ትልቁ ዛፍ ሥር ቀበሩ፤ ከዚያም ሰባት ቀን ጸሙ።

¹³ሳኦል አግዚአብሔርን ስላልታዘዘ ሞተ፤ የአግዚአብሔርን ቃል አልጠበቀም፤ ይልቁንም ከሙታን ጠሪ ምክርን ጠየቀ፤ ¹⁴ይህን ከአግዚአብሔር አልጠየቀም፤ ስለዚህ አግዚአብሔር ገደለው፤ መንግሥቱንም ወደ እሴይ ልጅ ወደ ዳዊት እንዲተላለፍ አደረገ።

10፡10
መሳ16፡23
10፡11 መሳ21፡8
10፡13
ዘሌ19፡31፤
20፡6፤
ዘጸ18፡9-14፤
1ዓመ-13፡13፤
2ዓመ-1፡1፤
1ዜና5፡25
10፡14
1ዓመ-13፡14፤
1ዜና12፡23

⁹9፡35 አባት ማለት፤ የማጠራሰብ መሪ ወይም፤ የጦር መሪ ማለት ነው።
⁹9፡39 ኢገሰበሼት በመባልም ይታወቃል።
⁹9፡40 ሚልበሰቱ በመባልም ይታወቃል።

10፡1 ፍልስጥኤማውያን እስራኤልን መውጋት ጀመሩ፤ በምዕ 10 ላይ ጸሐፊው በንጉሣዊ አገዛዝ ዘመን ጀምሮ የእስራኤልን የከዚህ ቀደም ታሪክ በማትረብ ይጻፃል። በዚህ ምዕራፍ ላይ ሳኦል ለምን እንደ ተናቀና መንግሥቱ ወደ ዳዊት ለምን እንደ ተላለፈ ምክንያት ያቀርባል (ፉ 13-14)። በዚህ መጽሐፍ ላይ የቀሩት ሁነቶች ደግሞ የሚናገሩት

የዳዊትን ታሪክና የእርሱን ዘመን መንግሥት መጽናት እንዲሁም የመጽናቱን አስፈላጊነት ነው።

10፡13 ሳኦል ... ስላልታዘዘ ሞተ፤ ሳኦል በአግዚአብሔር የተናቀበትን ምክንያት ለማወቅ 1ዓመ 15፡23 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ። በ1ዓመ 28፡12 ላይና በማብራሪያውም ላይ ሳኦል በዓይንዶር ከሙታን ጠሪ ጋር የተገናኘበትን ይመልከቱ።

ዳዊት በእስራኤል ላይ ነገሠ

11:1-3 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 5:1-3

11 እስራኤል ሁሉ በክብርን ወደ ዳዊት መጥተው እንዲህ አሉት፤ "እነሆነ እኛ የገዛ ሥጋህና ደምህ ነን፤ ብቀደመው ዘመን ሳኦል ንጉሥ ሆኖ ሳለ እስራኤልን ወደ ጦርነት የምትመራ አንተ እስራኤልን የምትጠብቅ አንተ ነህ፤ ንጉሣችውም ትሆናለህ ብሎሃል።"

የእስራኤል ሽማግሌዎች ሁሉ ንጉሥ ዳዊት ወዳለበት ወደ ክብርን መጡ፤ ዳዊትም በክብርን በእግዚአብሔር ፊት ከእነርሱ ጋር ቃል ከዳንገባ። እግዚአብሔር በሳሙኤል አማካይነት በሰጠው ተስፋ መሠረት ዳዊትን ቀብተው በእስራኤል ላይ አነገሡት።

ዳዊት ኢየሩሳሌምን ድል አደረገ

11:4-9 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 5:6-10

ዳዊትና እስራኤላውያን ሁሉ ኢየሱስ ወደምትባለው ወደ ኢየሩሳሌም ሄዱ። በዚያም የሚኖሩ ኢየሱሳውያን ዳዊትን "ወደዚህ ፈጽሞ አትባባም" አሉት፤ ዳዊት ግን የጽዮንን ምሽግ ያዘ፤ እርሷም የዳዊት ከተማ ናት።

ዳዊትም፤ "ኢየሱሳዊያንን ቀድሞ የሚወጋሰው የሰራዊቱ አዛዥ ይሆናል" አለ፤ ስለዚህ የጽዮን ልጅ ኢዮአብ በመጀመሪያ ወጣ፤ እርሱም አዛዥ ለመሆን በቃ።

ከዚያም ዳዊት መኖሪያውን በዐምባዪቱ ውስጥ አደረገ፤ ከዚህም የተነሣ የዳዊት ከተማ ተባለች። ዳዊትም ከሚሎ ጀምሮ የከተማዬቱን ዙሪያ ቅጥር ሠራ፤ ኢዮአብ ደግሞ የቀረውን የከተማዬቱን ክፍል መልሶ ሠራ። እግዚአብሔር ጸባኦት ከእርሱ ጋር ስለ ነበር ዳዊት በየጊዜው እየበረታ ሄደ።

11:1 ዘፍ:13:18;
23:19; 1ዜያ:1
11:2
1ሳሙ:18:5;16;
1ዜያ:52;
መዝ:78:1;
ማቴ2:6
11:3
1ሳሙ:16:1-13
11:4 ዘፍ:10:16;
15:18-21;
ኢሳ:3:10; 15:8
11:6 2ሳሙ:23:13
11:8 2ሳሙ:5:9;
2ዜያ:32:5
11:9 አስ9:4

የዳዊት ንያላን ሰዎች

11:10-41 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 23:8-39

የዳዊት ንያላን ሰዎች አለቆች እነዚህ ናቸው፤ እነርሱም እግዚአብሔር በሰጠው ተስፋ መሠረት መንግሥቱ በምድሪቱ ሁሉ ትስፋ ዘንድ ከሌሎቹ እስራኤላውያን ጋር ሆነው ለመንግሥቱ ብርቱ ድጋፍ ሰጡ። የዳዊት ንያላን ሰዎች ስም ዝርዝር ይህ ነው፤

ሐክሞናዊው ያሸብዓም የጦር መኮንኖቹ አለቃ ነበረ፤ እርሱም ጦሩን አንጥቶ በአንድ ጊዜ ሦስት መቶ ሰው ገደለ።

12ክእርሱም ቀጥሎ ከሦስቱ ንያላን አንዱ የሆነው የአሆሃዊው የዱዲ ልጅ አልዓዛር ነው፤ 13እርሱም ፍልስጥኤማውያን ለጦርነት በተሰበሰቡ ጊዜ በፊልደሚም ከዳዊት ጋር አብሮ ነበረ፤ ንብስ በሞላበት የእርሻ ቦታ ወታደሮቹ ከፍልስጥኤማውያን ፊት ሸሹ፤ 14ይሁን እንጂ በእርሻው መካከል ቦታ ይዘው ስለነበረ ፍልስጥኤማውያንን ገደሉ፤ እግዚአብሔርም ታላቅ ድል ሰጣቸው።

15ከፍልስጥኤማውያን ሰራዊት ጥቂቱ በራፋይም ሸለቆ ሰፍሮ ላለ፤ ከሠላሳዎቹ አለቆች ሦስቱ ዳዊትን ለመገናኘት በዓዶላም ዋሻ አጠገብ ወደሚገኘው ወደ ዐለቱ ወረዱ። 16በዚያን ጊዜ ዳዊት በምሽት ውስጥ ነበረ፤ የፍልስጥኤማውያን ክራዊት ደግሞ በቤተ ልሔም ነበረ። 17ዳዊትም ውሃ ፈልጎ ነበርና፤ "ከቤተ ልሔም በር አቅራቢያ ከሚገኘው ጉድጓድ የምጠጣው ውሃ ማን ባመጣል?" አለ። 18በዚህ ጊዜ ሦስቱ የፍልስጥኤማውያንን ሰራዊት ጥሰው በማለፍ በቤተ ልሔም በር አጠገብ ከሚገኘው ጉድጓድ ውሃ ቀድተው ለዳዊት አመጡለት፤ እርሱ ግን ሊጠጣው ስላልፈለገ በእግዚአብሔር ፊት አፈሰሰው፤ 19ከዚያም "ይህን ከማድረግ ለገዘገዘኩ ይጠብቀኝ፤ ይህ በሕይወታቸው ቂርጠው የሄዱትን

11:11 ሠላሳ ወይም እንደ አንጻንድ የሰብዓ ሊቃናት ትርጉሞች ሦስት (እንዲሁም 2ሳሙ 23:8 ይህ)።

11:10 ቍ:1
1ዜያ:12:23
11:11
2ሳሙ:17:10
11:14 ዘዐ:14:30;
1ሳሙ:11:13
11:15
1ዜያ:14:9;
ኢሳ:17:5
11:16
2ሳሙ:5:17
11:18 ዘጸ:12:16

11:1 ዳዊት፤ ምዕ 11 የዳዊትን ታሪክ ይጀምራል። 2ሳሙኤል 2-5 ዳዊት በይሁዳ ቀጥሎም በእስራኤል ሁሉ ላይ እንዴት ንጉሥ እንደ ሆነ አካቶ በማቅረብ ይገልጻል። (1) በ2ሳሙኤል ላይ ያለው ታሪክ ከዚህ ጋር ጉን ለጉን ሲተያይ፤ የዜና መዋዕል ጸሐፊ ዳዊት የሰፈበትን የጭንቅ ሕይወትና ከዚህም ጋር በግል ሕይወቱ የገባበትን የግብረገብ ውድቀትና ንፍረት ግድፈቶች ቀጥሎ ከተጠቀሱት ከጽሐፊው ድርብ ዐላማዎች ጋር ይገጣጠማሉ። (ሀ) በድንገት ታሪክ ውስጥ ለእግዚአብሔር ዕቅድ አስፈላጊ የነበሩትን ሁኔታዎች አጽንዖት ለመስጠት፤ (ለ) በምድራቸው ላይ እንደገና በመስፈር የነበሩትን ልባቸው የሰለባቸውን የድንገር ምርኮ የማገበረሰብ አባላትን ለማበረታታት። (2) ይህ ተመሳሳይ ዐላማ ጸሐፊው ትኩረት ባደረገበት የሰላምን በተ መቅደስ እንደ ገና መሠራቱን በመግለጽና በ1ነገ 11 ላይ የተመለከተውን የእርሱ ክስደትና ጣዖት አምልኮ በመግደፍ ላይ ተንጸባርቆአል።

11:1 እስራኤል ሁሉ ... መጥተው፤ ዳዊት በክብርን በሁለት ነገዶች ላይ የያዘላቸው የመጀመሪያዎቹ ሰዎች ዳዊት ዘመን መንግሥት ዓመታት በይታወቃለት በመታለፍ ሳይገለጹ ቀርተዋል። ትረካው ዳዊት በእስራኤል ሁሉ ላይ ንጉሥ መሆኑን በመግለጽ ይጀምራል። 11:5 የጽዮንን ምሽግ፤ ኢየሩሳሌም በቆመችባቸው ኩረብቶች መካከል ጽዮን አንዱ ነው፤ ቀደም ሲልም ዳዊት የሚረከው የኢየሱሳውያን ምሽግ ስፍራ ነበር (2ሳሙ 5:6-99 እንዲሁም በገጽ 609 ላይ፤ "የኢየሩሳሌም ከተማ" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። ዳዊት የዚጸን ታቦት ወደ ጽዮን ባመጣ ጊዜ፤ ኩረብታው የተቀደሰ ሆነ። በ3ሳሙ፤ "ጽዮን" የሚለው ስም ለኢየሩሳሌም ከተማ (2ነገ 19:21፤ መዝ 48: ሊሳ 1:8)፤ ለይሁዳ ሕዝብ (ኢሳ 33:14፤ 34:8)፤ ለመንግሥተ ሰማያትም (ዕብ 12:22 ይመ፤ ከራእ 14:1 ጋር ያንጸጽሩ) ዋለ።

የኢየሩሳሌም ከተማ

1ዜና 11+7-8 “ከዚያም ዳዊት መኖሪውን በዐምባዪቱ ውስጥ አደረገ፤ ከዚህም የተነሣ የዳዊት ከተማ ተባለች። ዳዊትም ከሚሎ ጀምሮ የከተማዬቱን ዙሪያ ቅጥር ሠራ፤ ኢየሱስ ደግሞ የቀረውን የከተማዬቱ ክፍል መልሶ ሠራ።”

የኢየሩሳሌም ከተማ ታሪክ፤ ኢየሩሳሌም ለመጀመሪያ ጊዜ የተጠቀሰችው፤ መልክ ጼዴቅ የሳሌም (ይኸውም ኢየሩሳሌም ማለት ነው፤ ዘፍ 14፡18 እና ማሳ 8) ንጉሥ ተብሎ በተጠቀሰበት በዘፍ 14፡18 ላይ ሳይሆን አይቀርም። እስራኤላውያን ወደ ተስፋዪቱ ምድር ለመግባት በዮርዳኖስ በኩል ለመሸገር በተዘጋጁ ጊዜ በዚያን ወቅት ከተማዋ፤ “የኢየሱሳውያን ከተማ” (ኢያ 15፡8) ወይም “ኢየሲስ” (1ዜና 11፡4) ትባል ነበር። ዳዊት ንጉሥ እስከሆነበት ዘመንም በከነዓናውያን ይዞታ ሥር ነበረች። ኢየሱስ ከነዓንን ድል ባደረገበት ወቅት ኢየሲስ ፈጽሞ አልተያዘችም ነበር። የዳዊት ጦር ኢየሲስን ወረራት፤ ማረካት፤ ዳዊትም ዋና ከተማው አደረጋት (2ሳሙ 5፡5-7፤ 1ዜና 11፡4-7)። ሁለቱም መንግሥታት በአንድ ላይ ተጣምረው በነበሩበት ጊዜ ኢየሩሳሌም የእስራኤል የፖለቲካ ማእከላዊ ከተማ ነበረች፤ በኋላም የደቡብ መንግሥት የይሁዳ ዋና ከተማ ሆነች። የዳዊት ወራሽ ሰሎሞንም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በኢየሩሳሌም ሠራ (1ነገ 5—8፤ 2ዜና 2—5፤ በገጽ 641 ላይ፤ “ቤተ መቅደሱ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)፤ ስለዚህ ከተማዬቱ የኪዳን አምላክ ለማምለክ የሃይማኖት ማእከል ሆነች።

ከእስራኤል ኅጢአት የተነሣ የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር በ586 ዓ.ቅ.ክ. ከተማዋን ከበባት፤ በመጨረሻም ከነቤተመቅደሷ ደመሰሳት (2ነገ 25፡1-11፤ 2ዜና 36፡17-19)። በ536 ዓ.ቅ.ክ. አይሁድ ቤተ መቅደሱንና ከተማዋን እንደገና ለመሥራት ከፍርስ እስከ ተመለሱበት ጊዜ ድረስ (ዕዝ 3፡1-13፤ 5፡1—6፡15፤ ነህ 3—4)፤ ኢየሩሳሌም የፍርስራሽ ክምር ሆና ኖረች። በአዲስ ኪዳን ዘመን ኢየሩሳሌም እንደ ገና የአይሁድ የፖለቲካና የሃይማኖት ማእከል ሆነች። ነገር ግን አይሁድ በሮም ባለሥልጣናት ላይ ተደጋጋሚ ዐመፅ ባካሄዱ ጊዜ ከተማዋና ቤተ መቅደሷ በ70 ዓ.ም. ዳም ተደመሰሰች።

ዳዊት ኢየሩሳሌምን ዋናው ከተማ ባደረገ ጊዜ ይህችው ከተማ ከባሕርይዋ ጋር የሚጣጣሙ ልዩ ልዩ ስሞችን አገኘች፤ ስሞቹም የሚከተሉት ናቸው፤ “ጽዮን” (2ሳሙ 5፡7)፤ “የዳዊት ከተማ” (1ነገ 2፡10)፤ “ቅድስቲቱ ከተማ” (ነህ 11፡1)፤ “የአምላክ ከተማ” (መዝ 46፡4)፤ “የታላቁ ንጉሥ ከተማ” (መዝ 48፡2)፤ “የጽድቅ መዲና፤ የታመነች ከተማ” (ኢሳ 1፡26)፤ “የእግዚአብሔር ከተማ” (ዘከ 8፡3)። ከእነዚህ ስሞች አንዳንዶቹ ወደፊት ስለምትመጣዋ ኢየሩሳሌም የተነገሩ ትንቢታዊ ስሞች ናቸው።

ኢየሩሳሌም ለእስራኤላውያን የምትሰጠው ትርጉም፤ በብሉይ ኪዳን ለነበረው የእግዚአብሔር ሕዝብ የኢየሩሳሌም ከተማ የተለየ ትርጉም አላት፤ (1) በከነዓን ድንበር እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር ሕጉን ዳግም ባየበት ጊዜ፤ ወደፊት በአንድ በተወሰነ ወቅት፤ “ሰሙን ለማኖር” ስታ እንደሚመርጥ በሙሴ በኩል ትንቢት ተናግሮአል (ዘጸ 12፡5፤ 11፡21፤ 14፡23-24)፤ ይህም ስታ የሕያው እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የቆመበት የኢየሩሳሌም ከተማ ነበር (1ነገ 11፡13፤ 14፡21)፤ በዚህም ምክንያት ኢየሩሳሌም “ቅድስቲቱ ከተማ” “የአምላክ ከተማ” እና “የእግዚአብሔር ከተማ” የሚለውን ስም አገኘች። በዓመት ሦስት ጊዜ፤ “በቂጣ በዓል፤ በመከር በዓልና በዳስ በዓል ላይ፤ እርሱ በሚመርጠው ስፍራ በአምላክህ በእግዚአብሔር ፊት ይቅረብ” በተባለው መሠረት እስራኤላውያን ወንዶች ሁሉ፤ ወደ ኢየሩሳሌም መጓዝ ነበረባቸው (ዘጸ 16፡16 ይመ፤ ከ16፡2፤ 6፡11፤ 15 ጋር ያነጻጽሩ)።

(2) ኢየሩሳሌም እግዚአብሔር ቃሉን ለሕዝቡ የገለጠበት ከተማ ነበረች (ኢሳ 2፡3)፤ ይኸውም፤ “የራእይ ሸለቆ” ነበረች (ኢሳ 22፡1)። ከዚህም በላይ እግዚአብሔር ሕዝቡን እስራኤልን የገዛበት ከተማ ነበረች (መዝ 99፡1-2 ይመ፤ ከ48፡1-3፤ 12-14 ጋር ያነጻጽሩ)። ስለዚህ እስራኤላውያን ሲጻልዩ ወደ ከተማዬቱ “ፊታቸውን መልሰው” እንዲጻልዩ ተነግሮአቸው ነበር (1ነገ 8፡44 ይመ፤ ከዳን 6፡10 ጋር ያነጻጽሩ)። ኢየሩሳሌምን የከበቧት ተራሮች፤ እግዚአብሔር በዛላለማዊ ብርታቱ ሕዝቡን ተንከባክሶ መያዘን በትእምርትነት ያሳያሉ (መዝ 125፡1-2)። እንግዲህ በመሠረቱ ኢየሩሳሌም እግዚአብሔር ለሕዝቡ እውን እንዲሆንለት የሚፈልገውን

ነገር ሁሉ በትእምርትነት የምታሳይ ከተማ ናት። የእግዚአብሔር ሕዝብ በኢየሩሳሌም በሆኑ ወቅት የእግዚአብሔርን የገዢነት ሥልጣን፣ ቅድስናውን፣ ለሕዝቡ ታማኝ መሆኑን፣ አምላካቸው መሆኑን የሚያመለክተውን የዘላለም ኪዳንም ማስታወስ ይገባቸው ነበር።

(3) የእግዚአብሔር ሕዝብ በማያቋርጥ ባዕድ አምልኮአቸውና ትእዛዙን ባለማክበር እንቢታቸው ከእርሱ ጋር የነበራቸውን ኅብረት ሲያፈርሱ (በገጽ 428 ላይ፣ “የጣዖት አምልኮ ባሕርይ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)፣ የኢየሩሳሌምን ከተማ ከቤተ መቅደሱ ጋር ያወድሙ ዘንድ እግዚአብሔር ለባቢሎናውያን አሳልፎ ሰጣቸው። ይህ ለብዙ ዘመን የዘወትር ሀልወቱ ምሳሌ የሆነው ነገር እንዲወድም በማድረግ፣ እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር፣ “የዘላለም ኪዳን ገብቻለሁ” ሲል ይህ ኪዳን እነርሱ በበኩላቸው ለተገለጠው ፈቃዱ በመታዘዛቸው ላይ የተመሠረተ መሆኑንም ልብ ማለት ያስፈልጋል (በገጽ 321 ላይ፣ “እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር የገባው ኪዳን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። ስለዚህ ሕዝቡ ሳያቋርጡ በረከቱንና ተስፋውን ለመቀበል ከፈለጉ፣ ለእርሱ ታማኝ መሆንና ሕጉንም መታዘዝ እንዳለባቸው እግዚአብሔር ትናንትም ሆነ ዛሬ እያስጠነቀቀ ይገኛል።

ኢየሩሳሌም ለቤተ ክርስቲያን የምትሰጠው ትርጉም፣ የኢየሩሳሌም ከተማ ምንነት ለቤተ ክርስቲያንም ዋና ጉዳይ ነበር፤ (1) ኢየሩሳሌም የክርስትና እምነት የፈለቀበት ከተማ ነበረች። ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀለውና ከሙታን የተነሣው ከተማ ነው። የከበረው ክርስቶስ በጳንጦ ቆስጤ ቀን በደቀ መዛሙርቱ ላይ መንፈስ ቅዱስን ያወረደው (ሐሥ 2) በኢየሩሳሌም ነበር። ከዚያች ከተማ አንሥቶ የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል መልአክት፣ “እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ” ተሰራጪ (ሐሥ 1፡8 ይመ፣ ከሉቃ 24፡47 ጋር ያነጻጽሩ)። በኢየሩሳሌም የነበረችው ቤተ ክርስቲያን የአብያተ ክርስቲያናት ሁሉ እናት ናት፤ የሐዋርያትም ቤተ ክርስቲያን ነበረች (ሐሥ 1፡12-26፣ 8፡1)። ከአሕዛብ ወገን ሆነው በኢየሱስ ያመኑት ወገኖች “ይገረዙ” ወይስ “አይገረዙ” የሚል ክርክር ተነሥቶ በነበረ ጊዜ ውሳኔ ለመስጠት የመጀመሪያው የቤተ ክርስቲያን ጉባኤ የተሰበሰበው በኢየሩሳሌም ከተማ ነበር (ሐሥ 15፡1-31፣ ገላ 2፡1-10)።

(2) የአዲስ ኪዳን ጽሐፊዎች በብሉይ ኪዳን ላይ ለኢየሩሳሌም የተሰጣትን እስፈላጊነት በአብዛኛው ተቀብለዋል፤ ከክርስትና ሕይወት አንጻር ግን ከምድራዊ ከተማ ወደ ሰማያዊ ከተማ አሸጋገሯት። በሌላም አነጋገር፣ በእነርሱ አይታ ቅድስቲቱ ኢየሩሳሌም ከእንግዲህ በዚህ ምድር አይደለችም፤ ነገር ግን እግዚአብሔር በሚኖርበት ክርስቶስም በቀኝ ሆኖ በሚገዛበት በሰማይ ላይ ናት። ከእርሷ ሆኖ በረከቱን ይልካል፤ ከዚያም ተነሥቶ ጌታ ኢየሱስ ዳግም ይመጣል። ጳውሎስ “ከላይ” ስለሆነችው ስለ እናታችን ስለ ኢየሩሳሌም ይናገራል (ገላ 4፡26)። የዕብራውያን ጽሐፊ፣ አማኞች ለድነት ወደ ኢየሩሳሌም ሲመጡ ወደ ምድራዊ ኩረብታ እንዳልመጡ ይናገራል፤ ነገር ግን የመጡት፣ “ወደ ጽዮን ተራራ፣ ወደ ሰማያዊት ኢየሩሳሌም ወደ ሕያው እግዚአብሔር ከተማ” (ዕብ 12፡22) እንደ ሆነ ተናግሮአል። እግዚአብሔር ለአማኞች በምድር ላይ ከተማን ከማዘጋጀት ይልቅ አንድ ቀን የምትመጣቀን አዲሲቱን ኢየሩሳሌም በሰማይ በማዘጋጀት ላይ ነው፤ ይኸውም “ለባልዋ እንደ ተዋበች ሙሽራ ተዘጋጅታ ከሰማይ ከእግዚአብሔር ዘንድ ስትወርድ አየሁ” (ራእ 21፡2 ይመ፣ ከ3፡12 ጋር ያነጻጽሩ) እንዳለው ነው። በዚያ ታላቅ ቀን የእግዚአብሔር የተሰፋው ኪዳን ሙሉ በሙሉ እንደሚከተለው ተፈጻሚ ይሆናል፤ “እነሆ የእግዚአብሔር ማደሪያ በሰዎች መካከል ነው፤ እርሱ ከእነርሱ ጋር ይኖራል፤ እነርሱም ሕዝቡ ይሆናሉ፤ እግዚአብሔር ራሱም ከእነርሱ ጋር ይኖራል፤ አምላካቸውም ይሆናል (ራእ 21፡3) ። እግዚአብሔርና በጉ በዙፋናቸው በዚህች ቅድስት ከተማ ከዘላለም እስከ ዘላለም ይነግሣሉ (ራእ 22፡3)።

(3) ምድራዊቷ የኢየሩሳሌም ከተማ በእግዚአብሔር ሺህ ዓመት መንግሥት ወደፊት ድርሻ ይኖራት ይሆን? አሳይያስ “አዲስ ሰማያትንና አዲስ ምድርን” (ኢሳ 65፡17) ያመለክታል፤ በሚቀጥለው ቀጥር ላይ፣ “ነገር ግን” የሚለው ሐረግ አጽንዖት ተሰጥቶት፤ የአሁኗ ኢየሩሳሌም የተነሳረላት እንደሚፈጸምላት ያትታል፤ የአሳይያስ 65 ቀሪው ክፍል ስለ ሺው ዓመት ሁኔታ ያብራራል። ክርስቶስ የሺህ ዓመቱን መንግሥት እውን ለማድረግ ሲመለስ (ራእ 20፡1-6)፣ ዙፋኑን በኢየሩሳሌም ከተማ ያደርጋል ብለው ብዙዎች ያምናሉ። ከታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ በኋላ (ራእ 20፡11-15)፣ ሰማያዊቷ ኢየሩሳሌም ወደ አዲሲቷ ምድር ትወርዳለች፤ የእግዚአብሔር የዘላለም መንግሥት ማእከል ትሆናለች (ራእ 21፡2 እና ማብ ይመ)።

የእነዚህን ሰዎች ደም እንደ መጠጣት አይደለምን? አለ። ይህን ለማምጣት በሕይወታቸው ቁርጠው ስለ ነበር፤ ዳዊት ሊጠጣው አልፈለገም።

ሦስቱ ጉዳላን ሰዎች የሠሩት ይህንን ነበር።

²⁰የኢዮአብ ወንድም አቢሳ የሦስቱ አለቃ ነበረ። እርሱም ጦሩን አንጦቶ ሦስት መቶ ሰዎች ገደለ፤ ከዚህም የተነሣ እንደ ሦስቱ ሁሉ ዝነኛ ሆነ። ²¹ከሦስቱ አንዱ ሆኖ ባይቁጠርም እንኳን እጥፍ ክብር አገኘ፤ አዛዦቹውም ሆነ።

²²ከቀብስኤል የመጣውና ታላቅ ጀብዱ የሠራው የዮዳሄ ልጅ በናዖስ ብርቱ ተዋጊ ነበረ። እርሱም እጅግ የታወቁ ሁለት የሞአብ ሰዎችን ገደለ። እንዲያውም አንድ ጊዜ በረዶ ምድርን በሸፈነበት ቀን ወደ አንድ ጉድጓድ ወርዶ አንበሳ ገደለ። ²³ደግሞም ቁመቱ አምስት ከንድ፣ ሆነ አንድ ግብዋዊ ገደለ፤ ግብዋዊው የሸማኔ መጠቅለያ የመሰለ ጦር በእጁ ቢይዝም፤ በናዖስ ግን ቆመጥ ይዞ ገጠመው፤ ከግብዋዊው እጅ ጦሩን ነጥቆ በገዛ ጦሩ ገደለው። ²⁴የዮዳሄ ልጅ በናዖስ የፈጸመው ጀብዱ ይህ ነበር፤ እርሱም እንደ ሦስቱ ጉዳላን ዝነኛ ሆነ። ²⁵ከሠላሳዎቹም ይልቅ የበለጠ ክብር ተጎናጸፈ፤ ይሁን እንጂ ከሦስቱ አንዱ አልነበረም፤ ዳዊትም የክብር ዘዐት አግኝቶ አደረገው።

²⁶ጉዳላንም እነዚህ ነበሩ፤ የኢዮአብ ወንድም አሣሄል፤ የቤተ ልክሙ የዱዲ ልጅ ኤልያናን፤ ²⁷የሮራዊው ሳሞት፤ ፊሎናዊው ሰሊድ፤ ²⁸የቴቀሌ ሰው የሆነው የዲስካ ልጅ፤ ዓራስ፤ የዓናቶቱ ሰው አቢዔዜር፤ ²⁹ከሳታዊው ቤቤካይ፤ አሆሃዊው ዔሳይ፤ ³⁰ነጦፋዊው ማህራይ፤ የነጦፋዊው የበዓና ልጅ ሒሊድ፤ ³¹ከብንያም ወገን የጊብን ሰው የሆነው የሪባይ ልጅ ኤታይ፤ ሊርዓቶናዊው በናዖስ፤ ³²የገንስ ሸለቆዎች ሰው የሆነው ኡሪ፤ ዓረባዊው አቢኤል፤ ³³ባሕሩማዊው ዓዝሞት፤ ሰዓልቦናዊው ኤሊዮሕባ፤ ³⁴የጊዞናዊው የአሳን ልጆች፤ የሃራራዊው የሻጌ ልጅ ዮናታን፤ ³⁵የሃራራዊው የሳቡር ልጅ አሒአም፤

11+20
1ሳሙ26+6
11+22
ኢሱ15+21
1ሳሙ17+36
11+23
1ሳሙ17+7
11+26
2ሳሙ2+18
11+27 1ዜና27+8
11+28
1ዜና27+12
11+29
ሳሙ21+18
11+31
መሳ12+13
1ዜና27+14

የኡር ልጅ ኤሊፋል፤ ³⁶ምኬራታዊው ኦፊር፤ ፍሎናዊው አኪያ፤ ³⁷ቀርሚሎሳዊው ሐጽር፤ የኤዝባይ ልጅ ነዕራይ፤ ³⁸የናታን ወንድም ኢዮኤል፤ የሃግሪ ልጅ ሚብሐር፤ ³⁹አሞናዊው ጸሊቅ፤ የጽሩያ ልጅ የኢዮአብ ጋሻ ጃግሬ ቤሮ ታዊው ነገራይ፤ ⁴⁰ይትራዊው ዒራስ፤ ይትራዊው ጋራብ፤ ⁴¹ከጢያዊው አርዮ፤ የአሕሳይ ልጅ ዛባድ፤ ⁴²የርቤላዊው የሺዛ ልጅ ዓዲና፤ እርሱም የርቤላውያንና አብረውት ለነበሩት የሠላሳ ሰዎች አለቃ ነበረ። ⁴³የማዕካ ልጅ ሐናን፤ ሚትናዊው ኢዮሣፍጥ፤ ⁴⁴አስታሮታዊው ያዝያ፤ የአሮዔራዊው የከታም ልጆች ሻማና ይዒኤል፤ ⁴⁵የሺምሪ ልጅ ይዒኤል፤ ወንድሙም ቴዳዊው ዮሐን፤ ⁴⁶መሐዋዊው ኤሊኤል፤ የኤልሳም ልጆች ይሪባይና ዮሻውያ፤ ሞዓባዊው ይትማ፤ ⁴⁷ኤሊኤል፤ የቤድና ምጽባዊው የዕሣኤል።

ከዳዊት ጋር የተቀላቀሉ ተዋጊዎች

12 ዳዊት ከቂስ ልጅ ከሳኤል ፊት ሸሽቶ ሰዎች እነዚህ ናቸው፤ እነርሱም በጦርነቱ ላይ ከረዱት ተዋጊዎች መካከል ነበሩ። ሰዎቹ ቀስተኞች ሲሆኑ በቀኝም

ሆነ በግራ እጃቸው ፍላጻ መወርወርና ድንጋይ መወንጨፍ የሚችሉ ነበሩ፤

እነርሱም ከብንያም ነገድ የሆነው የሳኤል ሥጋ ዘመዶች ነበሩ፤

³አለቃቸው አሒዔዝር ነበረ፤ ከእርሱም በኋላ ኢዮአስ ነበረ፤ ሁለቱም የጊብንዊው የሸማና ልጆች ነበሩ፤ የዓዝ ሞት ልጆች ይዘኤልና ፋሊጥ፤ በራኪያ፤ ዓናቶታዊው ኢዮ፤ ግባናዊው ሰማያስ ከሠላሳዎቹ መካከል ጉዳና የሠላሳዎቹም መሪ ነበረ፤ ኤርምያስ፤ የሕዚኤል፤ ዮሐናን፤ ገድሮታዊው ዮዛባት፤ ⁵ኤሊዛይ፤ ኢያራሙት፤ በዓልያ፤ ሰማራያ፤ ሐፍፋዊው ሰፋጥያስ፤ ፍቆደውያ፤ ሕልቃና፤ ይሺያ፤ ⁷11+23 2.3 ሜትር ያህል ነው።

11+41
2ሳሙ11+6
1ዜና2+36
11+44 ዘጸ1+4
12+1 ኢሱ15+31
12+2 መሳ3+15
2ሳሙ3+19
12+4 ኢሱ15+36

11+41 ከጢያዊው አርዮ፤ ሐዳዊት ንጉሣዊ እገዛ በታማኝነት ብርቱ ድጋፍ ከሰጡት ጉዳላን ሰዎች መካከል እርዮ ተጠቅሶአል (ቀ. 10)። ይሁን እንጂ ዳዊት፤ የዚህን ጀግና ሚስት ለራሱ በማድረግ እርዮ እንዲገደል አደረገ (2ሳሙ. 11 ይመ)፤ የዳዊት ንጢአት

በእግዚአብሔር ፊት እጅግ የከፋ ሆኖ ስለተቁጠረ፤ ቀሪውን የሶዶሜ ዘመኑን በእግዚአብሔር ቅጣት አሳለፈው። ይኸው ንጢአት በአዲስ ኪዳን የመጀመሪያ መጽሐፍ ላይ ተጠቅሶአል (ማቴ 1+6፤ 2ሳሙ. 12 እና ስለ ዳዊት ንጢአት የተሰጠውን ማ ይመ)።

ግዘርኤል፣ ዮዛር፣ ያሾብግም፤ ፖሪዶር ሰው ከሆነው ደግሞ የይሮሐም ልጆች የዔላና ዝባድያ።

⁹ዳዊት በምድረ በዳ በሚገኘው ምሽት ውስጥ ሳለ፣ ከጋድ ነገድ የሆኑ ሰዎች መጥተው የእርሱን ሰራዊት ተቀላቀሉ፤ እነርሱም በውጊያ የተዘጋጁ ጋሻና ጦር ለመያዝ የሚችሉ ብርቱ ተዋጊዎች ነበሩ፤ ፊታቸው እንደ አንበሳ ፊት የሚያስፈራና በየተራራውም ላይ እንደሚዘል ሚዳቂ ፈጣኖች ነበሩ።

⁹የእነዚህም አለቃ ዔጼር ነበረ፤ ሁለተኛው አዛዥ አብድዩ፣ ሦስተኛው ኤልያብ፤

¹⁰አራተኛው መስመና፣ አምስተኛው ኤርምያስ፤

¹¹ስድስተኛው ዓታይ፣ ሰባተኛው ኢሊኤል፤

¹²ስምንተኛው ዮሐናን፣ ዘጠነኛው ኤልሳባድ፤

¹³ዐሥረኛው ኤርምያስ፣ ዐሥራ አንደኛው መክበናይ።

¹⁴እነዚህ ጋዳውያን የጦር አዛዦች ነበሩ፤ ከእነርሱ ታናሽ የሆነው እንደ መቶ ታላቅ የሆነው ደግሞ እንደ ሺህ አለቃ ይቋጠር ነበር። ¹⁵በመጀመሪያው ወር የዮርዳኖስ ወንዝ ከአፍ እስከ ገደፍ ሞልቶ ሳለ፣ ወንዙን ተሻግረው በስተ ምሥራቅና በስተ ምዕራብ ሽለቆዎች ይኖሩ የነበሩትን ሁሉ ከዚያ ያባረሩት እነዚህ ሰዎች ነበሩ።

¹⁶ሌሎች ከብንያምና ከይሁዳም ወገን የሆኑ ሰዎች ዳዊት ወደሚገኝበት ምሽግ መጡ። ¹⁷ዳዊትም እነዚህን ሰዎች ሊቀበል ወጥቶ እንዲህ አላቸው፤ የመጣችሁት ልትረዱኝ በሰላም ከሆነ፣ ከእኔ ጋር እንድትሰለፉ ልቀባችሁ ዝግጁ ነኝ፤ ነገር ግን እጄ ከበደል ንጹሕ ሆኖ ሳለ፣ ለጠላቶቼ አሳልፋችሁ ልትሰጡኝ ከሆነ፣ የአባቶቻችን አምላክ ይመልከተው፤ ይፍረደውም።

¹⁸ከዚያም የእግዚአብሔር መንፈስ በሠላ ሳዎቹ አለቃ በዓማሣይ ላይ ወረደ፤ እርሱም እንዲህ አለ፤

“ዳዊት ሆይ፤ እኛ የአንተ ነን፤ የእሴይ ልጅ ሆይ፤ እኛ ከአንተ ጋር ነን፤

ሰላም ፍጹም ሰላም ለአንተ ይሁን፤ አንተን ለሚረዱም ሁሉ ሰላም ይሁን፤

አምላክህ ይረዳሃልና።”

ስለዚህ ዳዊት ተቀበላቸው፤ የሰራዊቱም አለቃ አደረጋቸው።

12+7 ኢሱ15+58
12+8 ዘፍ30+11፤
24ሙ2+18፤
17+10
12+14 ዘሌ26+8፤
ዘ432+30
12+15 ኢሱ3+15
12+16
24ሙ3+19
12+18 መ43+10፤
14ሙ25+5-6፤
24ሙ17+25፤
1ዜና28+12፤
2ዜና15+1፤
20+14፤ 24+20

¹⁹ዳዊት ከፍልስጥኤማውያን ጋር ተባብሮ ሳለልን ለመውጋት በሄደ ጊዜ፣ ከምናሴ ነገድ የሆኑ ጥቂት ሰዎች ከድተው ከዳዊት ሰራዊት ጋር ተቀላቀሉ። እርሱ ግን ርዳት አላደረገላቸውም፤ ምክንያቱም የፍልስጥኤማውያን ገዢዎች ምክር ካደረጉ በኋላ እንዲህ ሲሉ ልክውት ነበር፤ “ከድቶ ወደ ጌታው ወደ ሳለል ቢሄድ እኛን ያስጨርሳናል።” ²⁰ዳዊት ወደ ጸቅላግ በሄደ ጊዜ ከድተው ወደ እርሱ የተቀላቀሉ የምናሴ ነገድ ሰዎች እነዚህ ነበሩ፤ ዓድና፣ ዮዛባት፣ ዲዲኤል፣ ሚካኤል፣ የዛባት፣ ኤሊሁ፣ ጸልታይ፣ እነዚህ በምናሴ ግዛት ሳሉ የሻለቆች ነበሩ። ²¹ሁሉም ብርቱ ተዋጊዎችና በዳዊትም ሰራዊት ውስጥ አዛዦች ስለ ነበሩ፣ አደጋ ጣዖችን በመውጋት ረዱት። ²²ሰራዊቱም እንደ እግዚአብሔር ሰራዊት አስከሆን ድረስ፣ ዳዊትን ለመርዳት በየዕለቱ ብዙ ሰዎች ይጎርፉ ነበር።

ሌሎችም በኬብርን የዳዊትን ሰራዊት ተቀላቀሉ

²³እግዚአብሔር ለዳዊት በገባለት ቃል ከዳን መሠረት የሳለልን መንግሥት እንሥተው ለእርሱ ለመስጠት ዳዊት ወደ ሚገኝበት ወደ ኬብርን የመጡት ሰዎች ቁጥር ይህ ነው፤

²⁴ጋሻና ጦር አንግበው ለጦርነት የተዘ ጋጁት የይሁዳ ሰዎች ስድስት ሺህ ስምንት መቶ፤ ²⁵ከሰምያን ነገድ ለጦርነት ዝግጁ የሆኑ ሰባት ሺህ አንድ መቶ።

²⁶ከሌዊ ነገድ አራት ሺህ ስድስት መቶ፤ ²⁷የኦሮን ቤተ ሰብ መሪ የሆነውን ዮዳሄን ጨምሮ ሦስት ሺህ ሰባት መቶ ሰዎች፤ ²⁸ወጣቱ ብርቱ ተዋጊ ጸደቅና ከቤተ ሰቡ ሃያ ሁለት የጦር አለቆች፤

²⁹የሳለል ሥጋ ዘመድ የሆኑ የብንያም ሰዎች ሦስት ሺህ፤ ከእነዚህም አብዛኞቹ እስከዚያች ጊዜ ድረስ ለሳለል ቤት ታማኝ ነበሩ፤

³⁰ከኤፍሬም ሰዎች በጉሣዎቻቸው ዘንድ ታዋቂ የሆኑ ብርቱ ተዋጊዎች ሃያ ሺህ ስምንት መቶ፤

³¹ከምናሴ ነገድ እኩሌታ ዐሥራ ስምንት ሺህ ሰዎች፤ እነርሱም ዳዊትን ለማንገሥ በየሰማቸው ተጽፈው የመጡ ነበሩ።

12+22 ወይም፣ ታላቅና ንጹሃ ሰራዊት

12+19
14ሙ29+2-11
12+20
14ሙ27+6
12+23
14ሙ16+1፤
24ሙ3+4፤
1ዜና10+14፤
11+10
12+28 1ዜና6+8፤
15+11፤ 16+39፤
27+17
12+29
24ሙ2+8-9፤
3+19

12+18 የእግዚአብሔር መንፈስ ... በዓማሣይ ላይ ወረደ፤ በብሉይ ኪዳን ውስጥ መንፈስ ቅዱስ የተወሰኑ ሰዎች፣ እግዚአብሔር እንዲያከናውኑ የጠራቸውን ሥራ ይፈጽሙ ዘንድ በገይልና በችሎታ ሞልቶአቸዋል (ለምሳሌ ዘፀ 31+1-5፤ መ4 3+10፤ 6+34፤ 11+29፤ 13+25፤ 14ሙ 10+10፤ 11+6፤ 16+13 ይመ)

፡፡ ዓማሣይ የተሞላው ትንቢትን የመናገር ስጦታ ነበር። በአጻሰ ኪዳን ጌታ ኢየሱስ አማኞች ሁሉ፣ መንፈስ ቅዱስ በሚወርድበት ጊዜ “ገይልን እንደሚቀበሉ” ተሰፋ ሰጥቶአል (ሐሥ 1+8 ይመ፣ ከ2+4 ጋር ያነጻጽሩ፣ በገጽ 1664 ላይ፣ “በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

2ዜና
24+20
21

³²ዘመኑን የተረዱና እስራኤላውያንም ምን ማድረግ እንደሚገባቸው የተገነዘቡ የይሳኩር ሰዎች ሁለት መቶ አለቆች፤ በእነርሱም ሥር ሆነው የሚታዘዙ ዘመዶቻቸው።

³³ልምድ ያላቸው፤ በሁሉም ዐይነት መሣሪያ ለመዋጋት የተዘጋጁና ዳዊትን ለመርዳት የመጡት መንታ ልብ የሌላቸው የዛብሎን ሰዎች ሃምሳ ሺህ፤

³⁴ከንፍታሌም ሰዎች አንድ ሺህ የጦር አለቆች፤ ከእነርሱም ጋር ጋሻና ጦር የያዙ ሠላሳ ሰባት ሺህ ሰዎች፤

³⁵ከዳን ሰዎች ለጦርነት የተዘጋጁ ሃያ ስምንት ሺህ ስድስት መቶ፤

³⁶ከአሲር ሰዎች ልምድ ያላቸውና ለጦርነት የተዘጋጁ ወታደሮች አርባ ሺህ፤

³⁷ከምሥራቅ የርዳኖስ ክርቤል፣ ከጋድና ከምናሴ ነገድ እኩሌታ ልዩ ልዩ ዐይነት መሣሪያ የታጠቁ አንድ መቶ ሃያ ሺህ ሰዎች።

³⁸እነዚህ ሁሉ በሰራዊቱ ውስጥ ለማገልገል ፈቃደኞች የሆኑ ተዋጊዎች ናቸው፤ ወደ ኬብሮን የመጡትም ዳዊትን በእስራኤል ሁሉ ላይ ለማንገሥ ወስነው ስለ ነበር ነው። የቀሩትም እስራኤላውያን ሁሉ ዳዊትን ለማካፈል በእንደ ሐሳብ ጸኑ። ³⁹የሚያስፈልጋቸውንም ቤተ ሰቦቻቸው አዘጋጅተውላቸው ስለ ነበር፤ ሰዎቹ እየበሉና እየጠጡ ከዳዊት ጋር ሦስት ቀን ቄዩ። ⁴⁰እንዲሁም ሩቅ ከሆነው ከይሳኩር፣ ከዛብሎንና ከንፍታሌም አገር ሳይቀር ጎረቤቶቻቸው በአህያ፣ በግመል፣ በበቅሎና በበሬ ሔነው ምግብ አመጡላቸው፤ በእስራኤል ታላቅ ደስታ ስለሆነ ዱቄት፣ የበለሰና የዘቢብ ጥፍጥፍ፣ የወይን ጠጅ፣

12+32 አስ1+13
12+38 1ዜ59+1
12+39
2ሳሙ43+20+
አሳ25+6-8
12+40
1ሳሙ25+18+
2ሳሙ16+1+
17+29+
1ዜ529+22

13+3
1ሳሙ7+1-2+
2ዜ51+5
13+5 ዘ፡13+21+
አሉ13+3+
1ሳሙ7+2+
1ዜ511+1+ 15+3
13+6 ዘ፡25+22+
አሉ15+9+
2ሃ፡9+15
13+7 1ሳሙ7+1
13+8
1ዜ515+16+19+
24+ 2ዜ55+12+
መዝ፡92+3

የወይራ ዘይት፣ የቀንድ ክብትና በጎች በገፍ ቀርበው ነበር።

የታቦቱ መመለስ

13+1-14 ተገ ምብ - 2ሳሙ 6+1-11

13 ዳዊትም ሽለቆችና መቶ አለቆች ከሆኑት የጦር ሹማምቱ ሁሉ ጋር ተማከረ። ሕዚያም ለመላው የእስራኤል ማኅበር እንዲህ አለ፤ “እንግዲህ ነገሩ መልካም መስሎ ከታያችሁና የአምላካችን የእግዚአብሔር ፈቃድ ከሆነ፣ በእስራኤል ግዛት ሁሉ ለሚኖሩ በሩቅም ሆነ በቅርብ ላሉት ለቀሩት ወንድሞቻችን እንዲሁም በየራሳቸው ከተሞችና መሰማሪያዎች የሚኖሩ ካህናትና ሊዋውያን መጥተው ከእኛ ጋር እንዲሰባሰቡ እንላካቸው። ጳባላል ዘመነ መንግሥት ሳንፈልገውክ የነበረውን የአምላካችን ታቦት መልሰን ወደ እኛ እናምጣ።” ነገሩም በሕዝቡ ሁሉ ዘንድ ተቀባይነት ሰጠው መላው ማኅበር ይህንን ለማድረግ ተስማማ።

⁵ስለዚህ ዳዊት የእግዚአብሔርን ታቦት ከቂርያት ይዳሪም ለማምጣት ከግብፅ ወንዝ ከሺሐር ጀምሮ እስከ ሐማት መተላለፊያ ድረስ የሰፈሩትን እስራኤላውያን ሁሉ ሰበሰበ። ዳዊትና እስራኤላውያን ሁሉ በኪሩብና በኪሩብ መካከል የተቀመጠውን ስሙም ሽእርሱ የተጠራውን የእግዚአብሔር ስምላክን ታቦት ከዚያ ለማምጣት በይሁዳ ወዳለችው ቂርያት ይዳሪም ወደ ተባለችው ወደ በኣላ ሄዱ።

እግዚአብሔርንም ታቦት ከአሚናዳብ ቤት በአዲስ ሠረገላ ላይ አድርገው አመጡት፤ ሠረገላውን ይነዱ የነበሩትም የዛና አሐዮ ነበሩ። ዳዊትና እስራኤላውያን ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት ሆነው በቅኔና በበገና፣ በመሰንቆና በክበሮ፣ በጸናጽልና በመለከት

⁵13+3 ወይም፣ ችላ ብለን

⁵13+5 ወይም፣ እስከ ሌቦ ሐመት

12+32 ዘመኑን የተረዱና፣ በእግዚአብሔር ሉዓላዊ ጥበብ መሠረት፣ እርሱ ዐላማውን ሁሉና ተስፋውን የሚፈጽምበት ወቅትና ጊዜ አለው (ከመካ 3+1 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህም በተፈጥሮ ዘንድና በመንግሥቱ የሚታይ ሲሆን፣ በማያቋርጥና በመካሄድ ላለው ለመቢዣት ዓላማው ይኸው የተወሰነ ጊዜና (መዝ 102+13) የለውጥ ወቅት (ኢሳ 43+18-19) እጅግ አስፈላጊ ነው።

(1) የእግዚአብሔር ሕዝብ ጌታ በማድረግ ላይ ያለውን ወይም በቅርቡ ሊፈጽም ያለውን ብዙ ጊዜ ግዩት የማይቻሉ መሆናቸውን መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ ደጋግሞ ያሳያል። እስራኤል በሙሉ ጊዜው ሲደርስ ሙሴሳቸው ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር ልጁን መስደዱን ማስተዋል ያልቻሉ ዕውሮችና አላዋቂዎች ነበሩ። ቁተመሳሳይ ሁኔታም ቤተ ክርስቲያን እግዚአብሔር በራሱ ጊዜ ከሶቅዱ ውስጥ የተወሰነውን ሲፈጽም የግታውቅበት ወይም ለይታ ማየት የማትችልበት ጊዜ አለ።

(2) የይሳኩር ሰዎች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለየት ባለ ትኩረት ተጠቅሰዋል፤ ምክንያቱም ከእስራኤል ነገዶች ውስጥ እነርሱ እግዚአብሔር ዳዊትን ለእርሱ የተቀባ አድርጎ ወደ ዙፋን ሲያመጣው ጊዜውን ተረድተዋል፤ እግዚአብሔር በዚህ ምን እንደሚሠራም ለይተው ማየት ችለዋል። ዐላማ ባለው ሥራ ላይ ከእግዚአብሔር ጋር ለመተባበር ወይም ለውጥ በሚመጣበት ጊዜ ከእግዚአብሔር የተሰጠ እይታን ለማግኘት የእግዚአብሔርን ጊዜና ወቅት መለየት ያስፈልጋል።

13+3 የአምካችንን ታቦት መልሰን ወደ እኛ እናምጣ፤ ታቦቱ ተማርኮ ሰባት ወር ሙሉ በፍልሰጥ አማውያን እጅ ነበር (1ሳሙ 4+11፣ 6+1 ይመ፣ 1ሳሙ 4+3+21 እና ማብ ይመ፣) ከዚህም በኋላ ወደ እስራኤል ተመልሶ ከአየሩሳሌም 16 ኪ.ሜ. ርቃ በምትገኘው በቂርያት ይዳሪም እንዲሆን ተደርጎ ነበር (1ሳሙ 7+2) ታቦቱ በሳላል ዘመነ መንግሥት ዕድሜ ዘመን ሁሉ ተዘንግቶና ምንነቱ በግልጽ ሳይታወቅ ይኖር ነበር።

በሙሉ ንይላቸው በዓሉን በደስታ ያከብሩ ነበር።

⁹ወደ ኪዳን ዐውድማ በደረሱ ጊዜ በራዎቹ አደናቅቷቸው ስለ ነበር፣ ያዛታቦቱን ለመደገፍ እጁን ዘረጋ። ¹⁰ታቦቱን በእጁ ስለነሳ፣ የእግዚአብሔር ቊጣ በየዛላይ ነደደ፤ ስለዚህም በዚያው በእግዚአብሔር ፊት ሞተ።

¹¹የእግዚአብሔር ቊጣ ያዛን በድንገት ስለ ቀሠፈው ዳዊት አዘነ፤ ያም ቦታ እስከ ዛሬ ድረስ የያዛ ስብራትም ተብሎ ይጠራል።

¹²ዳዊት በዚያን ዕለት ስግዚአብሔርን ስለ ፈራ፣ "ታዲያ የስግዚአብሔርን ታቦት ወደ እኔ እንዴት ማምጣት እችላለሁ?" አለ። ¹³ስለዚህ ታቦቱን ወደ ዳዊት ከተማ በመውሰድ ፈንታ የጋት ሰው ወደ ሆነው ወደ አቤዳራ ቤት ወሰደው። ¹⁴የእግዚአብሔርም ታቦት ለአቤዳራ ቤት ከቤተ ሰቡ ጋር ሦስት ወር ተቀመጠ፤ እግዚአብሔርም ቤተ ሰቡንና ያለውንም ሁሉ ሳረከ።

የዳዊት ቤትና ቤተ ሰቡ

14፡1-7 ተጓ ምብ - 2ኛመ 5፡11-16
1ዜና 3፡5-8

14በዚህ ጊዜ የጢሮስ ንጉሥ ኪራም ለዳዊት ቤተ መንግሥት እንዲሠሩ መልክተኞችን፣ ድንጋይ ጠራቢዎችንና አናጠዎችን ከዝግባ ዕንጨት ጋር ላከ። ²ዳዊትም እግዚአብሔር በእስራኤል ላይ እንዲሠሩ እንዳደናውሰ ስለ ሕዝቡም ስለ እስራኤል ስለ መንግሥቱን ከፍ ከፍ እንዳደረገለት አስተዋለ።

³ዳዊትም በኢየሩሳሌም ብዙ ሚስቶች አገባ፤ ከእነርሱም ወንዶችንና ቤቶች ልጆችን ወለደ። 'በዚያ ሳለ የወለደቸው የልጆቹ ስም ይህ ነው፤ ሳሙክ፣ ሶባብ፣ ናታን፣ ሰሎሞን፣ ኢያቤሐር፣ ኤሊሴጌ፣

13፡10 ዘሌ10፡2፣
1ዜና15፡13
13፡11
1ዜና15፡13፣
መዝ፡11
13፡13
1ዜና15፡18፡24፣
16፡38፣ 26፡4-5፡15
13፡14
2ኛመ-6፡11
14፡1 1፡75፡6፣
1ዜና17፡6፣
22፡4፣ 2ዜና2፡3፣
ሐጌ3፡7፣ ሐጌ1፡8
14፡2 ዘ፡24፡7፣
ዘ፡26፡19
14፡3 1ዜና3፡1
14፡4 1ዜና3፡9

14፡8 1ዜና11፡1
14፡9 ፋ፡13፣
ኢሱ15፡8፣
1ዜና11፡15
14፡11
መዝ94፡16፣
ኢሳ28፡21
14፡12 ዘ፡32፡20፣
ኢሱ7፡15
14፡13 ፋ፡9
14፡16 ኢሱ9፡3፣
10፡33

ኤሊፋባት፣ ሞጋ፣ ናፊት፣ ያፍያ፣ ኤሊሳማ፣ ኤሊዳሄ፣ ኤሊፋባት።

ዳዊት ፍልስጥኤማውያንን ድል አደረገ
14፡8-17 ተጓ ምብ - 2ኛመ 5፡17-25

⁹ዳዊት በእስራኤል ሁሉ ላይ ተቀብቶ መንግሥት ፍልስጥኤማውያን በሰሙ ጊዜ፣ እርሱን ፍለጋ በሙሉ ንይላቸው ወጡ፤ ዳዊት ይህን ሰምቶ ስለ ነበር ሊገጥማቸው ወጣ። ⁹በዚህ ጊዜ ፍልስጥኤማውያን መጥተው የራሩደምን ሽለቆ ወረሩ። ¹⁰ስለዚህ ዳዊት፣ "ወጥቼ በፍልስጥኤማውያን ላይ አደጋ ልጣልን? እንተሰ በእጄ አሳልፈሁ ትሰጣቸዋለሁን?" ሲል ስግዚአብሔርን ጠየቀ።

እግዚአብሔርም፣ "እዎን ውጣ! በእጅህ አሳልፌ እስጣቸዋለሁ" ብሎ መለሰለት።

¹¹ስለዚህ ዳዊትና ሰዎቹ ወደ በአልፕራሲም ወጡ፤ በዚያም ድል አደረጋቸው። ዳዊትም፣

"ውሃንድሎ እንደሚወጣሁ ስግዚአብሔርን ጠላቶቼን በእጄ አፈረሳቸው" አለ፤ ከዚህም የተነሣ ያን ቦታ "በአልፕራሲም" ብለው ሰየሙት። ¹²ፍልስጥኤማውያን አማልክቶቻቸውን በዚያው ጥለዋቸው ስለ ነበር፣ ዳዊት በእሳት እንዲያቃጥሏቸው አዘዘ።

¹³ፍልስጥኤማውያን ሽለቆውን እንደ ገና ወረሩ፤ ¹⁴ዳዊትም እንደ ገና ስግዚአብሔርን ጠየቀ። ስግዚአብሔርም እንዲህ ሲል መለሰለት፣ "ዜራያውን ከበህ በሾላው ዛፍ ፊት ለፊት አደጋ ጣልሳቸው እንጂ በተጥታ ወደ ላይ አትውጣ፤ ¹⁵በሾላው ዐናት ላይ የሰልፍ ድምፅ ስትሰማ ወዲያውኑ ለጦርነት ውጣ፤ ይህም የፍልስጥኤማውያንን ሰራዊት ለመምታት ስግዚአብሔር በፊትህ ወጥቶአል ማለት ነውና።" ¹⁶ስለዚህ ዳዊት ስግዚአብሔር

13፡11 ወይም፣ ፔሪዝ ያዛ

13፡10 የእግዚአብሔር ቊጣ በየዛላይ ነደደ፤ ያዛ የተቀሠፈው እግዚአብሔር ከዘመው ውጭ ተቃራኒውን በመፈጸሙ ነው (እንዲሁም 2ኛመ 6፡1-8 ይመ። ከ1ዜና 15፡2፣13፡15 ጋር ያነጻጽሩ። ታቦቱ እንዴት መያዝ እንዳለበት ግልጽ መመሪያ የተሰጠበትን ዘፀ 25፡12-15፣ ዘ፡4፡15 ይመ።)። ይህ ታሪክ አምልኮተ እግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር የማደረገው አላግሎት፣ እግዚአብሔር በሰጠው መገለጥና ቃል መሠረት መሆኑን ያስተምራል (2ኛመ 6፡7 እና ማብ ይመ።)።

13፡14 ቤተ ሰቡንና ... ሳረከ፤ እግዚአብሔር የአቤዳራን ቤተ ሰብ የሳረከበት ምክንያት እርሱ እግዚአብሔርን በመታዘዝና በአክብሮት ታቦቱን ስለተቀበለ ነበር። በእንድ ሰው ላይ ሞትን ያመጣው ለሌላው በረከትን አመጣ።

14፡2 ስለ ሕዝቡም ስለ እስራኤል ሰል፤ የዳዊት መንግሥት እጅግ ከፍ ከፍ ብሎአል፤ ይኸውም ለራሱ ሳይሆን ለእግዚአብሔር ሕዝብ ስለሰላ ነበር። እግዚአብሔርን በጽድቅ በእውነት ያለግሎት ዘንድ፣ ዳዊት በዓለም ውስጥ የእስራኤልን ሕዝብ የማዕረግ ስፍራ መመሥረት ነበረበት (2ኛመ 7፡18 እና ማብ ይመ።)። በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔር አንድን ሰው

ከፍ ከፍ ሊያደርግ ይችላል፤ ይኸውም ለሰውየው ሲባል ሳይሆን፣ የእግዚአብሔር ሕዝብ በግብረገባዊና በመንፈሳዊ ረገድ እንዲታነጽ ነው።

14፡3 ዳዊትም ... ብዙ ሚስቶችን አገባ፤ ዳዊት ብዙ ሚስቶችን ማግባቱን አስመልክቶ የተሰጠውን ትንታኔ 2ኛመ 5፡13 እና ማብ ይመ።። ይህ አደባባይ የወጣና በግል የተፈጸመ በደል በዳዊትና በቤተ ሰቡ ላይ መሪሮ ሐዘንን አስከተለ (2ኛመ 12፡13 እና ማብ፣ 13፡1 እና ማብ ይመ።)።

14፡14 ዳዊትም እንደ ገና እግዚአብሔርን ጠየቀ፤ ፍልስጥኤማውያንን ለማጥቃት የእግዚአብሔር ፈቃድ ከዚህ ቀደም እንደ ሆነ ሁሉ አሁንም እንደዚያው ይሆናል በማለት ዳዊት በራሱ ፈቃድ እንቅስቃሴ አልጀመረም (ቊ 10)። የዳዊት አርአያነት ሳንታክት አዘውትረን የጌታን ፈቃድ፣ ምሪቱንና ርዳታውን ካልፈለግን በቀር በሕይወት ዘመናትን እንደማይሳልን አማኞችን ያስተምረናል። እግዚአብሔር እንዲረዳን ሳናቋርጥ ወደ እርሱ ካልቀረብን የመንፈስ ቅዱስ ሀልዎት ሳይኖረን (2ኛመ 5፡19 እና ማብ ይመ።) በሕይወት ውጣ ውረድና ጥያቄ ብቻችንን ስንጋፈጥ እንገኛለን።

እንዳለው አደረገ፤ ከገባዎን ጀምሮ እስከ
ጊዜር ድረስ ፍልስጥኤማውያንን መቻቸው።
17ከዚህም የተነሣ የዳዊት ዝና በየአገሩ
ሁሉ ተሰማ፤ እግዚአብሔርም መንግሥታት
ሁሉ እንዲፈሩት አደረገ።

ታቦቱ ወደ ኢየሩሳሌም ተወሰደ

15፡25—16፡3 ተጓ ምብ — 2፡ፋጦ 6፡12-19

15 ዳዊት በስሙ በተጠራችው ከተማ
ለራሱ ቤቶችን ሠራ፤ በእስክላብኤር
ታቦት ቦታ አዘጋጅቶ ድንኳን ተክለ።
ከዚያም ዳዊት፤ “የእስክላብኤርን ታቦት
እንዲሸከሙና ለዘላለም በፊቱ እንዲያገለግሉ
እስክላብኤር ከመረጣቸው ከሌዋውያን በቀር፤
የእግዚአብሔርን ታቦት ማንም አይሸከም”
ሲል አዘዘ።

3ዳዊት የእግዚአብሔርን ታቦት
ወዳዘጋጀለት ስፍራ እንዲያመጡ እስራኤልን
ሁሉ በኢየሩሳሌም ሰበሰቡ። “የአርገን ዘሮችና
ሌዋውያኑንም በአንድነት ሰበሰቡ፤

ከቀዓት ዘሮች፤
አለቃውን ኡርኤልንና አንድ መቶ
ሃያ የሥጋ ዘመዶቹን፤

ዓሚራሪ ዘሮች፤
አለቃውን ዓሣያንና ሁለት መቶ
ሃያ የሥጋ ዘመዶቹን፤

ከጌድሶን ዘሮች፤
አለቃውን ኢዮኤልንና አንድ መቶ
ሠላሳ የሥጋ ዘመዶቹን፤

ዓኤልጸፋን ዘሮች፤
አለቃውን ሸማያንና ሁለት መቶ
የሥጋ ዘመዶቹን፤

ዓከላብርን ዘሮች፤
አለቃውን ኤሊኤልንና ሰማንያ
የሥጋ ዘመዶቹን፤

10ከወዝኤል ዘሮች፤
አለቃውን አሚናዳብንና አንድ
መቶ ዐሥራ ሁለት የሥጋ
ዘመዶቹን።

11ከዚያም ዳዊት ካህናቱን ሳዶቅንና
አብያታርን፤ ሌዋውያኑን ኡርኤልን፤
ዓሣያን፤ ኢዮኤልን፤ ሸማያን፤ ኤሊኤልንና
አሚናዳብን ጠርቶ፤ 12እንዲህ አላቸው፤

14፡17 ዘ015፡14-
16፡ ዘ8፡25፤
ኢሉ6፡27፤
መዝ2፡1-12
15፡1
2፡ፋጦ6፡17፤
ዘፍ16፡1፤
17፡1፤
መዝ132፡1-18
15፡2 ዘ፡ፋጦ3፡6፤
4፡15፤ ዘ8፡10፤8፤
31፡9፤25፤
ዘፍ5፡16፡4፤
23፡13፤
2ዘፍ5፡5፤
29፡11፤ 31፡2፤
መዝ134፡1፤
135፡2
15፡3 ዘፍ5፡13፤5
15፡4
ዘ፡ፋጦ3፡17-20
15፡5 ዘፍ5፡6፤24
1፡8 ዘ06፡22
15፡9 ዘ06፡18
15፡11
1፡ፋጦ2፡20፤
ዘፍ12፡28
15፡12 ዘ029፡1፤
30፡19-21፤30፤
40፡31-32፤
ዘሌ11፡44

15፡13 ዘሌ5፡10፤
1፡78፤4፤
ዘፍ5፡13፤11
15፡15 ዘ025፡14፤
2፡ፋጦ6፡7
15፡16
ዘፍ5፡6፤31፤
13፡8፤ 23፡5፤
2ዘፍ7፡6፤
29፡26፤ ዐዘ2፡41፤
ዐዘ1፡23፤
12፡27፤36፤
ኢዮ21፡12፤
መዝ68፡25፤
150፡5፤ አዎ6፡5
15፡17
ዘፍ5፡33፤39፤44
15፡18
2፡ፋጦ6፡10፤
ዘፍ2፡6፤4-5
15፡19
ዘፍ5፡16፤41፤
25፡6

“እንግዲህ እናንተ የሌዋውያን ቤተ
ሰብ አለቆች ስለ ሆናችሁ፤ እናንተና
ወንድሞቻችሁ ሊዋውያን ራሳችሁን
ቀድሱ፤ ከዚያም የእስራኤልን ስምሳክ
የእግዚአብሔርን ታቦት ወዳዘጋጀሁለት ቦታ
አምጡ። 13የስምሳክን የእግዚአብሔር ቁጥጣ
በሳያችን ላይ እንዲህ የነደደው እናንተ
ሌዋውያኑ ቀድሞም ስላሳመጣችሁት ነው፤
እኛም ብንሆን ምን ማድረግ እንዳለብን
በታዘዘው መሠረት አልጠየቅነውም።”
14ስለዚህ ካህናቱና ሌዋውያኑ የእስራኤልን
ስምሳክ የእግዚአብሔርን ታቦት ለማምጣት
ራሳቸውን ቀደሱ። 15ሙሴ በእስክላብኤር
ቃል እንዳዘዘው፤ ሌዋውያኑ የእስክላብኤርን
ታቦት በትከሻቸው ላይ በመለገፊያዎች
አድርገው ተሸከሙ።

16ዳዊትም በዜማ መሣሪያ ማለትም
በመሰንቆ፤ በበገናና በጸናጽል እየታጀቡ
የደሰታ ዜማዎችን የሚያዜሙ መዘምራንን
ከወንድሞቻቸው መካከል እንዲሾሙ
አድርገው መሪዎች ነገራቸው።

17ስለዚህ ሌዋውያኑ የኢዮኤልን ልጅ
ኤማንን ሾሙ፤ ከወንድሞቹም የበራክያን
ልጅ አሳፍን፤ ከወንድሞቻቸው ከሚራሪ
ዘሮች የቂሳን ልጅ ኤታንን ሾሙ፤
18ከእነርሱም ጋር ወንድሞቻቸው በደረጃ
ተሾሙ፤ እነርሱም ዘካርያስ፤ ያዝኤል፤
ሰሚራሞት፤ ይሁኤል፤ ዑኒን፤ ኤልያብ፤
በፍያስ፤ መዕኔያን፤ መቲትያ፤ ኤሊፍሌሁ፤
ሚቅኔያ፤ ደግሞም በር ጠባቂዎቹ የቤድ
ኤደምና ደዒኤል” ነበር።

19መዘምራት ኤማንን አሳፍና ኤታን በናስ
ጸናጽል ድምፁን ከፍ አድርገው እንዲያ
ሰሙ ተሾሙ፤ 20ዘካርያስ፤ ያዝኤል፤
ሰሚራሞት፤ ይሁኤል፤ ዑኒን፤ ኤልያብ፤
ቅኝት መሰንቆ ይገርፉ ነበር። 21እንዲሁም
መቲትያ፤ ኤሊፍሌሁ፤ ሚቅኔያ፤ የቤድኤ
ደም፤ ደዒኤል፤ ዓዛዝያ፤ በሸሚኒት
ቅኝት በገና ይደረድሩ ነበር። 22የዝማሬው

“15፡18 ሦስት የዕብራይስጥ ቅጂችና በርካታ የሰብዓ
ሊቃናት ትርጉሞች (እንዲሁም ቍ20 እና ዘፍ
16፡5 ይመ)፤ በርካታ የዕብራይስጥ ቅጂች የዘካርያስ
ልጅ ወይም ዘካርያስ፤ ሴን ያላሉ።
“15፡18 ዕብራይስጥ፤ ከዚህ ጋር ይስማማል፡ የሰብዓ
ሊቃናት ትር ጉም (እንዲሁም ቍ21) ግን ይጓዳ
ልፍ ዓዛዝያ ያላል።
“15፡21፤22 ምናልባት የዜማ ስም ነው።

15፡1 ለ ... ታቦት ቦታ አዘጋጅቶ የእግዚአብሔር
ታቦት የሕጉን ሁለት ጽላቶች፤ ማሰር ሙሉ መገናኛ
የአርገን በትር ይዞ ነበር (ዘ0 25፡10-22፤ ዘ8 10፡2-5
ይመ)። ይህም ለእርሱና ለከዲያ በታማኝነት በመታዘዝዝ
የሚገኘውን የእግዚአብሔርን መመሪያ፤ ቸርነት፤ ጎይልና
ጽሕፈት ይወክላል (መዝ 132፡8፤ ዕብ 9 ይመ)። ዳዊት
ታቦቱ በኢየሩሳሌም ማስቀመጡ ሕዝቡን ወደ ጥንቱና
ፈሕልውናው መሠረታዊ ወደ ሆነው ዐላማ ለመመለስ
ነ። እግዚአብሔርንና ቃሉን ማእከል አድርጎ መናፍ
ጦረውን የዳዊትን መሻት ይወክላል (ዘ0 25፡10 እና
ግብ ይመ)።

15፡12 ራሳችሁን ቀድሱ፤ የጌታን ሥራ ለማከናወን
እማኞች እግዚአብሔርን ደስ ከማያሰኝ ነገር መራቅ
አላባቸው። ራሳቸውን የጽድቅ መሣሪያ በማድረግም
ለእርሱ ማቅረብ ይኖርባቸዋል (ከሮሚ 6፡17-22፤
12፡1-2 ጋር ያነጻጽሩ፤ በገጽ 1826 ላይ። “የእማኞች
መለያ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ
ይመ)። እግዚአብሔር ቅዱስ አምላክ እንደ መሆኑ
መጠን፤ ባሪያዎቹ ቅዱሳን ሆነው ለእርሱ ይጸልዩ ዘንድ
ይፈልጋል።
15፡13 አልጠየቅነውም፤ 15፡10 እና ማብራሪያውን
ይመልከቱ።

ገላፊ ሌዋዊው አለቃ ክናንያ ነበረ፤ ይህን ገላፊነት የወሰደው በዝግሬ የተካነ ስለ ነበር ነው።

²³በራክያና ሕልቃና የታቦቱ በር ጠባቂዎች ነበሩ፤ ²⁴ዘሆናቱ ሰበኒያ፣ አያላማና፣ ናትናኤል፣ ዓማሣይ፣ ዘካርያስ፣ በናያስና አልዓዛር በሽዝሊከቤር ታቦት ፊት መለከት ይነቱ ነበር። የቤድኤዶምና ይሁዶ ደግሞ የታቦቱ በር ጠባቂዎች ነበሩ።

²⁵ስለዚህ ዳዊት የእስራኤል ሽማግሌዎችና የሻለቃው አዛዦች የእግዚአብሔርን የቃል ኪዳንን ታቦት ከየቤድኤዶም ቤት በደስታ ለማምጣት ሄዱ። ²⁶የእግዚአብሔርን የቃል ኪዳን ታቦት የተሸከሙትን ሌዋውያን፣ እግዚአብሔር ረድቶአቸው ስለ ነበር፣ ሰባት ኮርማዎችና ሰባት አውራ በጎች ሠው። ²⁷ታቦቱን የተሸከሙት ሌዋውያን ሁሉ፣ መዘምራትና የመዘምራት አለቃ ክናንያ የለበሱትን ዐይነት ከቀጭን በፍታ የተሠራ ልብስ ዳዊትም ለብሶ ነበር፤ እንዲሁም ከበፍታ የተሠራ ኤፋድ ለብሶ ነበር። ²⁸በዚህ ሁኔታ መላው የእስራኤል ሕዝብ በሆታ ቀንደ መለከትና እምቢልታ እየነፋ፣ ጸናጽል እየጸነጸሉ፣ በእንቅፍ ስያን እየደረደሩ የእግዚአብሔርን የኪዳንን ታቦት አመጡ።

²⁹የእግዚአብሔር የኪዳን ታቦት ወደ ዳዊት ከተማ ሲገባ የሳኦል ልጅ ሚልኮል በመስኮት ሆኖ ተመለከተች፤ ንጉሡ ዳዊት ደስ ብሎት ሲያሸበሽብ አይታ በልቧ ናቀችው።

16 ከዚያም የእግዚአብሔርን ታቦት አምጥተው ዳዊት በተከለለት ድንኳን ውስጥ አኖሩት፤ የሚቃጠል መሥዋዕትና የገብረት መሥዋዕትም፣ በእግዚአብሔር ፊት አቀረቡ። ²ዳዊት የሚቃጠል መሥዋዕትና የገብረቱን መሥዋዕት ከሠዋ በኋላ፣ ሕዝቡን በእግዚአብሔር ስም ባረከ። ግዚያም ለእስራኤል ሁሉ ለወንዱም ለሴቱም አንዳንድ ሙልሙል ዳቦ፣ አንዳንድ ጥፍጥፍ ተምር፣ ሙዳ ሥጋና አንዳንድ ጥፍጥፍ ዘቢብ ሰጠ።

⁴በእግዚአብሔር ታቦት ፊት እንዲያገለግሉና ለእስራኤል ስምዓክ ለእግዚአብሔር ልመና፣ ምስጋናና ውዳሴ እንዲያቀርቡ ከሌዋውያን ሰዎች ሾመ፤

15+24
2ዜና5+12፣ 7+6፣
29+26
15+25 2ዜና1+4፣
5+2፣ ኤር3+16
15+26 ዘጉ23+1-
4+29
15+27
14ዮሐ2+18
15+28 ዘዐ19+13፣
15ገ1+39፣
1ዜና9+1፣ ዘዛ4+7
16+1 1ዜና15+1፣
16+2 ዘዐ39+43፣
ዘጉ6+23-27
16+3 ኢሳ16+7
16+4 1ዜና15+2

16+7 መዝ47+7
16+8 ቍ34፣
25ገ19+19፣
መዝ107+1፣
118+1፣ 136+1
16+9 ዘዐ15+1፣
መዝ7+17
16+10 መዝ8+1፣
29+2፣ 66+2
16+11 ቍ10፣
1ዜና28+9፣
2ዜና7+14፣
14+4፣ 15+2፣12፣
161+2፣ 18+4፣
20+4፣ 34+3፣
መዝ24+6፣
27+8፣ 105+4፣
119+2፣58፣
ም8+17
16+12 ዘዳ4+34፣
መዝ77+11፣
78+43
16+14 ኢሳ4+4፣
26+9
16+15 ዘፍ8+1፣
መዝ98+3፣
111+5፣ 115+12፣
136+23
16+16 ዘፍ12+7፣
15+18፣
22+16-18

⁵አለቃው አሳፍ ነበረ፤ ከእርሱ ቀጥሎ ዘካርያስ ሁለተኛ ሆኖ ተሾመ፤ ከዚያም ይዲኤል፣ ሰሚራሞት፣ ይሁኤል፣ መቲያ፣ ይሁዶ፣ በናያስ፣ የቤድኤዶም፣ ይዲኤል ተሾመ፤ እነርሱም በመሰንቆና በበገና ይዘምሩ ነበር፤ አሳፍ ደግሞ ጸናጽል የሚጸነጽል ሆኖ ተመደበ። እንዲሁም ካህናቱ በናያስና የሕዚኤል ዘወትር በእግዚአብሔር የኪዳን ታቦት ፊት መለከት እንዲነቱ ተመደቡ።

የዳዊት የምስጋና መዝሙር

16+8-22 ተጓ ምብ - መዝ 105+1-15
16+23-33 ተጓ ምብ - መዝ 96+1-13
16+34-36 ተጓ ምብ - መዝ 106+1:47-48

⁷በዚያም ቀን ዳዊት በመጀመሪያ ለአሳፍና ለሥራጓደኞቹ ይህን የእግዚአብሔር ምስጋና መዝሙር ሰጠ፤

⁸እግዚአብሔር ምስጋና አቅርቡ፤ ስሙንም ጥሩ፤ ለአሕዛብ ያደረገውን ሁሉ ንገሩ፤ ⁹ዘምሩለት፤ ውዳሴም አቅርቡለት፤ ድንቅ ሥራውን ሁሉ ንገሩ፤ ¹⁰በቅዱስ ሙሴ ተጓደዱ፤ እግዚአብሔርን የሚፈልጉ ሁሉ፤ ለባቸው ሐሄት ያድርግ። ¹¹ወደ እግዚአብሔርና ወደ ጎይሉ ተመልከቱ፤ ዘወትር ፊቱን ፈልጉ። ¹²ያደረጋቸውን ድንቅ ሥራዎችን ታምራቱንና የሰጠውንም ፍርድ አስታውሱ፤ ¹³እናንተ የባሪያው የእስራኤል ዘሮች፤ እናንተ የተመረጣችሁ የያዕቆብ ልጆች። ¹⁴እርሱ እግዚአብሔር ስምዓካችን ነው፤ ፍርዱም በምድር ሁሉ ላይ ነው፤ ¹⁵ኪዳንን እስከ ዘላለም ያዘዘውንም ቃል እስከ ሺህ ትውልድ ያስባል። ¹⁶ከአብርሃም ጋር የገባውን ቃል ኪዳን፤

¹16+1 በዚህና በቍ፣፣፣ 2 ላይ በትውፊት የሰላም መሥዋዕት ይባላል።

16+7 ምስጋና መዝሙር፤ ይህ መዝሙር ከመዝ 105+1-15፣ 96+1-13፣ 106+1:47-48 የተወጣጣ ነው። ጌታ ለእስራኤል ሰላደረገው ቸርነትና ስለፈጸመው ድንቅ ሥራ ዳዊት እግዚአብሔርን የነበረው ውዳሴና ምስጋና በማቅረብ ነበር። በአዲስ ኪዳን አማኞች ሁሉ፣ የእግዚአብሔር ካህናት ናቸው (1ዲጥ 2፣5፡9፣ ራእ. 20፡6)፤ ስለሆነም የውዳሴና የምስጋና መንፈሳዊ አገልግሎት ለእግዚአብሔር ማቅረብ አለባቸው። እንዲህ ተብሎ ተጽፎአልና። “ስለዚህ ዘወትር የምስጋና መሥዋዕት፣ ይገኘውም ለሰሙ የሚመሰክሩ የከንፈሮችን ፍሬ በሊዮሱስ አማካይነት ለእግዚአብሔር እናቅርብ” (ዕብ. 13፡15)። የአማኝ ውዳሴና አምልኮ በቃልና በተግባር መገለጥ አለበት (ቍ. 29 እና ማብ ይመ)።

ለእግዚአብሔር ደስ የሚያሰኝ የሚሆነውም እርሱ ወይም እርሷ ከዚህ ዓለም አካሄድ ጋር ሳይሰማሙ ለቃሉ ራሳቸውን ሲሰጡ ብቻ ነው (ሮሚ 12፡1-2)። 16+10 እግዚአብሔርን የሚፈልጉ ሁሉ፤ ለባቸው ሐሄት ያድርግ፤ ደስታችንና ዋስትናችንን ከጭንቀትም ነጻ መሆናችን ለምንጊዜም እውን ሊሆንልን የሚችሉት ለእግዚአብሔር ምስጋና ስናቀርብና ለቃሉ ተከት በጽናት በየቀኑ ፊቱን ስንፈልግ ነው (ቍ 8-11)። ጌታን ዘወትር በምስጋና የሚጠሩት ሁሉ እርሱ ከእነርሱ ጋር እንደሚራመድና በሕይወት ዘመናቸው ሁሉ ከእነርሱ የማይለይ አጋጥቸው እንደሚሆን ሊተማሙ ይገባል (መዝ 46፡1 ይመ)። ፊል 4፡6-7 እና ማብ ይመ)።

ለይስሐቅ የማለውን መሐላ።
 17ይህንንም ለያዕቆብ ሥርዐት
 አድርጎ አጽና፤
 ለእስራኤልም የዘላለም ኪዳን
 አደረገ፤
 18እንዲህ ሲል፤ “የምትወርሰው
 ርሰት እንዲሆን፤
 የከነዓንን ምድር ለእንተ
 እሰጣለሁ።”
 19ቁጥራቸው ገና ጥቂት ሳለ፤
 በእርግጥ ጥቂትና መጽተኞች
 ሳሉ፤
 20ከአንዱ ሕዝብ ወደ ሌላው ሕዝብ፤
 ከአንዱም መንግሥት ወደ
 ሌላው መንግሥት ተንከራተቱ።
 21ማንም እንዲጨቁናቸው
 አልፈቀደም፤
 ስለ እነርሱም ነገሥታትን ገሠጸ፤
 22እንዲህ ሲል፤ “የቀባኋቸውን
 አትንኩ፤
 በነቢያቱ ላይ ክፉ አታድርጉ።
 23ምድር ሁሉ ለእግዚአብሔር
 ዘምሩ፤
 ማዳኑንም ዕለት ዕለት ዐውጁ።
 24ክብርናን ለአሕዛብ ተናገሩ፤
 ድኑኅ ሥራዎቹን ለሕዝቦች
 ሁሉ ንገሩ።
 25እግዚአብሔር ታላቅ ነው፤
 ምስጋናውም ብዙ ነው፤
 ከአማልክትም ሁሉ በላይ ሊፈራ
 የሚገባው ነው።
 26የአሕዛብ ሁሉ አማልክት ጣይታት
 ናቸው፤
 እግዚአብሔር ግን ሰማያትን ሠራ።
 27በፊቱ ክብርና ሞጋሽ አለ፤
 ብርታትና ደስታም በማደሪያው
 ሰፍራ።
 28የአሕዛብ ወገኖች ለእግዚአብሔር
 ሰጡ፤
 ክብርና ንይልን ለእግዚአብሔር
 አምጡ።
 29ለስሙ የሚገባውን ክብር
 ለእግዚአብሔር ሰጡ፤
 መባ ይዛቸው በፊቱ ቅረቡ፤
 በቅድስናውም ክብር
 ለእግዚአብሔር ስገዱ።
 30ምድር ሁሉ በፊቱ ትንቀጥቀጥ፤
 ዓለም በጽኑ ተመሥርታለች፤
 አትናወጥምም።
 31ሰማያት ደስ ይበላቸው፤
 ምድር ሐሜት ታድርግ፤
 በአሕዛብም መካከል “እግዚአብሔር
 ነገሠ!” ይበሉ።
 32ባሕርና በውስጡ ያለው ሁሉ
 ይናወጥ፤

16+17
 ዘፍ35+9-12
 16+18
 ዘፍ13+14-17
 16+19 ዘፍ7+7
 16+20 ዘፍ20+13
 16+21
 ዘፍ12+17+ 20+31
 ዘፍ7+15-18
 መዝ9+5
 16+22 ዘፍ20+7
 16+24
 አ.ሳ42+12
 66+19
 16+25 ዘፍ18+11
 ዘፍ32+39
 2ዜ52+5
 መዝ18+3
 48+13 76+7
 89+7 135+5
 አ.ሳ40+25
 16+26 መዝ8+3
 102+25
 16+28
 መዝ29+1-2
 16+29
 2ዜ520+21
 መዝ18+1 29+1-2
 16+30
 መዝ12+11 33+8
 76+8 93+1
 99+1 114+7
 16+31 መዝ9+7
 47+8 93+1
 97+1 99+1
 146+10
 አ.ሳ44+23
 49+13 52+7
 ሰፍ5+19
 16+32 ዘፍ20+11
 አ.ሳ42+10
 16+33
 1ሳ፡፡2+10
 መዝ7+8 96+10
 98+9 110+6
 አ.ሳ2+4 14+8
 55+12
 16+34 ቁ+8
 2ዜ57+13
 7+3 ሰዘ3+11
 መዝ25+7 34+8
 100+5 105+1
 135+3 136+1
 26 145+9
 አ.ሳ12+4
 አር33+11
 ናሆ1+7
 16+35 ዘፍ32+15
 መዝ18+46
 38+22 ሚ17+7
 16+36 1778+15
 መዝ72+18-19
 16+37 2ዜ58+14
 16+38
 1ዜ513+13
 26+4-5+10
 16+39 ኢሱየ+3
 1ሳ፡፡2+35

ሚዳዎችና በእርጋ ላይ ያሉ ሁሉ
 ሐሜት ያድርጉ።
 33ያን ጊዜ የዱር ዛፎች
 በእግዚአብሔር ፊት ደስ
 ይላቸዋል፤
 በደስታ ይዘምራሉ፤
 በምድረ በዳ ላይ ሊፈርድ
 ይመጣልና።
 34ቸር ነውና እግዚአብሔርን
 አመስግኑ፤
 ፍቅሩም ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል።
 35አዳኞችን እግዚአብሔር ሆይ
 ታደገን፤
 ለቅዱስ ስም ምስጋና
 እንድናቀርብ፤ በምስጋናዎም
 እንድንክብር ሰብስባን፤
 ከአሕዛብም መካከል ታደገን”
 ብላችሁ ጩኹ።
 36ዘላለም እስከ ዘላለም፤
 ለእስራኤል ስምስክ
 ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን።
 ከዚያም ሕዝቡ ሁሉ “አሜን፤
 እግዚአብሔር ይመስገን” አሉ።
 37ዳዊትም ለእያንዳንዱ ቀን በተመደበው
 መሠረት ዘወትር እንዲያገለግሉ አላፍንና
 የሥራ ባልደረቦቹን በዚያው በእግዚአብሔር
 ቃል ኪዳን ታቦት ፊት ተዋቸው።
 38እንዲሁም የቤድኤዶምና ሥልሳ
 ስምንቱ የሥራ ባልደረቦቹ አብረዋቸው
 እንዲያገለግሉ በዚያው ተዋቸው።
 የኤዶታም ልጅ የቤድኤዶምና ሐሳ የቅጥሩ
 በር ጠባቂዎች ሆኑ።
 39ዳዊት ካህኑን ሳደቅንና የሥራ
 ባልደረቦቹን ካህናት በገባየን ከፍተኛ ቦታ
 ላይ በሚገኘው በእግዚአብሔር ድንኳን
 ተዋቸው፤ 40የተዋቸውም ለእስራኤል
 በተሰጠው ትእዛዝ መሠረት በእግዚአብሔር
 ሕግ እንደ ተጻፈው ሁሉ በመሠዊያው
 ላይ የሚቀርበውን የሚቃጠል መሥዋዕት
 ጧትና ማታ በየጊዜው እንዲያቀርቡ ነው።
 41እንዲሁም “ፍቅሩ ለዘላለም ነውና”
 እያሉ እንዲያቀርቡ ኤማንና ኤዶታም
 እንዲሁም ተመርጠውና ስማቸው ተመዝግቦ
 የተመደቡ ሌሎችም አብረዋቸው ነበሩ።
 42ድምፁ መለክቲንና ጸናጽሉን ለማስማት፤
 ደግሞም መንፈሳዊ መዝሙር ሲዘመር
 ለሚጠቀሙባቸው ሌሎች መሣሪያዎች
 ነሳፈዎቹ ኤማንና ኤዶታም ነበሩ፤
 የኤዶታምም ልጆች በሩን እንዲጠብቁ
 ተመድበው ነበር።
 43ከዚያም ሕዝቡ ተነሣ፤ እያንዳንዱም

16+29 በቅድስናውም ክብሩ፤ ከልብ የሆነ አክብሮትና ንጽሕና ከእርሱ አጠገብ ለመሆን የልብ መሻት ሲኖረንና ቅድስናውን የሚያሳዝነውን ሁሉ ለመቋቋም የጋለ መስጠት ሲኖረን ነው (ቁ. 7 እና 15+28)፤ ከልብ በሆነ ማብ ይመ)።

1ዜና 29፥20 ወደየቤቱሄደ። ጳዊትም ቤተ ሰቡን ለመባረክ ወደ ቤቱ ተመለሰ።

እግዚአብሔር ለጳዊት የሰጠው ተስፋ

17፥1-15 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 7፥1-17

17 ጳዊት በቤተ መንግሥቱ ተደላድሎ በተቀመጠበት ጊዜ፣ ነቢዩ ናታንን "እነሆ እኔ ከዝግባ በተሠራ ቤት ውስጥ እኖራለሁ፤ የእግዚአብሔር የኪዳን ታቦት ግን በድንኳን ውስጥ ይኖራል" አለው።

ናታንም ለጳዊት፣ "እግዚአብሔር ከአንተ ጋር ስለ ሆነ፣ ያሰብከውን ሁሉ አድርግ" ሲል መለሰለት።

3በዚያም ሌሊት የእግዚአብሔር ቃል ወደ ናታን መጥቶ እንዲህ አለው፤

4"ሂድና ለባሪያዬ ለጳዊት

እንዲህ ብለህ ንገረው፤

እግዚአብሔር የሚለው ይህን ነው፤ እኔ የምኖርበትን ቤት የምትሠራልኝ አንተ አይደለህም።

5እስራኤልን ከግብፅ ካወጣህ በት ቀን ጀምሮ እስከዛሬ ድረስ፤

ከአንዱ ድንኳን ወደ ሌላው

ድንኳን፣ ከአንዱ ማደሪያ

ወደ ሌላው ማደሪያ እሂድ

ነበር እንጂ፣ በቤት ውስጥ

አልኖርሁም። ከእስራኤላውያን

ጋር በሂድሁባቸው ቦታዎች

ሁሉ፣ ሕዝቤን እንዲወብቁ

ላዘዝጓቸው መሪዎቻቸው፤ ከቶ፣

"ለምን ከዝግባ ዕንጨት ቤት አልሠራችሁልኝም ያልሁበት ጊዜ አለን?"

እንግዲህ አሁንም ለባሪያዬ ለጳዊት እንዲህ ብለህ ንገረው፤

"የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር

የሚለው ይህን ነው፤ የሕዝቤ

የእስራኤል ገዥ እንድትሆን

በጎችን ከመጠበቅና ከመከተል

አንሥቼ ወሰድሁሁ። ሰሂድህበት

ሁሉ ከአንተ አልተለየሁም፤

ጠላቶችህንም ሁሉ ከፊትህ

አጠፋሁልህ፤ አሁንም ስምህን

እንደ ምድር ታላላቅ ሰዎች ስም

ገናና አደርገዋለሁ። ለሕዝቤ

ለእስራኤል መኖሪያ ስፍራ

እሰጠዋለሁ፤ የራሳቸውም

መኖሪያ ስፍራ እንዲኖራቸው

ከእንግዲህም በኋላ እንዳይኖወጡ

አደርጋቸዋለሁ። ከኋላ ሰዎች

በመጀመሪያ እንዳደረጉት ሁሉ፤

ከእንግዲህ አይጨቁኗቸውም፤

19ከዚህ ቀደም በሕዝቤ በእስራኤል

17፥1 1ዜና15፥1
17፥2 1ዜና22፥71
28፥2 2ዜና6፥7
17፥4
1ዜና22፥10፥
28፥3
17፥6 1ዜና14፥1
17፥7 2ሳሙ6፥21
17፥10 መሳ2፥16

ላይ መሪዎች-በሾምሁ ጊዜ ጨቁኞቹ ያደረጉትን ዛሬ አያደርጉትም፤ ጠላቶቻችሁን ሁሉ አዋጭዳችዋለሁ።

"እግዚአብሔር ቤት እንደሚሠራለሁ በግልጽ እነግርገለሁ፤ 14ከመንህን ጨርሰህ ወደ አባቶችህ በምትሄድበት ጊዜ፣ ከአብራክህ ከተከፈሉት ልጆችህ አንዱ በእግርህ እንዲተካ አደርጋለሁ፤ መንግሥቱንም እጽናለሁ፤ 15ቤት የሚሠራልኝም እርሱ ነው፤ እኔም ዙፋኑን ለዘላለም አጽናለሁ። 16አባት እሆንዋለሁ፤ እርሱም ልጅ ይሆንኛል፤ ጽኑ ፍቅሬን ከአንተ በፊት ከነበረው ላይ እንደወሰድሁ፣ ከእርሱ ላይ ከቶ አልወሰድም። 17በቤቴና በመንግሥቱ ላይ ለዘላለም አኖረዋለሁ፤ ዙፋኑም ለዘላለም ይጽናል።"

15ናታንም የዚህን ሁሉ ራእይ ቃል ለጳዊት ንገረው።

የጳዊት ጸሎት

17፥16-27 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 7፥18-29

16ከዚያም ንጉሥ ጳዊት ገባ፤ በእግዚአብሔር ፊት ተቀምጦም እንዲህ አለ፤

"እግዚአብሔር ስምላክ ሆይ፤ ለመሆኑ እስከዚህ ያደረሰኸኝ እኔ ማን ነኝ? ቤተሰቤ ምንድን ነው? 17እምላክ ሆይ፤ ይህ በፊትህ በቂ እንዳልሆነ ቁጥረህ ስለ ወደፊቱ የባሪያህ ቤት ተናገርህ። እግዚአብሔር ስምላክ ሆይ፤ እኔንም ከሰዎች ሁሉ እጅግ የከበረ ሰው አድርገህ ተመለከትኸኝ።

18ባሪያህን ስላከበርኸው፤ ጳዊት ከዚህ በላይ ምን ማለት ይችላል? ባሪያህን እኮ ታውቀዋለህ፤ 19እግዚአብሔር ሆይ፤ ስለ ባሪያህ ብለህና እንደ ፈቃድህም መሠረት ይህን ታላቅ ነገር አድርገሃል፤ እነዚህም ታላላቅ ተስፋዎች ሁሉ እንዲታወቁ አደረግህ።

20አቤቱ፤ እንደ አንተ ያለ የለም፤ በጆሮአችን እንደ ሰማነው ሁሉ ከአንተ በቀር እምላክ የለም። 21ከግብፅ ተቤትተህ እንዳወጣኸው እንደ ሕዝብህ

217፥6 በዚህና በኡፕሮ 10 ላይ በትውፊት፣ መሳፍንት ይባላል

17፥12 1ዜና5፥1
1ዜና22፥10፥
2ዜና7፥18፥ 13፥5
17፥13
1ዜና28፥6፥
ሉቃ1፥32፥
2ዮሐ6፥18፥
ዕብ1፥5
17፥14 1ዜና12፥1
1ዜና28፥5፥
29፥23፥
2ዜና9፥8፥
መዝ132፥11፥
ኤር33፥17
17፥19
2ሳሙ7፥16-
17፥25፥
2ዮሐ20፥6፥
ኢሳ9፥7፥ 37፥35፥
55፥3
17፥20 ዘፀ8፥10፥
9፥14፥ 15፥11፥
ኢሳ44፥6፥ 46፥9
17፥21 ዘፀ6፥6

17፥1-27፤ በእነዚህ ቁጥሮች ላይ እግዚአብሔር ከጳዊት ጋር ያደረገው ኪዳን ተመልክቶአል። ምዕ 17፤ ከ2ሳሙ 7፥1-29 ጋር ሙሉ በሙሉ ተመሳሳይ ነው ማለት ይቻላል፤ የዚህን ኪዳን የተለያዩ ዘርፎች

ለመረዳት በገጽ 465 ላይ፤ "እግዚአብሔር ከጳዊት ጋር የገባው ኪዳን" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።

እንደ እስራኤል ያለ ማን አለ?
እነርሱ እግዚአብሔር ለራሱ
ሊቤገሩት ወገኑም ይሆናሉ፡፡
መካከል የመረጣቸው ናቸው፡፡
በሕዝብም ፊት ታላላቅና አስፈሪ
ነገሮችን በማድረግ መንግሥታትን
በፊታቸው አሳደዱ፡፡
²²ሕዝብምን እስራኤልን
ለዘላለም የራሱ ሕዝብ
አደረግኸው፡፡ እግዚአብሔር ሆይ
አንተም ስምህን ሆንህለት፡፡
²³እግዚአብሔር ሆይ እሁንም
ስለ ባሪያህና ስለ ቤቱ የሰጠኸው
ተስፋ ለዘላለም የጸና ይሁን፤
የሰጠኸውንም ተስፋ ፈጽም፤
²⁴ይህም ስምህ ጸንቶ እንዲኖርና
ለዘላለምም ታላቅ እንዲሆን ነው፡፡
ከዚያም ሰዎች "የእስራኤል ስምህ
የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
በእውነት የእስራኤል አምላክ
ነው!" ይላሉ፤ የባሪያን የዳዊትም
ቤት በፊትህ የጸና ይሆናል፡፡
²⁵ስምህ ሆይ ቤት
እንደምትሠራለት ለባሪያህ
ገልጸህለታል፤ ስለዚህ ባሪያህ
ወደ አንተ ለመጸለይ ድፍረት
አገኘ፡፡ ²⁶እግዚአብሔር ሆይ
በእውነት አንተ ስምህ ነህ፤
ይህንንም መልካም ተስፋ ለባሪያህ
ሰጥተሃል፡፡ ²⁷በፊትህ ለዘላለም
እንዲኖር እሁንም የባሪያህን ቤት
ልትባርክ ወደሃል፤ እግዚአብሔር
ሆይ የባሪያኸው አንተ ስለ
ሆንህ፤ ለዘላለም የተባረከ
ይሆናል፡፡"

17+22 ዘ019+5-6
17+23 1778+25
17+27
መዘ16+11:
21+6
18+2 ዘ+21+29
18+3 ዘ62+14:
18+519+6
18+4 ዘ649+6

⁵ሰርያው ያንም የሱባንን ጉሥ አድርጎ
ለመርዳት ከደማስቆ በመጣ ጊዜ፤ ከእነርሱ
ሃያ ሁለት ሺህ ሰው ገደለ፡፡ ከዚያም በሰርያ
ግዛት ውስጥ ባላቸው በደማስቆ የጦር ሰፈር
አቋቋመ፤ ሰርያው ያን ገባርቹ ሆኑ፤ ግብርም
አመጡለት፡፡ እግዚአብሔርም ዳዊትን
በሂደበት ሁሉ ድል አገኘናጸፈው፡፡
ዳዊትም የአድርጎ ጦር አለቆች
ያነገሱትን የወርቅ ጋሻ ወሰደ፤ ወደ
ኢየሩሳሌምም አመጣው፡፡ ⁸ዳዊት
ከአድርጎ ከተሞች ከጢብሐትና ከኩን
እጅግ ብዙ ናስ ወሰደ፤ ሰሎሞን የናሱን
ባሕር፤ ዐምዶቹንና ልዩ ልዩ የናስ ዕቃዎችን
የሠራው በዚሁ ነበር፡፡
⁹ዳዊትን ጉሥ ቶሶ ዳዊት የሱባን
ጉሥ የአድርጎ ሰራዊት ሁሉ ድል
እንደመታ ሲሰማ፤ ¹⁰እጅ እንዲነሣውና
ደስታውንም እንዲገልጥለት ልጁን
አዳራምን ወደ ጉሥ ዳዊት ላከው፤ ቶሶ
ከአድርጎ ጋር ብዙ ጊዜ ጦርነት ገጥሞ
ነበር፡፡ አዳራምም ከወርቅ፤ ከብርና ከናስ
የተሠሩ ልዩ ልዩ ዕቃዎች አመጣለት፡፡
¹¹ጉሥ ዳዊት ከኢዶም፤ ከሞዓብ፤
ከአሞናውያን፤ ከፍልስጥኤማውያንና
ከአማሊቃውያን ከእነዚህ ሁሉ መንግሥታት
የማረከውን ወርቅና ብር ከዚህ ቀደም
እንዳደረገው፤ ሁሉ እነዚህንም ዕቃዎች
ለእግዚአብሔር ቀደሰ፡፡
¹²የጽሑፍ ልጅ አቤሳ በፊው ሸለቆ
ዐሥራ ስምንት ሺህ ኤደማውያን ገደለ፡፡
¹³እርሱም በኤዶም የጦር ሰፈር አቋቋመ፤
ኤደማውያንም ሁሉ ለጉሥ ዳዊት ገባሮች
ሆኑ፡፡ እግዚአብሔርም ዳዊትን በሂደበት
ሁሉ ድል አገኘናጸፈው፡፡

የዳዊት ሹማምት

18+14-17 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 8+15-18

¹⁴ዳዊት በመላው እስራኤል ላይ ነገሠ፤
ለሕዝቡም ሁሉ ፍትሕንና ጽድቅን
አስፈነሳቸው፡፡ ¹⁵የጽሑፍ ልጅ ኢዮአብ
የሰራዊቱ አዛዥ ነበረ፤ የአሐራድ ልጅ
ኢዮሣፍም ደግሞ የቤተ መግባብቱ ጎላፊ
ነበረ፡፡ ¹⁶የአክሙብ ልጅ ሳዶቅና የአቤሚክ
ልጅ አብያታር ካህናት ነበሩ፤ ሱሳ
ደግሞ ጸሐፊ ነበረ፡፡ ¹⁷የዮሳፄ ልጅ በናያስ
የክሊታውያንና የፊሊታውያን አዛዥ ነበረ፡፡
የዳዊት ወንዶች ልጆቹ ደግሞ ከጉሥ
ቀጥሎ የበላይ ሹማምት ነበሩ፡፡

ከአሞናውያን ጋር የተደረገ ጦርነት

19+1-19 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 10+1-19

19ከዚህ በኋላ የአሞናውያን ጉሥ
ናያስ ሞተ፤ ልጁም በእግሩ ተተክቶ

18+5 23716+9
18+8 1577+23:
21654+2-5
18+11
ዘ+24+18:20
18+12 17711+15
18+14
116511+1:
29+26
18+15
24ሙ5+6-8
18+16 11656+8:
24+6
18+17
14ሙ30+14:
24ሙ15+18
19+1 ዘ619+38:
መላ10+17:
11+33:
216520+1-2:
ሰር2+8-11

ዳዊት የተቀዳጀቸው ድሎች

18+1-13 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 8+1-14

18ከዚህ በኋላ ዳዊት ፍልስጥኤማውያንን
ድል መትቶ ተገዥ አደረጋቸው፤
ጌትንና በዙሪያዋም የሚገኙትን መንደሮች
ከፍልስጥኤማውያን እጅ ወሰደ፡፡
እንዲሁም ዳዊት ሞያባውያንን ድል
አደረጋቸው፤ እነርሱም ገባሮቹ ሆኑ፤
ግብርም አመጡለት፡፡
ከዚህም በላይ ዳዊት በኤፍራጥስ ወንዝ
ኢጣገብ የነበረውን ግዛት ለመቁጣጠር በሂደ
ጊዜ፤ የሱባን ጉሥ አድርጎአቸው እስከ
ሐማት ድረስ ዘልቆ ወጋው፡፡ ዳዊትም
ከንድ ሺህ ሠረገላ፤ ሰባት ሺህ ፈረሰኛና ሃያ
ሺህ እግረኛ ወታደር ማረከ፤ አንድ መቶ
የሠረገላ ፈረሶች ብቻ አስቀርቶ የቀሩትን
ቋንቋቸውን ቁረጠ፡፡

18+6 በሂደበት ሁሉ ድል፤ እግዚአብሔር ለታማኝ
ሕዝቡ እርዳታን፤ ጥበቃና ድልን ሊሰጥ ይፈልጋል፡፡
ወደ ጌታና ወደ ብርታቱ ስንመለከት ፊቱንም
ጭፈልግ (16+11)፤ ለሕይወታችን የበረከት በር

ይከፈለናል፡፡ ስለተከፈለታልንም በችግር ጊዜ እርዳታ
እናገኛለን፤ ከሰላም ጋር ይገናኛል፡፡ እንደሚባለን፤ በመንፈሱም
ምሪት እናገኛለን፡፡

ነገሡ። ጳዊትም፣ “አባቱ ለእኔ በጎ ነገር እንዳደረገልኝ አቡቱ እኔም ለናዎሰ ልጅ ለሐኖን በጎ ነገር ላድርግለት” ብሎ አሰበ። ስለዚህ ዳዊት ስለ አባቱ ሞት ሐዘኑን ለመግለጽ ወደ ሐኖን መልክተኞችን ላከ። የዳዊት ሰዎች ሐዘናቸውን ለመግለጽ ሐኖን ወደሚኖርበት ወደ አሞናውያን ምድር በመጡ ጊዜ፣ ጳዊትም ያን መኳንንት ለሐኖን “ዳዊት ሐዘኑን ለመግለጽ ሰዎችን ወደ አንተ የላከው አባትህን አክብሮ ይመስልሃል?? ሰዎቹ ወደ አንተ የመጡት አገሪቱን ለመመርመር፣

ለመሰለለና ለመያዝ አይደለም??” አሉት። “ስለዚህ ሐኖን የዳዊትን ሰዎች ይዞ ላሜቸው፤ ልብላቸውንም እስከ መቀመጫቸው ድረስ መኻል ለመኻል ቀዶ ሰደዳቸው።

፩ሰዎች ላይ የደረሰባቸውን ዳዊት በሰማ ጊዜ እጅግ ዐፋረው ስለ ነበር፣ ወደ እነርሱ መልክተኞችን ላከ፤ ንጉሡም፣ “ጤማችሁ እስኪያድግ ድረስ በኢየሱስ ቄዩና ከዚያ በኋላ ትመጣለችሁ” አለ።

፪አሞናውያን በዳዊት ዘንድ እንደ ተጠሉ ባወቁ ጊዜ፣ ሐኖንና አሞናውያን ከመስጴጦምያ፣ ከአራም መጻክና ከሱባ ሠረገሎችንና ፈረሰኞችን ለመክራየት አንድ ሺህ መክሊት፣ ብር ላኩ፤ ገዢያም ሠላሳ ሁለት ሺህ ሠረገሎችንና ፈረሰኞችን እንዲሁም የመጻክን ንጉሥና ወታደሮች በገንዘብ ቀጠሩ፤ እነርሱም መጥተው በሜድባ አጠገብ ሲሰፍሩ፣ አሞናውያን ደግሞ ከየከተሞቻቸው ተሰብስበው ለጦርነት ወጡ።

፫ዳዊት ይህን ሲሰማ ኢየሱስንና መላውን ተዋጊ ሰራዊት ላከ። ፬አሞናውያንም መጥተው ወደ ከተማቸው በሚያስገባው በር ላይ ለጦር ነት ተሰለፉ፤ የመጡት ነገሥታት ደግሞ ብቻቸውን በሜዳው ላይ ነበሩ።

፭ኢየሱስም ከፊቱና ከኋላው ጦር መኖሩን አየ፤ ስለዚህ በእስራኤል የታወቁትን ጀግኖች መርጦ ሰርዖውያንን እንዲገጥሙ አሰለፋቸው። ፮የቀሩትም ሰዎች በወንድሙ በአቢሳ ሥር ሆነው አሞናውያንን እንዲገጥሙ አሰለፋቸው። ፯ኢየሱስም እንዲህ አለ፤ “ሰርዖውያን ከበረቱብኝ አንተ ተረዳኛለህ፤ አሞናውያን ከበረቱብህ ደግሞ እኔ እረዳሃለሁ።” ፰እንግዲህ በርቱ፤ ስለ ሕዝባችንና ስለ አምላካችን ከተሞች ብለን በጀግንነት እንዋጋ፤ እግዚአብሔርም ደስ ያሰኘውን ያድርግ።”

፲ከዚያም ኢየሱስና አብረውት ያሉት ወታደሮች ሰርዖውያንን ለመውጋት ወደ ፊት ገሠገሡ፤ ሰርዖውያንም ከፊታቸው ሸሹ።

፲፩አሞናውያንም ሰርዖውያን መሸገቸውን ሲያዩ፣ እነርሱም ከወንድሙ ከአቢሳ ፊት ሸሹተው ወደ ከተማቱ ገቡ፤ ስለዚህ ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም ትመለሰ።

፲፪ሰርዖውያን በእስራኤል መሸገፋቸውን ሲያዩ፣ መልክተኞችን ልከው ከኤፍራጥስ

19+3 ዘኑ21+32
19+6 ዘኑ34+301
1ዜና18+3
19+7 ዘኑ21+30
19+11
1ሳመ-26+6

ወንዝ ማዶ ያሉትን ሰርዖውያን አስመጡ፤ እነዚህንም የሚመራቸው የአድርአዛር ሰራዊት አዛዥ ሾፋክ ነበረ።

፲፮ዳዊት ይህን ሲሰማ፣ እስራኤልን ሁሉ ሰብስቦ ቁርዳኖስን ተሻገረ፤ ወደፊት በመገሥገሥም ከፊት ለፊታቸው የውጊያ መሥመሩን ያሞና። ዳዊትም ሰርዖውያንን ጦርነት ለመግጠም ወታደሮቹን አሰለፈ፤ እነርሱም ተዋጉት። ፲፱ይሁን እንጂ ከእስራኤል ፊት ሸሹ። ዳዊትም ሰባት ሺህ ሠረገላኞችና አርባ ሺህ እግረኞች ወታደሮች ገደለ። የሠራዊታቸው አዛዥ ሾፋክም በጦርነቱ ላይ ሞተ።

፳የአድርአዛርም ሹማምት በእስራኤል መሸገፋቸውን ሲያዩ፣ ከዳዊት ጋር ታረቁ፤ ገባሮቹም ሆኑ።

ስለዚህ ሰርዖውያን ከዚህ ጊዜ ጀምሮ አሞናውያንን ለመርዳት ፈቃደኞች አልሆኑም።

የራባ ከተማ መያዝ

20+1-3 ተጓ ምብ - 2ሳመ- 11+1፣ 12+29-31

20 ነገሥታት ለጦርነት በሚሄዱበት በጸደይ ወራት፣ ኢየሱስ የጦር ሰራዊቱን እየመራ ሄዶ የአሞናውያንን አገር አጠፋ፤ ወደ ራባትም ሄዶ ከበባት፤ ዳዊት ግን ኢየሩሳሌምን ቀርቶ ነበር። ኢየሱስም ራባትን ወጥቶ አፈራረሰት። ፩ዳዊት የንጉሣቸውን ዘውድ ከራሹ ላይ ወሰደ፤ ክብደቱም አንድ መክሊት፣ ወርቅ ነበረ፤ ይህንንም በዳዊት ራስ ላይ ጫኑለት፤ እንዲሁም ከከተማቱ እጅግ ብዙ ምርኮ ወሰደ። ፯ዚያ የነበረውንም ሕዝብ አውጥቶ መጋዝ፣ ደማና መጥረቢያ ይዘው እንዲሠሩ አደረጋቸው። ዳዊት በሌሎቹም የአሞን ከተሞች ሁሉ ይህንኑ አደረጉ። ከዚያም ዳዊትና መላው ሰራዊቱ ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሱ።

ከፍልስጥኤማውያን ጋር የተደረገ ጦርነት

2+4-8 ተጓ ምብ - 2ሳመ- 21+15-22

ከዚያም በኋላ ከፍልስጥኤማውያን ጋር በጌዘር ጦርነት ተደረገ፤ በዚያ ጊዜ ኩላታዊው ሴባካይ የራፋይም ዘር የሆነውን ሴፋይን ገደለ፤ ፍልስጥኤማውያንም ድል ተመቱ።

ከፍልስጥኤማውያን ጋር ሌላ ጦርነት ተደረገ፤ የየዓር ልጅ ኤልያናን የጦሩ የሰውፍረቱ እንደ ሸማኔ መጠቅለያ የሚ ያህለውን የጌት ተወላጅ የሆነውን የላል ያድን ወንድም ላሕማን ገደለ።

፪ደግሞም ጌት ላይ በተደረገ ሌላ ጦርነት፣ በእጆቹና በእግሮቹ ላይ በድሰት በድሰት ጣት በድምሩ ሃያ አራት ጣት የነበሩት

፯፻፩ ሰሜን ምዕራብ ባሕር መስጴጦምያ ነው ።
፳፻፩ 34 ሜትሮስ ቶን ያህል ነው ።
፳፻፩ 34 ኪሎ ግራም ያህል ነው ።

19+17 1ዜና9+1
20+1 ዘኑ3+111
አሞ1+13-15
20+3 ዘኑ29+11
20+4 ዘኑ14+51
ኢሱ10+33
20+5 1ሳመ-17+7

አንድ ግዙፍ ሰው ነበረ፤ ይህም እንደዚሁ ከራፋይም ዘር ነበረ፤ “እርሱም እስራኤልን በተገዳደረ ጊዜ የዳዊት ወንድም የሳምዓ ልጅ ዮናታን ገደለው።

የበጀት የነበሩ የራፋይም ዘርች እነዚህ ናቸው፤ እነርሱም በዳዊትና በሰዎቹ እጅ ወደቁ።

ዳዊት ተዋጊ ሰራዊቱን ቈጠረ

21፡1-26 ተጓ ምብ - 2ሳሙ 24፡1-25

21 ሰይጣን በእስራኤል ላይ ተነሥቶ ዳዊት የእስራኤልን ሕዝብ እንዲቁጥር አነሣሣው። ²ዳዊትም ኢዮአብንና የሰራዊቱን አዛዦችን “ሄዳችሁ ከቤርሳቤህ እስከ ዳን ያሉትን እስራኤላውያን ቊጠሩ፤ ከዚያም ምን ያህል እንደሆኑ እውቅ ዘንድ ንገሩኝ” አላቸው።

³ኢዮአብ ግን፤ “እግዚአብሔር የእስራኤልን ሰራዊት አሁን ካለው በላይ በመቶ እጥፍ ያብዛው፤ ጌታዬ ንጉሥ ሆይ፤ ሁሉስ ቢሆኑ የጌታዬ ተገዢዎች አይደሉምን? ታዲያ ጌታዬ ይህን ማድረግ ለምን አስፈለገው? ለምንስ በእስራኤል ላይ በደል ያመጣል?” አለ።

⁴ይሁን እንጂ የንጉሡ ቃል ኢዮአብን አሸንፈው፤ ስለዚህ ኢዮአብ ወጣ፤ በመላው እስራኤል ከተዘዋወረ በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ። ⁵ኢዮአብም የተዋጊዎቹን ልቃች ቊጠሮ ለዳዊት አቀረበ፤ እነዚህም በመላው እስራኤል አንድ ሚሊዮን አንድ መቶ ሺህ፤ በይሁዳ ደግሞ አራት መቶ ሰባ

21+1 2ዜና14+8፤
18+21፤ 25+5፤
መዝ109፤6
21+2
1ዜና27፤23-24
21+3 ዘጳ1፤11
21+5 1ዜና9፤1

21+9 1ሳሙ9፤9፤
22፤5
21+12
ዘፍ19፤13፤
ዘጳ32፤24፤
ሕዝ30፤25
21+13 መዝ6፤4፤
86፤15፤ 130፤4፤7
21+14
1ዜና27፤24

ሺህ ሲሆኑ፤ ሁሉም ሰይፍ መምዘዝ የሚችሉ ነበሩ።

⁶ኢዮአብ ግን የንጉሡ ትእዛዝ አስጸያፊ ነበረና፤ የሊዊንና የብንያምን ነገድ ጨምሮ አልቈጠረም። ⁷ይህ ትእዛዝ በእግዚአብሔር ዘንድ የተጠላ ነበር፤ ስለዚህ እግዚአብሔር እስራኤልን ቀጣ።

⁸ከዚያም ዳዊት እግዚአብሔርን፤ “ይህን በማድረጌ እጅግ በድያለሁ፤ የፈጸምሁትም የሰንፍና ሥራ ስለሆነ፤ የባሪያህን በደል እንድታስወግድ እለምንሃለሁ” አለ።

⁹እግዚአብሔርም የዳዊት ባለ ራሕይ የሆነውን ጋድን እንዲህ አለው፤ ¹⁰“ሂድና ለዳዊት እንዲህ ብለው ንገረው፤ እግዚአብሔር የሚለው ይህን ነው፤ እነሆ፤ ሦስት ምርጫ ሰጥቼሃለሁ፤ በአንተ ላይ እንዳደርሱብህ አንዱን ምርጥ”

¹¹ስለዚህ ጋድ ወደ ዳዊት ሄዶ እንዲህ አለው፤ “እግዚአብሔር የሚለው ይህን ነው፤ በል እንግዲህ ወንዱን ምርጥ፤ ¹²ሦስት ዓመት ራብ ወደስ የጠላቶችህ ሰይፍ ለሦስት ወር አይሉብህ መጥፋት ወይስ ሦስት ቀን የእግዚአብሔር ሰይፍ መቅሠፍት በምድሪቱ ላይ ወርዶ የእግዚአብሔር መልአክ እስራኤልን ሁሉ ያጥፋ? ለሳከኝ ምን እንደምመልስ ቊጠሩን ንገረኝ።”

¹³ዳዊትም ጋድን፤ “እጅግ ተጨንቄአለሁ፤ መሕረቱ ታላቅ ስለሆነ በእግዚአብሔር እጅ መውደቅ ይሻለኛል፤ በሰው እጅስ አልወደቅ” አለ።

¹⁴ስለዚህ እግዚአብሔር በእስራኤል ላይ መቅሠፍት ላከ፤ ከእስራኤልም ሰባ

21፡1 ሰይጣን ... ዳዊት ... እንዲቁጥር አነሣሣው፤ ዳዊት ብዙ ነገር ከፈጸመና ድል ቋልም ከሆነ በኋላ፤ ሰይጣን ዳዊትን ይፈትነው ዘንድ እግዚአብሔር ፈቀደ (2ሳሙ 24፡1 እና ማብ ይመ)። ሰይጣን ዳዊትን ከፈተነው ፈተና የሚከተሉትን እውነቶች እንማራለን፡ (1) “ሰይጣን” ማለት፤ “ከሳከ” ግለት ነው (ከኢዮ 1፡6 ጋር ያነጻጽሩ)፡ እርሱም ልማች ከእግዚአብሔር ፈቃድና የጽድቅ መንገድ ጋር ልመስማማት የሚያደርገውን ጥረት ጥይታክት ይቃወማል (ኤል 6፡11-12፤ 1ጴጥ 5፡8፤ ራእ 12፡17 ይመ)።

(2) ሰይጣን ብዙውን ጊዜ ጥረቱን የሚያካትረው ጫው አእምሮ ላይ ነው፤ ይህንም የሚያደርገው ብዙውን ጊዜ በማታለል ነው (ዘፍ 3፡1-7፤ 13፤ 2ቆሮ 4፡4፤ ኤል 2፡2፤ 1ጢሞ 4፡1 ይመ)። ዳዊት ያካሄደውን ይህን የሕዝብ ቈጠራ፤ እግዚአብሔር የደገፈው በማስመልስ ዳዊትን አታለለው።

(3) ሰይጣን ለማኞችን ወደ ትዕቢትና ራስን ወደ መካብ ጎጠአት መምራት ይወዳል (ዘፍ 3፡5 ይመ፤ 1ዜና 21፡8 እና ማብ ይመ)። ዳዊት ድል በድል ከሆነና ብዙም ከተከናወነለት በኋላ (ምዕ 14-21)፤ ሰይጣን በንጉሡ ጌደወት ስፍራ ማግኘቱን ያስተውሉ (ቊ 7-8፤ 1ጢሞ 3፡6)።

21፡7 እስራኤልን ቀጣ፤ የሕዝብ ቈጠራ እንዳካሄደ ይደረግ ዘንድ የእስራኤል ሕዝብ ከዳዊት ክፉ ምኞት ጋር ሳይተባበሩ አልቀረም። የሕዝብ ቈጠራ ማካሄድ በእስራኤል ላይ ትልቅ በደል የሚያመጣ ከፋ ጎጠአት

መሆኑን ኢዮአብ እንኳ ተገንዝቦአል (ቊ 3)። ምናልባትም ብዙዎቹ ወገኖች የሕዝብ ቈጠራ ይካሄድ ዘንድ በመደገፋቸው በደለኞች ሳይሆኑ አልቀረም። በሀገር ፍቅር ስሜት ተይዘው በመታባደግ ከዳዊት ጎጠአት ጋር ተባበሩ፤ ከዚህም የተነሣ ተፈረደባቸው (የሚቀጥለውን ማብ ይመ)።

21፡8 እጅግ በድያለሁ፤ ዳዊት ጎጠአት የሠራው፤ በእስራኤል መንግሥት ውስጥ እግዚአብሔር እርሱ ለታላቅ ዐላማው እንዳቆመው ረስቶ በራሱ ታላቅነት በመከራራቱ ነበር። ሕዝብ ይቁጠር ዘንድ በመፍቀዱ በሀገሩ ጥንካሬ ተማምኖ ራሱንና እስራኤልን ከፍ ከፍ ለማረጋ ማጣሩ ነበር። እንዲህ ያለው መከራራትም በእምነትና ራስን በማቀናጀት ላይ የተመሠረተውን ሕይወት አስትቶ በራስ ወደ መተማመንና ወደ በላይነት ስሜት ይመራል። የእስራኤል ድል ሁሉ ሊሳካ የቻለው በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ በድካማቸው እንጂ በራሳቸው “ትልቅነት” መከራራት የለባቸው፤ ይኸውም “የክርስቶስ ጎይል” በእነርሱ ላይ ያደር ዘንድ ነው (2ቆሮ 12፡9)።

21፡14 እግዚአብሔር ... መቅሠፍት ላከ፤ ዳዊት ጎጠአቱን ተናዘዘ፤ ከልቡ ንስሐ ገባ፤ ምሕረትንም አገኘ (ቊ 8)። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር በእርሱና በሕዝቡ ላይ ጊዜያዊ ቅጣት ፈጸመ። ንስሐ ተገብቶ ይቅርታ ከተገኘ በኋላ እንኳ ጎጠአት ከመለከት ቅጣት ሊሰጠው የሚገባ መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተደጋግሞ የሚገኝ ዋና ሐሳብ ነው (2ሳሙ 11፡2

ሺህ ሰው ዐለቀ።¹⁵ እንዲሁም ስግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን እንዲያጠፋ መልአክህ ሳክ፤ መልአክቴ ሊያጠፋትም ሲል እግዚአብሔር አይቶ ስለሚደርሰው ጥፋት አዘነ፤ ሕዝቡን የሚያጠፋውንም መልአክ፤ "እጅህን መልስ" አለው። የእግዚአብሔርም መልአክ በኢያቡሳዊው በኦርና ዐውድማ አጠገብ ቆሞ ነበር።

¹⁶ዳዊት ቀና ብሎ ሲመለከት፤ የእግዚአብሔር መልአክ በሰማይና በምድር መካከል ቆሞ አየ፤ መልአክም በኢየሩሳሌም ላይ የተመዘዘ ሰይፍ በእጁ ይዞ ነበር፤ ከዚያም ዳዊትና ሽማግሌዎቹ ማቅ እንደ ለበሱ በግምባራቸው ተደፉ።

¹⁷ዳዊት ስግዚአብሔርን፤ "ተዋጊዎቼ እንዲቋጠሩ ያዘዝሁ እኔ አይደለሁምን? ኀጢአት የሠራሁትም ሆነ የበደለሁት እኔ ነኝ፤ እነዚህ እኮ በጎች ናቸው፤ ታዲያ እነርሱ ምን አደረጉ? እግዚአብሔር ስምሴ ሆይ፤ እጅህ በእኔና በአባቴ ቤት ላይ ትሁን እንጂ፤ መቅሠፍቱ በሕዝብህ ላይ አይውረድ" አለ።

¹⁸ከዚያም የእግዚአብሔር መልአክ ዳዊት ወጥቶ በኢያቡሳዊው በኦርና ዐውድማ ላይ ለእግዚአብሔር መሠዊያ ይሠራ ዘንድ እንዲነግረው ጋድን አዘዘው። ¹⁹ዳዊትም ጋድ በእግዚአብሔር ስም በነገረው ቃል መሠረት ለመፈጸም ወጣ።

²⁰እርና ሰንዴ በመውቃት ላይ ሳለ ዘወር ሲል መልአኩን አየ፤ አብረውት የነበሩት አራት ወንዶች ልጆቹም ተሸነፉ። ²¹ዳዊት ወደ እርሱ እየቀረበ መጣ፤ እርና ቀና ብሎ ሲመለከት፤ ዳዊትን አየው፤ ከዐውድማውም ወጥቶ መሬት ላይ ለጥ ብሎ በመደፋት ለዳዊት እጅ ነጣ።

²²ዳዊትም፤ "በሕዝቡ ላይ የወረደው መቅሠፍት እንዲወገድ ለእግዚአብሔር መሠዊያ እሠራ ዘንድ ዐውድማህን ልውሰደው፤ ሙሉውን ዋጋ እከፍላለሁ" አለው።

²³እርናም ዳዊትን፤ "እንዲሁ ውሰደው፤ ጌታይ ንጉሥ ደስ ያለውን የድርግ፤ እነሆ፤ ለሚቃጠል መሥዋዕት በሬዎቹን፤ መውቂያ በትሮቹን ለማቀጣጠያ ዕንጨት፤ ሰንዴውን ደግሞ ለእህል ቀርባን እንዲሆን እሰጣለሁ፤ ሁሉንም እኔ እሰጣለሁ።" አለ።

²⁴ንጉሥ ዳዊት ግን ለእርና "አይደረግም፤ ሙሉውን ዋጋ እኔ እከፍላለሁ፤ የአንተ የሆነውን ለእግዚአብሔር ለማቅረብ አልፈላግም፤ ዋጋ ያልከፈለሁበትንም የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጌ አላቀርብም" ሲል መለሰለት።

21+15 ዘፍ6+6፤
19+13፤ 32+1፤
ዘ832+14፤
መዝ125+2
21+16 ኢሉ7+6፤
ዘ7+14+5
21+17
24መ7+8፤
የ51፤12
21+18 2ዜ53+1
21+20 መሳ6+11

²⁵ስለዚህ ዳዊት ለእርና የቦታውን ዋጋ ስድስት መቶ ሰቅል፤ ወርቅ ከፈለ።²⁶ዳዊትም በዚያ ለእግዚአብሔር መሠዊያ ጦርቶ የሚቃጠል መሥዋዕትና የነብረት መሥዋዕት አቀረበ። እግዚአብሔርንም ጠራ፤ እግዚአብሔርም የሚቃጠል መሥዋዕት በሚቀርብበት መሠዊያ ላይ ከሰማይ በእሳት መለሰለት።

²⁷ከዚያም እግዚአብሔር ለመልአኩ ተናገረ፤ መልአኩም ሰይፋን ወደ አፍቱ መለሰ። ²⁸በዚያን ጊዜ ዳዊት፤ እግዚአብሔር በኢያቡሳዊው በኦርና ዐውድማ ላይ እንደ መለሰለት ሲያይ፤ በዚያው ቦታ መሥዋዕት ማቅረብ ጀመረ። ²⁹ሙሴ በምድረ በዳ የሠራው የእግዚአብሔር ማደሪያ ድንኳንና የሚቃጠል መሥዋዕት የሚቀርብበት መሠዊያ በዚያ ጊዜ በገባየን ኮረብታ ላይ ነበረ። ³⁰ዳዊት የእግዚአብሔርን መልአክ ሰይፍ ስለ ፈራ ወደዚያ ሄዶ እግዚአብሔርን ለመጠየቅ አልቻለም።

22 ከዚያም ዳዊት፤ "ከእንግዲህ ይሆናል፤ እንዲሁም ስለ እስራኤል የሚቃጠል መሥዋዕት የሚቀርብበት መሠዊያ በዚህ ይቆማል" አለ።

ቤተ መቅደሱን ለመሥራት የተደረገ ዝግጅት

¹ስለዚህ ዳዊት በእስራኤል የሚኖሩ መጻተኞች እንዲሰበሰቡ አዘዘ፤ ከመካከላቸውም የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የሚሠራበትን ጥርብ ድንጋይ እንዲያዘጋጁ ጠራቢዎችን መደቡ።²ለቅጥር በሮቹም ስማርና የጣሬያ የሚሆን ብዙ ብረትና ከብዛቱ የተነሣ ሊመዘን የሚያቻል ናስ አዘጋጀ።³እንዲሁም ሲደናውያንና ጦርሳውያን በብዛት አምጥተውለት ስለ ነበር፤ ስፍር ቁጥር የለለው የዝግባ ዕንጨት አስናዳ።

⁴ዳዊትም፤ "ልጄ ሰሎሞን ወጣት ነው፤ ልምዱም የለውም፤ ለእግዚአብሔር የሚሠራው ቤተ መቅደስ ደግሞ እጅግ የሚያምር፤ በአሕዛብም ሁሉ ዘንድ ዝናው የተሰማና እጅግ የተዋበ መሆን አለበት፤ ስለዚህ ሁሉንም እኔ አዘጋጃለሁ" አለ። እንዳለውም ዳዊት ከመጥቱ በፊት በብዛት አዘጋጀ።

⁵ከዚያም ልጁን ሰሎሞንን ጠርቶ ለእስራኤል ስምሴ ለእግዚአብሔር ቤተ እንዲሠራ አዘዘው።

21+26
መሳ19+18፤
መሳ6+21
21+29 ኢሉ9+3
22+1 ዘፍ28+17
22+2 ዘ8+11፤
ዘ820+11፤
1፡75፤17-18፤
2ዜ58+10፤
ዕዝ3+7፤ ኢሳ56+6
22+3-1፡77፤47፤
1ዜ529+2-5
22+4 1፡75፤6
22+5 1፡73፤7፤
1ዜ529+1፤
2ዜ52፤5
22+6 ሐሥ7፤47

*21+25 7. ኪሎ ግራም ያህል ነው
*21+26 በትውፊት፤ የሰላም መሥዋዕት ይባላል

እና፡ ማብ፤ 12፤13 እና ማብ ይመ)። የማይታዘዙት ልጆች ጊዜያዊ የሆነውን የኀጢአት መዝዝ እንዲሸከሙ በማድረግ፤ እግዚአብሔር ሕጉን ያከብራል፤ ሥልጣኑን የተከበረ ሥልጣን አድርጎ ይጠብቃል፤ ሕዝቡን ያነጻል፤ ጻድቅ ገዥ መሆኑን ያሳያል።
21+15 እጅህን መልስ፤ እግዚአብሔር ቅጣት ለሚገባቸው እንኳ የርሃራኔ ልብ የሚያሳይ አምላክ

ነው፡ እርሱ ከፍትሩ፤ ከቸርነቱና ከርሃራኔው የተነሣ ለመፈጸም ያቀደውን ቅጣት እንኳ ሊያሳጥረው ወይም ሊሰርዘው ይችላል (ከዮና 3 ጋር ያነጻጽሩ)።
21+24 ዋጋ ያልከፈለሁበትንም የሚቃጠል መሥዋዕት፤ 2ሳሙ 24፡24 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

²ዳዊትም ሰሎሞንን እንዲህ አለው፤
 "ልጄ ሆይ፤ ስኬታዊ ለእግዚአብሔር ስም
 ቤት ለመሥራት በልቤ አስብ ነበር፤ ጭንገር
 ግን ከእግዚአብሔር እንዲህ የሚል ቃል
 መጣልኝ፤ "አንተ ብዙ ደም አፍሰሰሃል፤
 ብዙ ጦርነትም አድርገሃል፤ በፊቱ
 በምድር ላይ ብዙ ደም ያፈሰሰህ ስለ ሆነ
 አንተ ለሰሜ ቤት አትሠራልኝም፤ ጭንገር
 ግን የሰላምና የዕረፍት ሰው የሆነ ልጄ
 ትወልዳለህ፤ በየአቅጣጫው ካሉ ጠላቶቼ
 ዐሳርፈዋለሁ፤ ስሙም ሰሎሞን ይባላል።
 በዘመኑም ለእስራኤል ሰላምና ጸጥታን
 እሰጣለሁ። ¹⁰ለሰሜ ቤት የሚሠራልኝ እርሱ
 ነው። እርሱ ልጄ ይሆነኛል፤ እኔም አባት
 እሆነዋለሁ። ዜፋኑንም በእስራኤል ላይ
 ለዘላለም አጽናለሁ።

¹²አሁንም ልጄ ሆይ፤ እግዚአብሔር
 ከአንተ ጋር ይሁን፤ እንድትፈጽመው
 በተናገረውም መሠረት፤ ተሳክቶልህ
 የአምላክህን የእግዚአብሔርን ቤት ለመሥራት
 ያብቃህ። ¹²በእስራኤል ላይ አለቃ ባደረገህ
 ጊዜ፤ የአምላክህን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ
 ትፈጽም ዘንድ እግዚአብሔር ጥበብንና
 ማስተዋልን ይሰጥህ። ¹³እግዚአብሔር
 በሙሴ አማካይነት ለእስራኤል የሰጠውን
 ሕጉንና ሥርዐቱን ትጠቅቀህ ብትጠብቅ
 ይሳካልሃል፤ አይዘህ ጠንክር፤ በርታ፤
 ተስፋም አትቀረጥ።

¹⁴ለእግዚአብሔር ቤት እንዲሆንም
 አንድ ሺህ መክሊት፤ ወርቅ፤ አንድ
 ሚሊዮን መክሊት፤ ብር፤ ከብዛቱ
 የተነሣ ሊመዘን የማይቻል ናስና ብረት
 ለማዘጋጀት በተቻለኝ ሁሉ ጥፊአለሁ።
 በተረፈ አንተ ጨምርበት። ¹⁵ድንጋይ
 ጠራቢዎች፤ ግንበኞች፤ አናጢዎች የሆኑ
 ብዙ ሠራተኞች፤ እንዲሁም በልዩ ልዩ
 ሙያ የተጠበቡ ሰዎች አሉህ፤ ¹⁶እነዚህም
 ቀጥረው እጅግ የበዛ የወርቅ፤ የብር፤
 የናስና የብረት ሠራተኞች ናቸው። በል
 ሥራህን ጀምር፤ እግዚአብሔርም ከአንተ
 ጋር ይሁን።

¹⁷ከዚያም ዳዊት የእስራኤል መሪዎች
 ሁሉ ልጁን ሰሎሞንን እንዲረዱት አዘዘ፤

¹⁸እንዲሁም አለ፤ "እግዚአብሔር
 አምላካችሁ እስካሁን ከእናንተ ጋር
 አይደለምን? በየአቅጣጫውስ ዕረፍትን
 ሰጥቷችሁ የለምን? የምድሪቱን ነዋሪዎች
 በእጄ አሳልፎ ሰጥቶኛል፤ ምድሪቱም
 ለእግዚአብሔርና ለሕዝቡ ተገዝታለች።

22+7
 ዘ812+5:11+
 1778+17+
 185+17+2
 22+8 1775+3+
 185+28+3
 22+9 4+18+
 ኢሱ14+15+
 24መ+12+24+
 1774+20+ 5+4+
 185+23+1+25+
 285+14+6+7+
 15+15+ 20+30+
 36+21
 22+10
 24መ+7+13+14+
 1779+5+
 185+17+4+12+
 285+6+15
 22+11
 14መ+16+18+
 18+12
 22+12 1773+11
 22+13 ዘ831+6+
 1772+3+
 185+28+7
 22+14
 185+29+2+5+19
 22+15 673+7
 22+16 285+2+7
 22+17 185+28+1
 22+18 4+9+
 24መ+7+1

22+19 285+7+14
 23+1 1771+30+
 185+22+9+
 28+5+ 29+28+
 285+1+8
 23+3 ዘ7+4+3+
 49+ 8+24+
 185+21+7
 23+4
 185+26+29+
 285+19+8+
 34+13+
 673+8+ 704+10+
 2874+4+24
 23+5
 185+15+16+
 701+2+45+
 መ792+3
 23+6 ዘ7+3+17+
 185+24+20+
 285+8+14+
 23+18+18+
 29+25
 23+7 185+6+71

¹⁹አሁንም እግዚአብሔር አምላካችሁን
 ለመፈለግ ልባችሁንና ነፍሳችሁን ሁን
 ሰብስቡ። የእግዚአብሔርን የዚያን ታቦትና
 ንዋያት ቅድሳቱን ለእግዚአብሔር ስም
 ወደሚሠራው ቤተ መቅደስ አምጥታችሁ
 የአምላክን የእግዚአብሔርን መቅደስ ሥሩ።

ሌዋውያን

23 ዳዊት በሸመገለና ዕድሜው በገፋ
 ጊዜ፤ ልጁን ሰሎሞንን በእስራኤል
 ላይ አነሳሠው።

²እንዲሁም መላውን የእስራኤልን
 መሪዎች ካህናቱንና ሌዋውያትን ሁሉ
 በአንድነት ሰበሰቡ። ³ዕድሜያቸው ሠላሳና
 ከዚያ በላይ የሆኑ ወንዶች ሁሉ ተቈጠሩ፤
 ቀጥረው በጠቅላላው ሠላሳ ስምንት
 ሺህ ነበረ። ⁴ዳዊትም እንዲህ አለ፤ "ከእነዚህ
 መካከል ሃያ አራቱ ሺህ የእግዚአብሔርን
 ቤተ መቅደስ ሥራ ይቈጣጠሩ፤ ስድስቱ
 ሺህ ደግሞ ሹምችና ዳኞች ይሁኑ፤ ⁵አራቱ
 ሺህ የቅጥሩ በር ጠባቂዎች ይሁኑ፤ አራቱ
 ሺህ ደግሞ ለዚሁ ብዩ ባዘጋጀሁት የዜማ
 መሣሪያ እግዚአብሔርን ያመስግኑ።

⁶ዳዊትም ሌዋውያንን በሌዋ ልጆች
 በጌድሶንን በቀዳትን በሜራሪ በየጥሣቸው
 መደባቸው።

ጌድሶናውያን

ጌድሶናውያን ወገን፤
 ለአዳን፤ ሰሜኢ።

⁸የለአዳን ወንዶች ልጆች፤
 የመጀመሪያው ይሖኤል፤ ዜቶም፤
 ኢዮኤል፤ ባጠቃላይ ሦስት
 ናቸው።

⁹የሰሜኢ ወንዶች ልጆች፤
 ሰሎሚት፤ ሐዘኤል፤ ሐራን፤
 ባጠቃላይ ሦስት ናቸው። እነዚህ
 የለአዳን ቤተ ሰብ አለቆች ናቸው።

¹⁰የሰሜኢ ወንዶች ልጆች፤
 ኢኢት፤ ዚዛ፤ የዑስ፤ በሪዓ፤
 እነዚህ አራቱ የሰሜኢ ልጆች
 ናቸው።

¹¹የመጀመሪያው ኢኢት፤

522+14 3+450 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው
 722+14 34+500 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው

22+11 አሁንም ልጄ ሆይ፤ ዳዊት የእግዚአብሔርን
 ቤተ መቅደስ ለመሥራት ባይፈቀድለትም (ቀ. 7-8)፤
 ለግንባታው የሚያስፈልገውን ለማዘጋጀት ራሱን
 ቤታማኝነት ሰጠ። ግድ የነበረው ለቤተ መቅደሱ
 ብቻ አልነበረም፤ የግንባታውን ሥራ በበላይ ሆኖ
 ለሚቀጣጠረው ልጁ ለሰሎሞንም ነበር። ከሁሉም በላይ
 የእግዚአብሔርን ሕግ ተጠንቅቆ እንዲያከብር፤ በፍጹም
 ልቡና በፍጹም ነፍሱ ጌታን እንዲፈልግ ልጁን መከረው
 (ቀ. 11-13:19)፤ ወላጆች ለልጆቻቸው እንዴት መጸለይ

እንዳለባቸው የሚያሳየውን የዮሐ 17:1 ማብ ይመ)።
 23+2 መላውን የእስራኤል መሪዎች ...
 ሰበሰቡ፤ ዳዊት እግዚአብሔር እንዴት መመለክ
 እንዳለበት ባዘጋጀ ጊዜ፤ ንጉሣዊ አመራር ምን መሆን
 እንዳለበት ግልጽ በሆነ መልክ አሳየ። ከሌሎች ጉዳዮች
 በተጨማሪም የሌዋውያት ሥራ ምን መሆን እንዳለበት
 ዝርዝር መመሪያ አወጣ (ቀ. 4-5)፤ ይህን በማድረግም
 ለመሪነቱ የሚሆነውን መሠረት ጣለ፤ የሕዝቡን
 ሃይማኖታዊና ፖለቲካዊ መዋቅርንም አጠናክረ።

ሁለተኛው ደግሞ ዚዋ ነበረ፤ የዑስና በሪን ግን ብዙ ወንዶች ልጆች አልነበሯቸውም፤ ስለዚህ የተቁጠሩት በሥራ መደብ እንደ አንድ ቤተ ሰብ ሆነው ነው።

ቀዳታውያን

12የቀዳት ወንዶች ልጆች፤ እንበረም፤ ይስዓር፤ ኬብሮን፤ ዑዝኤል፤ ባጠቃላይ አራት ናቸው።

13የእንበረም ወንዶች ልጆች፤ አሮን፤ ሙሴ። አሮን የተቀደሰ እንዲሆን ተለየ፤ እርሱና ዘሮቹ ለዘላለም ቅዱስ የሆኑትን ነገሮች እንዲቀድሱ፤ በእግዚአብሔር ፊት መሥዋዕት እንዲያቀርቡ፤ በፊቱ እንዲያገለግሉና በሰሙም ለዘላለም እንዲባርኩ ተለዩ።

14የእግዚአብሔር ሰው የሙሴ ወንዶች ልጆችም እንደ ሌዊ ነገድ ሆነው ተቁጠሩ።

15የሙሴ ወንዶች ልጆች፤ ጌርሳም፤ አልዓዘር።

16የጌርሳም ዘሮች፤ ሱባኤል።

17የአልዓዘር ዘሮች፤ የመጀመሪያው ረዓብያ ነበረ። አልዓዘር ሌሎች ወንዶች ልጆች አልነበሩትም፤ የረዓብያ ወንዶች ልጆች ግን እጅግ ብዙ ነበሩ።

18የይስዓር ወንዶች ልጆች፤ የመጀመሪያው ሰሎሚት።

19የኬብሮን ወንዶች ልጆች፤ የመጀመሪያው ዶሪያ፤ ሁለተኛው አማርያ፤ ሦስተኛው የሕዚኤል፤ አራተኛው ይቅምዓም ነበሩ።

20የዑዝኤል ወንዶች ልጆች፤ የመጀመሪያው ሚካኒ፤ ሁለተኛው ዶሺያ ነበሩ።

ሚራሪያውያን

21የሚራሪ ወንዶች ልጆች፤ ሞሐሊ፤ ሙሴ። የሞሐሊ ወንዶች ልጆች፤ አልዓዘርና ቂስ ነበሩ።

22አልዓዘር ወንድ ልጅ ሳይወልድ ሞተ፤ ልጆቹ ቤተች ብቻ ነበሩ፤ እነርሱንም የአባታቸው የቂስ

23+12 ዘፍ46+11፤ ዘ06+18 23+13 ዘ06+20፤ 30+7-10፤ ዘፕ6+23፤ 1ዜ515+2 23+14 ዘ833+1 23+15 ዘ018+4 23+16 1ዜ526+24-28 23+17 1ዜ524+21 23+18 1ዜ526+25 23+19 1ዜ524+23፤ 26+31 23+21 ዘ06+19፤ 1ዜ56+19 23+22 ዘፕ36+8

23+24 ዘፕ4+13 23+25 1ዜ522+9 23+26 ዘፕ4+5፤15፤ 7+9፤ ዘ810+8 23+28 2ዜ529+15፤ 5013+9፤ ሚA3+3 23+29 ዘ025+30፤ ዘA2+4-7፤ 6-20- 23፤ 19+35-36፤ 1ዜ519+29+32 23+30 1ዜ59+33፤ መዝ134+1 23+31 ዘፕ28+9- 29+39፤ 2ፕ74+23፤ አሳ1+13-14፤ ቁ42+16 23+32 ዘፕ3+6- 8+38፤ 1ዜ56+48፤ 2ዜ523+18፤ 31+2፤ ሕዝ44+14 24+1 ዘ06+23፤ ዘፕ3+2-4፤ 1ዜ523+6፤ 28+13፤ 2ዜ55+11፤ 8+14፤ 23+8፤ 31+2፤ 35+45፤ ዕዝ6+18 24+2 ዘA10+1-2

ልጆች አገቡአቸው።

23የሙሴ ወንዶች ልጆች፤ ሞሐሊ፤ ዓደር፤ ኢያራሙት ባጠቃላይ ሦስት ናቸው።

24እንግዲህ እነዚህ የቤተ ሰቡ አለቆች ሆነው እያንዳንዳቸው በየስማቸው ተመዝግበው የተቁጠሩት የሊዊ ዘሮች ናቸው፤ ዕድሜአቸውም ሃያና ከዚያ በላይ የሆኑት በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ የሚያገለግሉ ነበሩ። 25ዳዊት እንዲህ ብሎ ነበርና፤ “የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ዕረፍት ሰጥቷል፤ በኢየሩሳሌም ለዘላለም ለመኖር መጥቷል፤ 26ሌዋውያን ከእንግዲህ ወዲህ ድንኳን ወይም የመገልገያ ዕቃውን ሁሉ መሸከም ይለባቸውም።”

27ዳዊት በሰጠው የመጨረሻ መመሪያ መሠረት የተቁጠሩት ሌዋውያን ዕድሜያቸው ሃያና ከዚያ በላይ ነበረ።

28የሌዋውያኑ ተግባር በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አገልግሎት የእርሻን ዘሮች መርዳት፤ የቤተ መቅደሱን ቅጥር ግቢና ክፍሎች መንከባከባ፤ የተቀደሱ ዕቃዎችን ሁሉ ማንጸትና በእግዚአብሔር ቤት ያሉትን ሌሎች ተግባሮች ማከናወን ነበር።

29እንዲሁም መባ ሆኖ የሚቀርበውን ኅብስተ ገጽ፤ የአህል ቍርቦችን ዳቄት፤ ያለ እርሻ የሚገረውን ቂጣ የሚገግሩ፤ የሚያቦኩና የሚሰፈረውንም ሆነ የሚለክውንም ሁሉ በጎሳፊነት የሚቁጣጠሩ እነርሱ ነበሩ።

30በየዕለቱም እግዚአብሔርን ለማመስገንና ለመወደስ ጠዋት ጠዋት ይቆሙ ነበር፤ ይህንንም ማታ ማታ 31እንዲሁም በየሰንበቱ፤ በወር መባቻ በዓልና በተደነገጉት በዓላት ሁሉ ይፈጽሙ ነበር፤ በተወሰነላቸው ቍጥርና በተሰጠውም መመሪያ መሠረት ዘወትር በእግዚአብሔር ፊት ያገለግሉ ነበር።

32ስለዚህ ሌዋውያኑ ለመገናኛው ድንኳንና ለመቅደሱ እንዲሁም በወንድሞቻቸው በአሮን ዘሮች ሥር ሆነው ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ያለባቸውን ጎሳፊነት ያከናውኑ ነበር።

የካህናት አመዳደብ

24 የአሮን ልጆች አመዳደብ እንደሚከተለው ነበረ፤ የአሮን ልጆች ናዳብ፤ አብዩድ፤ አልዓዘር፤ አታምር ነበሩ። 25ናዳብና አብዩድ ግን ዘር ሳይተኩ ከአባታቸው በፊት ሞቱ፤ ስለዚህ አልዓዘርና አታምር ካህናት ሆነው ያገለግሉ 23+11 እንደ የዕብራይስጥ ቅጅ፤ የሰብዓ ሊቃናትና የቡሌት ትርጉሞች (እንዲሁም ቍጥር 11 ይመ) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ አብዛኞቹ የዕብራይስጥ ቅጾች ግን፤ ዘና ይላሉ።

24+1 የአሮን ልጆች አመዳደብ፤ ምዕ 24 የሚገልጸው ስለ ካህናት አደረጃጀት ነው። ተግባራቸው መሥዋዕት ማቅረብ ሲሆን፤ በዚሁም ሕዝቡ ምሕረትን የሚቀበሉበት፤ ለፈቃዱም የሚገዙበትን ሁኔታ ማዘጋጀት ነው። ይህ ተግባር ይከተለው ኢየሱስ በመምጣቱና በደሙ አዲስ የሆነውን ኪዳን በመመሥረቱ ነው (ዕብ 3+1፤ 4+14-16፤ 7+23-25፤ 8+1-13 እንዲሁም በገጽ 1970 ላይ፤ “የቀደመው ኪዳንና አዲሱ ኪዳን” በሚል

ነበር።³ ዳዊትም የአልዓዛር ዘር የሆነው ሳዶቅና የኢታምር ዘር የሆነው አቢሜሌክ እየረዱት እንደየአገልግሎታቸው ሥርዐት እየለየ መደባቸው።⁴ ከኢታምር ይልቅ በአልዓዛር ዘሮች መካከል ብዙ መሪዎች ተገኙ፤ እነዚህ ሰዎችም እንደሚከተለው ነበር፤ ከአልዓዛር ዘሮች ዐሥራ ስድስት የቤተ ሰብ አለቆች፤ ከኢታምርም ዘሮች ስምንት የቤተ ሰብ አለቆች።⁵ ከአልዓዛርና ከኢታምር ዘሮች መካከል የመቅደሱ ሹማምትና የከግዚአብሔር ሹማምት ስለ ነበሩ፤ ያለ አድልዎ በዕጣ ለየአቸው።

⁶የሌዋዊው የትናኤል ልጅ ጸሓፊው ሹማያ በንጉሡና በሹማምቱ በካህኑ በሳዶቅ በአብያታር ልጅ በአቢሜሌክ እንዲሁም በካህናቱና በሌዋውያኑ ቤተ ሰብ አለቆች ፊት ስማቸውን ጻፈ፤ የጻፈውም አንዱን ቤተ ሰብ ከአልዓዛር ሌላውን ደግሞ ከኢታምር በመውሰድ ነው፤

⁷የመጀመሪያው ዕጣ ለዮዳሪብ፤ ሁለተኛውም ዕጣ ለዮዳሪ ወጣ፤⁸ ሦስተኛው ለካሪም፤ አራተኛው ለሥዖሪም፤

⁹አምስተኛው ለመልከያ፤ ስድስተኛው ለሚያሚን፤

¹⁰ሰባተኛው ለአቆስ፤ ስምንተኛው ለአብያ፤

¹¹ዘጠነኛው ለአያሱ፤ ዐሥረኛው ለቤኬንያ፤

¹²ዐሥራ አንደኛው ለኤሊያሲብ፤ ዐሥራ

ሁለተኛው ለጾቂም፤

¹³ዐሥራ ሦስተኛው ለአፖ፤ ዐሥራ አራተኛው ለየሼብአብ፤

¹⁴ዐሥራ አምስተኛው ለባልጋ፤ ዐሥራ ስድስተኛው ለአሜር፤

¹⁵ዐሥራ ሰባተኛው ለአዚር፤ ዐሥራ ስምንተኛው ለሃሬጸጽ፤

¹⁶ዐሥራ ዘጠነኛው ለፊታያ፤ ሃያኛው ለኤዜቄል፤

¹⁷ሃያ አንደኛው ለያኪን፤ ሃያ

ሁለተኛው ለጋሙል፤

¹⁸ሃያ ሦስተኛው ለድላያ፤ ሃያ አራተኛው ለመዓዝያ ወጣ።

¹⁹የእስራኤል አምባክ አግዚአብሔር ባዘዘውና ከቀድሞ አባታቸው ከአርን በተሰጣቸው መመሪያ መሠረት ወደ አግዚአብሔር ቤተ መቅደስ በሚገቡበት ጊዜ፤ የተወሰነላቸው ሥርዐት ይህ ነበር።

የተቀሩት ሌዋውያን

²⁰ከተቀሩት የሌዊ ዘሮች ደግሞ፡- ከእንበረም ወንዶች ልጆች፤

2443 24መ፡8፡17
2445 ቍ31፤
1ዜና25፡8፤
26፡13
2446 1ዜና18፡16
2447 ዕዝ2፡36፤
ዐ12፡6
2448 ዕዝ2፡39፤
10፡21፤ ዐ10፡5
24410
ዐ12፡4፡17፤
ሉቃ1፡5
24414 ዕዝ2፡37፤
10፡20፤ ኤር20፡1
24415 ዐ10፡20
24420 1ዜና23፡6

24421
1ዜና23፡17
24423
1ዜና23፡19
24426 1ዜና6፡19
24431 ቍ5
25፡1
14መ፡10፡5፤
25፡73፡15፤
1ዜና6፡31፡33፤
15፡16፤
16፡41፡42፤
2ዜና5፡12፤
8፡14፤ 34፡12፤
35፡15፤ ዕዝ3፡10፤
ዐ11፡17

ሱባኤል፤ ከሱባኤል ወንዶች ልጆች፤ ዬሐድያ።

²¹ከረናብያ ወንዶች ልጆች፤ አለቃው ይሺያ።

²²ከይስሳራውያን ወገን፤ ሰሎሚት ከሰሎሚት ወንዶች ልጆች፤ ያሐት።

²³የኪብርን ወንዶች ልጆች፤ የመጀመሪያው ይሪያ²⁴፤ ሁለተኛው አማርያ፤ ሦስተኛው የሕዚኤል፤ አራተኛው ይቀምጥም።

²⁴የዑዝኤል ልጅ፤ ሚካ፤ ከሚካ ወንዶች ልጆች ሻሚር።

²⁵የሚካ ወንድም ይሺያ፤ ከይሺያ ወንዶች ልጆች ዘካርያስ።

²⁶የሚራሪ ወንዶች ልጆች፤ ሞሐሊ፤ ሙሴ። የያዝያ ወንድ ልጅ በኖ።

²⁷የሚራሪ ወንዶች ልጆች፤ ከያዝያ በኖ፤ ሾሃም፤ ዘከር፤ ዔብሪ።

²⁸ከሞሐሊ አልዓዛር፤ ይህ ሰው ወንዶች ልጆች አልነበሩትም።

²⁹ከቂስ፤ የቂስ ወንድ ልጅ፤ ይረሕምኤል።

³⁰የሙሴ ወንዶች ልጆች፤ ሞሐሊ፤ ዔዳር፤ ኢያሪሙት።

እነዚህ እንግዲህ እንደየቤተ ሰባቸው የተቋጠሩ ሊዋውያን ነበሩ።³¹ ወንድሞቻቸው የአርን ዘሮች እንዳደረጉት ሁሉ፤ እነዚህም በንጉሥ ዳዊት፤ በሳዶቅ፤ በአቢሜሌክ እንዲሁም የካህናቱና የሌዋውያኑ ቤተ ሰብ አለቆች ባሉበት ዕጣ ተጣጣሉ፤ የበኩሩም ቤተ ሰቦች እንደ ትንሹ ወንድም ቤተ ሰብ እኩል ዕጣ ተጣለላቸው።

የቤተ መቅደሱ መዝምራን

25 ዳዊት ከሰራዊቱ አለቆች ጋር ሆኖ በመሰንቆ፤ በበገናና በጸናጽል ድምፅ እየታጀቡ ትንቢት የሚናገሩትን ከአላፍ፤ ከአማንና ከኤዲታም ቤተ ሰብ መካከል መርጦ መደበ፤ ይህን አገልግሎት የሚያከናውኑትም ሰዎች ዝርዝር እንደሚከተለው ነው፤

²⁴፡23 ሁለት የዕብራይስጥ ቅጆችና ጥቂት የሰብዓ ሊቃናት ትርጉሞች (እንዲሁም 1ዜና 23፡19 ይመ) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ አብዛኞቹ የዕብራይስጥ ቅጆች ግን፤ የይሪያ ወንዶች ልጆች ይላሉ

ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ (ዶቂ)። በጣም የሚገርመው በአዲስ ኪዳን ዘመን ካህናቱ ከሹዝክአብሔር ቃል በእጅጉ በመራቃቸው አያሱስ ይሰቀል ዘንድ ሕዝቡን ያነግሡት እነርሱ መሆናቸው ነው (ማቴ 27፡1፡6፡20)። ዛሬ ግን አማኞች ሁሉ ቅዱሳን ካህናት

መሆን አለባቸው (1ዱጥ 2፡5 እና ማብ ይመ)። 25፡1 በመሰንቆ፤ እየታጀቡ ትንቢት የሚናገሩትን፤ በመደበኛው ትርጉም መሠረት “ትንቢት መናገር” ሲባል በመለኮትምሪት ለአግዚአብሔር አገልግሎትና ለክብሩ አንደበትን አገልግሎት ላይ

ኋከላፍ ወንዶች ልጆች
ዘኩር፣ ዮሴፍ፣ ነታንያ
አሸርኤላ። የአሳፍ ልጆች በአሳፍ
አመራር ሥር ነበሩ፤ አሳፍም
በንጉሡ አመራር ሥር ነበረ።

ኋከራታም ወንዶች ልጆች
ጎደልያስ፣ ጽሪ፣ የሻያ፣ ሰሜኢ፣
ሐሽብያ፣ መቲትያ። እነዚህ
ስድስቱ በመሰንቆ እግዚአብሔርን
እያመሰገነና እየወደሰ ትንቢት
በተናገረው አባታቸው በኤዶታም
አመራር ሥር ነበሩ።

ኋከማን ወንዶች ልጆች
ቡቅያ፣ መታንያ፣ ዓዛርዔል፣
ሱባኤል፣ ኢያሪሙት፣ ሐናንያ፣
ሐናኒ፣ ኤልያታ፣ ጊዶልት፣
ሮማንቲዔዘር፣ ዮሸብቃሻ፣
መሎቲ፣ ሆቲር፣ መሐዝዮት።
እነዚህም ሁሉ የንጉሡ ባለ ራእይ
የኤማን ልጆች ነበሩ። እርሱን ከፍ
ከፍ እንዲያደርጉትም ስግዚአብሔር
በገባለት ቃል መሠረት ሰጡት።
ስግዚአብሔር ለኤማን ዐሥራ አራት
ወንዶችና ሦስት ሴቶች ልጆች
ሰጠው።

እነዚህ ሁሉ በእግዚአብሔር ቤተ
መቅደስ በጽናጽል፣ በመሰንቆና በበገና
ድምፅ ለሚቀርበው የስግዚአብሔር ቤት
አገልግሎት በአባቶቻቸው አመራር ሥር
ነበሩ። አሳፍ፣ ኤዶታምና ኤማን ደግሞ
በንጉሡ የበላይ አመራር ሥር ነበሩ።
እነዚህም ከቤተ ዘመዶቻቸው ጋር በመሆን
ሁሉም ወደ እግዚአብሔር በሚቀርበው ዜማ
የሠለጠኑና የተካኑ ነበሩ፤ ቀጥራቸውም
ሁለት መቶ ሰማንያ ስምንት ነበረ። የሥራ
ድርሻቸውንም ለመወሰን ወጣት ሽማግሌ፣
መምህርም ሆነ ደቀ መዝሙር ሳይባል
እኩል ዕጣ ተጣጣሉ።

የመጀመሪያው ዕጣ ከአሳፍ ወገን
ለሆነው ለዮሴፍ ወንዶች ልጆቹና
ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ።
ቀጥራቸውም 12፥
ሁለተኛው ለጎደልያስ ወጣ፤
እርሱን ጨምሮ ለቤተ ዘመዶቹና
ለወንዶች ልጆቹ፤
ቀጥራቸውም 12

10. ሦስተኛው ለዘኩር፣ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

25+3 ዘፍ4+21፣
1ዜፍ16+41-42፣
መዝ33+2
25+6
1ዜፍ15+16፣19፣
2ዜፍ23+18፣
29+25
25+8 1ዜፍ26+13
25+9 1ዜፍ6+39

11. አራተኛው ላይጽሪ፣ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

12. አምስተኛው ለነታንያ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

13. ስድስተኛው ለቡቅያ፣ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

14. ሰባተኛው ለይሸርኤል፣ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

15. ስምንተኛው ለየሻያ፣ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

16. ዘጠነኛው ለመታንያ፣ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

17. ዐሥረኛው ለሰሜኢ፣ ወጣ፤
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

18. ዐሥራ አንደኛው ለዓዛርዔል፣
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

19. ዐሥራ ሁለተኛው ለሐሻብያ
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

20. ዐሥራ ሦስተኛው ለሱባኤል፣
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

21. ዐሥራ አራተኛው ለመቲትያ፣
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቀጥራቸውም 12

25+3 እንደ የሰብራይስጥ ቅጂና ጥቂት የሰብሳ
ሊቃናት ትርጉሞች (እንዲሁም ቀጥር17 ይመ)
ከዚህ ጋር ይስማማሉ። አብዛኞቹ የሰብራይስጥ ቅጂች
ግን ስሜኢ የሚለውን አይጨምሩም
25+5 የሰብራይስጥ ቀንጽ ከፍ ከፍ አለ ይላል
25+9 የሰብሳ ሊቃናት ትርጉም ከዚህ ጋር
ይስማማል፤ ዕብራይስጡ ግን፣ ለወንዶች ልጆቹና
ለቤተ ዘመዶቹ የሚለ ውን አይጨምርም
25+9 ድምሩን በተመለከተ ቀጥር 7 ይመ፣ ዕ
ብራይስጡ፣ 312ቃ የሚለውን አይጨምርም

ማዋል ማለት ነው። እዚህ ላይ ግን እግዚአብሔርን
ለማወደስ የሚቀርበውን መዝሙርና የሚዘመውን ዜማ
ለማመልከት ውሎአል፤ ይህም የሚከናወነው በመንፈስ
ቅዱስ ምሪት ነው። በአዲስ ኪዳን መሠረት በልሳን
መናገር ማለት በክርስቶስ ያመኑትና በመንፈስ ቅዱስ
የተሞሉት በመንፈስ የሚመሩ ለመሆናቸው ዋና
መግለጫ ነው (ሐሥ 2፡17 እና ማብ እንዲሁም በገጽ

1800 ላይ፣ “ለአማኞች የሚሰጡ መንፈሳዊ ስጦታዎች”
በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
25+7 ወደ እግዚአብሔር የሚቀርበው
ዜማ፤ በመሠረቱ መዝሙር ለእግዚአብሔር ውዳሴ
የሚቀርብበትና ስሙ የሚከበርበት መንገድ ነው
(ኤፌ 5፡19 እና ማብ ይመ)።

- ²²ዐሥራ አምስተኛው ለኢያራሙት
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ²³ዐሥራ ስድስተኛው ለሐናንያ
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ²⁴ዐሥራ ሰባተኛው ለዮሽብቃሻ
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ²⁵ዐሥራ ስምንተኛው ለሐናኒ
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ²⁶ዐሥራ ዘጠነኛው ለመሎቲ
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ²⁷ሃያኛው ለኤልያታ፤ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ²⁸ሃያ አንደኛው ለሆቲር፤ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ²⁹ሃያ ሁለተኛው ለጊደልቲ፤ ለወንዶች
ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ³⁰ሃያ ሦስተኛው ለመሐዘዮት
ለወንዶች ልጆቹ ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12
- ³¹ሃያ አራተኛው ለሮማንቲዒዘር፤
ለወንዶች ልጆቹና ለቤተ ዘመዶቹ
ወጣ፤
ቍጥራቸውም 12

25+31 1ዜና9+33
26+1 1ዜና9+17
26+2 1ዜና9+21

⁴የቤድኤዶም እንደዚሁ ወንዶች
ልጆች ነበሩት፤
የመጀመሪያው ሽማፆ
ሁለተኛው ዮዛባት፤
ሦስተኛው ኢዮአስ፤
አራተኛው ሣካር፤
አምስተኛው ናትናኤል፤

⁵ስድስተኛው ዓሚኤል፤
ሰባተኛው ይሳኮር፤
ስምንተኛው ፒላቲ፤
እግዚአብሔር የቤድኤዶምን
ባርኮታልና።

⁶እንዲሁም ልጁ ሽማፆ ወንዶች
ልጆች ነበሩት፤ እነርሱም በቂ
ችሎታ ስለ ነበራቸው የአባታቸው
ቤት መሪዎች ሆነው ነበር።
ፖሽማፆ ወንዶች ልጆች፤ የትኒ፤
ራፋኤል፤ የቤድኤዶም አልዛባድ፤
ዘመዶቹ ኤሊሁና ስማክያም
እንደዚሁ በቂ ችሎታ ነበራቸው።
እነዚህ ሁሉ የየቤድኤዶም ዘሮች
ሲሆኑ፤ እነርሱም ሆኑ ወንዶች
ልጆቻቸውና ቤተ ዘመዶቻቸው
ሥራውን ለመሥራት በቂ ችሎታ
ነበራቸው። የየቤድኤዶም ዘሮች
ባጠቃላይ ሥልሳ ሁለት ነበሩ።

⁹ሚሰላም በቂ ችሎታ ያላቸው
ወንዶች ልጆችና ቤተ ዘመዶች
ነበሩት፤ ቍጥራቸውም ባጠቃላይ
ዐሥራ ስምንት ነበሩ።

¹⁰ከሜራሪ ወገን የሆነው ሐሳ ወንዶች
ልጆች ነበሩት፤ የመጀመሪያው
ሽምሪ ነበረ፤ የበኩር ልጅ
ባይሆንም እንኳ አባቱ ቀዳሚ
አድርጎት ነበር። ¹¹ሁለተኛው
ኬልቅያስ፤ ሦስተኛው ጥበልያ፤
አራተኛው ዘካርያስ፤ የሐሳ
ወንዶች ልጆችና ቤተ ዘመዶቹ
ባጠቃላይ ዐሥራ ሦስት ነበሩ።

¹²የቤተ መቅደሱም ጠባቂዎች
በአለቆቻቸው ሥር ተመድበው ልክ እንደ
ቤተ ዘመዶቻቸው ሁሉ የእግዚአብሔርን
ቤተ መቅደስ ሥራ ለማከናወን ምድብ
ተራ ነበራቸው። ¹³እያንዳንዱም በር
ወጣት ሽማግሌ ሳይባል ለሁሉም እኩል
ዕጣ ተጣለ።

¹⁴የምሥራቁ በር ዕጣ ለሴሌምያ ወጣ።
ከዚያም ምክር ዐዋቂ ለሆነው ለልጁ
ለዘካርያስ ዕጣ ጣለ፤ እርሱም የሰሜን በር
ደረሰው። ¹⁵የደቡቡ በር ዕጣ ለየቤድኤዶም
ሲወጣ፤ የግምጃ ቤቱ ዕጣ ደግሞ ለልጆቹ
ወጣ። ¹⁶የምዕራቡ በርና በላይ ኛው መንገድ
ላይ የሚገኘው የሸሊኬት በር ዕጣዎች
ለሰሜንና ለሐሳ ወጣ።

¹⁷በአንዱ ዘብ ጥበቃ ትይዩ ሌላ ዘብ
ጥበቃ ነበረ፤ በየቀኑም በምሥራቅ በኩል
ስድስት፤ በሰሜን በኩል አራት፤ በደቡብ

26+5
24መ+6+10፤
1ዜና13+13፤
16+38
26+10
ዘጸ21+16፤
1ዜና5+1
26+12 1ዜና9+22
26+13 1ዜና24+5
26+14
1ዜና9+18+21
26+15
1ዜና13+13፤
2ዜና25+24

የቤተ መቅደሱ በር ጠባቂዎች

26 የቤተ መቅደሱ በር ጠባቂዎች
አመዳደብ፤

ከቆሬያውያን ወገን፤ ከአሳፍ ወንዶች
ልጆች አንዱ የሆነው የቆሬ ወንድ ልጅ
ሜሰላም።

²ሚሰላም ወንዶች ልጆች ነበሩት፤
የመጀመሪያው ዘካርያስ፤
ሁለተኛው ይዲኤል፤
ሦስተኛው ዮዛባት፤
አራተኛው የትኒኤል፤

³አምስተኛው ኢላም፤
ስድስተኛው ይሆሐናን፤
ሰባተኛው ኤሊሆዴናይ።

በኩል አራት በዕቃ ቤቱ በኩል በአንድ ጊዜ ሁለት ሊዋውያን ይጠብቁ ነበር።¹⁸ በምዕራቡ በኩል የሚገኘውን አደባባይ ደግሞ በመንገዱ ላይ አራት በአደባባይ ላይ ደግሞ ሁለት ሆነው ይጠብቁ ነበር።

¹⁹ እንግዲህ የቆራና የሚራራ ዘሮች የሆኑት በር ጠባቂዎች ድልድል ይህ ነበር።

የግምጃ ቤት ኅላፊዎችና ሌሎች ሹማዎች

²⁰ ባለዋውያን መካከል አኪያ የስግዚአብሔር ቤት ግምጃ ቤትና የተቀደሱት ዕቃዎች የሚቀመጡበት ግምጃ ቤት ኅላፊ ነበረ።

²¹ የለአዳን ዘሮች በለአዳን በኩል ጌድሶናውያን የሆኑትና ለጌድሶናዊው ለለአዳን ቤት ሰቦች አለቆች የሆኑት የለአዳን ዘሮች እነዚህ ነበሩ፤ ይሁሌሊ፣ ²² የይሁሌሊ ወንዶች ልጆች፣ ዜቶምና ወንድሙ ኢዩኤል። እነዚህም የእግዚአብሔር ቤት መቅደስ ግምጃ ቤት ኅላፊዎች ነበሩ።

²³ ከእንበረማውያን፣ ከይስሃራውያን፣ ከኪብሮናውያን፣ ከዑዝኤላውያን፤

²⁴ የሙሴ ልጅ የጌርሳም ዘር የሆነው ሱባኤል የግምጃ ቤቱ የበላይ ኅላፊ ነበረ። ²⁵ በአልዓዛር በኩል የሚዛመዱት፤ ልጁ ረዓብያ፣ ልጁ የሻያ፣ ልጁ ኢዮራም፣ ልጁ ዝክሪ፣ ልጁ ሰሎሚት። ²⁶ ሰሎሚትና የሥጋ ዘመዶቹ ንጉሥ ዳዊት፤

የቤተ ሰቡ ኅላፊዎች፤ የሻለቆችና የመቶ አለቆች እንዲሁም ሌሎች የሰራዊቱ አዛዦች ቀድሰው ላቀረቧቸው ንዋያት ቅድሳት ኅላፊዎች ነበሩ። ²⁷ በጦርነት ከተገኘውም ምርኮ ከፊሉን ለእግዚአብሔር ቤት መቅደስ ማደሻ እንዲሆን ቀደሱት። ²⁸ ባለ ራሱ የሙሉል፣ የቀስ ልጅ ሳኦል፣ የጌር ልጅ አበኔር፣ የጽሩያ ልጅ ኢዮአብ የቀደሱትን ሁሉና እንዲሁም ሌሎቹን ንዋያት ቅድሳት ሰሎሚናትና ቤተ ዘመዶቹ ይጠብቁ ነበር።

²⁹ ከይስሃራውያን፣ ከናንያና ወንዶች ልጆቹ ከቤተ መቅደሱ ውጭ ባለው ሥራ በእስራኤል ላይ ሹማዎችና ዳኞች ሆነው ተመደቡ።

³⁰ ከኪብሮናውያን፣ ከሸብያ፣ ጠንካራና ጉበዝ የሆኑ አንድ ሺህ ሰባት መቶ ሰዎች ከዮርዳኖስ በስተ ምዕራብ በሚገኘው የእስራኤል ምድር ላለው የእግዚአብሔር ሥራና ለንጉሡም አገልግሎት ኅላፊዎች ሆነው ተመደቡ። ³¹ በኪብሮናውያን በኩል በቤተ ሰቦቻቸው የትውልድ መዝገብ መሠረት ይሪያ አለቃቸው

26+19
2ዜና35+15፤
ዐዐ7+13
ሕዝ44+11
26+20
1ዜና28+12፤
2ዜና24+5
26+21
1ዜና23+7፤ 29+8
26+22 1ዜና9+26
26+23 ዘገ+3+27
26+24
1ዜና23+18
26+25
1ዜና23+18
26+26
2ሳሙ8+11
26+28 1ሳሙ9+9
26+29 ዘገ17+8-13፤ 1ዜና23+4
26+30
1ዜና27+17
26+31
2ሳሙ5+4፤
1ዜና23+19

ነበረ። በዳዊት ዘመነ መንግሥት በአርባኛው ዓመት መዛግብቱ ተመርምረው ስለ ነበር፤ በገለፃድ ተወስጥ ኢያሌር በተባለ ቦታ ከኪብሮናውያን መካከል ጠንካራ ሰዎች ሊገኙ ትችላል። ³² ይሪያም ጠንካሮችና የቤተ ሰባቸው አለቆች የሆኑ ሁለት ሺህ ሰባት መቶ ሥጋ ዘመዶች ነበሩት። ንጉሥ ዳዊትም እነዚህን የስግዚአብሔር ለሆነውና የንጉሡም በሆነው ጉዳይ ላይ ሮቤልን፣ ጋድንና የምናሴን ነገድ እኩሌታ ኅላፊ አድርጎ ሾማቸው።

የሰራዊቱ ዋና ዋና ክፍሎች

27 የእስራኤል የቤተ ሰብ አለቆች፣ የሻለቆች፣ የመቶ አለቆች እንዲሁም ዓመቱን ሙሉ በየወሩ የሚመደቡትን ዋና ዋና ክፍሎች በተመለከተ ንጉሡን ያገለገሉ አለቆቻቸው ዝርዝር ይህ ነው። እያንዳንዱ ዋና ክፍል ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረው።

² በመጀመሪያው ወር የመጀመሪያው ዋና ክፍል የበላይ የዝብድኤል ልጅ ያሹብም ሲሆን፤ በሥሩ የሚታዘዙ ሃያ አራት ሺህ ሰዎች ነበሩ። ³ እርሱም የፋራስ ዘር ሲሆን፤ በመጀመሪያው ወር የሰራዊቱ ሹማዎች ሁሉ የበላይ ነበር።

⁴ በሁለተኛው ወር የክፍለ ጦሩ የበላይ አዛዥ አሆነው ዱዲ ሲሆን፤ የዚሁ ክፍል መሪ ደግሞ ሚቅሎት ነው፤ በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

⁵ በኦሱተኛው ወር የሦስተኛው ክፍለ ጦር የበላይ አዛዥ የካህን የዮዳሄ ልጅ በናያስ ነበረ፤ ዋናው እርሱ ሲሆን፤ በሥሩ ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ። ⁶ ይህም ከሠላሳዎቹ ይልቅ ንያል ሲሆን፤ የሠላሳዎቹ የበላይ ነበረ፤ ልጁ ዓሚዛ ባድም የክፍሉ ሰራዊት አዛዥ ነበረ።

⁷ በአራተኛው ወር አራተኛው የበላይ አዛዥ የኢዮአብ ወንድም አሣሄል ሲሆን፤ በእግሩ የተተካውም ልጁ ዝባድያ ነው፤ በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

⁸ በአምስተኛው ወር አምስተኛው የበላይ አዛዥ ይዛራዊው ሸምሁት ሲሆን፤ በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

⁹ በስድስተኛ ወር ስድስተኛው የበላይ አዛዥ የቴቁሐዊው የዲስካ ልጅ ዒራስ ሲሆን፤ በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

27+2 2ሳሙ23+8
27+4 2ሳሙ23+9
27+5
2ሳሙ23+20
27+7 2ሳሙ2+18
27+8 1ዜና11+27
27+9
2ሳሙ23+26

¹⁰በሰባተኛው ወር ሰባተኛው የበላይ አዛዥ የኤፍሬም ወገን የሆነው ፍሉናዊው ሲሊስ ሲሆን በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

¹¹በስምንተኛው ወር ስምንተኛው የበላይ አዛዥ ከካህራውያን ወገን የሆነው ኩሳታዊው ሲቦካይ ሲሆን በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

¹²በዘጠነኛው ወር ዘጠነኛው የበላይ አዛዥ ከብንያም ወገን የሆነው ዓናቶታዊው አቢዔዜር ሲሆን በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

¹³በዐሥረኛው ወር ዐሥረኛው የበላይ አዛዥ ከካህራውያን ወገን የሆነው ነጠፋዊው ኖኤራ ሲሆን በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

¹⁴በዐሥራ አንደኛው ወር ዐሥራ አንደኛው የበላይ አዛዥ ከኤፍሬም ወገን የሆነው ጸርዓቶናዊው በናያስ ሲሆን በሥሩም ሃያ አራት ሺህ ሰው ነበረ።

¹⁵በዐሥራ ሁለተኛው ወር ዐሥራ ሁለተኛው የበላይ አዛዥ ከነቶንያል ቤተ ሰብ የሆነው ነጠፋዊው ሔልዳይ ነበረ።

የጥንቱ የጦር ሹማዎት

¹⁶የጥንቱ የእስራኤል የጦር ሹማዎት፤

በርቤል ነገድ ላይ የተሾመው፤
የዝክሪ ልጅ አልዓዛር፤

በስምያን ነገድ ላይ የተሾመው፤
የመዓካ ልጅ ሰፋጥያስ።

¹⁷በሌዊ ነገድ ላይ የተሾመው
የቀሙኤል ልጅ ሐሽብያ፤

በእርን ነገድ ላይ የተሾመው፤ ሳዶቅ።

¹⁸በይሁዳ ነገድ ላይ የተሾመው፤
የዳዊት ወንድም ኤሊሁ፤

በይሳኮር ነገድ ላይ የተሾመው፤
የሚካኤል ልጅ የምራ።

¹⁹በዛብሎን ነገድ ላይ የተሾመው፤
የአብድዩ ልጅ ዶሽማያ፤

በንፍታሌም ነገድ ላይ የተሾመው፤
የዓዝራኤል ልጅ አያራሙት።

²⁰በኤፍሬም ነገድ ላይ የተሾመው፤
የዓዛ ዝያ ልጅ ሆሰዕ፤

በምናሲ ነገድ እኩሌታ ላይ
የተሾመው፤ የፈዳያ ልጅ አይኤል።

²¹በገለዓድ ባለው የምናሲ ነገድ
እኩሌታ ላይ የተሾመው፤

27+10
24ሙ-23+26
27+11
24ሙ-21+18
27+12
24ሙ-23+27
27+13
24ሙ-23+28
27+14
1ዜና11+31
27+15
ኢሉ15+17
24ሙ-23+29
27+17
24ሙ-8+17
1ዜና12+28
26+30

የዘካርያስ ልጅ አዶ፤ በብንያም
ነገድ ላይ የተሾመው፤ የአበኔር
ልጅ የዕሣኤል።

²²በዳን ነገድ ላይ የተሾመው፤
የይርሐም ልጅ ዓዛርኤል፤
እንግዲህ የእስራኤል ነገድ አለቆች
እነዚህ ነበሩ።

²³እግዚአብሔር እስራኤልን እንደ ሰማይ ከዋከብት እንደሚያበዛቸው ተስፋ ሰጥቶ ስለ ነበር፤ ዳዊት ዕድሜያቸው ሃያና ከዚያ በታች የሆነውን አልቈጠረም ነበር።
²⁴የጽሩያ ልጅ ኢዮአብ መቀጠር ጀመረ፤ ሆኖም አልፈጸመውም፤ መቈጠራቸው በእስራኤል ላይ ቁጣ ስላመጣ፤ የተቈጠረውም በንጉሡ ዳዊት መዝገብ አልገባም።

ንጉሡ የሹማቸው የበላይ ተቈጣጣሪዎች
²⁵የዓዲኤል ልጅ ዓዝሞት የቤተ መንግሥቱ ዕቃ ቤት ኅላፊ ነበረ፤
የዚያ ልጅ ዮናታን በየአውራጃው በየከተማው፤ በየመንደሩና በየቃፊር መጠበቂያው ላሉት ዕቃ ቤቶች ኅላፊ ነበረ።

²⁶የክላብ ልጅ ዔዝሪ ምድሪቱን ለሚያርሱት ዝሬዎች ኅላፊ ነበረ።
²⁷ራማታዊው ሰሜኢ የወይን ተክል በታዎች ኅላፊ ነበረ፤ ሽፋማዊው ዘብዲ የወይንጠጅ ዕቃ ቤት ኅላፊ ነበረ።

²⁸ኤድራዊው በአልሐናን በምራባዊው ኩረብታዎች ግርጌ ለሚገኙት የወይንና የወርካ ዛፎች ጥበቃ ኅላፊ ነበረ።

²⁹ሳርናዊው ሰጥራይ በሳርን ለሚሰማሩት የክብት መንጋዎች ኅላፊ ነበረ፤
የዓድላይ ልጅ ሻፋጥ በሽለቆው ውስጥ ላሉት የክብት መንጋዎች ኅላፊ ነበረ።

³⁰እስማኤላዊው ኡቢያስ የግመሎች ኅላፊ ነበረ።
ሚርናታዊው ዩሕድያ የአህዮች ኅላፊ ነበረ።

³¹አጋራዊው ያዚዝ የበግና የፍየል መንጋዎች ኅላፊ ነበረ።

እነዚህ ሁሉ የንጉሥ ዳዊት ንብረት ኅላፊዎች ነበሩ።

³²አስተዋይ የሆነው የዳዊት አጎት ዮናታን አማካሪና ጸሓፊ ነበረ፤ የሐክሞንም ልጅ ይሐኤል ደግሞ የንጉሡ ልጆች ሞግዚት ነበረ።

³³አኪጠፊል የንጉሡ አማካሪ ሲሆን፤ አርካዊው ኩስ ደግሞ የንጉሡ ወዳጅ ነበረ።
³⁴የበናያስ ልጅ ዮዳሄና አብያታር በአኪጠፊል እግር ተተኩ።

ኢዮአብም የንጉሡ የክብር ዘብ አዛዥ ሆነ።

27+23 ዘፍ12+2
24ሙ-24+1
1ዜና21+2-5
27+24
24ሙ-24+15
1ዜና21+14
27+28 1ዓ10+27
27+29 ሙሐ2+1
ኢላ33+9 35+2
65+10
27+31 1ዜና5+10
27+33
24ሙ-15+12+37
27+34
1ሳሙ-22+20
24ሙ-2+13

ዳዊት ስለ ቤተ መቅደሱ ያወጣው ዕቅድ

28 ዳዊት በኢየሩሳሌም እንዲሰበሰቡ የነገሩትን የጦር አለቆችን ንጉሡን የሚያገለግሉትን የክፍለ ጦር አዛዦችን የገለቆቹን የመቶ አለቆቹን የንጉሡና የልጆቹ ንብረትና ክብት ሁሉ ኅላፊ የሆኑትን እንዲሁም የቤተ መንግሥቱን ሹማዎችን ኅያላንና ጀግና ተዋጊዎቹን በአጠቃላይ የእስራኤልን ሹማዎች ሁሉ ጠራ።

ከዚያም ንጉሥ ዳዊት በእግሩ ቆሞ እንዲህ አላቸው "ወንድሞቼና ወገኖቼ ሆይ! እስቲ አድምጡኝ! በእግዚአብሔር ለቃል ኪዳን ታቦት ማደሪያና ስምዐካችን እግር ማረፊያ የሚሆን ቤተ ለመሥራት ዐስቤ ዕቅድ አውጥቼ ነበር። እግዚአብሔር ግን እንዲህ አለኝ፤ ጦረኛ ሰው ስለሆንህና ደምም ስላፈሰሰህ አንተ ለሰሜ ቤት አትሠራም።"

ከዚያም የእስራኤል ስምዐካ እግዚአብሔር በእስራኤል ላይ ለዘላለም እንድንግሥ ከቤተ ሰቤ ሁሉ እኔን መረጠኝ መሪ እንዲሆንም ይሁዳን መረጠኝ ከይሁዳም ቤት የእኔን ቤት ስብ መረጠኝ ከአባቱ ልጆች መካከል ደግሞ በመላው እስራኤል ላይ እንድንግሥ ፈቃዱ ሆነ። እግዚአብሔር ብዙ ልጆች ሰጥቶኛል፤ ክወንዶቹ ልጆቹ ሁሉ በእግዚአብሔር መንግሥት ዙፋን ላይ ተቀምጦ በእስራኤል ሁሉ ላይ እንዲንግሥ ደግሞ ልጄን ሰሎሞንን መርጠኛል። እንዲሁም አለኝ፤ 'ቤቴንና አደባባዮቼን የሚሠራልኝ ልጄህ ሰሎሞን ነው፤ ምክንያቱም ልጄ ጽንዲሆን መርጧል።' ለሁሉም አባት አሳት አሆነ። ጸሐፊውም እንዲሁም ይህንን ሁሉ በጥንቃቄ በእስራኤል ሁሉ ፊት በእግዚአብሔር ጥባቤና እግዚአብሔርም እየሰማ አዛዥኋለሁ።

እንደዚሁም ልጄ ሰሎሞን ሆይ! እግዚአብሔር ልብን ሁሉ ስለሚመረምርና ሐሳብን ሁሉ ስለሚያውቅ የአባትህን አምላክ ዕወቅ፤ በፍጹም ልብና በበን ፈቃድ አገልግለው።

28+1 1ዜና22+17፤ 1ዜና27+1-31፤ 29+6 28+2 1ሳጦ10+7፤ 1ዜና17+2፤ 2ዜና6+41፤ መዝ99+5፤ 132+1-57፤ 1ላ60+13 28+3 2ሳጦ7+5፤ 1ሃ75+3፤ 1ዜና17+4፤ 22+8 28+4 ዘፋ49+10፤ ዘፋ24+17-19፤ 1ሳጦ16+1-13፤ 1ዜና11+1፤ 2ዜና6+6 28+5 2ሳጦ12+24፤ 1ዜና3+1፤ 17+14፤ 23+1 28+6 2ሳጦ7+13፤ 1ሃ78+20፤ 1ዜና17+13 28+7 1ዜና22+13 28+8 ዘፋ4+1፤ 6+1፤ 17+14-20፤ 1ዜና9+1 28+9 ዘፋ43+31፤ ኢሱ24+20፤ 1ሳጦ2+3፤ 1ሃ79+7፤ 1ዜና16+11፤ 1ዜና29+19፤ 2ዜና6+30፤ 7+19፤ 15+2፤ መዝ7+9፤ 40+16፤ 44+23፤ 74+1፤ 77+7 28+11 ዘፋ25+9፤ ሐግ7+44፤ ዕብ8+5 28+12 1ዜና12+18፤ 26+20 28+13 1ዜና24+1 28+15 ዘፋ25+31 28+16 ዘፋ25+23 28+17 ዘፋ27+3 28+18 ዘፋ25+20+22፤ 30+1-10 28+19 ዘፋ25+9፤ 1ሃ76+38 28+20 ዘፋ43+31፤ 31+6፤ ኢሱ24+20፤

ከፈለግኸው ታገኘዋለሁ፤ ከተውከው ግን እርሱም ለዘላለም ይተውሃል። ¹⁰ለመቅደስ የሚሆን ቤት እንድትሠራ እግዚአብሔር የመረጠህ መጽኑን አሁንም ዐስብ፤ በርትተህም ሥራ።

ከዚያም ዳዊት የቤተ መቅደሱን መመላለሻን የአንጻውን የዕቃ ቤቶቹን የፎቱንና የውስጥ ክፍሎቹን እንዲሁም የማስተሰሪያውን ቦታ ንድፍ ለልጁ ለሰሎሞን ሰጠው። ¹²ደግሞም መንፈስ ቅዱስ በልቡ ያሳደረውን የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ አደባባይ፤ በዙሪያው ያሉትን ክፍሎች ሁሉ፤ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ዕቃ ቤቶችና የንዋየ ቅድሳቱን ግምጃ ቤቶች ንድፍ ሁሉ ሰጠው። ¹³እንዲሁም የካህናቱንና የሊዋውያኑን አመዳደብ፤ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አገልግሎት ሥራና ለአገልግሎቱ ስለሚጠቀምባቸው ዕቃዎች ሁሉ መመሪያ ሰጠው። ¹⁴ለልዩ ልዩ አገልግሎት የሚውሉትን የወርቅ ዕቃዎች ሁሉ መጠን፤ ለልዩ ልዩ አገልግሎት የሚውሉትን የብር ዕቃዎች ሁሉ መጠን አሳቀው። ¹⁵እንደየመቅረቡ አገልግሎት ዐይነት ለወርቁ መቅረቦችና ለቀንዲሎቻቸው የሚሆነውን የእያንዳንዳቸውን የወርቅ መጠን፤ ለብሩ መቅረቦችና ለቀንዲሎቻቸው የሚያስፈልገውን የእያንዳንዳቸውን የብር መጠን፤ ¹⁶ለያንዳንዱን ኅብስተ ገጽ ጠረጴዛ የሚያስፈልገውን የወርቅ መጠን፤ ለእያንዳንዱም የብር ጠረጴዛ የሚያስፈልገውን የብር መጠን፤ ¹⁷ለሹካዎቹ፤ ለጐድኝዳዳዎቹ፤ ለሚያስፈልገውን የብር ጠረጴዛ የሚያስፈልገውን የብር መጠን፤ ¹⁸ለዕጣኑ መሠረድ የሚሆነውን የጦራ ወርቅ መጠን እንዲሁም ክንፎቻቸውን ዘርግተው የእግዚአብሔርን የቃል ኪዳን ታቦት የሚሸፍኑትን ከወርቅ የተሠሩትን የኪናቤል ሠረገሶችን ንድፍ ሰጠው። ¹⁹ዳዊትም "ይህ ሁሉ፤ በእኔ ላይ ባለው በእግዚአብሔር እጅ በጽሑፍ ተገለጠልኝ፤ የንድፉንም ዝርዝር እንድረዳ ማስተዋልን ሰጠኝ" አለ።

ደግሞም ዳዊት ልጁን ሰሎሞንን እንዲህ አለው፤ "እንግዲህ በል በርታ፤ ጠንክር፤ ሥራውንም ጀምር። አትፍራ፤ ተስፋም አትቀረጥ፤ እግዚአብሔር ስምዐክ ከአንተ

28+20 1ሃ76+14፤ 1ዜና22+13፤ 2ዜና7+11፤ 19+11፤ ሐግ2+4

28+8 ትእዛዝ ሁሉ በጥንቃቄ እንድታከብሩ፤ ለሰሎሞን መንግሥት መመሥረት መሟላት ያለበት ቅድመ ሁኔታ፤ የመታዘዝና ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆኖ መገኘት ሕይወት ነበር። በመጀመሪያ ሰሎሞን የአባቱን ምክር አከበረ፤ በኋላ ግን ከእግዚአብሔር መንገድ ተለየ (1ሃ7 2+4፤ 11+1 እና ማብ ይመ)። 28+9 የአባትህን አምላክ ዕወቅ፤ ዳዊት ሰሎሞንን አደራ ያለው እግዚአብሔርን እንዲያውቅ፤ "ክልብ በሆነ መሰጠትና ፈቃደኛ በሆነ ልብ" ጌታን እንዲያገለግልና እንዲፈልግ ነበር። (1) እግዚአብሔርን ማወቅ ማለት ስለ

ማንነቱና ስለ መንገዱ ተግባራዊ የሆነ ግንባቢ ማግኘት ሲሆን፤ ከእርሱና ከቃሉም ጋር የጠበቀ ትስስርን ገንዘብ ማድረግ ማለት ነው (ዮሐ 17+3 እና ማብ ይመ። ከ15+4 እና ከማብራሪያው ጋር ያነጻጽሩ)። (2) እግዚአብሔርን ማገልገል ማለት ጸጋውን፤ የመንግሥቱ ገደልና ጽድቁን መገኘት ነው፤ ይኸውም በሕይወታችን እርሱ ተገኝቶ ሥራን እንዲሠራ ዘወትር መጸለይና ለፈቃዱ ታዛዥ እንሆን ዘንድ በቅንነት መገኘት ነው (ጽድቅን መራብና መጠማት ምን ማለት እንደ ሆነ የሚያመለክተውን ማቴ 5+6 እና ማብ ይመ)።

ጋር ነውና፤ እርሱም የሕዝብነቱ ቤተ መቅደስ አገልግሎት ሥራ እስኪፈጸም ድረስ አይታወቅም፤ አይቀርም።²¹ ስለሕዝብነቱ ቤተ መቅደስ ሥራ ሁሉ የሚያስፈልጉት ክህናትና ሊዋውያን ምድብም ዝግጁ ነው። በሁሉም የእጅ ሙያ የሠለጠነ ፈቃደኛ ሰዎች በሥራው ሁሉ ይረዱሃል። ሹማምቱና ሕዝቡ ሁሉ ትእዛዝህን ይፈጽማሉ።”

ቤተ መቅደሱን ለመሥራት የቀረቡ ሰጠታዎች

29 ከዚያም ንጉሥ ዳዊት ለመላው ጉባኤ እንዲህ አለ፤ “ሕዝብነቱ የመረጠው ልጄ ሰሎሞን ገና ወጣትና ልምድም የሌለው ነው። ይህ ታላቅ ሕንጻ የሚሠራው ለሰው ሳይሆን ለእግዚአብሔር እምሳክ በመሆኑ ሥራው ከባድ ነው። ጳጳሩም ያለኝን ሀብት ለእምሳክ ቤተ መቅደስ ለወርቁ ሥራ ወርቁን፣ ለብረቱ ሥራ ብረቱን፣ ለናሱ ሥራ ናሱን፣ ለብረቱ ሥራ ብረቱን፣ ለዕንጨቱ ሥራ ዕንጨቱን እንዲሁም ለፊር የሚሆነውን መረግድ፣ ኬልቄዶን፣ ልዩ ልዩ ኅብር ያላቸውን የክበሩ ድንጋዮች፣ ማናቸውንም ፀይነት የሚያምር ድንጋይና ዕብዝበረድ፣ ይህን ሁሉ በብዛት አዘጋጅቻለሁ። ሕዝብም በቀር ለእምሳክ ቤተ ክላኝ ፍቅር የተነሣ ለዚህ ለተቀደሰ ቤት ከዚህ በፊት ከሰጡት ቤተ መቅደስ ለዚሁ ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የግል ሀብቱ የሆነውን ወርቅና ብር እሰጣለሁ፤ ‘ይህም ሦስት ሺህ መክሊት’ የአፈር ወርቅና ሰባት ሺህ መክሊት ንጹሕ ብር ለቤተ መቅደሱ የግድግዳ ግንብ ማሰራጫ እንዲሁም ለወርቁ ሥራ፣ ለብረቱ ሥራ፣ በባለሙያዎች ለሚሠራው ሥራ ሁሉ የሚሆን ነው። ታዲያ ዛሬ ራሱን ለእግዚአብሔር ለመቀደስ ፈቃደኛ የሚሆን ማን ነው?”

ከዚያም የቤተ ሰቡ መሪዎች፣ የነገዱ የእስራኤል ሹማምት፣ የሻለቆችና የመቶ አለቆች እንዲሁም በንጉሡ ሥራ ላይ የተመደቡ ሹማምት በፈቃዳቸው ሰጡ፤ ስለሕዝብነቱ ቤተ መቅደስ ሥራ የሰጡትም አምስት ሺህ መክሊት ወርቅ፣ ዐሥር ሺህ ዳሪክ፣ ወርቅ፣ ዐሥር ሺህ መክሊት ብር፣ ዐሥር ስምንት ሺህ መክሊት ናስ አንድ መቶ ሺህ መክሊት ብረት ነው። የክበሩ ድንጋዮች ያለውም ሁሉ፣ በጌድሶናዊው በይሐኤል አማካይነት ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ግምጃ ቤት አስገባ።

29:5 ዛሬ ራሱን ... ለመቀደስ፤ ምዕ 29 ለእግዚአብሔር መንግሥት ሥራ ሊኖረን የሚገባውን ትክክለኛ አመለካከት ያሳያል። የሚከተሉት በእኛ ላይ ይታዩ ዘንድ አስፈላጊዎች ናቸው፡ (1) ለእግዚአብሔር መንግሥት መስጠትና በመንግሥቱም፣ ደስ መሰኘት (ቀ 3:17)፡ (2) ራሳችንና ሀብታችንን ለእግዚአብሔር አሳልፎ ለመስጠት ፈቃደኛ መሆን (ቀ 5:6)፡ (3) ከልብ ከሆነ መስጠት የሠረጸ ደስታ (ቀ 9)፡ (4) ያገኘው በረከት ከእግዚአብሔር የመጣ መሆኑን

28+21 ዘ035+25-36+ 36+5
29+1 1973+71
1ዜና22+5፤
2ዜና13+7
29+2
4+7:14+16፤
1ዜና22+2-5፤
ዕዝ14፤ 6+5፤
ኢሳ54+11፤
ሐጌ2+8
29+3
2ዜና24+10፤
31+3፤ 35+8
29+4 ዘ6፤10+29፤
1ዜና22+14 29+6
4+9፤ ዘ025+1-8፤ 35+20-29፤
36+2፤
2ዜና24+10፤
1ዜና27+1፤
28+1፤ ዕዝ7+15
29+7 ዘ025+2፤
ካህ7+70-71
29+8 ዘ035+27፤
1ዜና26+21

29+9 1978+61
29+11
መዝ24+8፤
59+17፤ 62+11፤
89+11፤
ራእ5፤12-13
29+12
2ዜና1፤12፤
20+6፤ 32+27፤
ዕዝ7+27፤
መዝ5+19
29+14 4+2፤
መዝ8+4፤ 144+3
29+15
ዘ6፤17+8፤ 23+4፤
ኢዮ7+6፤ 8+9፤
14+2፤ 32+7፤
መዝ39+12፤
102+11፤ 144+4፤
መዝ6+12፤
ዕብ11+13

ፅገጠታው በገዛ ፈቃድና በፍጹም ልብ የቀረበ በመሆኑ፤ አለቆቹ ሰላደረጉት የበጎ ፈቃድ ሰጠታ ሕዝቡ ደስ አለው፤ ንጉሥ ዳዊትም እንደዚሁ እጅግ ደስ አለው።

የዳዊት ጸሎት

¹⁰ዳዊትም በመላው ጉባኤ ፊት እግዚአብሔርን እንዲህ ሲል አመሰግነ፤

“የአባታችን የእስራኤል እምሳክ እግዚአብሔር ሆይ፤ ከዘላለም እስከ ዘላለም ለአንተ ምስጋና ይሁን።

¹¹እግዚአብሔር ሆይ፤ በሰማይና በምድር ያለው ሁሉ የአንተ ነውና፤

ታላቅነት፣ ንጹሐና ክብርና ግርማ የአንተ ነው።

እግዚአብሔር ሆይ፤ መንግሥትም የአንተ ነው፤

አንተም እንደ ራስ ከሁሉ በላይ ከፍ ከፍ ያልህ ነህ።

¹²ባለጠግነትና ክብር የሚገኘው ከአንተ ነው፤

አንተም የሁሉ ገዢ ነህ፤

ከፍ ከፍ ለማድረግ፣ ለሁሉም ብርታትን ለመስጠት፣ ብርታትና ንጹሐ በእጅህ ነው።

¹³እምሳክህ ሆይ፤ አሁንም እናመሰግንሃለን፤

ለከበረው ስምም ውዳሴ እናቀርባለን።

¹⁴ሁሉ የተገኘው ከአንተ ነው፤ ለአንተም የሰጠንህ ከእጅህ የተቀበልነውን ብቻ ነው።

ታዲያ እንዲህ ያለ ቸርነት እናድርግ ዘንድ እኔ ማንኛ? ሕዝቤስ ማን? ¹⁵እኛም እንደ ቀድሞ አባቶቻችን በፊትህ መጻተኞችና እንግዶች ነን፤ ዘመናችንም በምድር ላይ እንደ ጥላ ነው፤ ተስፋ ቢሰም ነው።

¹⁶እግዚአብሔር እምሳክህ ሆይ፤ ለተቀደሰው ስምህ ቤተ መቅደስ እንሠራልህ ዘንድ ይህ በብዛት ያዘጋጀው ሁሉ፣ ከእጅህ የተገኘና

^{29:2} የዕብራይስጥ የዚህ ቃል ትርጉም በትክክል አይታወቅም

^{29:4} 100 ሚትሪክ ቶን ያህል ነው

^{29:4} 240 ሚትሪክ ቶን ያህል ነው

^{29:7} 170 ሚትሪክ ቶን ያህል ነው

^{29:7} 84 ኪሎ ግራም ያህል ነው

^{29:7} 345 ሚትሪክ ቶን ያህል ነው

^{29:7} 610 ሚትሪክ ቶን ያህል ነው

^{29:7} 345 ሚትሪክ ቶን ያህል ነው

መግለጽ (ቀ 12)፡ (5) በእግዚአብሔር ዘላለማዊ ዕቅድ ውስጥ ድርሻ የማግኘት ዕድል ስላገኘን፤ ትሕትናን ማሳየት፤ ምስጋናንም ማቅረብ (ቀ 13-15)፤ (6) ከቅን ልብና ከጽድቅ ሕይወት የሚፈልቅ ልግስና እንዲኖረን ፍላጎት እንዲያደርብን መሆን (ቀ 17)፤ (7) በእርሱ በጽኑ እንድንታመንና ለዐላማው እንድንነሣ እግዚአብሔር ልባችንን የመምራቱን ተግባር እስከዘለቄታው እንዲቀጥልበት ጸሎት ማድረግ (ቀ 18፤ እንዲሁም 2ቆሮ 9)።

ሁሉም የአንት ነው።¹⁷ ለምሳሌ ሆይ፤ ልብን እንደምትመረምርና ቅንነትን እንደምትወድ ዐውቃለሁ፤ እኔም ይህን ሁሉ የሰጠሁት በበጎ ፈቃድና በቀና መንፈስ ነው። አሁንም በዚህ ያለው ሕዝብህ በበጎ ፈቃዱ እንዴት እንደ ሰጠ አይቻለህ።¹⁸ የአባቶቻችን የአብርሃም፣ የይስሐቅ፣ የአስራኤል ለምሳሌ እግዚአብሔር ሆይ፤ ይህን ዐሳብ ለዘላለም በሕዝብህ ልብ ጠብቀው፤ ልባቸውንም ለአንተ ታማኝ አድርገው።¹⁹ ትእዛዞችህን ደንብህንና ሥርዐትህን እንዲጠብቅ፣ እኔ ባዘጋጃለሁት ንገሮች ታላቅ ሕንጻ ለመሥራት እንዲችሉ፣ ለልጄ ለሰሎሞን ፍጹም ፈቃደኝነት ሰጠው።

²⁰ ከዚያም ዳዊት ለመላው ጉባኤ፣ "ለምሳካችሁ እግዚአብሔርን ወድሱት" አላቸው። ስለዚህ የአባቶቻቸውን ለምሳሌ እግዚአብሔርን ወደሱ ስለእግዚአብሔር በንጉሡም ፊት ተደፍተው ሰገዱ።

ሰሎሞን ንጉሥ መሆኑ በይፋ ታወቀ

29:21-25 ተጓ ምብ - 1ኛ 1:28-53

²¹ በማግስቱም ለእግዚአብሔር መሥዋዕት ሠወ፤ የሚቃጠል መሥዋዕትም አቀረቡ፤ ይህም አንድ ሺህ ወደፊን፣ አንድ ሺህ አውራ በግ፣ አንድ ሺህ የበግ ጠቦት ሲሆን፣ ከመጠዋቱ ርብዓተኛቸውና ከሌሎች መሥዋዕቶች ጋር ስለ እስራኤል ሁሉ በብዛት አቀረቡ።²² በዚያችሁ ዕለት ስለእግዚአብሔር ፊት በታላቅ ደስታ በሉ፤ ጠሎም።

ከዚያም የዳዊት ልጅ ሰሎሞን ንጉሥ መሆኑን ለሁለተኛ ጊዜ በይፋ ዐወቁ፤ ገዥ እንዲሆንም በእግዚአብሔር ፊት ቀቡት፤

29:17
1ዜና28:9፤
መዝ15:1-5፤
139:23፤
ምሳ11:20፤
15:11፤ 17:3፤
ኤር11:20፤
17:10
29:19 1ኛ78:61፤
11:4፤
1ዜና22:14፤
28:19፤ መዝ72:13፤
ኢሳ38:3
29:21 1ኛ78:62፤
1ዜና12:40
29:22
1ሳሙ2:35፤
1ዜና12:40

29:23 ዘጸ17:18፤
1ኛ12:12፤
1ዜና17:14
29:24 1ኛ71:9
29:25 ኢሳ3:7፤
1ኛ10:7፤
2ዜና1:1፤ 12፤
መዝ2:9
29:26
1ዜና11:1፤
18:14
29:27
ዘፍ23:19፤
2ሳሙ5:4-5፤
1ዜና3:4
29:28
ዘፍ15:15፤
1ዜና23:1፤
ሐሥ13:36
29:29
1ሳሙ9:19፤ 22:5፤
2ሳሙ7:2

ሳዶትንም ካህናቸው እንዲሆን ቀቡት።²³ ሰሎሞንም ነግሦ በአባቱ በዳዊት ምትክ በእግዚአብሔር፣ ዙፋን ላይ ተቀመጠ፤ ተከናወነለት፤ እስራኤልም ሁሉ ታዘዙለት።²⁴ የጦር አለቆቹና ንያላት ሁሉ እንዲሁም የንጉሡ የዳዊት ወንዶች ልጆች በመሉ ታማኝነታቸውን ለንጉሥ ሰሎሞን አረጋገጡለት።

²⁵ እግዚአብሔርም ሰሎሞንን በእስራኤል ሕዝብ ዘንድ ሁሉ እጅግ ከፍ ከፍ አደረገው፤ ከእርሱ በፊት ለነበሩት የእስራኤል ነገሥታት ያላጐናጸፋቸውን ንጉሣዊ ክብር ሁሉ ሰጠው።

የዳዊት መዋት

29:26-28 ተጓ ምብ - 1ኛ 2:10-12

²⁶ የእሴይ ልጅ ዳዊት በእስራኤል ሁሉ ላይ ነግሦ ነበር።²⁷ እርሱም በኬብርን ሰባት ዓመት፣ በኢየሩሳሌም ሠላሳ ሦስት ዓመት፣ በአጠቃላይ አርባ ዓመት ነገሠ።²⁸ በዚያ ዘመን ባለጠገነትና ክብር ሳይጉድልበት ዕድሜ ጠግቦ ሞተ፤ ልጁ ሰሎሞንም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

²⁹ በንጉሥ ዳዊት ዘመን መንግሥት ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻ የተከናወነው ድርጊት በባለ ራሱ በሳሙኤል የታሪክ መጽሐፍ፣ በነቢዩ በናታን የታሪክ መጽሐፍ፣ በባለ ራሱ በጋድ የታሪክ መጽሐፍ ተጽፎአል።³⁰ የተጻፈውም በሥልጣን ላይ በነበረበት ጊዜ ከፈጸማቸው ዝርዝር ጉዳዮችና በዙሪያው ከከበቡት ከእስራኤልና ከሌሎች አገር መንግሥታት ታሪክ ጋር ነው።

29:20 አምላካችሁን እግዚአብሔርን

ወድሱት፤ እግዚአብሔርን ማወደስ ማለት እርሱን ማመስገንና መምለክ ነው (መዝ 103:1-2)። አማኞች ለእግዚአብሔር ውዳሴ ሲያቀርቡ የእግዚአብሔርን

ቸርነት፣ ጽድቅና ክብር በማስብ ያመሰግናሉ። እንዲሁም ያመልካሉ።

መጽሐፈ ዜና መዋዕል - ሁለተኛ

አስተዋዕሉ

- I. ሰሎሞን፣ በዘመነ መንግሥቱ ያከናወናቸው ዐበይት ድርጊቶች (1፡1—9፡31)
 - (ሀ) የሰሎሞን መሪነት ምሥረታ (1፡1-17)
 - (ለ) የቤተ መቅደሱ መሠራት (2፡1—5፡1)
 - (ሐ) የቤተ መቅደሱ መመረቅ (5፡2—7፡22)
 1. ታቦቱን ማስገባት
 2. በምረቃ በዓሉ ላይ ሰሎሞን ያደረገው ንግግር (6፡1-11)
 3. በምረቃ በዓሉ ላይ ያቀረበው ጸሎትና የእግዚአብሔር ክብር (6፡12—7፡3)
 4. በምረቃ በዓሉ ላይ የቀረበው መሥዋዕትና የተከበረው በዓል (7፡4-11)
 5. እግዚአብሔር የሰጠው ተስፋና ማስጠንቀቂያ (7፡12-22)
 - (መ) የሰሎሞን ዝና (8፡1—9፡28)
 1. ያከናወነው፣ ያገኘው ሀብትና የመንግሥቱ መመሪያ (8፡1-18)
 2. ንግሥተ ላባ ያቀረበችው ምስጋና (9፡1-12)
 3. የሰሎሞን ሀብት (9፡13-28)
 - (ሠ) የሰሎሞን መዋዕት (9፡29-31)
- II. የይሁዳ ነገሥታት፣ ከሮብዓም ዘመን እስከ ምርኮ (10፡1—36፡23)
 - (ሀ) መከፋፈልና የሮብዓም ዘመን መንግሥት (10፡1—12፡16)
 - (ለ) የአብያና የአሳ ዘመን መንግሥታት (13፡1—16፡14)
 - (ሐ) የኢዮሣፍጥ ዘመን መንግሥት (17፡1—20፡37)
 - (መ) የኢዮራም፣ የአካዝያስና የነቶልያ ዘመን መንግሥታት (21፡1—23፡15)
 - (ሠ) የኢዮአስ ዘመን መንግሥት (23፡16—24፡27)
 - (ሸ) የሕዝቅያስ ዘመን መንግሥትና ያመጣው ተሐድሶ (29፡1—32፡33)
 - (ቀ) የምናሴና የአሞን ዘመን መንግሥታት (33፡1-25)
 - (በ) የኢዮስያስ ዘመን መንግሥትና ያመጣው ተሐድሶ (34፡1—35፡27)
 - (ተ) የኢዮስያስ ወራሾችና የምርኮ ዘመን (36፡1-21)
 - (ቸ) የቂሮስ ዐዋጅ (36፡22-23)

ጸሐፊ፣ ዕዝራ ሳይሆን አይቀርም

ዋና ሐሳብ፤ እውነተኛው አምልኮ፣ መነቃቃትና ተሐድሶ

የተጻፈበት ዘመን፤ 450—420 ዓ.ቅ.ክ.

ታሪካዊ ዳራ

በዕብራይስጡ ብሉይ ኪዳን ዜና መዋዕል አንደኛና ሁለተኛ ከመጀመሪያው እንደ አንድ መጽሐፍ ይቈጠሩ ስለ ነበር፤ የዜና መዋዕል ሁለተኛ ታሪካዊ ዳራ በሰፊው ተብራርቶ በሚገኘው በዜና መዋዕል አንደኛ ታሪካዊ ዳራ ላይ ነው። ዜና መዋዕል ሁለተኛ የሚሸፈነው የታሪክ ዘመን ነገሥታት አንደኛና ሁለተኛ የሚሸፈኑትን የታሪክ ዘመን ያህል ነው፤ ይኸውም የሰሎሞንን ዘመን መንግሥት (971—931 ዓ.ቅ.ክ.) የተከፈለውን መንግሥት ዘመን ነው (930—586 ዓ.ቅ.ክ.)። የተከፈለውን የሁለቱን መንግሥታት ታሪክ እንደሚተርኩት እንደ ነገሥታት አንደኛና ሁለተኛ ሳይሆን፤ ዜና መዋዕል ሁለተኛ የሚያተኩረው በይሁዳ መንግሥት ዕጣ ፈንታ ላይ ነው። ታሪክ ጸሐፊው የደቡብን መንግሥት ማለትም ይሁዳን የሚያየው የእስራኤል፣ “የፎዛነት ታሪክ” ዐቢይ ምንጭ አድርጎ ነው፤ ምክንያቱም፤ (1) በኢየሩሳሌም የነበረው ቤተ መቅደስ እግዚአብሔር በእውነት የሚመለከበት ማእከል መሆኑን እንደ ያዘ

ነበር፤ (2) የይሁዳ ነገሥታት የዳዊት ሐረግ ዘርዐ ትውልድ ነበሩ፤ (3) ቤተ መቅደሱን በኢየሩሳሌም መልሶ ለመሥራት ከተመለሱት ወገኖች ውስጥ የይሁዳ ነገድ የላቀውን ቊጥር ይዞ ተገኝቷል። ዜና መዋዕል ሁለተኛ የተጻፈው ከክህነት ሄንጻር ሲሆን፤ ቤተ መቅደሱ፣ የክህነት ሥርዐትና የዳዊት ኪዳን እንደ ገና ማእከላዊነታቸውን በጠበቀብት ወቅት በኋለኛው አምስት መቶኛ ዓ.ቅ.ክ. ዘመን ላይ ነበር።

ዐላማ

እንደ ዜና መዋዕል አንደኛ፣ ዜና መዋዕል ሁለተኛ የተጻፈው የነበራቸው መንፈሳዊ ቅርስ ይታደስላቸው ዘንድ በአፋጣኝ ሳስፈለጋቸው ወደ አገራቸው ለተመለሱት አይሁድ ነው። ዜና መዋዕል ሁለተኛ የተጻፈው ባለፈው የእስራኤል መራራ ታሪክ ላይ ከማተኩር ይልቅ፣ በተሐድሶ፣ በመልሶ ግንባታና መልሶ እውን በሚሆን እምነት ላይ አጽንዖት በማድረግ፣ የወደፊቱን በናፍቆት ለሚፈልጉት፣ በተስፋይቱ ምድር የመቤዣት ተስፋን ለሚሹት በብዙ ረገድ ተንኮታኮተው ለወደቁት ምርኮኞች ነበር።

ቅኝት

የዜና መዋዕል ሁለተኛ ታሪክ በሁለት ዐበይት ክፍሎች ተመድቦአል፤ (1) ምዕ 1—9 በሰሎሞን ዘመን መንግሥት ላይ የሚያተኩር ሲሆን፣ ይኸውም የእስራኤል የሰላም፣ የነይል፣ የብልጽግናና የክብር ወርቃማ ዘመን ነው። ይሁን እንጂ የዜና መዋዕልን አጠቃላይ ዐላማ ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት፣ የእነዚህ የዘጠኙ ምዕራፎች ሁለት ሦስተኛው ክፍል የሚያተኩረው በቤተ መቅደሱ ግንባታና በቤተ መቅደሱ ምረቃ ላይ ሲሆን፣ ይህንንም እግዚአብሔር የሚመለከበት እውነተኛው የእስራኤል አምልኮ ማእከል ነው (ምዕ 2—7)።

(2) ከምዕ 10—36 ያሉት ክፍሎች ሰሎሞን ከሞተ በኋላ በይሁዳ ላይ ስለ ነገሡትና ስለ መንግሥት መከፈል የሚተርኩ፣ ተበጥሮና ልቅም ተደርጎ የተጻፈውን ታሪክ ያካተቱ ናቸው። ይሁዳ በመንፈሳዊ ረገድ ባሽቈለቄለችበትና ከሕደት ውስጥ በገባችበት ዘመን መካከል ዜና መዋዕል ሁለተኛ የተወሰኑ ሊመሰገኑ የሚገባቸውን የሚከተሉትን ነገሥታት ጉልህ አድርጎ ያሳያል፤ አሳ (ምዕ 14—15)፣ ኢዮሃፍጥ (ምዕ 17፣ 19—20)፣ ኢዮአስ (ምዕ 24)፣ ሕዝቅያስ (ምዕ 29—32)፣ ኢዮስያስ (ምዕ 34—35)፣ እያንዳንዳቸውም የመንፈሳዊ መነቃቃትና የተሐድሶ ዘመንን አነጋግሡ። ምሪትንም ሰጡ። ከምዕ 10—36 ያለው ክፍል ከመቶ ሰባው የሚያተኩረው ለተሐድሶና ለመነቃቃት የጎላፈነት ድርሻ በነበራቸው ነገሥታት ላይ ነው፤ ለመንግሥቱ መበላሸትና መውደም ጎላፊዎች በነበሩት ክፉ ነገሥታት ላይ የሚያተኩረው ክፍል ደግሞ ከመቶ ሠላሳው እጅ ብቻ ነበር። መጽሐፉ የሚጠቃለለው የፍርስ ንጉሥ ቂሮስ አይሁድ ምርኮኞች እንዲመለሱና በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደሳቸውን መልሰው እንዲሠሩ፣ የፈቀደላቸው መሆኑን በመግለጽ ነው (36፣22-23)።

ልዩ ገጽታ

መጽሐፈ ዜና መዋዕል ሁለተኛን ልዩ የሚያደርጉት አራት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፤ (1) የታሪኩ የእይታ አድማስ በነገሥት አንደኛና ሁለተኛ ላይ ከተካተተው የእይታ አድማስ ጋር ተመሳሳይነት አለው። (2) በኢየሩሳሌም በሚገኘው ቤተ መቅደስ ላይ ማተኩሩ፣ በዕብራይስጡ ብሉይ ኪዳን አቀማመጥ ውስጥ ዜና መዋዕል መጻሕፍት ካልሆኑት ጋር እንዲመደብ፣ ማለትም በትንቢት መጻሕፍት ውስጥ ከተመደቡት ከሳሙኤልና ከነገሥት መጻሕፍት ተለይቶ እንዲመደብ ለመደረጉ ዋና ምክንያት ነው። (3) አምስት ብሔራዊ ተሐድሶችን ጉልህ አድርጎ ያሳያል፤ ከእነዚህም ውስጥ፣ (ሀ) በብሉይ ኪዳን ላይ በእጅጉ ተዘርዘሮ የተገለጸው በሕዝቅያስ አመራር የነበረው መንፈሳዊ ተሐድሶ፣ (ምዕ 29—32) እና (ለ) በኢዮስያ ዘመን መንግሥት፣ “የሕጉ መጽሐፍ” በተገኘና በአደባባይ በተነበበ ጊዜ የተከሠተው ትንግርታዊ ተሐድሶ፣ ይህም ኪዳንና የፋሲካ በዓል በአዲስ መልክ እንዲከበሩ አደረገ (ምዕ 34—35)፣ (4) የመጽሐፉ ዋና ምክር በሙሉ ልብ እግዚአብሔርን መፈለግ አስፈላጊ መሆኑን መግለጽ ነው፤ ጸሐፊው ደግሞ ደጋግሞ አጽንዖት የሚያደርገው በሙሉ ልብ ጌታን በትጋት መፈለግ የቱን ያህል አስፈላጊ እንደ ሆነ በማሳሰብ ነው (ለምሳሌ 1፥6-13፣ 6፥14፣ 7፥14፣ 12፥14፣ 15፥1-2፣12-15፣ 16፥9፣12፣ 17፥4፣ 19፥3፣ 20፥3-4፣20፣ 31፥21፣ 32፥20-22፣ 34፥26-28)።

ዜና መዋዕል ሁለተኛ በአዲስ ኪዳን መፈጸሙ

የዳዊት መንግሥት ቢደመሰስም የዳዊት ሐረግ ግን ሳይደመሰስ በኢየሱስ ክርስቶስ ተፈጸመ

(ባማቴ 1፥1-17 እና በሉቃ 3፥23-38 ላይ የሰፈረውን ትውልድ ሐረግ ይመ)። የኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ ከኢየሱስ ጋር የተሳሰረ ትንቢታዊ ፋይዳ አለው፤ እርሱም፤ “እሳችኋለሁ፤ ከቤተ መቅደስ የሚበልጥ በዚህ አለ” (ማቴ 12፥6) በማለት ገለጸ። ደግሞም ኢየሱስ አካሉን ከቤተ መቅደሱ ጋር በማንጸጸር እንዲህ አለ፤ “ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት፤ እኔም በሦስት ቀን መልሼ አነሣዋለሁ” (ዮሐ 2፥19) በመጨረሻም በአዲሲቱ ኢየሩሳሌም እግዚአብሔርና በጉ ቤተ መቅደሱን እንደሚተኩ እንደሚከተለው ተገልጾአል፤ “ሁሉን ቻይ ጌታ አምላክና በጉ መቅደሷ ስለሆኑ፤ በከተማይቱ ውስጥ ቤተ መቅደስ አላየሁም” (ራእ 21፥22)።

መጽሐፈ ዜና መዋዕል ሁለተኛን ለማንበብ

መሉውን የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአንድ ዓመት ማንበብ ከተፈለገ፤ ዜና መዋዕል ሁለተኛ ከዚህ በታች ባለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በዐሥራ ሁለት ቀናት መነበብ ይኖርበታል፤

□ 1—4 □ 5—7 □ 8—11 □ 12—15 □ 16—19 □ 20—22 □ 23—25
□ 26—28 □ 29—30 □ 31—32 □ 33—34 □ 35—36

ማስታወሻ

ሰሎሞን ጥበብ እንዲሰጠው ጠየቀ

1:2-13 ተጓ ምብ - 2:7 3:4-15
1:14-17 ተጓ ምብ - 2:7 10:26-29:
2ዜና 9:25-28

1 አምላክ ስንዝሰብህኬ ከእርሱ ጋር ስለ ነበር፤ እጅግም ስላንነው፤ የዳዊት ልጅ ሰሎሞን በመንግሥቱ ላይ ተደላድሎ ተቀመጠ።

2ከዚያም ሰሎሞን ለመላው እስራኤል፤ ለሻለቆች፤ ለመቶ አለቆች፤ ለዳኞች፤ ለእስራኤል መሪዎች ሁሉ እንዲሁም ለየቤተ ሰቡ አለቆች ተናገረ። 3የእግዚአብሔር ባሪያ ሙሴ በምድረ በዳ የሠራው የእምሳክ የመገናኛ ድንኳን በዚያ ስለ ነበር፤ ሰሎሞንና መላው ጉባኤ በገባዎን ወዳለው ከረብታ ሄዱ። 4በዚያ ጊዜ ዳዊት የእምሳክ ታቦት ከቂሪያት ይሣሪም በኢየሩሳሌም ድንኳን ተክሎ ወዳዘጋጀለት ስፍራ አምጥቶት ነበር፤ 5ይሁን እንጂ የሆር ልጅ፤ የኦራ ልጅ ባስልኤል የሠራው መሠዊያ በገባዎን በእግዚአብሔር ማደሪያ ድንኳን ፊት ለፊት ይገኝ ነበር፤ ስለዚህ ሰሎሞንና ጉባኤው ይህንኑ ፈለጉ። 6ሰሎሞንም በእግዚአብሔር ፊት በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ወዳለው ወደ ናሱ መሠዊያ ወጥቶ በላዩ ላይ አንድ ሺህ የሚቃጠል መሥዋዕት አቀረበ።

7በዚያ ሌሊት ስንዝሰብህኬ ለሰሎሞን ተገልጦ፤ "እንድሰጥህ የምትፈልገውን ሁሉ ጠይቀኝ" አለው።

8ሰሎሞን ስንዝሰብህኬን እንዲህ አለው፤ "ለአባቱ ለዳዊት ታላቅ በጎነት አድርገህለታል፤ እኔንም በእግሩ ተክተህ

አንግላለሁኝ። 9አሁንም እግዚአብሔር እምሳክ ሆይ፤ ያነገሥኸኝ ብዛቱ እንደ ትሴያ በሆነ ሕዝብ ላይ ስለ ሆነ፤ ለአባቱ ለዳዊት የሰጠኸው ተሰፋ ይጽና። 10ይህን ሕዝብ ለመምራት እንድችል፤ ጥበብና ዕውቀትን ሰጠኝ፤ ይህ ካልሆነ ይህን ታላቅ ሕዝብህን ማን ሊገዛ ይችላል?"

11ስንዝሰብህኬም ሰሎሞንን እንዲህ አለው፤

1+1 ዘፍ21+22፤
39+2፤
ዘን14+43፤
15፤12፤
1ዜና29+25፤
2ዜና12+1
1+2 1ዜና9+1
1+3 ዘዕ40፤18፤
ዘሌ17+4፤
ኢሴ9+3
1+4 2ሳሙ6፤17፤
1ዜና15+25
1+5 ዘዕ31+2፤
38+2፤ 1ዜና13+3
1+7 2ዜና7፤12
1+8 1ዜና23+1
1+9 ዘፍ12+2፤
2ሳሙ7+25፤
15፤78+25፤ 27+17፤
2ሳሙ5+2፤
ምሳ8+15-16
1+11 ዘዳ17፤17

"የልብህ መሻት ይህ ስለ ሆነ፤ ብልጥግናና ሀብት ወይም የጠላቶችህን ነፍስ ወይም ረጅም ዕድሜ ስላልጠየቅህ፤ ነገር ግን ባነገሥህህ ሕዝቧ ላይ የምትገዛበትን ጥበብና ዕውቀት ስለ ጠየቅህ፤ ጥበብና ዕውቀት ይሰጥሃል፤ እንዲሁም ከአንተ በፊት የነበረ ማንኛውም ንጉሥ ያላገኘውን፤ ከአንተ በኋላም የሚነሳው የማየገኘውን ብልጽግና፤ ሀብትና ክብር እሰጥሃለሁ።"

12ሰሎሞንም የመገናኛው ድንኳን ካለበት ከገባዎን ከረብታ ወደ ኢየሩሳሌም ታመለሰ፤ በእስራኤልም ላይ ገሠ።

13ሰሎሞን ሠረገሎችንና ፈረሶችን ሰበሰበ፤ እርሱም አንድ ሺህ አራት መቶ ሠረገሎችና ዐሥራ ሁለት ሺህ ፈረሶች ነበሩት፤ እነርሱንም በሠረገላ ከተሞችኛ እርሱ ባለበት በኢየሩሳሌም ከተማ አኖራቸው። 15ንጉሠም ወርቁና ብሩ በኢየሩሳሌም እንደ ተራ ድንጋይ እንዲበዛ፤ ዝግባውም በየከረብታው ግርጌ እንደሚገኝ የሾላ ዛፍ እንዲበዛ አደረገ።

16የሰሎሞንም ፈረሶች የመጡት ከግብፅና ከቀዳ ነበር፤ ከቀዳ የገዟቸውም የንጉሠ ነጋዴዎች ነበሩ። 17ከግብፅ ያስገቧቸውም አንዱን ሠረገላ በስድስት መቶ ሰቅል ብር፤ አንዱን ፈረስ በአንድ መቶ አምሳ ሰቅል ብር ገዝተው ነው። እነዚህንም ደግሞ ለኬጢያዊያንና ለሦርያውያን ነገሥታት ሁሉ ይሸጡላቸው ነበር።

1+12
1ዜና29+12፤25፤
2ዜና9+22፤
ዘዐ13+26
1+14
1ሳሙ8+11፤
15፤79፤19
1+15 15፤79፤28፤
ኢሳ60፤5

1+14 ወይም ሠረገሎች ተብሎ መተርጉም ይቻላል።
1+16 በዚህና በቀጥረ 17 ላይ የተጠቀሰው በኬላቂያ አውራጃ የምትገኘው ሙዘር ልትሆን ትችላለች።
1+16 ምናልባት ኬላቂያ ናት።
1+17 7 ኬሎ ግራም ያህል ነው።
1+17 1.7 ኬሎ ግራም ነው።

1+7 እንድሰጥህ የምትፈልገው ሁሉ፤

ለልጆቹ መልካም ስጦታ የሚሰጠው እግዚአብሔር (ከማቱ 7፤7-11 ጋር ያጻጽና)፤ ለሰሎሞን የጠ የቀውን ሁሉ እንደሚሰጠው ቃል ገባለት። እግዚአብሔር ለሕይወት አስፈላጊ የሆነውን ለመስጠት ፈቃደኛ ስለሆነ፤ እኛም በጎ የሆነውን ነገር እንዲሰጠን ልንጠ ይቀው እንችላለን (ማቴ 6፤25-34)፤ ለሕይወታችን አስፈላጊ የሆኑትም የመንፈስ ቅዱስ ሀልዎት (ሉቃ 11፤9-13)፤ ጸጋ፤ ምሕረትና ሙሉ ድነት (ዕብ 4፤16፤ 7፤25 ይመ) ናቸው።

1+10 ጥበብና ... ሰጠኝ፤ ሁሉንም ነገር ከእግዚአብሔርና ከቃሉ አኳያ የሚያይና የሚመዝን፤ አስተዋይና ለይቶ የሚያይ ልብ ይኖረው ዘንድ ጥበብ እንዲሰጠው ለመነ ማለት ነው፤ ይህም ለሕይወት እጅግ አስፈላጊ የሆነ ሀብት ነው (ምሳ 3፤15)፤ እግዚአብሔር ይህን ዐይነት ጥበብ ለእያንዳንዱ እማኝ ለመስጠት ይፈልጋል። ይህ ለእኛ እውን የሚሆነውም በጸሎት (ቊ 7፤ ያዕ 1፤5)፤ መንፈስ ቅዱስ በሚሰጠው ብርሃን

(ሮሜ 8፤5-15፤ ገላ 5፤16-25፤ ኤፌ 5፤17-18)፤ እንዲሁም የእግዚአብሔርን መንገድ ለማወቅ በሚደረግ ብርቱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ነው (መዝ 25፤4፤ 119፤2-3፤ ሐሥ 17፤11)።

1+12 ጥበብና ዕውቀት ይሰጥሃል፤ ሰሎሞን ጥበብና ዕውቀት ተሰጥቶት ነበር፤ ይሁን እንጂ አንድ ጊዜ የተሰጠው ስጦታ በታማኝነት ከእግዚአብሔር ጋር ለመጽናኛ የሰጠችና አልሆነለትም። በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር በመንገዱ እንዲመላለስና ትእዛዞቹን እንዲያከብር ጥንቃቄ ያደርግ ዘንድ ነገረው (15፤ 3፤14)። ጥበብ ስለተገኘ ወይም ልዩ የሆነ የእግዚአብሔር ቃል ዕውቀት ገንዘብ ስለተደረገ፤ አንድ ሰው በጥበቡ መሠረት ለእግዚአብሔር ይኖራል ወይንም የጌታን መንገድ ይከተላል ማለት አይደለም። ሰሎሞን በሕይወቱ ጌላኛ ዘመን ከእግዚአብሔር ተለየ፤ ትክክል እንደ ሆነ ያወቀውንም ሳያከናውን ቀረ፤ ከዚህም የተነሣ እግዚአብሔር ተወው (15፤ 3፤9-10፤ 4፤29-34፤ 11፤1 እና ማብ ይመ)።

ቤተ መቅደሱን ለመሥራት የተደረገ ዝግጅት

2:1-18 ተጓ ምብ - 157 5:1-16

2 ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ስም ቤተ መቅደስ ለራሱም ቤተ መንግሥት እንዲሠራ አዘዘ። እርሱም የሚሸከሙ ሰባ ሺህ፣ ከኩራብታ ላይ ድንጋይ የሚፈልጡ ልማንያ ሺህ ሰዎችና ሦስት ሺህ ስድስት ሞቶ የሥራ ተቁጣጣሪዎች አሰማራ።

3 ከዚህ በኋላ ሰሎሞን ለጢሮስ ንጉሥ ለኪራም የሚከተለውን ይህን መልእክት ላከ፤

“እባቱ ዳዊት የሚኖርበትን

ቤተ መንግሥት ሲሠራ እንደ ላከህለት ሁሉ፣ ለእኔም የዝግባ እንጨት ላክልኝ። ሽታው ደስ የሚያሰኝ ዕጣን በፊቱ የሚታጠንበትን የተቀደሰ እንጀራ በየጊዜው የሚቀርብበትን በየጥቂቱ በየማታው በየሰንበቱና በየመባቻው እንዲሁም በተወሰኑት በአምላካችን በእግዚአብሔር በኅላት የሚታጠል መሥዋዕት የሚቀርብበትን ቤተ መቅደስ ለአምላኬ በእግዚአብሔር ስም ሠርቼ እቀድስ ዘንድ አስቤአለሁ። ይህም ለእስራኤል የዘላለም ሥርዐት ነው።

5 “አምላካችን ከሌሎች አማልክት ሁሉ ይበልጥ ታላቅ ስለሆነ የምሠራውም ቤተ መቅደስ ታላቅ ይሆናል። ፍገር ግን ሰማይና ከሰማያት በላይ ያለው ሰማይ እንኳን እርሱን ይይዘው ዘንድ አይችልምና፤ ቤተ መቅደስ ለሠራለት የሚችል ማነው? በፊቱ ዕጣን የሚታጠንበትን እንጂ ቤተ መቅደስ እሠራለት ዘንድ እኔ ማን ነኝ?

7 “ስለዚህ አንተ በወርቅና በብርት በናስና በብረት በሐምራዊና በደማቅ ቀይ በሰማያዊም ግምጃ ሥራ ዕውቀት ያለውን እንዲሁም አባቱ ዳዊት ካዘጋጃቸው ከእኔ የእጅ ባለሙያዎች ጋር በይሁዳ በኢየሩሳሌም የቅርጻ ቅርጽ ጥበብ ሥራ የሚሠራ ሰው ላክልኝ።

8 ሰዎችህ ከሊባናስ እንጨት በመቀረጥ ሥራ ዐዋቂዎች መሆናቸውን ስለማውቅ፣ ከሊባናስ የዝግባ የጥድና የሰንደል ዕንጨትም ላክልኝ፤ ሰዎቼም ከሰዎችህ ጋር አብረው ይሠራሉ።

2:1 ዘፋ12:51
መከ2:4
2:2 2ዜና10:4
2:3 2ሳመ5:113
1ዜና14:1
2:4 ዘዐ25:303
29:421 30:71
ዘሌ23:381
ዘኀ28:141
ዘፋ12:51
2ዜና13:111
29:28
2:5 ዘዐ12:121
1ዜና16:251
22:5
2:6 ዘዐ3:111
1578:271
ኢር23:24
2:7 ዘዐ35:311
1ዜና22:16

2:10 ዕዝ3:7
2:11 15710:91
2ዜና9:8
2:12 2ዐ9:61
መዝ8:31 33:61
96:51 102:251
146:6
2:13 1577:13
2:14 ዘዐ31:61
35:3135
2:15 ዕዝ3:7
2:16 ኢሉ19:461
ዮ41:3
2:17
2ሳመ24:21
1ዜና22:2

9 የምሠራው ቤተ መቅደስ ትልቅና እጅግ ውብ መሆን ስላለበት፣ ብዙ ጠርብ ያዘጋጃልኛልና። 10 ዕንጨቱን ለሚቁርጡ አገልጋዮችህ ሃያ ሺህ የቆሮስ መስፈሪያ ሰንደ ዱቄት፣ ሃያ ሺህ የባዶስ መስፈሪያ ወይን ጠጅና ሃያ ሺህ የባዶስ መስፈሪያ ዘይት እሰጣለሁ።

11 የጢሮስ ንጉሥ ኪራምም ለሰሎሞን እንዲህ ሲል በደብዳቤ መለሰለት፤

“እግዚአብሔር ሕዝቡን ስለሚወድቱ አንተን በእነርሱ ላይ አነገሠህ፤”

12 ኪራምም በመቀጠል እንዲህ አለ፤

“ሰማይንና ምድርን የፈጠረ የእስራኤል እምላክ እግዚአብሔር ይባረክ! ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስን፣ ለራሱም ቤተ መንግሥትን የሚሠራ፣ ብልንነትንና ማስተዋልን የተሞላ ጥበበኛ ልጅ ለንጉሥ ዳዊት ሰጥቶአልና።

13 “እጅግ ብልሃተኛ የሆነውን

ኪራም አቢን ልዜሃለሁ፤ 14 እርሱም እናቱ ከጳጉ ወገን አባቱም የጢሮስ አገር ሰው ነው፤ በወርቅና በብርት በናስና በብረት በድንጋይና በዕንጨት፤ እንዲሁም በሐምራዊና በሰማያዊ በቀይ ግምጃና በቀጭን በፍታ ሥራ የሠለጠነ ሲሆን፣ በልዩ ልዩ ቅርጻ ቅርጽ ሥራ ልምድ ያከበተና የተሰጠውን ማናቸውንም ንድፍ በሥራ መተርጉም የሚችል ባለሙያ ነው። እርሱም ከአንተ የእጅ ሥራ ባለሙያዎችና ከጌታዬ ከአባትህ የእጅ ሥራ ባለሙያዎች ጋር አብሮ ይሠራል።

15 “አሁንም ጌታዬ በሰጠው

ተስፋ መሠረት ሰንደውንና ገብስን፣ የወይራ ዘይቱንና የወይን ጠጁን ለአገልጋዮቼ ይላክ፤ 16 እኛም የሚያስፈልግህን ግንድ ሁሉ ከሊባናስ ቁርጠንና አሰረን እስከ ኢዮጵ ድረስ ቍልቍል በማንሳፈፍ እንሰድልሃለን፤ አንተም ወደ ኢየሩሳሌም ታስወስደዋለህ።”

17 ሰሎሞን አባቱ ዳዊት ካደረገው ቁጠራ በኋላ፣ በእስራኤል ምድር የነበሩትን መጽተኞች ሁሉ ቁጠረ፤ ቍጥራቸውም አንድ መቶ አምሳ ሦስት ሺህ ስድስት መቶ 470 4,400,000 ኪሎ ሊትር ያህል ነው። 22:10 440,000 ኪሎ ሊትር ያህል ነው።

2:1 ለእግዚአብሔር ስም ቤተ መቅደስ ለሎሞን ከአባቱ ከዳዊት፣ “እግዚአብሔር ስም ቤተ መቅደስ” የመሥራት ምኞትን ወረሰ። የአባቱን ምኞት ሥራ ላይ የሚያውለውም ለሎሞን ነበር። ማንኛውም አባት

ለልጁ በቀዳሚነት ሊያወርሰው የሚገባ፣ የእግዚአብሔር ቤትና መንግሥት በጽሕፈት በእውነት በጽድቅ ተገንብቶ የማየትን ቅዱስ ምኞት መሆን አለበት።

ሆነ።¹²ከእነዚህም ሰባ ሺውን ተሸካሚዎች፣ ሰማንያ ሺውን በኩረብታው ላይ ድንጋይ ፈላጮች፣ ሦስት ሺህ ስድስት መቶውን ደግሞ የሥራው ተቈጣጣሪዎች ሆነው ሰዎቹን እንዲያሠሩ መደቡ።

ሰሎሞን ቤተ መቅደስ ሠራ

3:1-14 ብዳ ምብ - 1ነገ 6:1-29

3 ሰሎሞንም በኢየሱሳልም አግዚአብሔር ለአባቱ ለዳዊት በተገለጠበት በሞሪያ ተራራ ላይ በኢየሱሳዊው በእርና ዐውድማ ዳዊት ባዘጋጀው ቦታ የአግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ መሥራት ጀመረ።²በነገህም በአራተኛው ዓመት፣ በሁለተኛው ወር፣ በሁለተኛው ቀን ቤተ መቅደሱን መሥራት ጀመረ።

³ሰሎሞን ለሕንጻው የጣለው መሠረት በቀድሞው ስፍር ልክ ርዝመቱ ስድሳ ክንድ፣ ወርዱም ሃያ ክንድ ነበር። ሰበብ መቅደሱ መግቢያ በር ላይ ያለው በረንጃት ርዝመቱ በቤተ መቅደሱ ወርድ ልክ ሃያ ክንድ ሲሆን፣ ከፍታውም ሃምስ ክንድ ነበር። ውስጡንም በንጹሕ ወርቅ ለበጠው።⁵የቤተ መቅደሱን ዋና ክፍል በጥድ እንጨት አልብሶ በተጣራ ወርቅ ለበጠው፤ የዘንባባና የሰንሰለት አምሳልም ቀረጸበት። ላይተ መቅደሱን በከበረ ድንጋይ አስጌጠው፤ የተጠቀመበትም ወርቅ የፈርዋይም ወርቅ ነበር።⁷የጣራውን ተሸካሚዎች፣ መቃኖችን፣ የቤተ መቅደሱን ግድግዳና መዝጊያዎች በወርቅ ለበጠ፤ በግድግዳዎቹም ላይ የኪሩቤልን ምስል ቀረጸ።

⁸እንደዚሁም ቅድስት ቅዱሳትን ሠራ፤ ርዝመቱ ከቤተ መቅደሱ ወርድ ጋር እኩል ሲሆን፣ ርዝመቱ ሃያ ክንድ፣ ስፋቱም ሃያ ክንድ ነበር፤ ውስጡንም በስድስት መቶ

2+18 1ዜና22+21
2ዜና8+8
3+1 1ዜና28+71
24መ+24+18፥
ሐሥ7+47
3+2 6ዜና11
3+3 ሕዝ41+2
3+5 ሕዝ40+16
3+7 1ዜና31+24፥
ሕዝ41+18
3+8 1ዜና26+33

መክሊት የተጣራ ወርቅ ለበጠው።⁹የወርቅ ምስማርቶችም አምሳት ሰቅል ይመዝኑ ነበር፤ የላይኛውንም ክፍሎች እንደዚሁ በወርቅ ለበጠ።

¹⁰በቅድስት ቅዱሳት ውስጥ የሁለት ኪሩቤል ምስል አስቀርጸ በወርቅ ለበጣቸው።

¹¹ከዳር እስከ ዳር ግጥም የተዘረጋው የኪሩቤል ክንፍ በጠቅላላው ሃያ ክንድ ነበር፤ የመጀመሪያው ኪሩብ አንዱ ክንፍ አምስት ክንድ፣ ሆኖ የቤተ መቅደሱን ግድግዳ ሲነካ፣ ሌላው አምስት ክንድ የሆነው ክንፉ ደግሞ የሁለተኛውን ኪሩብ ክንፍ ይነካ ነበር።¹²እንደዚሁም የሁለተኛው ኪሩብ አንዱ ክንፍ አምስት ክንድ ሆኖ በአንጻሩ ያለውን የቤተ መቅደስ ግድግዳ ሲነካ፣ አምስት ክንድ የሆነው ሌላው ክንፉ ደግሞ የመጀመሪያውን ኪሩብ ክንፍ ይነካ ነበር።¹³የተዘረጋው የእነዚህ ኪሩቤል ክንፍ ሃያ ክንድ ሲሆን፣ ፊታቸውን ወደ ቤተ መቅደሱ ዋና ክፍል አዙረው በአግራቸው ቆመዋል።

¹⁴ደግሞም ከሰማያዊ፣ ከሐምራዊ፣ ከደማቅ ቀይ ፊትልና ከቀዳን በፍታ መጋረጃ ሠራተ፣ የኪሩቤልን ምስል በጥልፍ ጠለፈበት።

¹⁵በቤተ መቅደሱም ፊት ለፊት

3:3 ርዝመቱ 27 ሜትር ወርዱ 9 ሜትር ያህል ነው።
3:4 በዚህና በቀጥረ 8:11 እንዲሁም 13 ላይ 9 ሜትር ያህል ነው።
3:4 አንጻሩ የሰበዓ ሊቃናት ትርጉሞችና የሰርሰት ቅጅ ከዚህ ጋር ይስማማሉ፡ ሰበራይስጡ ግን አንድ መቶ ሃያ ያላል።
3:8 21 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
3:9 0.6 ኪሎ ግራም ያህል ነው።
3:11 በዚህና በቀጥረ 15 ላይ 2.3 ሜትር ያህል ነው።
3:13 ወይም፣ ወደ ቤተ መቅደሱ እያዩ ተሰሎ መተርጉም ይቻላል።

3+9 1ዜና26+32
3+10 1ዜና25+18
3+13 1ዜና25+18
3+14 1ዜና31+24፥
1ዜና26+31+33
3+15
1ነገ7:15+22፥
ፈላ3+12

3+1 ሰሎሞንም ... መሥራት ጀመረ፤ የሰሎሞን ቤተ መቅደስና የክርስቶስ ቤተ መቅደስ (ይኸውም ቤተ ክርስቲያን) ንጽጽር የሚከተለውን ያሳያል፡
(1) የሰሎሞን ቤተ መቅደስ የተሠራው በዳዊት ልጅ ነው (2+1)፤ ቤተ ክርስቲያን የተሠራችው ግን በዳዊት ዘርዐ ትውልድ በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

(2) የሰሎሞን ቤተ መቅደስ የተሠራው ከወርቅ፣ ከብርና ከከበረ ድንጋይ ነው (1ዜና 29:3-8)፤ ቤተ ክርስቲያን የተሠራችው ግን በክርስቶስ ክቡር ደም ተገዝተው በተቤዡት አማኞች ሕይወት ነው (1ጴጥ 1:18-19፥ 2:5)።

(3) የሰሎሞን ቤተ መቅደስ የቆመው በሞሪያ ተራራ ላይ ነው (3+1)፤ ቤተ ክርስቲያን የቆመችው ግን በባላቱ ማለትም በኢየሱስ ክርስቶስ መለኸታዊ አካልና የመሥዋዕትነት ሞት ላይ ነው (ማቴ 16:18፥ ኢፌ 2+20)።

(4) የሰሎሞን ቤተ መቅደስ ሕዝቡን ወደ እግዚአብሔር የሚያቀርቡ ምድራዊ ነሀናት ነበሩት፤ ቤተ ክርስቲያን ግን የዘላለም ድኑት ያገኙ ዘንድ አማኞች ሁሉ ወደ እርሱ ሊቀርቡ የሚችሉበት ሰማያዊ ሊቀ ነሀናት አላት (ዕብ 2+17፥ 7+25)።

(5) የሰሎሞን ቤተ መቅደስ የተዋበው በወርቅና በልዩ ገጣጌጥ ነበር (1ዜና 22:5)፤ ቤተ ክርስቲያን ውብ የምትሆነው ግን በአማኝ ሕይወት በሚገለጠው የመንፈስ ቅዱስ ንጽሕናና ኃይል ነው (ሐሥ 1+8፥ 2+4፥ ገላ 5:22 ይመጥ። ከ1ጴጥ 3:3-4 ጋር ያንጸዳሩ)።

(6) የሰሎሞን ቤተ መቅደስ እግዚአብሔር በልዩ ሁኔታ በሕዝቡ ዘንድ የሚገኝበትን ቦታ አመቻችቶ ነበር፤ ቤተ ክርስቲያን ግን ማለትም የአማኞች ልብ መንፈስ ቅዱስ በምድር ላይ የሚያድርበት ልዩ ቦታ ነው (1ቆሮ 3+16፥ 6+19)።

(7) የሰሎሞን ቤተ መቅደስ ምድራዊና ጊዜያዊ ነው (2ነገ 25:8-9)፤ የክርስቶስ ቤተ መቅደስ ግን ሰማያዊና ዘላለማዊ ነው (ፈላ 21-22)።

(8) እንግዲህ ቤተ ክርስቲያን በምድር ላይ በዐይን የምትታይ የእግዚአብሔር ማደራ ስትሆን፣ የቤተ መቅደስ ወይም የማደሪያው ድንኳን ወራሽ ናት (በገጽ 641 ላይ፣ “ቤተ መቅደሱ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

3+1 በእርና ዐውድማ፤ ቤተ መቅደሱ በዚህ ስፍራ ለምን እንደ ተሠራ፤ የተሠራበትም ስፍራ እንዴት እንደ ተገኘ በዝርዝር ለማወቅ 1ዜና 21+16-30 ይመልከቱ።

በአንድነት ቁመቱ ሠላሳ አምስት ክንድሃ የሆነ በእያንዳንዱም ላይ አምስት ክንድሃ ጉልላት ያለው ሁለት ዐምድ ሠራ። ¹⁶እርስ በርሳቸው የተጠላለፉ ሰንሰለቶች ሠርቶአ ከዐምዶቹ ሜፍ ጋር አገናኛቸው፤ ከዚያም መቶ የርማን ፍሬዎች ሠርቶ ከሰንሰለቶቹ ጋር አያያዛቸው።

¹⁷ዐምዶቹንም እንደን በደቡብ ሌላውን በሰሜን አድርጎ በቤተ መቅደሱ ፊት ለፊት አቆማቸው፤ በደቡብ በኩል ያለውን፤ ምዚን¹⁸፤ በሰሜን በኩል ያለውንም ምዚን¹⁹ ብሎ ጠራቸው።

የቤተ መቅደሱ ዕቃዎች መሟላት

4:2-6:10—5:1 ተጓ ምብ—1:7 7:23-26:38-51

4 ርዝመቱ ሃያ ክንድሃ ወርዱ ሃያ ክንድሃ ቁመቱ ዐሥር ክንድሃ የሆነ የናስ መሠዊያ ሠራ። እንዲሁም የጐት ሰፋት ከጦርዝ እስከ ጦርዝ ዐሥር ክንድሃ ቁመቱ አምስት²⁰ ክንድሃ የሆነ ክብ በርሜል ቀልጦ ከፈሰሰ ብረት ሠራ፤ ዙሪያውም ሲለካ ሠላሳ ክንድሃ ሆነ። ጎበርሜሉ ከንፈር በታችም በእያንዳንዱ ክንድር ቀት ላይ ዙሪያውን ዐሥር የኮርማ ቅርጾች²¹ ነበሩበት፤ ኮርማዎቹም ከበርሜሉ ጋር አንድ ወጥ ሆነው በሁለት ረድፍ ቀልጦው ተሠርተው ነበር።

²²በርሜሉ በዐሥር ሁለት ኮርማዎች ላይ የቆመ ሲሆን፤ ኮርማዎቹም ሦስቱ ወደ ሰሜን፤ ሦስቱ ወደ ምዕራብ፤ ሦስቱ ወደ ደቡብ፤ ሦስቱ ወደ ምሥራቅ ይመለከቱ ነበር። በርሜሉ በእነዚህ ላይ ያረፈ ሲሆን፤ የሁሉም ጀርባ ወደ መካከል የዞረ ነበር። ምናባርሜሉ ውፍረት እንደ ሰንዝር፤ ከንፈሩ ደግሞ የጽዋ ከንፈር ወይም የሱፍ አበባ ይመስል ነበር፤ ይህም ሦስት ሺህ የባደሰ መስፈሪያ²³ የሚይዝ ነበር።

²⁴እንዲሁም ዐሥር የመታጠቢያ ገንዳዎች አሠርቶ አምስቱን በደቡብ፤ አምስቱን ደግሞ በሰሜን በኩል አስቀመጠ፤ ገንዳዎች ለሚቃጠል መሥዋዕት የሚቀርቡት ነገሮች የሚታጠቡባቸው ሲሆኑ፤ በርሜሉ ግን ለካህናት መታጠቢያ የሚያገለግል ነበር።

²⁵በተሰጠው የአሠራር መመሪያ መሠረት፤ ዐሥር የወርቅ መቅረዞች ሠርቶ ወደ ቤተ መቅደሱ በማስገባት፤ አምስቱን በስተ ደቡብ፤ አምስቱን በስተሰሜን አኖራቸው።

²⁶ዐሥር ጠረጴዛ ሠርቶም ወደ ቤተ መቅደሱ

በማስገባት አምስቱን በስተ ደቡብ፤ አምስቱን ደግሞ በስተ ሰሜን በኩል አኖራቸው፤ ደግሞም አንድ መቶ ጐድጓዳ የወርቅ ሳሕኖች ሠራ።

²⁷የካህናቱንም አደባባይ ሠራ፤ እንዲሁም ታላቁን አደባባይና በሮቹን ከሠራ፤ በኋላ በናስ ለበጣቸው። ²⁸በርሜሉንም ከቤተ መቅደሱ በስተደቡብ ምሥራቅ ባለው ማዕዘን በቀኝ በኩል አኖረው።

3+16
1:77+17:29
4+1 H020+241
40+6: 1:78+64
4+2 ራእ4+6:
15+2
4+4 H+2+3-5:
ሕዝ48+30-34:
ራእ21+13
4+6 H030+18:
ሕዝ13+5:9:
ሕዝ40+38
4+7 H025+31+40
4+8 H025+23:
H+4+14
4+9 1:76+36:
2H:533+5

¹¹እንዲሁም ምንቸቱን፤ መጫሪያዎችንና ጐድጓዳ ሳሕኖችን ሠራ። ከራምም ለቤተ መቅደሱ አገልግሎት የሚውሉትን ዕቃዎች ለንጉሥ ሰሎሞን ሠርቶ ጨረሰ፤ እነዚህም

¹²ሁለቱ ዐምዶች፤

በአዕማዱ ሜፍ ላይ ያሉት ሁለት ባለ ሳሕን ቅርጽ ጉልላት በዐምዶቹ ላይ ያሉትን ሁለቱን፤ ባለ ሳሕን ቅርጽ ጉልላት የሚያስገጡ ሁለት ዙር መርበቦች፤

¹³በዐምዶቹ ላይ ያሉትን ሁለቱን፤ ባለሳሕን ቅርጽ ጉልላት እንዲያስገጡ ለያንዳንዱ መርበብ ሁለት ዙር ሮማኖች ለሁለቱም ዙር መርበቦች በድምሩ አራት መቶ ሮማኖች፤

¹⁴መቆሚያዎች ከነመታጠቢያ ሳሕኖቻቸው፤

¹⁵በርሜሉና እርሱን የተሸከሙት ዐሥራ ሁለት ኮርማዎች፤

¹⁶ምንቸቶችና መጫሪያዎች፤ ሚንጦዎችና ከነዚህም ጋር የተያያዙ ዕቃዎች።

ከራምም አቢ ለአገዚአብሔር ቤተ መቅደስ መገልገያ እንዲሆን ለሰሎሞን የሠራቸው ዕቃዎች በሙሉ ከተጠወለ ናስ የተሠሩ ነበሩ። ¹⁷ንጉሡም እነዚህ ዕቃዎች በየር ዳኖስ ሸለቆ፤ በሱኮትና በጽሬዳ መካከል ባለው በሸክላ ዐፈር በታ ቀልጦው በሸክላ ቅርጽ ተሠርተው እንዲወጡ አደረገ።

¹⁸እነዚህ ሰሎሞን የሠራቸው ነገሮች ሁሉ እጅግ ብዙዎች ስለ ሆኑ የናሱ ክብደት ምን ያህል እንደሆነ አልታወቀም ነበር።

¹⁹እንደዚህም ሰሎሞን በሸገዚሰከሔር ቤተ መቅደስ መገልገያ የሚሆኑትን ዕቃዎች ሠራ፤ እነዚህም፡-

የወርቅ መሠዊያ፤ የገጽ ኅብስቱ ጠረጴዛ፤

²⁰በተሰጠው መመሪያ መሠረት፤ በቅድስት ቅዱሳን ፊት ለፊት እንዲነድዱ፤ ከንጹሕ ወርቅ የተሠሩ መቅረዞች ከነቀንዲሎቻቸው፤

²¹የወርቅ አበባ ቅርጽ ሥራዎች፤ ቀንዲሎችና መከሰተሪያዎች ከንጹሕ ወርቅ የተሠሩ ነበሩ።

²²ከንጹሕ ወርቅ የተሠሩ የመብራት

73:15 16 ሜትር ያህል ነው።

43:16 ወይም፤ በቤተ መቅደሱ ውስጥ ሰንሰለት ሠርቶ ተብሎ መተርጉም ይችላል፤ በዕብራይስጡ የዚህ ሐረግ ትርጉም በትክክል አይታወቅም።

43:17 ምናልባት ምዚን ማለት፤ እርሱ አጻ ማለት ሊሆን ይችላል።

43:17 ምናልባት የዚያ ማለት ብርታት በእርሱ ውስጥ ነው ማለት ሊሆን ይችላል።

44:1 ርዝመቱና ወርዱ 9 ሜትር ቀመቱ 4.5 ሜትር ያህል ነው።

44:2 2.3 ሜትር ያህል ነው።

44:2 13.5 ሜትር ያህል ነው።

44:3 0.5 ሜትር ያህል ነው።

44:5 8 ሳንቲ ሜትር ያህል ነው።

44:5 66 ኪሎ ሊትር ያህል ነው።

4+11 1:77+14
4+14
1:77+27-30
4+16 1:77+13
4+17 H+33+17
4+18 1:77+23
4+19 H025+23
4+20 H025+31
4+22 H010+11
H+7+14

ማጥፊያዎች ለመርፈት
የሚያገለግሉ ጉድጓዳ ሳክኖች፤
ጭልፋዎችና ጥናዎች እንደ
ዚሁም የቤተ መቅደሱ የወርቅ
መዝጊያዎች፤ ይኸውም የቅድስተ
ቅዱሳን የውስጠኛው መዝጊያዎችና
የቤተ መቅደሱ ሞናው አዳራሽ
መዝጊያዎች ከንጹሕ ወርቅ የተሠሩ
ነበሩ።

5 ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ
የሠራው ሥራ ሁሉ ከተጠናቀቀ በኋላ፤
አባቱ ዳዊት የቀደሰውን ብሩንና ወርቁን፤
ዕቃዎቹንም ሁሉ አምጥቶ በእግዚአብሔር ቤተ
መቅደስ ግምጃ ቤት አኖራቸው።

ታቦቱ ወደ ቤተ መቅደስ ገባ

5:2—6:11 ተጓ ምሳ — 1:7 8:1-21

ኸዚያ በኋላ ሰሎሞን የእግዚአብሔርን
የኪዳን ታቦት ከዳዊት ከተማ ከጽዮን እንዲ
ያመጡ፤ የእስራኤልን ሽማግሌዎች፤
የየነገዱን መሪዎች ሁሉና የእስራኤላውያንን
የቤተሰብ አለቆች በኢየሩሳሌም ሰበሰበ።
የእስራኤልም ሰዎች ሁሉ የሰባተኛው ወር
በዓል በሚከበርበት ጊዜ፤ በንጉሡ ፊት
ተሰበሰቡ።

የእስራኤል ሽማግሌዎች በተሰበሰቡም
ጊዜ ሊዋውያኑ ታቦቱን እነሡት፤
ታቦቱን፤ የመገናኛ ድንኳንንና በውስጡ
ያሉትን የተቀደሱ ዕቃዎች ሁሉ ይዘው
ወደ ላይ ወጡ፤ ሊዋውያን የሆኑ ካህናትም
ተሸከሟቸው። ራንጉሥ ሰሎሞንና በአጠገቡ
የተሰበሰበው መላው የእስራኤል ጉባኤ ስፍር
ቁጥር የሌላቸውን በጎችና በራዎች በታቦቱ
ፊት ሠዉ።

ካህናቱም የእግዚአብሔርን የኪዳን
ታቦት የቤተ መቅደሱ ውስጠኛ ክፍል ወደ
ሆነው ወደ ቅድስተ ቅዱሳን አግብተው
ከኪሩቤል ክንፍ በታች ባለው ስፍራው
አኖሩት። ባህሩቤልም ከገፍቻቸውን ከታቦቱ
በላይ ባለው ስፍራ ላይ ዘርግተው፤ ታቦቱንና
መሎጊያዎቹን ሸፈኑ። የመሎጊያዎቹም
በጣም ረጃጅም ከመሆናቸው የተነሣ፤
ታቦቱ እስካለበት ድረስ ያሉት ጫፎቻቸው
ከቅድስተ ቅዱሳን ፊት ለፊት ይታዩ ነበር፤
ከመቅደሱ ውጭ ግን አይታዩም ነበር፤ ሃይም
እዚያው ቦታ ይገኛሉ። የእስራኤላውያን
ከግብፅ ከወጡ በኋላ ከእነርሱ ጋር ኪዳን
ባደረገ ጊዜ፤ ሙሴ በኤፌብ ተራራ በውስጡ
ካስቀመጣቸው ከሁለቱ ጽላቶች በቀር በታቦቱ
ውስጥ ምንም አልነበረም። ካህናቱም ከቤተ
መቅደሱ ወጡ፤ እዚያ የነበሩት ካህናት
በምድባቸው መሰረት ባይሆንም፤ ሁሉም

5+1 2400+8+11፤
1:76+14
5+2 ዙጎ3+31፤
1ዜና15+25
5+3 1ዜና9+1
5+5 ዙጎ3+31፤
1ዜና15+2
5+7 ራእ11+19
5+8 ዘፍ3+24
5+10 ዘፀ16+34፤
ዘፀ10+2፤ ልብ9+4
5+11 1ዜና24+1፤

ራሳቸውን ቀድሰው ነበር። ¹²መዘምራን
የነበሩት ሊዋውያን ሁሉ፤ አሳፍ፤ ኤማን፤
ሂማንና ኤዲታም፤ ወንዶች ልጆቻቸውና
የሥጋ ዘመዶቻቸው ሁሉ የማረ ቀጭን
በፍታ ለብሰው፤ ከመሠዊያው በስተ
ምሥራቅ በኩል ቆመው ጸናጽል ይጸነጽሉ፤
በገና ይደረጁና መሰንቆ ይመቱ ነበር፤
እነርሱም መለከት በሚነፉ አንድ መቶ ሃያ
ካህናት ታጅበው ነበር። መለከት ነፈዎችና
ዘማሪዎችም በአንድነት አንድ ድምፅ
ሆነው ለእግዚአብሔር ውዳሴና ምስጋና
አቀረቡ፤ በመለከት በጸናጽልና በሌሎች
መሣሪያዎች ታጅበውም ድምሳቸውን ከፍ
በማድረግ እግዚአብሔርን እያወደሱ፤

“እርሱ ችር ነው፤
ፍቅሩም ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል።”

እያሉ ዘመሩ።
ከዚያም የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ በደመና
ተሞላ። ¹⁴የእግዚአብሔር ክብር የእምሳካን
ቤተ መቅደስ ሞልቶት ስለነበር፤ ከደመናው
የተነሣ ካህናቱ አገልግሎታቸውን ማከናወን
አልቻሉም።

6 ከዚያም ሰሎሞን እንዲህ አለ፤ “እግዚ
አብሔር ጥቅጥቅ ባለ ደመና ውስጥ
እንደሚኖር ተናግሮአል፤ እኔም አንተ
ለዘላለም ትኖርበት ዘንድ፤ ይህን ታላቅና
ድንቅ ቤተ መቅደስ ሠራሁልሁ።”

³መላው የእስራኤል ጉባኤ እዚያው
ቆመው ባሉ፤ ንጉሡ ዘወር ብሎ ባረካቸው፤
⁴እንዲህም አለ፤

“ለአባቱ ለዳዊት በቃሉ
የሰጠውን ተስፋ በእጁ የፈጸመ
የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር
ይመስገን፤ እንዲህ ብሏልና፤

⁵ “ሕዝቤን ከግብፅ ካወጣሁበት
ጊዜ ጀምሮ፤ ስሜ የሚጠራበት
ቤተ መቅደስ ይሠራበት ዘንድ
ከማናቸውም የእስራኤል ነገድ
ከተሞች አንድም አልመረጥሁም፤
ወይም የሕዝቤ የእስራኤል
መሪ ይሆን ዘንድ ማንንም
አልመረጥሁም። ሌሁን ግን ስሜ
በዚያ እንዲሆን አየሩሳሌምን፤
ሕዝቤን እስራኤልን እንዲገዛም
ዳዊትን መርጫለሁ።”

⁷ “አባቱ ዳዊት፤ ለእስራኤል
እምሳካ ለእግዚአብሔር ስም ቤተ
መቅደስ ለመሥራት በልዑ አስቦ
ነበር፤ ⁸እግዚአብሔር ግን፤ ለአባቱ
ለዳዊት እንዲህ አለው፤ ለስሜ
ቤተ መቅደስ ለመሥራት በልብህ
አስበህ ነበር፤ ይህን በልብህ
በማሰብህ መልካም አድርገሃል፤

5+12 1:710+12፤
1ዜና9+33፤
13+8፤ 25+1፤
መዝ68+25
5+13 ዘፀ40+34፤
1ዜና16+34፤
2ዜና7+3፤
20+21፤ ልዝ3+11፤
መዝ100+5፤
106+1፤ 107+1፤
118+1፤ 136+1፤
ኤር33+11
5+14 ዘፀ19+16፤
29+43፤ 40+35፤
ራእ15+8
6+1 ዘፀ19+9
6+2
ፀዝ6+12፤ 7+15፤
መዝ135+21
6+6 ዘፀ20+24፤
ዘፀ12+5፤
1ዜና28+4፤
ኢሳ14+1
6+7 1400+10+7፤
1ዜና17+2፤
ሐሥ7+46

5+1 ቤተ መቅደስ፤ ብሉይ ኪዳን ለቤተ መቅደስ
አያሌ ትኩረት ይሰጣል፤ ምክንያቱም የእስራኤልን
እውነተኛ እምነትና ከእግዚአብሔር ጋር ባላቸው
ገብረት እጅግ አስፈላጊ ነው። በዘፀ 25+9 እና
በማጠራራያው ላይ የማይረዳው ድንኳን አስፈላጊነትና
በአዲስ ኪዳን አኳያ የተሰነዘረውን ምስዋዊ ትርጓሜ

ለመገንዘብ፤ በገጽ 641 ላይ “ቤተ መቅደሱ” በሚል
ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።
5+14 የእግዚአብሔር ክብር፤ ዘፀ 40+34 እና
ማጠራራያውን፤ 1:7 8+11 እና ማጠራራያውን እንዲሁም
በገጽ 1205 ላይ፤ “የእግዚአብሔር ክብር” በሚል ርእስ
የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።

ቤተ መቅደሱ

2ዜና 5፥1 “ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የሠራው ሥራ ሁሉ ከተጠናቀቀ በኋላ፤ አባቱ ዳዊት የቀደሰውን ተኩፍ ወርቁን፤ ዕቃዎቹንም ሁሉ አምጥቶ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ግምጃ ቤት አናራቸው።”

የቤተ መቅደሱ ታሪክ፤ (1) እስራኤላውያን በምድረ በጻ በሲና ተራራ በነበሩበት ጊዜ፤ ቤተ መቅደሱ ከመሠራቱ በፊት እግዚአብሔር እንዲሠሩ ያዘዛቸው ማደሪያ ድንኳኑን ነበር (ዘፀ 25—27፤ 30፤ 36—38፤ 39፤32—40፤33)። ወደ ተስፋዪቱ ምድር ወደ ከነዓን ከገቡ በኋላ እስከ ሰሎሞን ዘመን ድረስ ይህንኑ ተንቀሳቃሽ ማደሪያ ድንኳን እንደ ያዙ ነበር። ሰሎሞን በዘመኑ መንግሥቱ መጀመሪያ ላይ በሺህ ለሚቈጠሩ ሰዎች፤ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በመሥራት ይተባበሩ ዘንድ አደራ አላቸው (1ነገ 5፤13-18 ይመ)። በዘመኑ መንግሥቱ እራተኛ ዓመት ላይ መሠረቱ ተጣለ፤ ከሰባት ዓመት በኋላ የቤተ መቅደሱ ሥራ ተጠናቀቀ (1ነገ 6፤37-38)። ለእግዚአብሔር የሚደረገው አምልኽ፤ በተለይም ለእርሱ የሚቀርበው መሥዋዕት በዚህ ጊዜ በኢየሩሳሌም ከተማ በተወሰነ ቦታ ይከናወን ነበር (በገጽ 609 ላይ፤ “የኢየሩሳሌም ከተማ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

(2) በንጉሣዊ ዘመን ቤተ መቅደሱ አንድ ጊዜ እንዲረከስ፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ ቀድሞ የነበረውን ማዕረግ እንዲይዝ ሲደረግ ኖረ። በሮብዓም ዘመኑ መንግሥት የግብፁ ንጉሥ ሺሻቅ አረከሰው፤ ከዚያም ንጉሥ አባ እንዲታደስ በማድረግ የቀድሞው ክብር ተመለሰለት (2ዜና 15፤8:18)። ሌላ የጣዖት አምልኽና መንፈሳዊ ዝቅጠት ካለፈ በኋላም ንጉሥ ኢዮአስ የእግዚአብሔርን ቤት አደሰ (2ዜና 24፤4-14)። ከዚያም በኋላ አካዝ የቤተ መቅደሱን ዕቃዎች ወሰደ፤ የፖለቲካ ጠብ ማርገቢያ መሣሪያ በማድረግም ለአሦር ንጉሥ ላካቸው፤ የቤተ መቅደሱንም በሮች ዘጋ (2ዜና 28፤21:24)። ልጁ ሕዝቅያስ እንደ ገና በሮቹን ከፈተ፤ ቤተ መቅደሱን አደሰው፤ አነጻውም (2ዜና 29፤1-19)፤ ይህም ብዙ ሳይቆይ ልጁ ምናሴ መልሶ አረከሰው (2ዜና 33፤1-7)። የምናሴ የልጅ ልጅ የሆነው የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአስም ቤተ መቅደሱን ለመጨረሻ ጊዜ አደሰው (2ዜና 34፤1:8-13)። ከእርሱ በኋላ ዙፋኑን በወረሱት ነገሥታት ጣዖት አምልኽ ስፍራውን መያዝ ቀጠለ፤ በመጨረሻም የባቢሎን ንጉሥ ኖቡከደነፆር በ586 ዓ.ቅ.ክ. ቤተ መቅደሱን ፈጽሞ እንዲደመሰስ እግዚአብሔር ፈቀደ (2ነገ 25፤13-17፤ 2ዜና 36፤18-19)።

(3) ከአምሳ ዓመት በኋላ ንጉሥ ቂርሶ አይሁድ ቤተ መቅደሱን ይሠሩ ዘንድ ወደ ፖሊስቲና እንዲመለሱ ፈቀደላቸው (ዕዝ 1፤1-4)። በዚያ የነበሩት ሕዝቦች በየጊዜው ተቃውሞ ቢያነሡባቸውም (ዕዝ 4፤1-4)፤ ዘሩባቤል የመልሶ ግንባታውን ሥራ መራ (ዕዝ 3፤8)። ለዐሥር ዓመት ያህል ሥራው እንዲዘገይ ከተደረገ በኋላ ሕዝቡ ሥራውን እንዲቀጥሉ ተፈቀደላቸው (ዕዝ 4፤24—5፤2)። በ516 ዓ.ቅ.ክ. ሥራው ተጠናቀቀ፤ ተመረቀም (ዕዝ 6፤14-18)። በአዲስ ኪዳን ዘመን መጀመሪያ ላይ ንጉሥ ሄሮድስ ሁለተኛውን ቤተ መቅደስ ለማደስና ለማሳመር አያሌ ገንዘብና ጊዜ አጠፋ (ዕዝ 2፤20)። በሁለቱም ወቅት ኢየሱስ ያነጻው ይህንኑ ቤተ መቅደስ ነው (ማቴ 21፤12-13፤ ዮሐ 2፤13-21)። ይሁን እንጂ አይሁድ በተደጋጋሚ ዐመፅ ካደረጉ በኋላ የሮም ባለሥልጣናት ቤተ መቅደሱን ጻር እስከ ጻር ከተዘረጋው ከኢየሩሳሌም ከተማ ጋር ማንም ሊኖርበት እንደማይችል አድርገው በ70 ዓ.ም. ደመሰሱት።

ቤተ መቅደሱ ለእስራኤላውያን የሚሰጠው ትርጉም፤ በብዙ ረገድ ቤተ መቅደሱ እንደ ኢየሩሳሌም ከተማ ተመሳሳይ ፋይድ አለው (በገጽ 609 ላይ፤ “የኢየሩሳሌም ከተማ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። (1) ቤተ መቅደሱ በሕዝቡ መካከል የእግዚአብሔር አምላካን ሀልዎችና ጥበቃ በትእምርትነት ያመለክታል (ከዘፀ 25፤8፤ 29፤43-46 ጋር ያነጻጽሩ)። ቤተ መቅደሱ በተመረቀ ጊዜ፤ እግዚአብሔር ከሰማይ ወረደ፤ በክብርም ሞላው (2ዜና 7፤1-2 ይመ)፤ ከዘፀ 40፤34-38 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ስሙን በዚያ ለማኖርም ተሰፋ ሰጠ (2ዜና 6፤20:33)። ስለዚህ የእግዚአብሔር ሕዝብ ወደ እግዚአብሔር ለመጸለይ በፈለጉ ጊዜ፤ ወደ ቤተ መቅደሱ ዙረው መጸለይ ይችላሉ (2ዜና 6፤24:26:29:32)፤ እግዚአብሔርም፤ “ከመቅደሱ” ይሰማቸዋል (መዝ 18፤6)።

(2) ቤተ መቅደሱ እግዚአብሔር ሕዝቡን መቤዝቱን ያመለክታል፤ በዚያ የተከናወኑ ሁለት ዐበይት ተግባራት ነበሩ፤ እነርሱም በነሐስ መሠዊያው ላይ ለገጢአት የሚቀርበው የሠርክ መሥዋዕትና የሰርየት ቀን መሥዋዕት፤ ይኸውም የሚፈጸመው የሕዝቡን ገጢአት

ለማስተሰራይ፣ ቦታቦቱ የማስተሰራያ ክፍን ላይ ደም ለመረጨት ሊቀ ካህኑ ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ ሲገባ ነው (ዘሌ 16፣ 1ነገ 8፥6-9)። በእነዚህ በቤተ መቅደሱ ሥርዐቶች አማካይነት፣ እስራኤላውያን መበዠታቸውና ዕርቅ ማግኘታቸው የቱን ያህል ከፍተኛ ዋጋ እንደ ተከፈለበት ልብ ያደርጉ ዘንድ ተደርጎአል።

(3) በእግዚአብሔር ሕዝብ ታሪክ ውስጥ እግዚአብሔር ከአንድ የበለጠ በዐይን የሚታይ፣ በእጅ የሚጻሰስ መኖሪያ ቦታ ወይም ቤተ መቅደስ ኖሮት አያውቅም፤ ይህም የእስራኤላውያን የኪዳን አምላክ የሆነው እግዚአብሔር አንድ አምላክ መሆኑን ያሳያል።

(4) ይሁን እንጂ ቤተ መቅደሱ እግዚአብሔር ምን ጊዜም በእርሱ እንደሚሆን ፍጹም የሆነ መተማመኛን አልሰጠም፤ ቤተ መቅደሱ የእግዚአብሔርን ሀልዎት በትእምርትነት የሚያመለክተው ሕዝቡ ሌሎችን አማልክት ንቀው ወይም ትተው የእግዚአብሔርን ቅዱስ ሕግ ሲታዘዙ ብቻ ነው። ለምሳሌ ሚክያስ የእግዚአብሔር ሕዝብ መሪዎች ዐመፀኞችና ለሥጋቸው ያደሩ ሆነው ሳለ፣ የጌታ ሀላዎት በእነርሱ መካከል እስካለ ድረስ መዐት አይወርድብንም ብለው በመተማመን ተደላድለው ስለነበር ወቅሶአቸዋል (ሚክ 3፥9-11)፤ እግዚአብሔርም ኢየሩሳሌምንና ቤተ መቅደሷን በማፍረስ አይቀጡ ቅጣት እንደሚቀጣቸው ተነበየ። ከጊዜም በኋላ ኤርምያስ ጣዖት አምላኪ የነበሩትን የይሁዳ ሕዝብ፣ “የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፣ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፣ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ” እያሉ ቃላትን በማንብኘት ተደላድለው የነበሩትን ገሠጽቸው (ኤር 7፥2-4፥8-12)። አኗኗራቸው እንደ እምነት አልባ ሰው በመሆኑ፣ እግዚአብሔር የሀልዎቱ ትእምርት የሆነውን ቤተ መቅደሱን ይደመስሰዋል (ኤር 7፥14-15)፤ እንዲያውም እግዚአብሔር ጸሎቱን የማይሰማው ስለሆነ፣ ኤርምያስ ለይሁዳ መጸለዩ ከንቱ መሆኑን ለራሱ ለኤርምያስ ነገረው (ኤር 7፥16)። የነበራቸው ተስፋ መንገዳቸውን ማስተካከል ብቻ ነበር (ኤር 7፥5-7)።

ቤተ መቅደሱ ለቤተ ክርስቲያን የሚሰጠው ትርጉም፤ በአዲስ ኪዳን ቤተ መቅደሱ ምን ማለት እንደ ሆነ ለመረዳት፣ ቤተ መቅደሱ በብሉይ ኪዳን ምን ትእምርትነት እንደነበረው በሚያሳየው መልኩ መታየት አለበት፤ (1) ቤተ መቅደሱ በአግባብ ሥራ ላይ ስላልዋለ እንደ ብሉይ ኪዳን ነቢያት ኢየሱስ ራሱ ነቀፋ አስምቶአል። በመጀመሪያ የነቀፈው በዮሐ 2፥13-17 ላይ ሲሆን፣ የመጨረሻ የይፋ ተቃውሞው ደግሞ በማቴ 21፥12-13 ላይ ቤተ መቅደሱ መንፈሳዊ ዐላማውን እንዲያጣ ካደረጉት ነገሮች ሁሉ ነጻ በማድረግ ነበር (ሉቃ 19፥45 እና ማጣ ይመ)። ይህን በማድረግም ኢየሱስ ቤተ መቅደሱ ፈጽሞ የሚደመስሰበትን ቀን አስቀድሞ ተናገረ (ማቴ 24፥1-2፣ ማር 13፥1-2፣ ሉቃ 21፥5-6)።

(2) በኢየሩሳሌም የነበሩት የመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን አማኞች፣ በጸሎት ሰዓት ብዙውን ጊዜ ወደ ቤተ መቅደሱ ይገቡ ነበር (ሐሥ 2፥46፣ 3፥1፣ 5፥21፥42)። አማኞች ሊጸልዩበት የሚችሉበት ቦታ ይህ ብቻ አለመሆኑን እያወቁት፣ እነዚሁ ወገኖች ወደ ቤተ መቅደስ መግባታቸው ከልማድ የተነሣ ነበር (ሐሥ 4፥23-31)። እስጢፋኖስ፣ በኋላም ጳውሎስ ሕያው እግዚአብሔር የሰው እጅ በሠራው ቤተ መቅደስ ሊወሰን እንደማይችል ግልጽ አድርገዋል (ሐሥ 7፥48-50፣ 17፥24)።

(3) በክርስቲያኖች ዘንድ የአምልኮ ማእከል ቤተ መቅደስ መሆኑ ቀርቶ ራሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ሆነ። በእርሱ ሕዝብ ዘንድ የእግዚአብሔርን ሀላዎት የሚወክለው ቤተ መቅደስ ሳይሆን፣ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱ ሥጋ የሆነ የእግዚአብሔር ቃል ነው (ዮሐ 1፥14)፤ በእርሱም የእግዚአብሔር ሙላት ሁሉ ይገኛል (ዌላ 2፥9)፤ እንዲያውም ኢየሱስ ራሱን ቤተ መቅደስ እስከ ማለት ድርሶአል (ዮሐ 2፥19-22)፤ ይኸውም በመስቀል ላይ በመሠዋቱ በቤተ መቅደስ ይከናወን የነበረውን ሥርዐት ሁሉ ስለ ፈጸመ ነው (ክዕብ 9፥1—10፥18 ጋር ያነጻጽሩ)። ኢየሱስ ከሳምራዊቱ ሴት ጋር ሲነጋገር፣ ብዙ ሳይቆይ አምልኮ መከናወን ያለበት በተለየ ሕንጻ ሳይሆን፣ “በመንፈስና በእውነት” መሆን እንዳለበት፣ ይህም ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል እውነት ከልብ በሚያምኑበት፣ የእግዚአብሔርንም መንፈስ በክርስቶስ በሚቀበሉበት (ዮሐ 4፥23 እና ማጣ ይመ) ቦታ መሆን እንዳለበት መግለጹን ያስታውሱ።

(4) ኢየሱስ ክርስቶስ የቤተ መቅደሱን ምንነት ወክሎ ስለሚገኝ፣ ቤተ ክርስቲያንም አካሉ ስለሆነች (ሮሜ 12፥5፣ 1ቆሮ 12፥12-27፣ ኤፌ 1፥22-23፣ ዌላ 1፥18)፣ ቤተ ክርስቲያንም ክርስቶስና የእርሱ መንፈስ የሚኖሩበት በመሆኗ (1ቆሮ 3፥16፣ 2ቆሮ 6፥16 ይመ፣ ከኤፌ 2፥21-22 ጋር ያነጻጽሩ)፣ “የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ” ተብላለች። ክርስቶስ በእርሱ በመንፈስ በቤተ ክርስቲያኑ ይኖራል፤ አካሉም ቅዱስ እንዲሆን ይፈልጋል። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር የቤተ መቅደሱን መከሰ በምንም መልኩ ይሁን ችላ ብሎ እንዳላለፈ ሁሉ፣ የእርሱን ቤተ ክርስቲያን የሚያጠፋውን ሁሉ እንደሚያጠፋ ቃል ገባ (ሰዎች የእርሱ ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንዳረከሷትና

እንዳጠፏት በምሳሌ ለመረዳት 1ቆሮ 3፡16-17 ይመጣል፤ 3፡17 እና ማብ ይመጣል፡፡

(5) መንፈስ ቅዱስ የሚኖረው በቤተ ክርስቲያን ብቻ ሳይሆን፤ እያንዳንዱንም አማኝ ቤተ መቅደሱ በማድረግ ይኖራል (1ቆሮ 6፡19)፡፡ ከዚህም የተነሣ በኢግብረገባዊነትም ሆነ በርኩሳት የሰው አካል እንዳይበክል ጳውሎስ በጥብቅ ያስጠነቅቃል (1ቆሮ 6፡18-19 እና ማብ ይመጣል)፡፡

(6) በመጨረሻም በአዲሲቱ ኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ አስፈላጊ እንዳልሆነ ያስተውሉ (ራእ 21፡22)፡፡ ምክንያቱም ይህ ነው፤ ቤተ መቅደስ እግዚአብሔር በሕዝቡ ዘንድ ለመኖሩ ትእምርት ሆኖ የተሟላ መገለጥ ባለመሆኑ፤ እግዚአብሔርና በጉ በሕዝቡ ዘንድ ሲኖሩ ቤተ መቅደስ አስፈላጊ አይደለም፤ “ሁሉን ቻይ ጌታ አምላክና በጉ ቤተ መቅደሷ” ናቸውና (ራእ 21፡22)፡፡

ዓይሁን እንጂ ቤተ መቅደሱን የምትሠራው አንተ አይደለህም፤ ለሰሜ ቤተ መቅደስ የሚሠራልኝ ከአብራሕህ የሚከፈለው፤ የገዛ ልጅህ ነው።

¹⁰ “እግዚአብሔርም የተናገረውን ቃል ፈጽሞአል፤ እኔም እግዚአብሔር በሰጠው ተስፋ መሠረት በአባቴ በዳዊት እግር ተተክቼ በእስራኤል ዙፋን ላይ ተቀምጧለሁ፤ ለእስራኤል ስምላክ ለእግዚአብሔርም ስም ቤተ መቅደስ ሠርቻለሁ።” ¹¹ በዚያም እግዚአብሔር ከእስራኤል ሕዝብ ጋር ያደረገው ኪዳን ያለበትን ታቦት አትፈልሁ።

ሰሎሞን በምረቃው ጊዜ ያቀረበው ጸሎት

6፡12-40 ተጓ ምብ — 1፡7 8፡22-53
6፡41-42 ተጓ ምብ — መዝ 132፡8-10

¹² ከዚህ በኋላ ሰሎሞን መላው የእስራኤል ጉባኤ ባሉበት በእግዚአብሔር መሠዊያ ፊት እጆቹን ዘርግቶ ቆመ። ¹³ ሰሎሞንም ርዝመቱ አምስት ክንድ፣ ሠጋው አምስት ክንድ፣ ከፍታውም ሦስት ክንድ። የሆነ የናስ መድረክ በውጭው አደባባይ መካከል አሠርቶ ነበር፤ በመድረኩም ላይ ወጥቶ በመቆም በመላው የእስራኤል ጉባኤ ፊት ተነበርከኮ እጆቹን ወደ ሰማይ ዘረጋ፤ ¹⁴ እንዲሁም አለ፤

“የእስራኤል ስምላክ እግዚአብሔር ሆይ፤ በፍጹም ልባቸው በመንገድህ ከሚሄዱት ባሪያዎችህ ጋር የፍቅር ኪዳንህን የምትጠብቅ በሰማይም ሆነ በምድር እንደ አንተ ያለ አምላክ የለም፤ ¹⁵ ለባሪያህ ለአባቴ ለዳዊት የሰጠኸውን ተስፋ አጽንተሃል፤ በአፍህ የተናገርኸውን ዛሬም እንደ ሆነው በእጅህ ፈጽምኸው።

¹⁶ “አሁንም የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ሆይ፤ ለባሪያህ ለአባቴ ለዳዊት፣ ለእጆችህ አንተ እንደ አደረግኸው ሁሉ በሚያደርጉት ሁሉ ሕጌን በመጠበቅ በፊቴ ቢመላለሱ፣ በእራኤል ዙፋን ላይ በፊቴ የሚቀመጥ ሰው ከቶ አታጣም፣ ብለህ የሰጠኸውን ተስፋ አጽናለት።” ¹⁷ እንግዲህ

6+11 ዘ።10፡2፤
መዝ25፡10፤
50፡5
6+13 ነዘ8፡4፤
መዝ95፡6
6+14 ዘ።8፡10፤
15፡11፤ ዘ።7፡9
6+15 ዘ።522፡10
6+16
20መ፡7፡13፡15፤
2ዜ፡23፡3፤
መዝ132፡12

የእስራኤል ስምላክ እግዚአብሔር ሆይ፤ ለባሪያህ ለዳዊት የሰጠኸው የተስፋ ቃል ይፈጽም።

¹⁸ በውኑ እግዚአብሔር ከሰው ጋር በምድር ላይ ይኖራልን? እነሆ፤ ሰማያትና ሰማየሰማያት እንኳ አንተን ሊይዙህ አይችሉም፤ ታዲያ እኔ የሠራውት ይህ ቤተ መቅደስማ ምንኛ ያንስ! ¹⁹ ይሁን እንጂ እግዚአብሔር አምላክ ሆይ፤ የባሪያህን ጸሎትና ስለ ምሕረት ያቀረበውን ልመና አድምጥ፤ ባሪያህ በፊትህ የሚያቀርበውን ፎኬኸትና ጸሎት ሰማ። ²⁰ ስምህ እንደሚጠራበት ወደ ተናገርኸው ወደዚህ ቤተ መቅደስ ዓይኖችህ በቀንም በሌሊትም የተገለጡ ይሁኑ፤ ባሪያህ ወደዚህ ስፍራ የሚጸልየውንም ጸሎት ሰማ። ²¹ ባሪያህና ሕዝብህ እስራኤል ወደዚህ ስፍራ በሚጸልዩበትም ጊዜ ልመናቸውን ሰማ፤ ከማደሪያህ ከሰማይ ሰማ፤ ሰምተህም ይቅር ብል።

²² አንድ ሰው ባልንጀራውን ቢበድልና እንዲምል ቢጠየቅ፣ እርሱም መጥቶ በቤተ መቅደሱ በመሠዊያህ ፊት ቢምል፣ ²³ ከሰማይ ሆነህ ሰማ፤ አድርግም። በደለኛውን፣ በደሉን በራሱ ላይ አድርገህ እንደ ሥራው በመክፈል በባሪያዎችህ መካከል ፍረድ። ንጹሐም በደለኛ አለመሆኑን አስታውቅ፤ እንደ ንጽሕናውም ክፈለው።

²⁴ “ሕዝብህ እስራኤል አንተን ከመበደላቸው የተነሣ በጠላቶቻቸው ፊት ድል ቢሆኑ፣ ወደ አንተ ተመልሰውም በዚህ ቤተ መቅደስ ውስጥ በፊትህ በመጸለይና ልመናቸውን በማቅረብ ስምህን ቢጠሩ፣ ²⁵ በሰማይ ሆነህ ሰማ፤ የሕዝብህን የእስራኤልን ነጠላት ይቅር ብል፤ ለእነርሱና ለአባቶቻቸው ወደ ሰጠሃቸውም ምድር መልሳቸው።

²⁶ “ሕዝብህ አንተን ከመበደላቸው የተነሣ፣ ሰማያት ተዘግተው ዝናብ ባይዘንብ፣

፡6+13 2.3 ሜትር ይህል ነው።
፡6+13 1.3 ሜትር ይህል ነው።

6+18 መዝ11፡4፤
ኢ፡440፡22፤
66፡1፤ ራእ2፡13
6+20 ዘ።3፡16፤
ዘ።12፡11፤
2ዜ፡7፡14፤
30፡20፤
መዝ34፡15
6+21 መዝ51፡1፤
ኢ፡433፡24፤
40፡2፤ 43፡25፤
44፡22፤ 55፡7፤
ግዝ7፡18
6+22 ዘ።22፡11
6+23 ኢ፡43፡11፤
65፡6፤
ግ፡6፡16፡27
6+24 ዘ።26፡17
6+26 ዘ።26፡19፤
ዘ።11፡17፤
28፡24፤
20መ፡1፡21

6+10 ለእግዚአብሔርም ስም ቤተ መቅደስ፤ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ቤተ መቅደስ የሚናገረው ብዙውን ጊዜ ከድነት ታሪክ ጋር በማገናከብ ነው። የእግዚአብሔር ማደሪያዎች በመሆን የተጠቀሱትም ናቸው። የማደሪያው ድንኳን፣ የሰሎሞን ቤተ መቅደስ፣ የሕዝቅኤል ቤተ መቅደስ፣ የዘፍባቤል ቤተ መቅደስ፣ የሄሮድስ ቤተ መቅደስ፣ የክርስቶስ አካል፣ ቤተ ክርስቲያን፣ የእያንዳንዱ አማኝ ሥጋዊ አካልና አዲሲቱ ኢየሩሳሌም

(ራእ 21፡22)፤ ይህንን በዝርዝር ለመረዳት በገጽ 641 ላይ፤ “ቤተ መቅደሱ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።
6+11 ታቦት፤ 1፡7 8፡1 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።
6+18 ሰማያት ... አንተን ሊይዙህ አይችሉም፤ 1፡7 8፡13 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

አንተ ስለ አስጨነቅሃቸው ወደዚህ ስፍራ ቢጸልዩ፤ ስምህን ቢጠሩና ከኅጢአታቸው ቢመለሱ፤
 27በሰማይ ሆነህ ስማ፤ የባሪያዎችህን የሕዝብህን የእስራኤልን ኅጢአት ይቅር በል፤ የሚኖሩበትን ቀናውን መንገድ አስተምራቸው፤ ለሕዝብህ ርስት አድርገህ በሰጠኸውም ምድር ላይ ዝናብን ላክ።

28"በምድሪቱ ላይ ራብ ወይም ቸነፈር ወይም ዋግ ወይም አረማም ወይም አንበባ ወይም ኩብኩባ በሚወርድባት ጊዜ፤ ወይም ደግሞ በየትኛውም ከተማቸው ሳሉ ጠላት በሚከባቸው ጊዜ፤ ወይም ማናቸውም አደጋ ወይም ደዌ በሚደርስባቸው ጊዜ፤ 29"ከሕዝብህ ከእስራኤል ማንም ሰው ጭንቀቱና ሕመሙ ተሰምተት፤ እጁን ወደዚህ ቤተ መቅደስ በመዘርጋት ጸሎትና ልመና ቢያቀርብ፤ 30በሰማይ በማደሪያህ ሆነህ ስማ፤ ይቅርም በል፤ የሰውን ልብ የምታውቅ አንተ ብቻ ስለ ሆንህ ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው መጠን ከፈለው፤ 32ይህም ለአባቶቻችን በሰጠሃቸው ምድር በሚኖሩበት ጊዜ ሁሉ አንተን እንዲፈራረሱና በመንገዶችህ እንዲሄዱ ነው።

32"ከሕዝብህ ከእስራኤል ወገን ያልሆነ ባዕድ ሰው ስለ ታላቁ ስምህ፤ ስለ ንዋሉ እጅህና ስለ ተዘረጋው ክንድህ ሰምቶ ከሩቅ አገር በመምጣት ወደዚህ ቤተ መቅደስ በሚጸልዩበት ጊዜ፤ 33በሰማይ በማደሪያህ ሆነህ ስማ፤ የምድር ሕዝቦች ሁሉ እንደገዛ ሕዝብህ እንደ እስራኤል፤ ስምህን በማውቅ እንዲፈሩህ፤ የሠራሁትም ይህ ቤት እንሁ የሚጠራበት ቤት መሆኑን እንዲያውቁ ባዕዱ ሰው የሚጠይቅህን ሁሉ አድርግ።

34"ሕዝብህ አንተ በምትልካቸው ቦታ ሁሉ ጠላቶቻቸውን ለመውጋት በሚወጡበት ጊዜ፤ አንተ ወደ መረጥኻት ወደዚህች ከተማ፤ እኔም ለስምህ ወደ ሠራሁት ወደዚህ ቤተ መቅደስ ወደ አንተ ቢጸልዩ፤ 35ጸሎታቸውንና ልመናቸውን በሰማይ ስማ፤ የጠየቁህንም አድርግላቸው።

36"መቼም የማይበድል ሰው የለምና፤ አንተን በበደሉህ

6+27 4+30:39፤
 2ዜ57+14
 6+28 2ዜ520+9
 6+30 4+27፤
 14ጠ+2+3፤
 መዝ7+9፤ 44+21፤
 ምላ16+2፤ 17+3
 6+31 ዘፃ6+13፤
 መዝ34+7:9፤
 103+11:13፤
 ምላ8+13
 6+32
 ዘፀ19:20፤
 2ዜ59+6
 6+33 ዘፀ12+43
 6+34 ዘፃ28+7፤
 1ዜ55+20
 6+36 ዘሌ26+44፤
 157+146፤
 ኢዮ11+12፤
 15+14፤
 መዝ143+2፤
 መዝ7+20፤
 ኢር9+5፤ 13+23፤
 17+9፤ ሮሜ3+9፤
 ኢፈ2+3

6+37 1578+48፤
 2ዜ57+14፤
 12+6:12፤
 30+11፤
 33+12:19:23፤
 34+27፤ 36+12፤
 ኢላ58+3፤
 ኢር24+7፤ 29+13
 6+39 4+27፤
 2ዜ530+9
 6+40
 1578+29:52፤
 2ዜ57+15፤
 ወሀ1+6:11፤
 መዝ17+6፤
 116+1፤ 130+2፤
 ኢላ37+17
 6+41 1ዜ528+2፤
 መዝ3+7፤ 7+6፤
 13+6፤ 27+13፤
 59+4፤ 116+12፤
 132+16፤ 142+7፤
 ኢላ33+10
 6+42 መዝ2+2፤
 89+24:2
 7+1 ዘፀ16+10፤
 19+18፤
 ዘሌ9+24፤
 15718+38፤
 መዝ26+8
 7+2 ዘፀ29+43፤
 40+35፤ 1578+11
 273 1ዜ516+34፤
 7+5
 2ዜ5+13፤
 ዕዝ3+11

ጊዜ፤ ተቈጥተሃቸው ሩቅ ወይም ቅርብ ወደ ሆነ አገር በምርኮ ለሚወስዱቸው ጠላት አሳልፈህ ብትሰጣቸው፤ 37በተማረኩበት አገር ሆነው የልብ ጸጸት ተሰምቶአቸው ንስሐ ቢገቡና በምርኮ ሳሉ፤ ኅጢአት ሠርተናል፤ በድለናል፤ ክፉ ድርጊትም ፈጽመናል፤ ቢሉ፤ 38ተማርከው በሚኖሩበትም ምድር ሆነው በፍጹም ለባቸው፤ በፍጹምም ነፍሳቸው ቢመለሱና ለአባቶቻቸው ወደ ሰጠሃቸው ምድር፤ አንተም ወደ መረጥኻት ከተማና እኔም ለስምህ ወደ ሠራሁት ቤተ መቅደስ ቢጸልዩ፤ 39ጸሎታቸውንና ልመናቸውን በሰማይ በማደሪያህ ስማ፤ የጠየቁህንም አድርግላቸው። የበደሉህንም የሕዝብህን ኅጢአት ይቅር በል።

40አሁንም ስምህ ሆይ፤ በዚህ ስፍራ ወደ ቀረበው ጸሎት ዐይኖችህ የተገለጡ፤ ጆሮዎችህም የሚያደምጡ ይሁኑ። 41"አሁንም እግዚአብሔር አምላክ ሆይ ተነሥ፤ ከኅይለህ ታቦት ጋር ወደ ማረፊያ ቦታህ ግባ። እግዚአብሔር ስምላክ ሆይ፤ ከህናትህ ድነትን ይልበሱ፤ ቅዱሳንህም በቸርነትህ ደስ ይበላቸው። 42እግዚአብሔር ስምላክ ሆይ፤ የቀባኸውን አትተወው፤ ለባሪያህ ለዳዊት ቃል የገባህለትን ጽኑ ፍቅር አስብ።

የቤተ መቅደሱ መመረቅ

7+1-10 ተጓ ምላ - 157 8+62-66

7 ሰሎሞን ጸሎቱን በፈጸመ ጊዜ እሳት ከሰማይ ወርዶ የሚቃጠለውን መሥዋዕትና ሌላውንም መሥዋዕት በላ፤ የእግዚአብሔርም ክብር ቤተ መቅደሱን ሞላው። 2የእግዚአብሔር ክብር የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ስለ ሞላው ከሆናቱ ወደዚያ መግባት አልቻለም። 3እስራኤላውያንም ሁሉ እሳቱ ሲወርድ፤ የእግዚአብሔርንም ክብር ከቤተ መቅደሱ በላይ ሲያዩ፤ በመተላለፊያው ወለል ላይ ተንበረከኩ፤ በግንባራቸውም ወደ መሬት ተደፍተው ሰገዱ፤ እንዲህ እያሉም ለእግዚአብሔር ምስጋና አቀረቡ፤

"እርሱ ቸር ነውና፤

ፍቅሩም ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል።"

እያሉም እግዚአብሔርን አመሰገኑ።

ኸዚህ በኋላ ንጉሠና ሕዝቡ ሁሉ

በእግዚአብሔር ፊት መሥዋዕት አቀረቡ።
 5ንጉሥ ሰሎሞንም ሃያ ሁለት ሺህ በሬ፣ መቶ
 ሃያ ሺህ በግና ፍየል፤ ሠዋ፤ ንጉሡና ሕዝቡም
 ሁሉ በዚህ ሁኔታ የእግዚአብሔርን ቤተመቅደስ
 ቀደሱ። ካህናቱም እንደ ሌዋውያኑ፤
 ንጉሥ ዳዊት እግዚአብሔር እንዲወደስበት
 የሠራውንና "ፍቅሩ ለዘላለም ዳንቶ
 ይኖራል" በማለት እግዚአብሔርን ባመሰገነ
 ጊዜ የተቀመጠበትን የእግዚአብሔርን የዜማ
 መሣሪያ ይዘው በተመደበላቸው ስፍራ
 ቆሙ። ካህናቱ በሌዋውያኑ ትይዩ ሆነው
 መለከቶቻቸውን ሲነፉም እስራኤላውያን
 ሁሉ ቆመው ነበር።

፲ሰሎሞን የሠራው የናስ መሠዊያ
 የሚቃጠለውን መሥዋዕት የእህሉን
 ቍርባንና ስቡን መያዝ ስላልቻሉ
 ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ፊት ለፊት
 ያለውን የመከላከልኛውን አደባባይ ክፍል
 ቀድሰው፤ የሚቃጠለውን መሥዋዕትና
 የኅብረት መሥዋዕቱን ስብ በዚያ
 አቃጠለ።

፪በዚያን ጊዜ ሰሎሞን ከእስራኤል ሕዝብ
 ሁሉ ጋር ለሰባት ቀን በዓሉን አከበረ፤ ሕዝቡም
 ከሐማት መግቢያ እስከ ግብፅ ወንዝ
 ድረስ ካለው ምድር የመጣ እጅግ ታላቅ
 ጉባኤ ነበር። ፯መሠዊያውን ለሰባት ቀን
 ስለ ቀደሱና የሰባት ቀን በዓል በተጨማሪ

7+6
 1ዜና15፡16-24
 7+7 ዘፀ29፡13
 7+8 ዘፍ15፡18
 ዘጥ13፡21
 1ዜና9፡11
 2ዜና30፡26
 ዘፀ8፡17
 7+9 ዘሌ23፡26
 2ዜና30፡23

7+11 1ዜና28፡20
 7+12
 ዘፀ12፡5፡11
 2ዜና1፡7
 7+13 ዘፀ11፡7
 አዋ4፡7
 7+14 ዘፀ10፡3
 15፡26
 ዘሌ26፡41
 ዘተ6፡27-2
 ያገ17፡13
 1ዜና16፡11
 2ዜና6፡20-27-37
 30፡20
 መዝ60፡2
 ኢሳ30፡26
 53፡5 55፡7
 57፡18
 ኤር33፡6
 ዕዝ18፡32
 ዘከ1፡4፤ ሚላ4፡2

ስላክበሩ፤ በሰምንተኛው ቀን የተቀደሰ
 ጉባኤ አደረጉ። 10ሰሎሞንም በሰባተኛው
 ወር፤ በሃያ ሦስተኛው ቀን ወደየቤታቸው
 እንዲሄዱ ሕዝቡን አሰናበተ፤ ሕዝቡም
 እግዚአብሔር ለዳዊትና ለሰሎሞን እንዲሁም
 ለሕዝቡ ለእስራኤል ሰላደረገው በጎ ነገር
 ሁሉ በልባቸው ደስ እያላቸውና ሐሄት
 እያደረጉ ሄዱ።

እግዚአብሔር ለሰሎሞን ተገለጠለት
 7፡11-22 ተጎ ምብ - 1፡7 9፡1-9

11ሰሎሞን የእግዚአብሔርን ቤተ
 መቅደስና የቤተ መንግሥቱን ሥራ ጨረሰ፤
 ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስና ለራሱ ቤተ
 መን ግሥት ያደርግ ዘንድ በልቡ ያሰበውን
 ሁሉ ካከናወነ በኋላ፤ 12እግዚአብሔር በሌሊት
 ተገልጦለት እንዲህ አለው፤

"እሎትህን ሰምቻለሁ፤
 ይህንንም ስፍራ መሥዋዕት
 የሚቀርብበት ቤተ መቅደስ
 እንዲሆን ለራሴ መርጬዋለሁ።
 13"ዝናብ እንዳይዘንብ ሰማያትን
 በምዘጋበት ጊዜ ወይም ምድሪቱን
 እንዲባላ እንዝባ በማዝበት ጊዜ፤
 ወይም በሕዝቡ ላይ ቸነፈር
 በምሰድበት ጊዜ፤ 14ባሰሜ

7፡7 በተለምዶ የሰላም መርዋዕት ይባላል

7+12 እግዚአብሔር ... ተገልጦለት፤ 1፡7 9፡3
 እና ሚብራሪያውን ይመልከቱ።

7+14 ሕዝቡ ራሱን አዋርዶ ቢጸልይ
 ... ቢፈልግና ... ቢመለስ፤ የእግዚአብሔር
 ሕዝብ ግብረገባዊ ማንቅፊታል ሲደርስባቸው፤
 መንፈሳዊ ግድየለኝነት ሲነግሥባቸውና ከዓለም ጋር
 ተሰማምተው ሲኖሩ፤ እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ
 የሚያመጣው ፍርድ ድርቅ፤ መካንንትና ቸነፈር ነው
 (ቍ 13)። የእግዚአብሔር የተሰፋ ቃል (የሚቀጥለውን
 ማብራሪያ ይመልከቱ)፤ ጥንቱ ለእስራኤል የተሰጠ
 ቢሆንም አንኳ፤ በየትኛውም ትውልድ ለሚገኙት
 ሕዝብ አገባብነት አለው፤ እነርሱም በፍርዱ ውስጥ
 ካለፉ በኋላ መንፈሳዊ ሕይወት፤ የእግዚአብሔር
 ቅዱስ ዐላማና ሕዝቡ የሚሰጠውን በረከት ተመልሶ
 እንዲመጣ የሚከተሉት አራት ሁኔታዎች ያስፈልጋሉ
 (ከሐሥ 3፡19 ጋር ያነጻጽሩ)፡

- (1) "ራሱን አዋርዶ"፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ
 ድካሙን ተገንዝቦ፤ በጎጠኦቱ ተጽእኖ፤ የእግዚአብሔርን
 ፈቃድ ለመፈጸም፤ መሰጠቱን ማደስ ይኖርበታል።
 በእግዚአብሔርና በቃሉ ራሱን ማዋረድ ማለት የራሱን
 መንፈሳዊ ድካምን፤ መረዳት ማለት ነው (11፡6፤
 15፡12-13፤ 15፡34፤ 15፡19፤ መዝ 51፡17፤ ማቴ 5፡3)።
- (2) "ቢጸልይ"፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ ምሕረትን
 ያገኝ ዘንድ በጽኑ መልኩ አለበት፤ እርሱ ጣልቃ ይገባም
 ዘንድ በእርሱ መደገፍና መታመን አለበት። እግዚአብሔር
 እሎትን ከሰማይ እስከሚሰማ ድረስ በቅንነት መቅረብና
 ሳያቋርጥ መታጋት ያስፈልጋል (ከሐሥ 11፡1-13፤
 18፡1-8፤ ከያዕ 5፡17-18 ጋር ያነጻጽሩ)።
- (3) "ፊቱን ቢፈልግና"፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ
 ማድረግ ያለበት ከአስቸጋሪ ሁኔታ እንደምንም
 ማምለጥ ሳይሆን፤ በትጋት ወደ እግዚአብሔር

መመለስና ሀልዎቱንም መናፈቅ ነው (11፡16፤ 19፡3፤
 1ዜና 16፡11፤ 22፡19፤ ኢሳ 55፡6-7)።

(4) "ከከፋ መንገዱ ቢመለስ"፤ የእግዚአብሔር
 ሕዝብ ሃልጽ ከሆነ ንጢኦትና ከግናቸውም ዐይነት
 ጣዋት አምልኽ በመመለስ ከልብ ንስሐ በመግባት፤
 ከዓለም ጋር ተስማምቶ መኖርን መናቅ፤ ምሕረትን
 ይቅርታንና መቀደስን ለማግኘትም ወደ እግዚአብሔር
 መቅረብ አለበት (29፡6-11፤ 2ነገ 17፡13፤ ኤር 25፡5፤
 ዘካ 1፡4፤ ዕብ 4፡16)።

7+14 ቢመለስ ... እሰማለሁ፤ ንጢኦቱን ይቅር
 እላለሁ ... እፈውሳለሁ፤ መነቃቃትና ተሐድሶ እው
 እንዲሆን ቀደም ሲል የተጠቀሱት አራቱ ቅድመ
 ሁኔታዎች ሲሟሉ (ቀደም ያለውን ማብራሪያ ይመልከቱ)
 ለተሐድሶ አስፈላጊ የሆኑት የሚከተሉት ሦስቱ የተሰፋ
 ቃላት ተፈጻሚነትን ያገኛሉ፡ (1) እግዚአብሔር
 ቀላጣውን ከሕዝቡ ያነግል፤ በመቃተት የሚያቀርቡትን
 የጭንቅ ጩኸት ይሰማል፤ እሎታቸውንም ይቀበላል
 (ቍ 15)። በሌላም አነጋገር ተሐድሶ ለመምጣቱ
 የመጀመሪያው አስተማማኝ መረጃ እግዚአብሔር ከሰማይ
 ሆኖ እሎትን መስማትና መመለሱ (ቍ 14-15)፤
 ለሕዝቡም ርገራጌ ማሳየቱ ነው (ከመዝ 85፡4-7፤
 102፡1-2፤ 13፤ ከኤር 33፡3፤ ከኢላ 2፡12-13፤ 18-19
 ጋር ያነጻጽሩ፤ በገጽ 1746 ላይ፤ "እምነት፤ ጸጋ"
 በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

(2) እግዚአብሔር ሕዝቡን ይቅር ይላል፤ ከጎጠኦቱ
 ያነጻጽባል፤ ፍቅሩን፤ ሀልዎቱን፤ ሰላሙን፤ እውነቱን፤
 ጽድቁንና ኀይሉን ለሕዝቡ ይመልሳል (ከመዝ 85፡9-13፤
 ከኤር 33፡7-8፤ ከሆሴ 10፡12፤ ከኢላ 2፡25፤
 ከ2ቆሮ 6፡14-18 ጋር ያነጻጽሩ)።

(3) እግዚአብሔር ሕዝቡንና ምድራቸውን ዳግም
 ዝናብ በማዝናብና (ይኸውም በገሐድ የሚታይ ፍቅርና

የተጠራው ሕዝቢ ራሱን አዋርዶ ቢጸልይ፤ ፊቱን ቢፈልግና ከክፉ መንገዱ ቢመለስ፤ ከሰማይ እሰማዋለሁ፤ ኀጢአቱን ይቅር እላለሁ፤ ምድሩንም እፈውሳለሁ።
 15 አሁንም በዚህ ሰፍራ ወደሚጸለየው ጸሎት ዓይኖቼ ይገለጣሉ፤ ጆሮዎቼም ያዳምጣሉ።
 16 ሰሜ ለዘላለም በዚያ ይኖር ዘንድ ይህን ቤተ መቅደስ መርጫለሁ፤ ቀድሸዋለሁም። ዓይኖቼም ልቤም ዘወትር በዚያ ይሆናሉ።
 17 “እንተም ደግሞ አባትህ ዳዊት እንዳደረገው ሁሉ በፊቱ ብትሄድ፤ የዘዝሁህን ሁሉ ብትፈጽም፤ ሥርዐቶቼንና ሕግጋቱን ብትጠብቅ፤ 18 ለአባትህ ለዳዊት፤ ከዘርህ እስራኤልን የሚገዛ አታጣም” ብዬ በገባሁለት ቃል ኪዳን መሠረት የመንግሥትህን ዙፋን አጸናለሁ።
 19 “እናንተ ግን እኔን ከመከተል ተመልሳችሁ የሰጠኋችሁን ሥርዐቱንና ትእዛዜን ብትተው፤ ሂዳችሁም ሌሎችን አማልክት ብታገለግሉና ብታመልኩ፤
 20 በዚያን ጊዜ እስራኤልን ከሰጠኋቸው ምድራ እንቅላ ችዋለሁ፤ ለሰሜ የቀደስሁትን ይህን ቤተ መቅደስ እተዋለሁ፤ በሕዝቦችም ሁሉ ዘንድ መቅደሳችሁን መዘባበቅ አደርገዋለሁ። 21 ይህ ቤተ መቅደስ አሁን እጅግ የሚያስደንቅ ቢሆንም በአጠገቡ የሚያልፉ ሁሉ በመገረም፤ ‘እግዚአብሔር በዚህች ምድርና በዚህ ቤተ መቅደስ ላይ እንዲህ ያለውን ነገር ያመጣው ከቶ ለምን ይሆን?’ ይላሉ፤
 22 ሕዝቡም፤ ‘ይህን ሁሉ ጥፋት ያመጣ ባቸው፤ ከግብፅ ምድር ያወጣቸውን የአባቶቻቸውን አምላክ ስግዚአብሔርን ትተው ሌሎችን አማልክት ስለ ተከተሉ፤ ስላመሰክሩትና ስላገለገሏቸው ነው’ ብለው ይመልሳሉ።”

7+15 1578+29፤
 2ዜና6+40፤
 7ዐ1+6
 7+16 ዘጸ12+5፤
 2ዜና33+7
 7+17 ዘሌ19+37፤
 1579+4
 7+18
 24መ-7+13፤
 1ዜና5+2፤
 17+12፤
 2ዜና13+5፤
 23+3፤ ሉጳ9+7፤
 55+4፤
 ሉር33+17+21፤
 2ዜና5+2
 7+19 ዘጸ28+15፤
 1ዜና28+9፤
 2ዜና12+1፤
 24+18፤
 ሉር9+13፤ 11+8
 7+20 ዘጸ28+37፤
 29+28፤
 15714+15፤
 ሉር12+14፤
 16+13፤ 50+11
 7+21 ዘጸ29+24፤
 ሉር19+8
 7+22 ሉር16+11

 8+1 24መ-7+2
 8+4 24መ-8+9
 8+5 ሉሉ10+10
 8+6 ሉሉ19+44
 8+7 ዘፍ10+16፤
 15+18-21፤
 ዕዛ9+1
 8+8 2ዜና2+18
 8+11 1573+1
 8+12 1578+64፤
 2ዜና15+8

ሰሎሞን ያከናወናቸው ሌሎች ሥራዎች
 8+1-18 ተጓ ምብ - 157 9+10-28
 8 ሰሎሞን የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስና የራሱን ቤተ መንግሥት የሠራባቸው ሃያ ዓመት ከተፈጸመ በኋላ፤ ጊዜም የሰጠውን ከተሞች አድሶ እስራኤላውያን እንዲሰፍሩባቸው አደረገ።
 9 ከዚያም ሰሎሞን ወደ ሐማት ሱባ ዘመተ፤ ያዛትም። “በምድረ በዳውም ውስጥ ተድዋርንና ቀድሞ በሐማት ሠርተዋለችው የነበሩትን የዕቃ ቤት ከተሞች ሁሉ ሠራ።
 10 እንዲሁም የላይኛውን ቤት ሐሮንና የታችኛውን ቤት ሐሮን የተመሸጉ ከተሞች አድርጎ ከቅዋሮቻቸው፤ ከበሮቻቸውና ከመዝጊያዎቻቸው ጋር ሠራ።
 11 ደግሞም ባዕላትንና የዕቃ ቤት ከተሞቹን ሁሉ ሠረገ ሎችና፤ ፈረሶች የሚኖሩባቸውን ከተሞች ሁሉ፤ ባጠቃላይ በእያሩሳሌም፤ በሌባናስና በግዛቱ ሁሉ ለመሥራት የፈለጋቸውን ነገሮች ሁሉ ሠራ።
 12 እስራኤላውያን ያልሆኑ ግን ከኪጢያውያን፤ ከአዋራውያን፤ ከፊርዬውያን፤ ከኤዊያውያንና ከኢያቡሳውያን የቀሩት ሕዝቦች ሁሉ፤ 13 እስራኤላውያን ያጠፏቸውን፤ በምድሪቱ የቀሩ ዘሮቻቸውን የጉልበት ሥራ ይሠሩ ዘንድ ሰሎሞን መለመላቸው፤ እስከ ዛሬም ይሠራሉ።
 14 ይሁን እንጂ ሰሎሞን ማንም እስራኤላዊ ባሪያ ሆኖ በማዳጅ ሥራውን እንዲሠራ አላደረገም፤ እነርሱ ተዋጊዎች፤ የሻምበል አዛዦች፤ የሠረገሎችና የሠረገላ ነጃዎች አዛዦች ነበሩና።
 15 ከእነዚህም ሁለት መቶ አምሳዎቹ የንጉሥ ሰሎሞን ሹማምት ሰዎቹን የሚቈጣጠሩ ነበሩ።
 16 ሰሎሞንም፤ “የእግዚአብሔር ታቦት የገባበት ቦታ ሁሉ ቅዱስ ስለሆነ፤ ሚስቴ በእስራኤል ንጉሥ በዳዊት ቤተ መንግሥት መኖር አይገባቸውም” በማለት የፈርዖንን ልጅ ከዳዊት ከተማ እርሱ ወደሠራላት ቤተ መንግሥት አመጣት።
 17 ሰሎሞንም በቤተ መቅደሱ መመላለሻ ፊት ለፊት ባሠራው የእግዚአብሔር መሠዊያ ላይ የሚቃጠል መሥዋዕት ለእግዚአብሔር
 18+6 ወይም ሠረገሶች ተብሎ መተርጉም ይቻላል።
 18+8 ወይም ከሊዮ ሐማት ተብሎ መተርጉም ይቻላል።

ሕርክት ነው) መንፈስ ቅዱስን በማውረድ ይፈውሳል (ይኸውም በኪዳን ሕዝብና በመንፈሳዊ ረገድ ጠፍተው ልክሩት የመንፈስ መነቃቃትን በመስጠት ነው።
 ከመዝ 51፤12-13፤ ከዐሊ 5፤14-6፤3፤11፤ ከኢል 2፤28-32 ጽ ያነጻጽሩ)።
 7+20 ይህን ቤተ መቅደስ እተዋለሁ፤ 157 9፤7 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።
 8+11 የፈርዖን ልጅ፤ ሰሎሞን ከፈርዖን ልጅ ጋር መጋባቱ ከእግዚአብሔር ሕግ ጋር የሚቃረን ክር (ዘጸ 17፤17፤ ዘፀ 34፤16 ይመ)። ሰሎሞን ቤተ መቅደሱን ለመሥራትና ብዙውን የእግዚአብሔር

ር ትእዛዝ ለመፈጸም ራሱን የሰጠ ቢሆንም እንኳ፤ ይህ ጋብቻው በማንኛውም የሕይወቱ ፈርድ ሁሉ ለእግዚአብሔር ሕግ ሳይገዛ መቅረቱን ያሳያል። የገጠመውን ብርቱ ፈተና ሳይቋቋም መቅረቱ፤ የማታ ማታ ጥፋት አመጣበት፤ ስለዚህ የሕይወቱን ዋና ክፍል ለሰይጣን አሳልፎ ሰጠ (157 4፤29-34 እና ማብ፤ 11+1 እና ማብ ይመ)። ሰይጣን አንድን አማኝ ወይም አንዱን አማኝ ከእግዚአብሔር ለማራቅ፤ አንድ ነጠላ ነገርና ለእግዚአብሔር ለልፎ ያልተሰጠ ሕይወት ያበቃዋል።

አቀረበ።¹³ መሴ ስለ መሥዋዕት አቀራረብ ባዘዘው መሠረት በእያንዳንዱ የበዓል ቀን ይኸውም በየሰንበቱ፤ በየወሩ መባቻና በሦስቱ የዓመት በዓላት ማለትም በቂጣ በዓል፤ በመከር በዓልና በዳስ በዓል ጊዜ የሚቃጠሉትን መሥዋዕት ለእግዚአብሔር አቀረበ።¹⁴ የአባቱን የዳዊትን ሥርዐት በመከተልም፤ ካህናቱን በየአገልግሎት ክፍላቸው ሊዋውዱትንም ምስጋናውን እንዲመሩና በየዕለቱ ሥራቸው ካህናቱን እንዲረዱ መደባቸው። ደግሞም የእግዚአብሔር ሰው ዳዊት ባዘዘው መሠረት የቤተ መቅደሱን በር ጠባቂዎች በልዩ ልዩ በሮች ጥበቃ ላይ በየክፍላቸው መደባቸው።¹⁵ እነርሱም ንጉሠ ግምጃ ቤቱን ጨምሮ ስለማናቸውም ነገር ለካህናቱና ለሊዋውዱት የሰጠውን ትእዛዝ አልተላለፉም ነበር።

¹⁶የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መሠረት ከተጣለበት ዕለት አንጦቶ እስከ ፍጻሜው ድረስ ያለው የሰሎሞን ሥራ ሁሉ ተከና ወነለት፤ በዚህ ሁኔታም የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ሥራ ከፍጻሜ ደረሰ።

¹⁷ከዚያም ሰሎሞን የኤደም የባሕር ጠረፍ ወደ ሆኑት ወደ ዱዩንጋላርና ወደ ኤሎት ሄደ።¹⁸ ሲራምም ባሕሩን በሚያውቁት በራሱ መኮንኖች የሚታዘዙ መርከቦችን ላከለት፤ እነዚህም ከሰሎሞን ሰዎች ጋር በመሆን ወደ አፈር ተጓዙ፤ ከዚያም አራት መቶ አምሳ መክሊት ወርቅ አምዋተው ለንጉሥ ሰሎሞን ሰጡት።

የሳባ ንግሥት ሰሎሞንን ጉበኝት

9፡1-12 ተጓ ምሳ - 1፡7 10፡1-13

9 የሳባ ንግሥት የሰሎሞንን ዝና በሰማች ጊዜ አስቸጋሪ በሆኑ ጥያቄዎች ልትፈትነው ወደ አዩሩሳሌም መጣች። ቅመማ ቅመም፤ እጅግ ብዙ ወርቅና የከበሩ ድንጋዮችን በግመሎች አስቄና ከታላቅ ንጋር ደረሰች፤ ወደ ሰሎሞንም ቀርባ በልግ ያለውን ሁሉ አጫወተችው።² ሰሎሞንም የጠየቀችውን ሁሉ መለሰላት፤ ለመለሰላት የተሳነው አንዳች ነገር አልነበረም።³ የሳባ ንግሥት የሰሎ ሞንን ጥበብና የሠራውን ቤተ መንግሥት፤⁴ በገበታው ላይ የሚቀርበውን መበል፤ የሹማምቱን አቀማመጥ፤ አስተናባሪዎቿንና አለባበሳቸውን፤ ጠጅ አሳላፊዎቿንና አለባበሳቸውን እንዲሁም በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ያቀረባቸውን የሚቃጠሉ መሥዋዕቶችን በየች ጊዜ እጅግ ተደናቅች።⁵ ንጉሠ ነገሥት እንዲህ አለችው፤ "ስለ ሥራህና ስለ ጥበብህ በአገሪ ላላሁ የሰማሁት ሁሉ እውነት ነው። ስንገር ግን መጥቼ በዓይኔ እስካየሁ ጊዜ ድረስ የነገሩኝን አላመንሁም ነበር፤ በርግጥም የጥበብህ እኩሌታ እንኳ አልተነገረኝም፤ እኔ ከሰማሁት ዝና እጅግ ትልቃለሁ። ስዎችህ ምንኛ ታድለዋል! ዘወትር በፊትህ ቆመው ጥበብህን የሚሰሙ

8፡13 ዘ።12፡17፡
23፡14፡16፡
29፡38፡
ዘ፡10፡10፡
28፡9፡16-25፡
29፡12-38፡
ዘ።17፡
8፡14፡
1ዜ፡9፡17፡
23፡6፡ 24፡1፡
25፡1፡
ዘ፡12፡24፡36-45
8፡18 2ዜ፡9፡9
9፡1 ዘ፡10፡7፡
ሕዝ፡23፡42፡
ግ፡6፡12፡42፡
ሉቃ፡11፡31
9፡3 1፡75፡12
9፡6 2ዜ፡56፡32

ሹማምትህስ ምንኛ ታድለዋል! ስለሹማሳክህ ለእግዚአብሔር ንጉሥ ሆነህ እንድትገዛ፤ በአንተ፤ ደስ የተሰኘውና በዙፋኑ ላይ ያስቀመጠህ አምላክህ እግዚአብሔር በሩክ ይሁን፤ እምሳክህ ለእግዚአብሔር ካለው ፍቅርና ለዘላለም ሊያጸናቸው ካለው ፍላጎት የተነሣ፤ ፍትሕና ጽድቅ እንዲሰጥን ታደርግ ዘንድ አንተን በላያቸው ላይ አንግሃሃልና።"

⁹ከዚያም ለንጉሠ አንድ መቶ ሃያ መክሊት ወርቅ፤ እጅግ ብዙ ቅመማ ቅመምና የከበሩ ድንጋዮች ሰጠችው፤ የሳባ ንግሥት ለንጉሥ ሰሎሞን እንደሰጠችው ዐይኑን ቅመማ ቅመም ያለ ከቶ አልነበረም።

¹⁰የኪራም ሰዎችና የሰሎሞን ሰዎች ወርቅ ከአፈር እንደዚሁም ሰንደልና የከበሩ ድንጋዮች አመጡ።¹¹ ንጉሠም የሰንደሉን እንጨት ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስና ለቤተ መንግሥቱ ደረጃ መሥሪያ እንደዚሁም ለመዘምራት የመሰንቆና የበገና መሥሪያ አደረገው፤ ይህን የመሰለ ነገር በይሁዳ ምድር ከቶ አልታየም።

¹²ንጉሥ ሰሎሞን ለሳባ ንግሥት የፈለገችውንና የጠየቀችውን ሁሉ ሰጣት፤ ስጦታውም እርስዋ ካመጣችለት በላይ ነበር። ከዚያም ከእጃቧ ጋር ወደ አገሩ ተመለሰች።

የሰሎሞን ብልጽግና

9፡13-28 ተጓ ምሳ - 1፡7 10፡14-29፡
2ዜ፡ 1፡14-17

¹³ሰሎሞን በየዓመቱ የሚቀበለው ወርቅ ከብደቱ ስድስት መቶ ሥልሳ ስድስት መክሊት ነበር።¹⁴ ይህም ከታላላቅና ከተራ ነጋዴዎች ከሚገባው ቀረጥ ሌላ ነበር፤ እንዲሁም መላው የዐረብ ነገሥታትና የገዛ ምድሩ አገረ ገዦች ለሰሎሞን ወርቅና ብር ያመጡለት ነበር።

¹⁵ንጉሥ ሰሎሞን ሁለት መቶ ከጥፍጥፍ ወርቅ የተሠራ ታላላቅ ጎጃዎች አበጀ፤ በእያንዳንዱም ጎጃ የገባው ጥፍጥፍ ወርቅ ስድስት መቶ ሰቅል ነበር።¹⁶ እንዲሁም ሦስት መቶ ትንንሽ ጎጃዎች በጥፍጥፍ ወርቅ ሠራ፤ በእነዚህም በእያንዳንዳቸው የገባው ጥፍጥፍ ወርቅ ሦስት መቶ ሰቅል ነበር። ንጉሠም ጎጃዎቹን "የሊባናስ ደን" በተባለው ቤተ መንግሥት ውስጥ አኖራቸው።

¹⁷ከዚያም ንጉሠ በዝሆን ጥርስ ያጌጠና በንጹሕ ወርቅ የተለበጠ ትልቅ ዙፋን ሠራ።

¹⁸ዙፋኑ ስድስት መውጫ መውረጃ

8፡18 ዐሥራ ስድስት ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
9፡4 ወይም ወደላይ የሚመጣቸውን ደረጃዎች ተብሎ መተርጎም ይቻላል።
9፡9 4 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
9፡10 የአልሙግ አንጨት ሊሆን ይቻላል
9፡13 23 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
9፡15 3.5 ኪሎ ግራም ያህል ነው።
9፡16 1.7 ኪሎ ግራም ያህል ነው።

9፡8 1፡72፡12፡
1ዜ፡517፡14፡
2ዜ፡52፡11፡ 13፡8
9፡9 2ዜ፡58፡18
9፡10 2ዜ፡58፡18
9፡14
2ዜ፡517፡11፡
ኢሳ21፡13፡
ኢር25፡124፡
ሕዝ፡27፡121፡ 30፡5
9፡16 1፡77፡2፡
2ዜ፡512፡9
9፡17 1፡722፡39

ደረጃዎች ሲኖሩት፤ ከዙፋኑ ጋር የተያያዘ ከወርቅ የተሠራ የእግር መርገጫ ነበረው። መቀመጫውም ግራና ቀኙ መደገፊያ ያለው ሆኖም ከመደገፊያዎቹም አጠገብ እንዳንድ አንበሳ ቆሞ ነበር።¹⁹ እንዲሁም በስድስቱ ደረጃዎች ዳርና ዳር ላይ አንዳንድ አንበሳ የጠቃላይ አሥራ ሁለት አንበሳች ቆመው ዳር፤ ይህን የመሰለ ዙፋን በየትኛውም አገር ተሠርቶ አያውቅም።²⁰ ንጉሥ ስሎሞን የሚጠባባቸው ዕቃዎች በሙሉ ከወርቅ የተሠሩ ነበሩ፤ “የሊባኖስ ደንቃ ተብሎ በሚጠራው ቤተ መንግሥት ውስጥ የነበሩትም ዕቃዎች ሁሉ ከንጉሱ ወርቅ የተሠሩ ነበሩ፤ በስሎሞን ዘመን ብር ዋጋ እንደ ሌሎች ስለሚቆጠር ከብር የተሠራ አንድም ነገር አልነበረም።²¹ ንጉሡ በዚራም ልዎች የሚነዱ የንግድ መርከቦች ነበሩት፤ እነዚህም በየሦስት ዓመቱ አንድ ጊዜ ወርቅ፤ ብር፤ የዝያን ጥርስ፤ ጦጣዎችና ዝንጀሮዎች እየዘዙ ይመለሱ ነበር።²² ንጉሥ ስሎሞን በሀብትም ሆነ በጥበብ ከምድር ነገሥታት ሁሉ የበለጠ ነበር።²³ የምድር ነገሥታት ሁሉ እገዛቸውና በልቡ ያኖረውን ጥበብ ለመስማት ከስሎሞን ጋር መገናኘት ይፈልጉ ነበር።²⁴ በዓመቱ ወደ እርሱ የሚመጡትም ሁሉ የብርና የወርቅ ዕቃ፤ የልብስ፤ የጦር መሣሪያና የትመማ ትመም እንደዚሁም የፈረሰና የበቅሎ ገጸ ባረከት ያመጡለት ነበር።²⁵ ስሎሞን አራት ሺ የፈረሰችና የወረገሉት።

ጋጥ ነበረው፤ እንዲሁም በሚኖርበት በኢየሩሳሌምና በሰረገላ ከተሞች አሥራ ሁለት ሺህ ፈረሶች ነበሩት።²⁶ እርሱም ክሊፍራጥስ ወንዝ፤ እስከ ፍልሳጥኤም ምድርና እስከ ግብፅ ዳርቻ ድረስ ባሉት ነገሥታት ሁሉ ላይ ገዛ።²⁷ ንጉሡ በኢየሩሳሌም ብሩን እንደ ማንኛውም ድንጋይ፤ የዝግባውንም ዕንጨት ብዛት በየኩረብታው ግርጌ እንደሚበቅል ሾላ አደረገው።²⁸ ስሎሞን ከግብፅና ከሊሎች እገሮች ሁሉ ፈረሶች ያመጡለት ነበር።

9+22 1፡13+134
2ዜና1+12
9+23 1፡14+34
9+24
2ዜና32+23፤
መዝ45+12፤
68+29፤ 72+10፤
ኢሳ18+7
9+25 1፡40+8+11
9+26 ዘፍ15+18-
21፤ 1፡14+21፤
መዝ72+8-9

የስሎሞን መዋት
9፡29-31 ተጓ ምብ - 1፡7 11፡41-43
²⁹ ስሎሞን በዘመነ መንግሥቱ የሠራው ሌላው ነገር በነቢዩ በናታን ታሪክና በሴላኖዊው በኢሊያ ትንቢት እንዲሁም ባለ ራእዩ አዶ ስለናባጥ ልጅ ስለ ኢዮርብም ባየው ራእይ ውስጥ የተጻፈ አይደለምን?
³⁰ ስሎሞን በኢየሩሳሌም ተቀምጦ በእስራኤል ሁሉ ላይ አርባ ዓመት ነገሠ።³¹ ከዚያም እንደ አባቶቹ አንቀላፋ፤ በአባቱም በዳዊት ከተማ ተቀበረ። ልጁም ሮብም በእርሱ ፋንታ ነገሠ።

እስራኤል በሮብም ላይ ዐመፀ
10፡1-11፡4 ተጓ ምብ - 1፡7 12፡1-24

10 እስራኤላውያን ሁሉ ሊያንግሡት ወደ ሴኬም ሄደው ስለነበር፤ ሮብም ወደ ሴኬም ሄደ። ትንጉሥ ስሎሞን ሸሽቶ በግብፅ ይኖር የነበረው የናባጥ ልጅ ኢዮርብም ይህን ሲሰማ፤ ከግብፅ ተመልሶ መጣ።² እርሱንም ልከው አስጠሩት፤ ከዚያም እርሱና እስራኤል ሁሉ ወደ ሮብም ሄደው እንዲህ አሉት፤ “አባተህ በላያችን ከባድ ቀንበርሳንብን፤ እንተ ግን አስጨናቂውን ሥራና በላያችን የሳንብንን ከባድ ቀንበር አቅልልን፤ እኛም እንገዛለን።”

³ ሮብምም፤ “ከሦስት ቀን በኋላ ተመልሳችሁ ወደ እኔ ኑ” አላቸው፤ ስለዚህ ሰዎቹ ወጥተው ሄዱ።

⁴ ከዚያም ንጉሥ ሮብም፤ “ለዚህ ሕዝብ ምን እንድመልስለት ትመክሩኛላችሁ?” በማለት አባቱ ስሎሞን በሕይወት ሳለ ያገለ ገሉትን የእስራኤልን ሽማግሌዎች ጠየቃቸው።

⁵ እነርሱም፤ “ለእዚህ ሕዝብ ደግ ከሆነ ህላት፤ ደስ ካሰኘኸውና የሚሰማማው መልስ ከሰጠኸው ምን ጊዜም ይገዛለን?” አሉት።

⁶ 9፡21 ዕብራይስጡ፤ ወደ ተርሲስ ለጸዳ የሚችሉ መርከቦች ይላል።

⁷ 9፡25 ወይም፤ ሠረገላኞች ተብሎ መተርጉም ይቻላል።

⁸ 9፡26 የኢፍራጥስ ወንዝ ነው፤ ነገር ግን እንዳንድ ቅጅዎች ኢፍራጥስ የሚለውን ቃል አይጨምሩም።

⁹ 9፡28 በኢልቂያ የምትገኘው ሙዞር ነች።

9+29 2፡40+7+23
1፡11+129፤
2ዜና10፤2
9+31 1፡12+10
10+2 1፡11+40፤
2ዜና9+29
10+3 1ዜና9፤1
10+4 2ዜና2፤2
10+6 ሊዮ8+8-9፤
12+12፤ 15+10፤
32+7
10+7 ምሳ15፤1

9+29 ስሎሞን በዘመነ መንግሥቱ የሠራው ሌላው ነገር፤ የዜና መዋዕል ጸሐፊ ከዚህኛው ሙጽአፍ ይልቅ በ1፡7 11 ላይ ሙሉ በሙሉ የተጻፈውን ሌላውን የስሎሞን ሥራ ይጠቅሳል። ስሎሞን በመጨረሻ ወደ አሮጌው ሕይወት ተመልሶ የተዘፈቀበትን ሁኔታ ብቻ ሳይሆን፤ እስራኤል ከእምነቷ ወደ ኋላ የምታሸቆልቁለትና ለሁለት የምትከፈለበትን በር ከፈተ፤ ይህም እርሱ ከሞተ በኋላ ወዲያውኑ እውን ሆነ። በመጨረሻም ሕይወቱ ላይ ከምን ዐይነት አላዛኝ መንፈሳዊ ደረጃ ላይ እንዴት እንደ ደረሰ ለመገንዘብ 1፡7 11 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።
10+1-19፤ ይህ ምዕራፍ የእስራኤል ሕዝብ ክሁለት መንግሥት ላይ የተከፈለበትን የታሪክ ክሥተትን ያመለክታል (ቀ. 15-19፤ 1፡7 12፡20-24 እና

ማብ ይመ)። የሰሜኑ መንግሥት እስራኤል ሲባል፤ የደቡብ መንግሥት ደግሞ ይሁዳ ይባል ነበር። የዕ ብራውያን ታሪክ ዐብይ ጅረት በመባል በዚህ ሙጽአፍ የሚታወቀው ምንጊዜም የደቡብ የይሁዳ መንግሥት ነው። ጸሐፊው ስለ ሰሜኑ መንግሥት የሚያወሳው በጥቂቱ ነው። ይኸው በሚከተሉት ሦስት ምክንያቶች በደቡብ መንግሥት ላይ በማተኮር ነው፡ (1) የይሁዳ ሕዝብ ከድገሩ ምርኸው ትሩፍ ሕዝብ፤ አብዛኛውን ቍጥር የያዘው ሲሆን፤ ዜና መዋዕል ከመጀመሪያውን የተጻፈውም ለዚህ ወገን ነው፡ (2) እግዚአብሔር አምላክ የሚመለከበት የአምላክ ማእከል በመሆን የቆየው ይሁዳ ነበር፡ (3) የይሁዳ ነገሥታት የዳዊት ዘርሀት ውጥልና ናቸው፤ ከዚህም የተነሣ የተሰፋው ኪዳን አካል ናቸው።

፪ሮብዓም ግን ሽማግሌዎች የሰጡትን ምክር ትቶ አብሮ አደጋቸውን አገልጋዮቹ ከሆኑት ወጣቶች ምክር ጠየቀው ግንኙኝም አላቸው፤ “አባትህ የጫኑብንን ቀንበር አቅልልልን” ለሚሉኝ ለእነዚህ ሰዎች የምትሰጡኝ ምክር ምንድነው? ምንሰብልን እንመልሰላቸው?”

10አብሮ አደጋቸው ወጣቶች እንዲህ ሲሉ መለሱለት፤ “ለጠየቀህ ሕዝብህ ‘አባትህ በላ ያችን ከባድ ቀንበር ጫኑብን’ እንተ ግን ቀንበራችንን አቅልልልን” ለሚሉህ እንዲህ በላቸው፤ “ትንሿ ጣቱ ከአባቱ ወገብ ይልቅ ትወፍራለች፤ “አባቱ ከባድ ቀንበር ጫኑባችሁ፤ እኔ ግን የባሰ አከብረዋለሁ፤ አባቱ በዐለንጋ ገረፋችሁ፤ እኔ ግን በጊንጥ አገርፋችኋለሁ።”

12ንጉሡና “ከሦስት ቀን በኋላ ተመልሳችሁ ኑ” ባላቸው መሠረት አዲሱባቸው ሕዝቡ ሁሉ ከሦስት ቀን በኋላ ወደ ሮብዓም ተመለሱ። 13ንጉሡም የሽማግሌዎችን ምክር በመናቅ፤ አመናጭቆ መለሰላቸው፤ 14እርሱም የወጣቶቹን ምክር በመቀበል፤ “አባቱ ቀንበራችሁን አከበደ፤ እኔ ደግሞ የባሰ አከብረዋለሁ፤ አባቱ በአለንጋ ገረፋችሁ፤ እኔ ደግሞ በጊንጥ አገርፋችኋለሁ” አላቸው።

15እግዚአብሔር በሌሎች ወገኑ በአሁኑ ዓመት አማካይነት ለናባጥ ልጅ ለአዲሱባቸው የተናገረው ቃል ይፈጸም ዘንድ፤ ወሰኛ ስለነበር፤ ንጉሡ ሕዝቡን አላዳመጠም።

16መላው እስራኤልም ንጉሡ ሊሰማቸው አለመ ፈለጉን በተረዱ ጊዜ፤ እንዲህ ሲሉ መለሱለት፤

“ከዳዊት ምን ድርሻ አለን?
ከእሴይስ ልጅ ምን ክፍል አለን?
እስራኤል፤ ሆይ፤ ወደ ድንኳንህ
ተመለስ፤ ዳዊት ሆይ፤ አንተም
የገዛ ቤትህን ጠብቅ።”

ስለዚህ እስራኤላውያን ሁሉ ወደ የቤታቸው ተመለሱ። 17ይሁን እንጂ በይሁዳ ከተሞች የሚኖሩትን እስራኤላውያን አሁንም የሚገዛቸው ሮብዓም ነበር።

18ንጉሡ ሮብዓም የገባሮች ንግሩ የነበረውን አደራምን ላከው፤ እስራኤላውያን ግን በድንጋይ ወገረው ገደሉት። ንጉሡ ሮብዓም ግን እንደምንም ብሎ ሰረገላው ላይ በመውጣት ወደ ኢየሩሳሌም ሸሽቶ

10+8
24ሙ-17+14+
ምላ13+20
10+15
15711+29፤
2ዜና11+4፤
25+16-20
10+16
24ሙ-20+1፤
1ዜና9+1
10+18
24ሙ-20+24፤
1575+14

አመለጠ። 19ስለዚህ እስራኤል እስከ ዛሬ ድረስ በዳዊት ቤት ላይ እንደ ዐመፀ ነው።

11 ሮብዓም ኢየሩሳሌም በደረሰ ጊዜ፤ እስራኤልን ወግተው መንግሥቱን ወደ ሮብዓም እንዲመልሱ ከይሁዳና ከብንያም ቤት አንድ መቶ ሰማንያ ሺህ ወታደሮች ሰበሰቡ።

2ንገር ግን የእግዚአብሔር ቃል ወደ እግዚአብሔር ሰው ወደሽማግሌ እንዲህ ሲል መጣ፤ 3“ለይሁዳ ንጉሥ ለሰሎሞን ልጅ ለሮብዓምና በይሁዳና በብንያም ላሉ እስራኤላውያን ሁሉ እንዲህ በል፤ “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ይህ ነገር ከእኔ ዘንድ ስለሆነ፤ ወንድሞቻችሁን ለመውጋት ወደዚያ አትውጡ፤ እያንዳንዳችሁም ወደ የቤታችሁ ሂዱ” አላቸው። ስለዚህ ለእግዚአብሔር ቃል በመታዘዝ በኢየሩሳሌም ላይ መገመቱን ትተው ተመለሱ።

ሮብዓም የይሁዳን ከተሞች መሸን

5ሮብዓም መኖሪያውን በኢየሩሳሌም በማድረግ ለመከላከያ የሚሆኑ ከተሞችን በይሁዳ ሠራ፤ እነዚህም ሴተ ልሔም፤ አጣም፤ ቱቁሌ፤ ገብትጽር፤ ሦኮ፤ ዓዳላም፤ ሄኒት፤ መሪሳ፤ ዜፍ፤ ሃዶራይም፤ ለኪሶ፤ ዓዜቃ፤ 10ጸርዓ፤ ኤሎን፤ ኬብርን፤ ናቸው። በይሁዳና በብንያም ውስጥ የተመሸኑት ከተሞች እነዚህ ነበሩ። 11እነዚህንም ምሽንቻቸውን አጠንክሮ፤ አዛዦችን ሾመባቸው፤ ምግብ፤ ዘይትና የወይን፤ ጠጅ አስማቸባቸው። 12በየከተሞቹም ሁሉ ጋሻና ጦር አስማቸቶ ይበልጥ አጠናክራቸው። በዚህ ዐይነት ይሁዳንና ቤንያምን የራሱ አደረገ።

13በመላው እስራኤል ያሉት ካህናትና ሌዋውያን ከየክልላቸው ሁሉ ወደ እርሱ ተሰበሰቡ። 14ኢየሩሳሌምና ልጆቹ ሌዋውያንን ከእግዚአብሔር የከህነት አገልግሎት ስላባረጉት ሌዋውያን ማሰማሪያ ቦታቸውንና ንብረታቸውን ሁሉ ትተው ወደ ይሁዳና ወደ ኢየሩሳሌም መጡ፤

15እርሱም ለየኩረብታው መስገጃ እንዲሁም ለሠራቸው የፍየልና የጥጃ ምስሎች የራሱን ካህናት ሾመ። 16ከእያንዳንዱም የእስራኤል ነገሩ ከልባቸው የእስራኤልን አምላክ እግዚአብሔርን የሚፈልጉ ሁሉ፤ ለአባቶቻቸው አምላክ በእግዚአብሔር መሥዋዕት ያቀርቡ

11+1 15712+21
11+2 15712+22፤
2ዜና12+5-7+15
11+4 2ዜና28+8-
11
11+10
ኢሉ-10+20፤
2ዜና12+43፤
17+2+19፤ 21+3
11+14 ዘዮ35+2-
5፤ 1ዜና6+81
11+15 ዘሌ17+7፤
15712+28+31፤
13+33፤
2ዜና13+8
11+16 2ዜና15+9

11+4 ይህ ነገር ከእኔ ዘንድ፤ ይሁዳ ለእርሱ ታማኝ ሆኖ እንዲጸና በሌላውኛ ነገዶች ላይ እየገነነ ከመጣው መንፈሳዊ ብክለት እርሱን ለመጠበቅ ሲል፤ እስራኤልን የከፈለው እግዚአብሔር ራሱ ነው። አንዳንድ ጊዜ የተገለጠውን እውነቱን፤ የጽድቁን መስፈርትና ለእርሱ ታማኝ ሆነው ለመጽናት የሚፈልጉትን፤ ፈሪህ እግዚአብሔር ያላቸውንም ለማጽናትና ለመጠበቅ ሲል እግዚአብሔር መከፋፈል እንዲከሠት ያደርጋል (157 12+24 እና ማብ፤ ማቱ 10+34 እና ማብ፤ ኤፌ 4+3፤5፤13፤15 እና ማብ ይመ)። 11+14-15 ኢየሩሳሌምና ... የራሱን ካህናት ሾመ፤ 157 12+18 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

11+16 ከልባቸው ... እግዚአብሔርን የሚፈልጉ፤ ኢየሩሳሌምና የሰሜኑ መንግሥት በቃለና በዚያኑ የተገለጠውን የእግዚአብሔርን አምልኮ ትተው በጣዖት አምልኮ ተኩት (157 12+28 እና ማብ ይመ)፤ (1) በዚህም ምክንያት ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆነው ለመጽናት የፈለጉት ሁሉ ቤት ንብረታቸውን ተጨ። ራሳቸውን ከሰሜኑ መንግሥት ወጥተው ወደ ይሁዳ መንግሥት ገቡ (ቀፋ 14፤17)። በዚህን ታሪክ ዘመን ሁሉ ከሕደት ወይም የሥነምግባር ማሸቆልቆል ሲያጋጥሙ፤ ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆኖ መገኘት የእግዚአብሔርን ሕዝብ የሚገዳደር ታላቅ ፊተና ነው (ራእ 2+7 እና ማብ ይመ)።

የንድ፣ ሊዋውያኑን ተከትለው ወደ ኢየሩሳሌም ሄዱ።¹⁷ በዚሁ ሁኔታ የዳዊትንና የሰሎሞንን መንገድ በመከተል፣ ለሦስት ዓመት የይሁዳን መንግሥት አበረቱ፤ የሰሎሞንን ልጅ ሮብዓምንም ረዱ።

የሮብዓም ቤተሰብ

¹⁸ ሮብዓም መሐተን አገባ፤ አባቷ የዳዊት ልጅ ሊያሪመት ሲሆን፤ እናቱም አቢካኢል የተባለች የእሴይ የልጅ ልጅ የኤልያብ ልጅ ነበረች።¹⁹ እርሱም የሁሰ፣ ሰማርያና ሣሃም የተባሉ ወንዶች ልጆች ወለደችለት።²⁰ በዚያም የአቤሴሎምን ልጅ መዓካን አገባ፤ እርሷም አብያን ዓታይ፣ ዚዛ፣ ሰሎሚት የተባሉትን ወለደችለት።²¹ ሮብዓም መዓካን ከሌሎቹ ሚስቶቹና ቁባቶቹ ይልቅ አብልጦ ወደዳት። ባጠቃላይ ዐሥራ ስምንት ሚስትና ስልሣ ቁባት፣ ሃያ ስምንት ወንድና ሥልሳ ሴት ልጆች ነበሩት።

²² ሮብዓም መዓካንን ልጅ አባያን ሊያነግሠው ስለፈለገ ከልዑሳን ወንድሞቹ አልቆ ዋና አደረገው።²³ ከወንዶች ልጆቹም ጥቂቱን በይሁዳና በብንያም አውራጃዎች እንዲሁም በተመሸቱት ከተሞች ስለ ሾማቸው፣ ዘዴኛነቱን አሳይቶአል። የሚያስፈልጋቸውን በብዛት ሰባቸው፤ ብዙ ግስቶችም አጋባቸው።

ጄሻት በኢየሩሳሌም ላይ ዘመተ

12፡9-16 ላካ ምብ - 1፡7 14፡21-25-31

12 ሮብዓም መንግሥቱን ከመሠረተና ከዳግ በኋላ እርሱና እስራኤል ውሉ የእግዚአብሔርን ሕግ ተወ።² እግዚአብሔርን ከመበደላቸው የተነሣም፣ ሮብዓም በነገሠ በአምስተኛው ዓመት የግብፅ ንጉሥ ጄሻት በኢየሩሳሌም ላይ ዘመተ።³ ግብፅ አብረውት የመጡትን ዐሥራ ሁለት

11፡17 2ዜና12፡1
11፡20 1፡715፡2
2ዜና12፡16
13፡2
11፡21 ዘ817፡17
11፡22
ዘ821፡15-17
11፡23 2ዜና21፡3
12፡1 ቍ13
1ዜና9፡11
2ዜና1፡11 7፡19፤
11፡17
12፡2 1፡711፡40፤
14፡22-24፤
1ዜና5፡25
12፡3 ዘ9፡10፡6፤
2ዜና14፡9፤
16፡8፤ ሊሳ18፡2፤
8፡11፡43፤
አግ9፡7፤ 5፡፡3፡9

12፡4 2ዜና11፡10
12፡5 ዘ828፡15፤
2ዜና11፡2
12፡6 ዘ9፡27፤
ዘሊ26፡41፤
2ዜና6፡37፤
ሰዘ9፡15፤
መዝ1፡7፤
11፡6፡5፤ 8፡79፡14
12፡7 ዘ89፡19፤
መዝ6፡24፤
78፡38፤
ኤር7፡20፤
42፡18፤ ሕዝ5፡13
12፡8 ዘ88፡48
12፡9 2ዜና9፡16

ሺህ ሠረገላዎች ስድሳ ሺ ፈረሰኞችና ስፍር ቍጥር የሌላቸውን የሊብያ፣ የሱኪምና የኢትዮጵያ ወታደሮችን ይዞ፣ ፃዊተመሸኩትን የይሁዳ ከተሞች በቁጥጥ፣ ሥር በማድረግ እስከ ኢየሩሳሌም ዘለቀ።

⁵ በዚህ በኋላ ነቢይ ሸማያ ወደ ሮብዓምና ጄሻትን ፈርተው በኢየሩሳሌም ወደ ተሰበሰቡት ወደ እስራኤል መሪዎች መጥቶ፣ “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘እናንተ ትታችሁኛል፤ ስለዚህ እኔም በጄሻት እጅ ትቼአችኋለሁ’” አላቸው።

⁶ የእስራኤል መሪዎችና ንጉሡ ራሳቸውን በማዋረድ፣ “እግዚአብሔር ጻድቅ ነው” አሉ።

⁷ እግዚአብሔርም ራሳቸውን እንዳዋረዱ ባየ ጊዜ፣ የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ሲል ወደ ሸማያ መጣ፤ “ራሳቸውን ዝቅ አድርገው ስላዋረዱ እታደጋቸዋለሁ እንጂ አላጠፋቸውም፤ ቍጣዬም በጄሻቅ እጅ በኢየሩሳሌም ላይ አይፈሰስም።⁸ ይሁን እንጂ እኔን በማገልገልና የሌሎችን አገሮች ነገሥታት በማገልገል መካከል ያለውን ልዩነት ያውቁ ዘንድ፣ ለእርሱ ይገዛሉ።”

⁹ የግብፅ ንጉሥ ጄሻት ኢየሩሳሌምን በወረረ ጊዜ፣ የቤተ መቅደሱን ንብረትና የቤተ መንግሥቱን ንብረት ዘርፎ ወሰደ፤ ሰሎሞን ያሠራው የወርቅ ጋሻ ሳይቀር፣ እንዳለ ሁሉንም አጋዘው።¹⁰ ንጉሥ ሮብዓምም በተወሰዱት ፈንታ የናሰ ጋሻዎች ሠርቶ፤ የቤተ መንግሥቱን ቅጥር በርቶ ለሚጠብቁ የዘብ አለቆች በነሃፊነት ሰጠ።¹¹ ነገሩህ ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ በሚሄድበት ጊዜ ሁሉ፣ ዘበኞቹ ጋሻዎቹን እንግበው ያጅቡት ነበር፤ ከዚያም በኋላ ጋሻዎቹን ወደ ዘበኞች ክፍል ይመልሱ ነበር።

¹²፤1 በዜና ካልዕ መጽሐፍ ተደጋግሞ እንደተጠቀሰው ይህ የይሁዳ ክፍል ነው።

(2) ለእግዚአብሔር ለቃሉ ታማኝ መሆኑና ራሱን አላዳጋ መስጠት አንዳንድ ጊዜ ከእናት ቤተ ክርስቲያን በመውጣት፣ ለነባሩና ለመሠረታዊው፣ በክርስቶስም ለተገለጠው እውነት ታማኝ ወደ ሆነችው ቤተ ክርስቲያን ሄዶ አባል ለመሆን ወይም ሌላ ቤተ ክርስቲያን ለማቋቋም የሚያስገድድ ሁኔታ ውስጥ ያስገባ ይሆናል (የእግዚአብሔር መንግሥት-ከከሐዲዎች ተነጥቆ ለመንገል ልባቸውን ላስገዙት እንደሚሰጥ የሚገልጽውን ሊየሱስ በማቴ 21፡43፡ ላይ በሰጠው ትምህርት የሰፈረውን ማብራሪያ ይመልከቱ፤ ኤፌ 4፡13 እና ማብ እንዲሁም በገጽ 1826 ላይ፣ “የእግዳች መለያ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

12፡1 እስራኤል ሁሉ፣ ከዚህ ላይ የዜና መዋዕል ጽሑፉ፣ “እስራኤል ሁሉ” ሲል የደቡብን መንግሥት (ይሁዳን) ብቻ ማለቱ ነው። (ከቀ 4 ጋር ያነጻጽሩ)። ሌላ ጊዜ ደግሞ፣ “እስራኤል ሁሉ” ሲል የሰሜኑን መንግሥት (10፡16)፣ ወይም ሁለቱ መንግሥታት ማለት ሊሆን ይችላል (9፡30)። ከዚህም የተነሣ የትርጉሙ መወሰን ያለበት በአገሱ ዐውደ መሠረት ነው።
12፡5 እናንተ ትታችሁኛል ስለዚህ፤ የእግዚአብሔር በረከት መታዘዝን ተከትሎ (11፡17)፤

ቅጣትም አለመታዘዝን ተከትሎ እንደሚመጣ (12፡1-6) የዜና መዋዕል ጽሑፉ ብዙውን ጊዜ በአጽንዖት ይገልጻል። ንጉሥ ኢየሩሳሌም ታማኝነቱን ባንደለ ጊዜ፣ እግዚአብሔር እርሱን ከጠላቶቹ መጠበቁን አቋረጠ (ቀ 5)። ለእግዚአብሔር ሰፊቃዱ ታማኞች ሆነን ካልተገኘን፣ እግዚአብሔር በሕይወት ውስጥ ሊያጋጥም አይገባ እደጋ ወይም ሰይጣን ከሚሰነዝርብን በትርፍ ከጠብቀን ዘንድ ተስፋ ማድረግ አንችልም። የእግዚአብሔር የጥበቃ ኃይል ወደ እኛ የሚመጣው በክርስቶስ የሆነ ሕያው እምነት ሲኖረን ነው (ሮሜ 8፡28 እና ማብ 1፡8፣ 1፡5 እና ማብ ይመ)። “እናንተ ከእግዚአብሔር ጋር ስትሆኑ፣ እርሱም ከእናንተ ጋር ይሆናል” (15፡2)።

12፡7 ራሳቸውን እንዳዋረዱ፤ ነጠላት ሠርተን ስለ እርሱ የምንቀጣ ቢሆን፣ ራሳችንን በእግዚአብሔር ፊት ማዋረድ አለብን፤ ፍርዱ ጻድቅ እንደ ሆነም መመስከር ይኖርብናል (ቀ 6 ይመ፤ ከ7፡14 እና ከግብ ጋር ያነጻጽሩ)። እግዚአብሔር በደላችን ይቅር ይላል። ወደ ቀደመው ጸጋና ሞገስም ይመልሳል፤ ለፈጽሞብን የሚገባውን ቅጣት እንኳ ሊቀንሰልን ይችላል።

አይቀናችሁምና፤ ከአባቶቻችሁ አምላክ ከእግዚአብሔር ጋር አትዋጉ።”

¹³በዚህ ጊዜ ኢየሩሳሌም ከሰራዊቱ ከፊሉን ከይሁዳ ሰራዊት በስተ ጀርባ እንዲያደናግድላት የቀረውም ሰራዊት ከእርሱ ጋር የይሁዳን ሰራዊት ፊት ለፊት እንዲገጥሙ አደረገ። ¹⁴የይሁዳም ሰዎች ዙሪያቸውን ሲመለከቱ ከፊትና ከኋላ መከበባቸውን አይደለም እንዲያውቁት ሲሆን ከሀያቱም መለከታቸውን ነፋ። ¹⁵የይሁዳም ሰዎች በቀብራ የጦርነት ድምፅ አሰሙ፤ ከእግዚአብሔር ኢየሩሳሌምንና እስራኤልን ሁሉ በአብያና በይሁዳ ፊት ፊጽሞ መታቸው። ¹⁶እስራኤል ሳውያን ከይሁዳ ፊት ሸሽ፤ ከእግዚአብሔርም በእጃቸው አሳልፎ ሰጣቸው። ¹⁷አብያና ሰዎቹም ከባድ ጉዳት አደረሱባቸው፤ ከዚህ የተነሣም ከእስራኤል ብርቱ ተዋጊዎች መካከል አምስት መቶ ሺህ ሰዎች ተገደሉ። ¹⁸በጦርነቱም የእስራኤል ሰዎች ተዋጊዳ፤ የይሁዳ ሰዎች ግን በአባቶቻቸው አምላክ ከእግዚአብሔር ታምነዋልና ድል ነሡ።

¹⁹አብያም ኢየሩሳሌምን አሳድዶ የቤቴልን የይጃናና የዌፍሮንን ከተሞች ከነመንደሮቻቸው ወሰደበት። ²⁰ኢየሩሳሌም በአብያ ዘመን እንደ ገና ሊያንሠራራ አልቻለም፤ ከዚያም እግዚአብሔር ስለ ቀሠፈው ዋተ።

²¹አብያ ግን ይበልጥ እየበረታ ሄደ፤ ዐሃራ አራት ሚስቶች አግብቶም ሃያ ሙስት ወንዶችና ዐሥራ ስድስት ሴቶች ልጆች ነበሩት።

²²በአብያ ዘመን የተከናወነው ተግባር፤ እርሱ የፈጸመውና የተናገረው ሁሉ በነበዩ በአይ የታሪክ መዛግብት ተጽፎአል።

14 አብያ እንደ አባቶቹ ሁሉ አንቀላፋ፤ በዳዊትም ከተማ ተቀበረ፤ ልጁም አሳ በእርሱ ፈንታ ነገሠ፤ በዘመኑም በምድሪቱ ለዐሥር ዓመት ሰላም ሆነ።

13+13 ኢሱ8+9፤
2ዜና20+22
13+14
1ዜና5+20፤
2ዜና14+11፤
18+31
13+15 1ዜና9+1
13+16 2ዜና16+8
13+18
2ዜና14+11፤
16+7፤ መዝ22+5

የይሁዳ ንጉሥ አሳ

14+2-3 ተነ ምብ - 15፣ 15+11-12

²አሳ በአምላኩ በእግዚአብሔር ፊት መልካምናቅን የሆነውን ነገር አደረገ፤ ጳባዳን መሠዊያዎችንና ማምለኪያ ከራሲታዎችን አስወገደ፤ ማምለኪያ ሀምዶችን አፈረሰ፤ አሺራ ለተባለች ጣዖት አምላክ የቆመ የዕንጨት ቅርጽ ምስሎችንም፤ ቁራርጠ፤ ፋዳባቶቻቸውን አምላክ እግዚአብሔርን እንዲፈልጉ፤

ሕጉንና ትእዛዙንም እንዲፈጽሙ የይሁዳን ሕዝብ አዘዘ። ስለያንዳንዱም የይሁዳ ከተሞች የማምለኪያ ከራሲታዎችንና የዕጣን መሠዊያዎችን አስወገደ፤ መንግሥቱም በእርሱ አገዛዝ ዘመን ሰላም አገኘች። ሰምድራቱ ሰላም ስለ ሰፈነ፤ በይሁዳ የተመሸት ከተሞችን ሠራ። እግዚአብሔር ዕረፍት ስለ ሰጠውም፤ በዚህም የተዋጋው ማንም አልነበረም።

³እርሱም ለይሁዳ ሕዝብ እንዲህ አላቸው፤ “እነዚህን ከተሞች እንሥራ፤ ማማ፤ መዝጊያና መወርወሪያ ያላቸውን ቅጥሮች በዙሪያቸው እናብጃ። አምላካችንን እግዚአብሔርን ስለ ፈለገው ምድሪቱ አሁንም የኛው ናት፤ እኛ ፈለግነው፤ እርሱም በሁሉም አቅጣጫ ዕረፍት ሰጠን” እነርሱም ሠሩ፤ ተከናወነላቸውም።

⁴አሳ ታላላቅ ጋሻና ጦር የያዙ ሦስት መቶ ሺህ የይሁዳ ሰዎች እንዲሁም ጋሻና ቀስት የያዙ ሁለት መቶ ሰማንያ ሺህ የብንያም ሰዎች ነበሩት፤ እነዚህ ሁሉ ብርቱ ተዋጊዎች ነበሩ።

⁵ኢትዮጵያዊው ዝሪ አንድ ሚሊዮንን ሰራዊቱን ሦስት መቶ ሠረገላ ይዞ መውጣት እስከ መሪሳ ድረስ መጣባቸው። ¹⁰አሳም ለገጥመው ወጣ፤ መሪሳ አጠገብ ባለው በጽፋታ ሸለቆም የውጊያ ቦታ ቦታቸውን ያዙ።

¹⁴⁺³ በሁለተኛው የዜና መዋዕል መጽሐፍ ተደጋግሞ እንደተጠቀሰው ይህ አሺራ የምትባለው ጣዖት አምላክ ምስል ነው። ¹⁴⁺⁹ ዕብራይስጡ አላፋና ወይም አልፍ ጊዜ አልፍ ይላል።

14+2 2ዜና21+12
14+3 ዘ023+24፤
34+13፤ መገ2+2
14+4 1ዜና16+11
14+5 15፣15+14፤
ኢሱ27+9፤
ሕዝ6+4
14+6 1ዜና22+9
14+7 1ዜና22+9
14+8 1ዜና21+1
14+9
ዘ9፤10+8-9፤
2ዜና11+8፤
12+3፤ 24+24

14+2 አሳ ... መልካም ... የሆነውን ነገር አደረገ፤ በኢየሩሳሌምና (ምዕ 12) በአብያ ዘመን የተገሥተ (ምዕ 13፤ 15፣ 15+1-8) ትክክለኛው የእግዚአብሔር አምልኮ በይሁዳ ምድር እየጠራ ሲሄድ፤ የጣዖት አምልኮ ግን እየበዛ መጣ፤ አያሌ የጣዖት ማምለኪያ ሀምዶችም ቆሙ (15፣ 14+21-24፤ 15+3)። አሳ ንጉሥ በሆነ ጊዜ ምድሪቱን ከጣዖት አምልኮ ማጽዳት ጀመረ፤ ይህንን በማድረግም ሕዝቡ እግዚአብሔርን እንዲፈልጉ ትእዛዞቹን እንዲያከብሩ አደፋፈረ (ቀጥ 3-5)።

14+4 እግዚአብሔርን እንዲፈልጉ፤ በሕዝቡ ግንድ የትኛውም ዓይነት ትሐድስ ወይም መነቃቃት ሲከሰት፤ ዋናው ነገር እግዚአብሔርን መፈልግ ነው (7+14 እና ማብ ይመ)። የዜና መዋዕል ጸሐፊ፤ “እግዚአብሔርን መፈለግ” የሚለውን ሐረግ ስምንት ጊዜ ከምዕ 14-16 ባለው ክፍል ሲያሰፍር (14+4፣ 15፤ 2፤ 4፤ 12-13፤ 15፤ 16፤ 12)፤ በጠቅላላው ሠላሳ ጊዜ አሰፍሮአል፤ ይኸውም

የኢታን ሀልዎት፤ ጎብረት፤ መንግሥትና ጽድቅ በትጋት መከታተል ማለት ነው (1ዜና 16+11)። እግዚአብሔርን መፈለግም የሚከተሉትን ያካትታል፡ (1) በሙሉ ልብና ሕያይ በሆነ ጸሎት ወደ እግዚአብሔር መመለስ (ኢሳ 55፤6፤ ኤር 29፤12-13)፤ (2) የእግዚአብሔርን ጽድቅና ሀልዎት መራብና መጠማት (15፤2፤ መዝ 24፤3-6፤ ኢሳ 51፤1 ይመ)፤ ከማቴ 5፤8፤ ከዮሐ 4፤14 እንዲሁም ከማቴ 5፤6 እና ከማብ 2፤ ሮዳ 5፤8፤ (3) የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለማድረግ ራስን በጽኑ መንፈስ አሳልፎ መስጠትና እግዚአብሔርን የሚያሳዝነውን ነገር ሁሉ ቀርጥ አድርጎ መተው (ቀጥ 2፤7፤ 7፤14)፤ (4) እግዚአብሔር አቻ የማይገኝለት ረዳት መሆኑን ማመንና በእርሱም መደገፍ (ዕብ 13፤6)፤ “ከልብ ለሚሹትም ዋጋ እንደሚሰጥ በጽኑ ማመን (ዕብ 11፤36፤ 2ዜና 14፤11፤ ቀጥሎ ያለውን ማብ ይመ)።

¹¹በዚህ ጊዜ አሳ ወደ አምላክ ወደ ስጋዊነቱ እንዲህ ሲል ሮሳኸ “አግዚአብሔር ሆይ ደካሞችን ከጎይሶች የሚታደግ እንደ አንተ ያለ ማንም የለም፤ አምላካችን አግዚአብሔር ሆይ በአንተ ታምነናልና፤ ይህን ታላቅ ሰራዊት በስምህ እንገጥመዋለን፤ አግዚአብሔር ሆይ ስምላካችን እንተነህ፤ ሰውም አያሸንፍህም።”

¹²አግዚአብሔርም ኢትዮጵያውያንን በአሳና በይሁዳ ፊት መታቸው፤ ኢትዮጵያውያንም ሸሸ፤ ¹³አሳና ሰራዊቱም እስከ ፊርግ ድረስ አሳደዱቸው፤ እጅግ ብዙ ቍጥር ያላቸው ኢትዮጵያውያን ስለወደቁም ሊያንሰራሩ አልቻሉም፤ በሰራዊቱም ፊት ተደመሰሱ። የይሁዳም ሰዎች እጅግ ብዙ ምርኮ ወሰዱ።

¹⁴በፊርግ ዙሪያ ባሉት ከተሞች ሁሉ ላይ ታላቅ ድንጋጤ ከአግዚአብሔር ዘንድ ስለ ወደቀባቸው ከተሞቹን ሁሉ አጠፏቸው፤ እጅግ ብዙ ምርኮም በዚያ ስለ ነበር፤ በዘበዛቸው። ¹⁵እንዲሁም በእረኞች ሰፈር ላይ አደጋ ጥለው እጅግ ብዙ በጎች፤ ፍየሎችና ግመሎች ማረኩ ወደ ሊዮናሳሌምም ተመለሱ።

ንጉሥ አሳ ያደረገው ተሐድሶ

15፡16-19 ተጓ ምብ - 1፡7 15፡13-16

15 የአግዚአብሔር መንፈስ በየደድ ልጅ በአዛርያስ ላይ መጣ። ጳጳሱም አሳን ሊገናኘው ወጣ፤ እንዲሁም አለው፤ አሳን እናንተም ይሁዳና ብንያም ሁሉ ሆይ፤ አድምዱኝ፤ እናንተ ከአግዚአብሔር ጋር ስትሆኑ፤ እርሱም ከእናንተ ጋር ይሆናል፤ ብትፈልጉት ይገኛላችኋል፤ ብትተውት ግን፤ ይተዋችኋል። እስራኤል ያለ እውነተኛ አምላክ፤ ያለ አስተማሪ ካህንና ሌላ ሕግ ብዙ ዘመን አሳልፈዋል። በመከራቸው ጊዜ ግን፤ ወደ እስራኤል አምላክ ወደ ስግዚአብሔር ተመልሰው ፈለጉት፤ እርሱም ተገኝላቸው። በዚያን ዘመን በምድር ነዋሪዎች ሁሉ ዘንድ ታላቅ ሁከት ስለ ነበር፤ በሰላም ወጥቶ መግባት አስተማማኝ አልነበረም።

14፡11 1፡10-17፡45፤ 1፡78፡44፤ 2ዜና13፡14፡18፤ 25፡8፤ መዝ፡19፡60፡11-12፤ 79፡9 14፡12 1፡78፡45 14፡13 ዘና10፡19፤ 2፡40-22፡38፤ 2ዜና15፡11፡18፤ ያህን፡24፤ መዝ፡44፡2፡19፤ 135፡10 14፡14 ዘና35፡5፤ ዘ፡2፡25፤ 11፡25 15፡1 ዘ፡11፡25፡26 15፡2 ዘ፡83፡17፤ 1ዜና28፡9፤ 2ዜና7፡14፤ 20፡17፤ መዝ፡78፡34፤ ኢ፡45፡19፤ 55፡6፤ ኦር29፡13፤ ሆሴ3፡5፤ ያዕ4፡8 15፡3 ዘ፡10፡11፤ ሰ፡2፡9፤ አዎ8፡11 15፡4 ዘ፡84፡29 15፡5 መ፡5፡6፤ 19፡20፤ ዘ፡8፡10 15፡6 ኢ፡19፡2፤ ማቴ24፡7፤ ማር13፡8፤ ሉቃ21፡10 15፡7 ኢ፡1፡7፡9፤ 1፡40-24፡19፤ መዝ፡18፡20፤ 58፡11፤ ም፡14፡14፤ ኦር31፡16 15፡8 1፡78፡64፤ 15፡12፤ 2ዜና8፡12፤ 17፡2 15፡9 2ዜና11፡16-17 15፡10 ዘ፡23፡15-21 15፡11 2ዜና14፡13 15፡12 2፡71፡17፤

የአግዚአብሔር በተለያዩ መከራ ያስፈረገባቸው ስለ ነበር፤ አንዱ መንግሥት በሌላው መንግሥት፤ አንዱም ከተማ በሌላው ከተማ ይደመሰስ ነበር። እናንተ ግን የድካማችሁን ዋጋ ስለምታገኙ በርቱ፤ እጃችሁም አይላሉ።

“አሳ ይህን ቃልና የነቢዩን የየደድን ልጅ፤ የዓዛርያስን ትንቢት በሰማ ጊዜ በረታ። ከመላው ይሁዳና ከብንያም ምድር፤ በኤፍሬምም ኩረብታዎች ላይ ከያዛቸው ከተሞች አስጸያፊዎቹን ጣያታት አስወገደ። ከአግዚአብሔር መቅደስ ሰበሰብ ፊት ለፊት የነበረውንም የአግዚአብሔር መሠዊያ አደሰ።

²አምላክ ስግዚአብሔር ከእርሱ ጋር መሆኑን ባዩ ጊዜ፤ ከእስራኤል ብዙ ሰዎች እርሱን ተጠግተው ነበር፤ እርሱም ይሁዳንና ብንያምን እንዲሁም ከኤፍሬም፤ ከምናሴና ከስምሪን መጥተው ከእነርሱ ጋር የተቀመጡትን ሰበሰበ።

¹⁰እነርሱም በአሳ ዘመን መንግሥት በሶሥራ አምስተኛው ዓመት፤ በሦስተኛው ወር ዘኢየሱሳም ተሰበሰቡ። በዚያን ጊዜ በምርኮ ካመጡት ውስጥ ሰባት መቶ በራ፤ ሰባት ሺ በግና ፍየላ ለአግዚአብሔር ሠጧ። ¹²የአባቶቻቸውንም አምላክ ስግዚአብሔር በፍጹም ልባቸውና በፍጹም ነፍሳቸው ይሹ ዘንድ ቃል ከዳን አደረጉ። ¹³የእስራኤልን አምላክ ስግዚአብሔር የማይፈልግ ሁሉ ግን፤ ትንሽም ሆነ ትልቁ፤ ወንድም ሆነ ሴት እንዲገደል አደረጉ። ¹⁴ይህንንም በታላቅ ድምፅ በእልልታ፤ በእምቢልታና በመለከት ድምፅ ለአግዚአብሔር ማሰሉ። ¹⁵በፍጹም ልባቸው ስለማሉም የይሁዳ ሕዝብ በመሐሳው ደስ ተሰኙ። ስግዚአብሔርን ከልብ ፈለጉት፤ እርሱም ተገኝላቸው፤ ስለዚህ አግዚአብሔር በሁሉም አቀጣጫ ዕረፍት ሰማቸው።

¹⁶እንዲሁም ንጉሥ አሳ አያቱን 15፡12 1ዜና16፡11 15፡13 ዘ፡22፡20፤ ዘ፡13፡9-16 15፡15 ዘ፡84፡29፤ 1ዜና22፡9 15፡16 ዘ፡34፡13፤ 2፡40-15፡23፤ 1፡72፡19፤ 2ዜና13፡2 ፡5፡8 የቩልጌትና የሰርስሐ ቅጅ (እንዲሁም ቍጥር1) ከዚህ ጋር ይስማማል፡ ዕብራይስጡ ግን የየደድን ልጅ የሚለውን አይ ጨምርም።

15፡2 ብትፈልጉት፤ አግዚአብሔርን በመታመን መፈለግ (የቀደመውን ማብ ይመ)፤ አስደናቂ ውጤት አለው። (1) አግዚአብሔርን የሚፈልጉ ሁሉ የአግዚአብሔርን ሰላም ያገኛሉ (14፡6-7)፤ ይህም ግጭት ወይም ቅራኔ አለመኖሩ ብቻ ሳይሆን፤ ይቅርታን ባገኘ ሕይወት ውስጥ መመላለስ፤ ንጹሕ ገቢና (ሐሥ 24፡16፤ 1ጢሞ 3፡9)፤ እንዲሁም ከአግዚአብሔር ጋር ከተመሠረተ መልካም ግንኙነት የተነሣ የተረጋጋ ሕይወትን ገንዘብ ማድረግ ነው (ከኢሳ 26፡3፤ ከሐሥ 10፡36፤ ከሮሜ 5፡1፤ ከዓፄ 5፡22 ጋር ያነጻጽሩ፤ ሮሜ 8፡1 እና ማብ ይመ)። እንዲሁም በገጽ 1150 ላይ፤ “የአግዚአብሔር ሰላም” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። (2) አግዚአብሔርን የሚፈልጉ ሁሉ ችግር በአጋጠመ ጊዜ ምሕረትን፤ ጸጋንና ርዳታን ያገኛሉ (ዕብ 4፡16

እና ማብ ይመ፡ ከ2ዜና 14፡11-15 ጋር ያነጻጽሩ)። (3) አግዚአብሔርን የሚፈልጉ ሁሉ የአግዚአብሔርን ሀልዎት ያገኛሉ (ቍ 1-4)። አግዚአብሔርን ከልብ የሚፈልጉ ሁሉ እንደሚያገኙት እርሱ ተስፋ ሰጥቶአል። በአዲሱ ከጸን መሠረት፤ የአግዚአብሔር ሀልዎት በመንፈስ ቅዱስ እውን መሆን፤ አማኞችን ወደ እውነት፤ ወደ ጽድቅና ወደ ኃይል እየመራ ብርታትንና መጽናናትን ያስገኛላቸዋል (የሐ 14፡16-26፤ 15፡26-27፤ ሐሥ 2፡4፤ ሮሜ 8፡5-16፤ ዝ፡4፡6 ይመ)። (4) አግዚአብሔርን የሚፈልጉ ሁሉ ጠላቶቻቸውን በርትተው ለመቋቋም ይችላሉ (14፡9-15፤ 16፡7-8)። አማኞች በሰይጣንና በመንፈስ ኃይላቱ ላይ ድል የሚያቀዳጅ ጦርነት ለማወጅ ታላቅ ጥንካሬ ይኖራቸዋል (ከኤፌ 6፡10-18 ጋር ያነጻጽሩ፤ ማቴ 4፡10 እና ማብ ይመ)።

ማዕከን ለአስጸያፊዋ የአሺራ ጣዖት ዐምድ ስላቆመች ከእቲኔንት ክብሯ ሻራት። አሳም ዐምዱን ቁርጠ በመሰባበር በቁድሮን ሸለቆ አቃጠለው።¹⁷ምንም እንኳ ማምለኪያ ከራብታታዎችን ሙሉ በሙሉ ከእስራኤል ባያስወግድም፤ የአሳ ልብ በዘመኑ ሁሉ ፈጽሞ ለእግዚአብሔር የተገዛነበር።¹⁸እርሱና አባቱ የቀደሱትን ብራን፣ ወርቁንና ልዩ ልዩ ዕቃ ወደ ስግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አገባ።

¹⁹እስከ ሠላሳ አምስተኛው የአሳ ዘመን መንግሥት ድረስ ምንም ዐይነት ጦርነት አልነበረም።

የአሳ የመጨረሻ ዓመታት

16፡1-6 ተጓ ምብ - 1፡7 15፡17-22
16፡11-17፡1 ተጓ ምብ - 1፡7 15፡23-24

16 አሳ በነገሠ በሠላሳ ስድስተኛው ዓመት፤ የእስራኤል ንጉሥ ባአስ በይሁዳ ላይ ዘምቶ፤ ከእስራኤል ንጉሥ ከአሳ ግዛት ማንም እንዳይወጣ፤ ወደዚያም ማንም እንደይገባ ለመከላከል ራማን መሸገ።

ከአሳም ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስና ከራሱም ቤተ መንግሥት ግምጃ ቤቶች ብርና ወርቅ ወስዶ በደማስቆ ተቀምጦ ይገዛ ለነበረው ለሶርያ ንጉሥ ለወልደ አዴር ሳከ፤ ጳጳሪያም “ቀድሞ በአባቴና በአባትህ መካከል እንደ ነበረው ሁሉ፤ ዛሬም በእኔና በአንተ መካከል የስምምነት ውል ይትረን፤ እነሆ፤ ብርና ወርቅ ለኪሳሃህሁ፤ ከእኔ ተመልሶ ይሄድ ዘንድ ከባአስ ጋር ያደራግኸውን የስምምነት ውል አፍርሰ” አለው።

‘ወልደአዴር የንጉሥ አሳን ሐሳብ ተቀበለ፤ የጦር አዛዦቹንም በእስራኤል ከተሞች ላይ አዘመተ። እነርሱ ዓይነት፤

15፡18
2ዜ514፡13
16፡1 2፡79፡9፤
ኤር41፡9
16፡2 2ዜ519፡1-
20፡37፤ 22፡1-9
16፡3
2ዜ520፡35፤
25፡7
16፡4 2፡715፡29

16፡6 ኤር41፡9
16፡7 1፡716፡1፤
2ዜ513፡18
16፡8 ዘዩ፡10፡6፡8-
9፤ 2ዜ512፡3፤
13፡16፤ 24፡24
16፡9
1፡4፡13፡13፤
1፡715፡6፤
2ዜ519፡2፤
25፡7፤ 28፡16-
21፤ ኤዩ24፡23፤
መዝ፡33፡13-15፤
ምላ51፡3፤
ኤር16፡17፤
ዘዩ3፡9፤ 4፡10
16፡10 1፡722፡27
16፡12
2ዜ57፡14፤
21፡18፤ 26፡19፤
መዝ፡103፡13፤
ኤር17፡5-6
16፡14
ዘዩ50፡25፤
2ዜ521፡19፤
ኤር34፡5

ዳንን፤ አቤልማ ይምንና የንፍታሊምን የዕቃ ግምጃ ቤት ከተሞች ሁሉ ድል አድርገው ያዙ።⁵ባአስ ይህን በሰማ ጊዜ ራማን መንግሥቱን አቆመ፤ ሥራውንም አቋርጠ።⁶ንጉሥ አሳም የይሁዳን ሰዎች ሁሉ አመጣቸው፤ እነርሱም ባአስ ይሠራበት የነበረውን ድንጋይና እንጨት ወሰዱ፤ አሳም ባንና ምጽዳን ሠራባት።

በዚያን ጊዜም ባለ ራእይ አናኒ ወደ ይሁዳ ንጉሥ ወደ አሳ መሞቶ እንዲህ አለው፤ “በአምላክህ በስግዚአብሔር ሳይሆን በሶርያ ንጉሥ ስለ ታመንህ፤ የሶርያ ንጉሥ ሰራዊት ከእጅህ አምልጦልል።⁸ኢትዮጵያውያንና ሊቢያውያን ብዙ ቍጥር ካላቸው ሠራተኞቻቸውና፤ ፈረሶቻቸው ጋር ጎያል ሰራዊት አልነበሩምን? ይሁን እንጂ በእግዚአብሔር ስለ ታመንህ በእጅህ አሳልፎ ሰጠህ፤ ግፍጽም ልባቸው የሚታሙትን ለማበርታት የእግዚአብሔር ዐይኖች በምድር ሁሉ ላይ ይመለ ከታሉና። የሞንንት ሥራ ስለ ሠራህ ከእንግዲህ ወዲያ ጦርነት አይለይህም።

¹⁰በዚህ የተነሣም አሳ ባለ ራእዩን ተቈጣው፤ በጣም ስለ ተናደደም እስር ቤት አስገባው። በዚያን ጊዜም አሳ አንዳንድ ሰዎችን ክፉኛ አስጨነቃቸው።

¹¹በአሳ ዘመን መንግሥት ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻ የተከናወነው ሥራ በይሁዳና በእስራኤል ነገሥታት የታሪክ መዛግብት ተጽፎአል።¹²አሳ በነገሠ በሠላሳ ዘጠነኛው ዓመት እግሮቹን ክፉኛ ታመመ፤ ሕመሙ ቢጸናበትም እንኳ፤ በዚያ ሁሉ ሕመም የባለ መድኃኒቶችን እንጂ የእግዚአብሔርን ርዳታ አልፈለገም።¹³አሳም በነገሠ በእርባ አንደኛው ዓመት ሞተ፤ እንደ አባቶቹም ሁሉ አንቀላፋ።¹⁴በዳዊት ከተማ ከዐለት

¹⁶፡8 ወይም ሠረዝላኞች

15፡17 የአሳ ልብ በዘመኑ ሁሉ ፈጽሞ ... የተገዛ ነበር፤ አሳ ለእግዚአብሔር የነበረው መስጠት የታየው። ጣዖትን ጠልቶ በግስወገዱ እንጂ በማንኛውም ረገድ ባሳየው ባሕርይ ላይሆን ይችላል (የሚቀጥለውን ማብ ይመ)።

16፡7 በእግዚአብሔር ሳይሆን ... ስለ ታመንህ፤ አሳ በሕይወቱ ጳለኛ ዘመን እግዚአብሔርን የመፈለግ ጥረት ለዘዘልቀበት ቀረ። በታላቅ ተሐድሶ ውስጥ ተሳታፊ ከሆነ በኋላ እንኳ፤ ለእግዚአብሔር ታማኝ ከመሆን ወደ ኋላ የማለት ባሕርይ ሊመጣ እንደሚችል አሳ ለአማኞች ሁሉ ትምህርት ነው። ለአሳ መንፈሳዊ ሕይወት መላላት ሦስት ማስረጃዎች በዚህ ምዕራፍ ላይ ቀርበዋል፡ (1) በእግዚአብሔር በመታመን ፈንታ በሰው በኩል በሚመጣ ርዳታ ላይ ተማመነ (ቀ. 7-9)፤ (2) የእግዚአብሔርን ነቢይ ተቃወመ፤ አሳደደውም (ቀ. 10)፤ ለመንፈሳዊ ሕይወት መቀዝቀዝ ግልጽ ምልክት፤ የእግዚአብሔርን የዘለፋና የተግሥቱ ቃል የሚመጡትን የእግዚአብሔርን ነቢያት መናት ነው (ቀ. 7-10፤ ሉቃ 6፡23 ሳይንግ ይመ)። (3) የሥጋ ሕመም በደረሰበት ጊዜ ሰበሰቡ ለመለየትና ፈውስን ለማግኘት እግዚአብሔርን በመፈለግ ፈንታ፤ ጥራ በመግለጥና ድግምት በመድገም የሚፈውሱትን

የጠንቋዮችን ርዳታ የሙጥኝ አለ (ቀ. 12)።
16፡9 የእግዚአብሔር ዐይኖች በምድር ሁሉ ላይ ይመለከታሉና፤ እግዚአብሔር ለእርሱ ሕይወታቸውን አሳልፈው የሰጡትን በመውደዱ፤ በታማኝነት የሚወዱትንና ለዓላማው የቆሙትን ለመለየት፤ በምድር ዙሪያ ሁሉ ይፈልጋል (ሕዝ 9፡3-6)። እግዚአብሔር ይህን የሚያደርገው እንደ እነዚህ ያሉትን በሚገጥማቸው አደጋ (ዘፀ 14፡15-20፤ 2፡7 19፡35)፤ ሥቃይ (ዘዩ፡ 37፡34፤ ዘፀ 2፡23-25)፤ ወይም ፈተና ሁሉ (ዘዩ፡ 22፡1-14) ለመርዳት ነው።
16፡9 በፍጹም ልባቸው የሚታሙትን እግዚአብሔር ከሕዝቡ ውስጥ ልባቸውን ሙሉ በሙሉ ለእርሱ ባስረከቡት እንዲሁም ልባቸውን በእርሱና በዓለም መካከል ባገጠሰሉት መካከል ለይቶ ያያል። ይህ እውነት በራእ 2-3 ላይ ክርስቶስ በቤተ ክርስቲያኑ ውስጥ በሚገኙት በታማኝነት ድል በነሡትና ለብ ብለው በሚገኙት ክርስቲያኖች መካከል ባደረገውም ንጽጽር እውን ሆኖ ይገኛል (ራእ 3፡15፡21፤ በገጽ 2058 ላይ፤ “ለበቃቱ አብያተ ክርስቲያናት የተላከ የክርስቶስ መልእክት” በሚል ርእስ የተረጋገጠውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

አስፈልፍሎ ለራሱ ባሠራውም መታብር ቀበሩት። በቅመማ ቅመምና በልዩ ልዩ ጣፋጭ ሽቱዎች በተሞላ ቃራዛላይ አኖሩት፤ ስለ ክብሩም ትልቅ አሳት አነደዱ።

የይሁዳ ንጉሥ ኢዮሣፍጥ

17 ልጁ ኢዮሣፍጥ በእርሱ ፈንታ ነገሠ፤ በእስራኤል ላይ በረታ። ሂሳርያም በተመሸጉት የይሁዳ ከተሞች ሁሉ ውስጥ ወታደር አኖረ፤ እንዲሁም በይሁዳ ምድርና አባቱ አሳ በያዛቸው በኤፍሬም መንደሮች ዘበኞች አስቀመጠ።

በሰላማት ዕድሜው አባቱ ዳዊት በሄደበት መንገድ ስለሄደ፤ አግዚአብሔር ከኢዮሣፍጥ ጋር ነበር፤ የበእልንም አማልክት አልጠየቀም፤ ኅገር ግን ከእስራኤል ድርጊት ይልቅ፤ የአባቱን ፈለገ፤ ትእዛዛቱንም ተከተለ።

አግዚአብሔርም መንግሥቱን በእጁ አጸናለት፤ መላው ይሁዳም ስጦታ አመጣለት፤ ከዚህ የተነሣም ታላቅ ብልጽግናና ከብር አገኘ። ልቡም በአግዚአብሔር መንገድ የጸና ነበር፤ እንደዚሁም ማምለኪያ ኩረብታ ዎችንና የአሽራ ዐምዶችን ከይሁዳ አስወገደ።

በነገሡ በሦስተኛው ዓመት በይሁዳ ከተሞች ያስተምሩ ዘንድ ሽማግሌን ማለትም ቤን ኀይልን፤ አብድያስን፤ ዘካርያስን፤ ናትናኤልንና ሚካኤን ላካቸው። ሕዝቢህም ጋር ጥቂት ሊዋውያን ነበሩ፤ ስማቸውም ሽማያ፤ ነታንያ፤ ዝባድያ፤ አሣሄል፤ ሰሚራዋት፤ የሱር፤ አድንያስ፤ ወብያ፤ ጠባደንያ፤ ነበር። ካህናቱ ደግሞ ኢሊሳማና ኢዮራም ነበሩ። ሂሳርያም የአግዚአብሔርን የሕጉን መጽሐፍ ይዘው በመሄድ በይሁዳ ሁሉ ላለው ሕዝብ አስተማሩ፤ በይሁዳ ከተሞች ሁሉ በመዘዋ ወርም ሕዝቡን አስተማሩ።

በይሁዳ ዙሪያ ባሉ ነገሥታት ሁሉ ላይ ከአግዚአብሔር ዘንድ ፍርሀት ስለወደቀባቸው

ኢዮሣፍጥን አልተዋጉትም።

ከፍልስጥኤማውያንም እንዳንዶቹ እጅ መንኻ አመጡለት፤ ጥሬ ብርም ዝብሩለት፤ ዐረቦችም ሰባት ሺህ ሰባት መቶ አውራ በግና ሰባት ሺህ ሰባት መቶ አውራ ፍየል መንጋ አመጡለት።

ኢዮሣፍጥም እያየለ ሄደ፤ በይሁዳም ምሽጎችና የዕቃ ማከማቻ ከተሞች ሠራ።

በይሁዳም ከተሞች እጅግ ብዙ ስንቅና ትጥቅ ነበረው። ደግሞም በቂ ልምድ ያላቸውን ተዋጊዎች በኢየሩሳሌም አስቀመጠ።

17+9 የሕጉን መጽሐፍ ... አስተማሩ፤ በአግዚአብሔር ቃል ላይ በጽኑ መሠረትነት እስካልተቆመና የቃሉንም ትምህርት በመከታተል በቅንነት መንፈስ ሕይወት አልፎ እስካልተሰጠ ድረስ፤ መንፈሳዊ ተሐድሶ ከግል ሕይወትም ሆነ ከቤተ ክርስቲያን ሊታጣ ይችላል። ይህም በብሉይ ኪዳን

17+1 1ኃገ2:12
17+2 2ዜና11:10፤
2ዜና15:8
17+3 1ኃገ22:43
17+4 2ዜና22:9
17+5 1ላሙ10:27፤
2ዜና18:1
17+6 ዘዐ34:13፤
1ኃገ8:61፤
15:14፤
2ዜና19:3፤
20:33፤ 21:12
17+7 ዘሌ10:11፤
ዘዐ6:4-9፤
2ዜና19:4-11፤
35:3፤ 2ዐ8:7፤
ሚል2:7
17+8 2ዜና19:8፤
2ዐ8:7-8፤
ሆሴ4:6
17+9 ዘዳ28:61
17+10 ዘዳ35:5፤
ዘዳ2:25
17+11 2ዜና9:14፤
21:16

ሂሳርያም በየቤተ-ሰቦቻቸው ሲመዘገቡ እንደሚከተለው ነው፤ ከይሁዳ የየሻለቃው አዛዦች፤

አዛዦ ዓድና ክሦስት መቶ ሺ ተዋጊዎች ጋር፤

ሂሳርያም ቀጥሎም አዛዦ የሆሐናን ክሦስት መቶ ሰማንያ ሺህ ጋር፤

ሂዘያ ቀጥሎም ለአግዚአብሔር አገልግሎት በፈቃድኝነት ራሱን የሰጠው የዝክሪ ልጅ ዓማሶያ ክሦስት መቶ ሺህ ተዋጊዎች ጋር፤

ከብንያምም ጀግናው ወታደር ኤልዳሄ ቀስትና ጋሻ ከያዙ ክሦስት መቶ ሺ ሰዎች ጋር፤

ቀጥሎም ዮሐባት ለጦርነት ዝግጁ ከሆኑ ከአንድ መቶ ሰማንያ ሺህ ሰዎች ጋር፤

እነዚህ እንግዲህ በመላው ይሁዳ በተመሸጉት ከተሞች ካስቀመጣቸው ሌላ፤ ንጉሡን ያገለግሉ የነበሩ ሰዎች ናቸው።

ሚካያ በአክዓብ ላይ ትንቢት ተናገረ

18+1-27 ተጓ ምብ - 1ኃገ 22+1-28

18 ኢዮሣፍጥ ታላቅ ሀብትና ክብር ባገኘ ጊዜ ከአክዓብ ጋር በጋብቻ ተሳሰረ። ሕጥቂት ዓመታት በኋላም አክዓብን ሊገበኝ ወደ ሰማርያ ወረደ። አክዓብም ለእርሱና አብረት ለነበረው ሕዝብ ብዙ በግና በፊ ዐረደ፤ ከዚያም በፊማት ዘገለግድ ላይ አደጋ እንዲጥል አግባባው። የእስራኤል ንጉሥ አክዓብም የይሁዳን ንጉሥ ኢዮሣፍጥን፤ “ፊማት ዘገለግድን ለመውጋት አብረሽን ትሄዳለህ?” ሲል ጠየቀው። ኢዮሣፍጥም “እኔ እንደ አንተው ነኝ፤ ሕዝቢም እንደ ሕዝብህ ነው፤ በጦርነቱ አብረናችሁ እንሰለፋለን” ሲል መለሰለት። “ደግሞም ኢዮሣፍጥ የእስራኤልን ንጉሥ፤ “አስቀድመህ ግን የአግዚአብሔርን ፈቃድ ጠይቅ” አለው።

ስለዚህ የእስራኤል ንጉሥ አራት መቶ ነቢያትን በአንድነት ሰብሰቦ፤ “ፊማት ዘገለግድን ለመውጋት ለሂደን ወይስ ልቅር?” ሲል ጠየቃቸው።

እነርሱም፤ “እገዛለብኬ በንጉሡ እጅ አሳልፎ ይሰጣታልና ሂድ” ብለው መለሱለት።

ኢዮሣፍጥ ግን፤ “እንጠይቀው ዘንድ ሌላ የአግዚአብሔር ነቢይ እዚህ የለምን?” አለ።

የእስራኤልም ንጉሥ ለኢዮሣፍጥ፤ “መኖሩንማ በእርሱ አማካይነት

17+14 2ሳሙ24:2
17+16 መሳ5:9
17+17 ዘዮ1:336
17+19 2ዜና11:10፤
25:5
18+1 2ዜና17:5፤
19:1-3፤ 21:6፤
22:3

አውነት እንደ ነበረው ሁሉ በአዲስ ኪዳንም እንዲሁ ነው። ማንኛውም መንፈሳዊ እንቅስቃሴ መጀመሪያና መሠረታዊ በሆነው በክርስቲናና በሐዋርያቱ መገለጥ ላይ እስኪቆመ ድረስ መውደቁ፤ በሰሜት ወይም በሰብአዊ ምግባር መጠለፉ አይቀርም (34+30 እና ማጠፊ ኤፌ 2+20 እና ማጠፊ ይመ)።

የአግዚአብሔርን ፈቃድ የምንጠይቅበት አንድ ሰው አሁንም አለ፤ ነገር ግን ምን ጊዜም ቢሆን ስለ እኔ ከቶ እንጂ ደግ ትንቢት ስለማይናገር እጠባብሁ፤ እርሱም የይምሳ ልጅ ማከያ ነው" ሲል መለሰ።

ኢዮሳፍጥም "ንጉሥ እንዲህ ማለት አይገባውም" አለው።

የእስራኤልም ንጉሥ ከሹማምቱ አንዱን ጦርቶ "ሂድና የይምሳን ልጅ ማከያን በፍጥነት አምጣው" አለው።

የእስራኤል ንጉሥና የይሁዳ ንጉሥ ኢዮሳፍጥ ልብሰ መንግሥታቸውን ለብሰው፤ በሰማርያ ቅጥር በር መግቢያ አጠገብ ባለው ዐውድማ ላይ በየዙፋናቸው ተቀምጠው፤ ነቢያቱ ሁሉ በፊታቸው ትንቢት ይናገሩ ነበር።¹⁰የካንዓና ልጅ ሴዴቅያስም የብረት ቀንዶች ሠርቶ፤ "አግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'ሶርያውያን እስኪጠፉ ድረስ በእነዚህ ትወጋቸዋለሁ" አለ።

ኋለሎቹ ነቢያት ሁሉ፤ "አግዚአብሔር በንጉሡ እጅ አሳልፎ ይሰጣታልና፤ በሬማት ገለፃድ ላይ አደጋጣልባት" በማለት ተመሳሳይ ትንቢት ይናገሩ ነበር።

¹²ሚካያን ሊጠራ ሄዶ የነበረውም መልእክተኛ፤ "እነሆ፤ ሌሎቹ ነቢያት በአንድ አፍ ሆነው፤ ንጉሡ ድል እንደሚያደርግ እየተነበዩ ነው፤ ያንተም ቃል እንደቃላቸው ይሁን፤ ንጉሡን ደስ የሚያሰኘውን ተናገር" አለው።

¹³ሚካያ ግን፤ "ሕያው እግዚአብሔርን! ስምሳኪ የሚለውን ብቻ እናገራለሁ" አለ።

¹⁴እዚያ በደረሰም ጊዜ ንጉሡ፤ "ሚካያ ሆይ፤ ሬማት ዘገለፃድን ለመውጋት እንሂድ ወይስ ልቅር?" ሲል ጠየቀው።

እርሱም መልሶ፤ "ሂዱና ድል አድርጉ፤ በእጃችሁ አልፈው ይሰጣሉና" አለው።

¹⁵ንጉሡም፤ "ከእውነት በቀር ምንም ነገር በአግዚአብሔር ስም እንዳትነግረኝ ስንት ጊዜ አምልሃለሁ?" አለው።

¹⁶ከዚያም ሚካያ "እስራኤል ሁሉ እረኛ እንደሌላቸው በገች በቲራሮች ላይ ተበታትነው አየሁ፤ እግዚአብሔርም፤ 'እነዚህ ሰዎች ጌታ የላቸውም፤ እያንዳንዱም በሰላም ወደ የቤቱ ይመለሱ' ብሎአል" ሲል መለሰ።

¹⁷የእስራኤልም ንጉሥ ኢዮሳፍጥን፤ "ስለ እኔ ከቶ ብቻ እንጂ፤ ደግ ትንቢት እንደማይናገር አልነገርሁምን?" አለው።¹⁸ሚካያም በመቀጠል እንዲህ አለ፤ "እንግዲህ የአግዚአብሔርን ቃል ስማ፤ እግዚአብሔር በዙፋኑ ላይ ተቀምጦ፤ የሰማይም ሰራዊት ሁሉ በቀኙና በግሯው ቆመው አየሁ።¹⁹አግዚአብሔርም፤ 'የእስራኤል ንጉሥ አክዓብ በሬማት ገለፃድ ላይ ዘምቶ እዚያው እንዲሞት ማን ያሳስተው?' አለ።

18+11 2ቤና22+5
18+13
ዘኁ22+18+20+35
18+16
ዘኁ27+17
1ቤና9+1
18+18 437+9

"አንዱ አንድ ሐሳብ፤ ሌላውም ሌላ ሐሳብ አቀረበ።²⁰በመጨረሻም አንድ መንፈስ ወደ ፊት ወጥቶ፤ በአግዚአብሔር ፊት በመቆም፤ 'እኔ አሳስተዋለሁ' አለ።

"አግዚአብሔርም፤ 'እንዴት አድርገህ?' ሲል ጠየቀው።

²¹"እርሱም፤ 'እሄድና በነቢያቱ ሁሉ አፍ የሐሰት መንፈስ እሆናለሁ' አለ።

"አግዚአብሔርም፤ 'እንግዲያውስ ሂደህ አሳስተው፤ ይሳካልሃልም' አለው።

²²"አሁንም እነሆ፤ እግዚአብሔር በእነዚህ ነቢያት ላይ አፍ የሐሰት መንፈስ አኖረ፤ እግዚአብሔርም ጥፋት አሳካል።

²³ከዚያም የካንዓናም ልጅ ሴዴቅያስ ወጥቶ ሚካያን በጥፊ መታውና፤ "ለመሆኑ የአግዚአብሔር መንፈስ አንተን ያነጋገረህ፤ በየት በኩል አልፎኝ ነው?" አለው።

²⁴ሚካያም፤ "ለመሸሸግ ወደ አልፍኝህ በምትሂድበት በዚያ ዕለት ታገኘዋለህ" አለው።

²⁵ከዚያም የእስራኤል ንጉሥ እንዲህ ሲል አዘዘ፤ "ሚካያን ይሳቸሁ ወደ ከተማዬቱ ገዢ ወደ አሞንና ወደ ንጉሡ ልጅ ወደ ኢዮአስ መልሳችሁ ላኩት፤²⁶እነርሱንም፤ 'ንጉሡ፤ ይህን ሰው እስር ቤት አስገቡት፤ በደህና እስከመለስም ድረስ ከደረቅ ቁጣና ከውሃ በስተቀር ምንም አትሰጡት ብሎአል' በሏቸው።

²⁷ሚካያም፤ "አንተ በደገና ከተመለስክማ እግዚአብሔር በእኔ አልተናገረም ማለት ነው!" አለ፤ ቀጥሎም፤ "እናንተ ሰዎች ሁላችሁ ስሙኝ" አለ።

አክዓብ በሬማት ገለፃድ ተገደለ

18+28-34 ተፃ ምብ - 157 22+29-36

²⁸ስለዚህ የእስራኤል ንጉሥና የይሁዳ ንጉሥ ኢዮሳፍጥ ወደ ሬማት ገለፃድ ወጡ።

²⁹የእስራኤልም ንጉሥ ኢዮሳፍጥን፤ "እኔ ልብሴን ለውጬ ወደ ጦርነቱ እገባለሁ፤ አንተ ግን ልብሰ መንግሥትህን ልበስ" አለው። ስለዚህ የእስራኤል ንጉሥ ልብሱን ለውጦ ሌላ ሰው መስዶ ወደ ጦርነቱ ገባ።

³⁰በዚህ ጊዜ የሶርያ ንጉሥ የሠረገላ አዛዦችን፤ "ከእስራኤል ንጉሥ በቀር፤ ትንሽም ሆነ ትልቅ ከሌላ ከማንም ጋር አትዋጉ" ብሎ አዘዛቸው።³¹የሠረገላው አዛዦችም ኢዮሣ ፍጥን ባዩ ጊዜ፤

"የእስራኤል ንጉሥ ይህ ነው" ብለው አሰቡ፤ ሊወጡትም ከበቡት፤ ኢዮሳፍጥ ግን ራሱን፤ እግዚአብሔርም ረዳው፤ ስምሳኪም ከእርሱ መልሳቸው፤³²የሠረገላ አዛዦችም የእስራኤል ንጉሥ አለመሆኑን በተረዱ ጊዜ እርሱን ከማሳደድ ተመለሱ።

³³ይሁን እንጂ ቀስቱን በነብሱ ቢያስፈ ነጥረው በጥሩ መጋጠሚያዎች መካከል አልፎ የእስራኤልን ንጉሥ ወጋው።

18+21
1ቤና21+1
ኢዮ136፤ ዘኁ31፤
ዮሐ8+44
18+22
ኢዮ12+16፤
ሕዝ4+9
18+23 ሐዳ23+2
18+26 ዕብ11+36
18+29
1ሳሙ28+8
18+31
2ቤና13+14

ንጉሡም ወረባሳ ነጂውን “ተመለሰና ከጦርነቱ አውጣኝ፤ ቂስታሊውና” አለው።³⁴ ጦርነቱ ቀኑን ሙሉ እንደ ተፋፋመ ዋለ፤ የአስራኤልም ንጉሥ በሰርዖውያን ፊት ለፊት በሠረገላው ላይ እስከ ምሽት ድረስ ተደግፎ ነበር፤ ፀሐይ ስትጠልቅም ሞተ።

19 ኢዮሣፍጥ ንጉሥ ኢዮሣፍጥ ኢዮሳሊም ወዳለው ቤተ መንግሥቱ በደንና በተመለሰ ጊዜ፤ ሂሳብ ራዕዩ የአናኒ ልጅ ኢዩ ሊገናኘው ወጣ፤ እንዲሁም አለው፤ “አንተ ክፉውን መርዳትህና እግዚአብሔርን የሚጠሉትን ማፍቀርህ” ተብሎ ነውን? ስለዚህ የእግዚአብሔር ቁጣ ባንተ ላይ ነው፤ “ይሁን እንጂ የአሺራን ዐምዶች ከምድራቱ ስላስወገድህና እግዚአብሔርን ለመፈለግ ልብህን ስላዘጋጃህ፤ መልካም ነገር ተገኝቶብሃል።”

ኢዮሣፍጥ ዳኞችን ሾመ

“ኢዮሣፍጥ በኢዮሳሊም ተቀመጠ፤ ከቤር ሳቤህ እስከ ኩረብታማው አገር እስከ ኤፍሬም ድረስ እንደገና በመውጣት ወደ አገሩ መካከል ገብቶ ወደ አባቶቻቸው አምላካ ወደ እግዚአብሔር መለሳቸው።⁵ በምድራቱም ላይ በተመሸት የይሁዳ ከተሞች ሁሉ ዳኞችን ሾመ፤ “እንዲሁም አላቸው፤ “እናንተ የምትፈርዱት ለሰው ሳይሆን፤ ፍርድ በምት ሰጡበት ጊዜ ሁሉ ከእናንተ ጋር ለሆነው ለእግዚአብሔር ስለሆነ፤ በምትሰጡት ውሳኔ ሁሉ ብርቱ ጥንቃቄ አድርጉ፤ ጎህንም እግዚአብሔርን መፍራት በእናንተ ላይ ይሁን፤ በአምላካችን በእግዚአብሔር ዘንድ ፍርድ ማጣመም፤ አድልዎ ማድረግና መማለጃ መቀበል ስለሌለ ተጠንቅቃችሁ ፍርዱ።”

ኢዮሣፍጥም በኢዮሳሊም የእግዚአብሔርን ሕግ እንዲያስፈጽሙና ለሚነሡ ክርክሮችም እልባት እንዲሰጡ ከሊዋውያን፤ ከካህናትና ከእስራኤል ቤትአለቆች ጥቂት ሰዎች ሾመ፤ እነርሱም መኖሪያቸው በኢዮሳሊም ሆነ።¹⁰ እነርሱንም እንዲህ ብሎ አዘዛቸው፤ “እግዚአብሔርን በመፍራት፤ በታማኝነትና በፍጹም ልብ አገልግሉ።¹⁰ በየከተማው ከሚኖሩት ወገኖቻችሁ ስለ ደም መፋሰስ ወይም ሕግን፤ ትእዛዛትን፤ ደንብንና ሥርዐትን

18+34 2ዜና22+5
19+2 17ገ16+1
2ዜና16+2-9
24+18 32+25
መዝገብ11
139+21-22
19+3 17ገ14+13
2ዜና17ገ16
18+1 20+35
25+7
19+5 ዘፍ47+6
ዘፀ18+26
19+6 ዘሌ19+15
ዘፀ16+18-20
17+8-13
19+7 ዘፍ18+25
ዘፀ18+16
ዘፀ10+17
ኢዮ8+3 13+10
32+21 34+19
19+8 1ዜና23+4
2ዜና17+8-9
ሕዝ44+24
19+10
ዘፀ17+8-13

19+11
1ዜና28+20
20+1 1ዜና4+1
መዝገብ3+6
20+2 ዘፍ14+7
14መ23+29
2ዜና24+24
መ21+14
20+3 14መ7+6
ዕዝ8+23 ነዘ14
አፀ4+16
ኢሳ58+6
ኢር36+9
ዳገ9+3
ኢሌ1+14 2+15
ዮና3+5
20+4 ኢር36+6
20+6 ዘፀ44+39
1ዜና29+11-12
2ዜና25+8
ኢዮ25+2
41+10 42+2
ኢሳ14+27
ኤር32+27
49+19 ማቴ6+9

ስለ መተላለፍ በሚቀርብላችሁ በማናቸውም ጉዳይ እግዚአብሔርን እንዳይበድሉ አስገዝዎታቸው፤ ያለዚያ ግን ቁጣው በእናንተና በወንድሞቻችሁ ላይ ይመጣል፤ ይህን ብታደርጉ-ብደላኞች አትሆኑም።

¹⁰ የእግዚአብሔር በሆነው ነገር ሁሉ ላይ የካህናቱ አለቃ አማርያ፤ የንጉሡ በሆነው ነገር ሁሉ ላይ የይሁዳ ነገድ መሪ የሆነው የእስማኤል ልጅ ዝባድያ በላዩችሁ ተሾመዋል፤ ሌዋውያን ደግሞ በፊታችሁ አለቆች ሆነው ያገለግላሉ፤ በርትታችሁ እና፤ እግዚአብሔርም መልካም ከሚያደርጉ ጋር ይሁኑ።”

ኢዮሣፍጥ ሞኅበንና አሞንን ድል ማድረግ

20 ከዚህ በኋላ ሞኅበውያንና አሞውያን ከጥቂት ምዑናውያን ጋር ሆነው ኢዮሣፍጥን ለመውጋት መጡ።

² ሰዎችም መጥተው ኢዮሣፍጥን፤ “ግዙፍ ሰራዊት ሊወጋህ ከሙት፤ ባሕር ወዲያ ካለው ከኤደም” መጥቶብሃል፤ እነሆም፤ ሐሴቦን ታማር በተባለው በዓይንጋዴ ናቸው” አሉት።³ ኢዮሣፍጥም እጅግ ስለ ፈራ እግዚአብሔርን ለመፈለግ ፊቱን አቀና፤ በይሁዳም ሁሉ ጸም ዐወጀ። “የይሁዳ ሕዝብም የእግዚአብሔርን ርዳታ ይገኝ ዘንድ በእንድንት ተሰበሰበ፤ ከይሁዳ ከተሞች ሁሉም እግዚአብሔርን ለመፈለግ መጡ።⁵ ኢዮሣፍጥም በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፤ ከአዲሱ አደባባይ ፊት ለፊት በይሁዳና በኢዮሳሊም ጉባኤ መካከል ቆመ፤ “እንዲሁም አለ፤

“የአባቶቻችን አምላክ እግዚአብሔር ሆይ፤ አንተ በሰማይ የምትኖር ስምሳክ አይደለህምን? የምድር ሕዝቦችን መንግሥታት ሁሉ

⁷ 19+2 ወይም፤ ከሚጠሉት ጋር መተባበር።¹⁰ ለእንደደ የሰባህ ሊቃናት ትርጉሞች ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ ነገር ግን ዕብራይስጡም ደግሞውያን ይላል።

²⁰ 20+2 እንደ የዕብራይስጥ ቅጂ ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ ዕብራይስጡ ግን አራም ይላል።

²⁰ 20+2 ምንም እንኳ የሙት ባሕር መሆኑን ግልጽ ቢሆንም እንዳንድ ቅጂ መተ የሚለውን ቃል አይጨምሩም።

19+2 ክፉውን መርዳትህና ... ተብሎ ነውን? ኢዮሣፍጥ ከአካባቢ ጋር በመተባበርና ይህን የእግዚአብሔርን ጠላት በመርዳቱ ተማጽኖ ደርሶበታል (ከምዕ 18 ጋር ያነጻጽሩ)። አማኞች በሚያደርጉት ማንኛውም ኅብረት ጽድቅ ያልሆነው ነገር እየጨመረ ከሄደ፤ ለእግዚአብሔር ያላቸው መስጠት ዕንቅፋት የሚገጥመው ከሆነ ወይም የእግዚአብሔር ቃል እውነት ድርድር ውስጥ የሚገባ ከሆነ መተባበር ያልባቸውም።
20+3 ኢዮሣፍጥም እጅግ ስለ ፈራ ... ወሰኑ፤ በሕይወቱ ከባድ ፈተና በገጠመው ጊዜ (ቀ. 1-2) ኢዮሣፍጥ እጅግ አስቸጋሪ የመሰለውን ሁኔታ አርአያነት ባለው መልክ ተቋቋመ። እግዚአብሔርን በጸም መፈለግ ጀመረ (ቀ. 3)፤ እንዲጸልዩና እንዲጸሙ

ሌሎችን በእንድንት ሰበሰበ (ቀ. 4)፤ ዐቅመ ቢስ መሆኑን ተናዘዘ (ቀ. 12)፤ መንፈስ ቅዱስን ታዘዘ (ቀ. 14-18)፤ እምነቱን በእግዚአብሔርና በቃሉ ላይ አደረገ (ቀ. 20)፤ ለእግዚአብሔርም ምስጋና አቀረበ (ቀ. 21-22)።
20+3 ጸም ዐወጀ፤ እግዚአብሔርን መፈለግ በጸም የበለጠ ሊጠናከር ይችላል (15+2 እና ማብ ይመ)። ጸም ከጸሎትና የእግዚአብሔር ፈቃድ ይፈጸም ዘንድ ካለው ከአማኞች ምኞት ጋር ላን ለንን መጓዝ አለበት (ዕዝ 8+23፤ ነህ 9+1-2፤ ዳን 9+3 ይመ)፤ እንዲሁም ማቴ 4+2፤ 6+16 እና ማብራሪያቸውን ይመ)።
20+6 የአባቶቻችን አምላክ እግዚአብሔር ሆይ፤ ኢዮሣፍጥ ጸሎቱንና በእግዚአብሔር ላይ

የምትገዛ አንተ ነህ! ንይልና
 ሥልጣን በእጅህ ነው፤
 ሊቋቋምም የሚችል ማንም
 የለም። ሕምባካችን ሆይ፤ የዚህችን
 ምድር ነዋሪዎች ከሕዝብህ
 ከእስራኤል ፊት አሳድደህ
 ያስወጣህና ለወዳጅህ ለአብርሃም
 ዘርቶ ለዘላለም የሰጠሃቸው
 አንተ አይደለህምን? ስለእርሱም
 ተቀመጡባት፤ ለሰምህ መቅደስ
 ሠሩባት፤ እንዲሁም አሉ፤
 ሃዩርሮር ሰይፍም ሆነ የቶንፈር
 ወይም የራብ መከራ በእርሱብን
 ሰምህ በተጠራበት በዚህ ቤት
 መቅደስ ፊት ለፊት፤ በፊትህ
 ቆመን በዌንቀታችን ወደ አንተ
 እንመላለን፤ አንተም ትሰማናለህ፤
 ታድናለህም።

¹⁰እስራኤል ከግብፅ
 በወጡ ጊዜ ግዛታቸውን
 እንዳይወርሩባቸው በማድረግህ
 ከእነርሱ ተመልሰው ሳያጠፏቸው
 የቀሩት የአሞንን የሞዓብና
 የሴይር ተራራ ሰዎች እነሆ
 እዚህ አሉ። ¹¹እነሆ፤ አንተ ርስት
 አድርገህ ከሰጠኸን ምድር እኛን
 በማፈናቀል ወርታ ሊመልሱልን
 መጥተዋል። ¹²ሕምባካችን ሆይ፤
 አንተ አትፈርድባቸውምን?
 የመጣብን ይህን ታላቅ ሰራዊት
 እንቋቋም ዘንድ አቅም የለንምና
 የምናደርገውን እናውቅም ነገር
 ግን ዓይኖቻችን ወዳንተ ናቸው።

¹³የይሁዳ ሰዎች ሁሉ ከሚሰቡቻቸው፤
 ከልጆቻቸውና ከሕፃናቸው ጋር
 ለእግዚአብሔር ፊት ቆመው ገብር።
¹⁴በዚህ ጊዜ የአሳፍ ዘር በሆነው
 በሌዋዊው በዘካርያስ ልጅ፤ በየሕዚኤል ላይ
 የእግዚአብሔር መንፈስ መጣ። ዘካርያስም
 የሰናዶል ልጅ ሲሆን፤ በናዶስም የማታንን
 ልጅ የሆነው የይዳኤል ልጅ ነው።

¹⁵እርሱም እንዲህ አለ፤ "ንጉሥ
 ኢዮሣፍጥ፤ እናንተም በይሁዳና
 በኢየሩሳሌም የምትኖሩ ሁሉ አድምጡ!
 እግዚአብሔር እንዲህ ይላችኋል፤ ውጊያው
 የእግዚአብሔር እንጂ የእናንተ አይደለምና፤
 ከዚህ ታላቅ ሰዎች የተነሣ አትፍሩ፤
 አትደንግጡ፤ ¹⁶ግ በእነርሱ ላይ ውረዱ፤
 እነርሱ በእጽ መተላለፊያ ሽቅብ ይወጣሉ፤
 እናንተም በይሩኤል ምድረ በዳ ውስጥ

20+7 ዘፍ12+7;
 ኢሳ41+8;
 ያ62+23
 20+8 2ዜ56+20
 20+9 2ዜ56+28
 20+10
 ዘግ20+14-21;
 ዘ82+4-6+9:18-
 19
 20+11
 መዘ83+1-12
 20+12
 መሳ11+27;
 መዝ25+15;
 ኢሳ30+15;
 45+22: ሚክ7+7
 20+14
 1ዜ59+15;
 12+18
 20+15
 1ሳጦ17+47;
 2ዜ53+27;
 መዘ91+8

20+17 ዘዐ14+13
 20+18
 ዘፍ24+26;
 2ዜ529+29
 20+20 ዘፍ39+3;
 ምሳ16+31;
 ኢሳ7+9
 20+21
 1ዜ516+29;
 2ዜ45+13;
 መዝ136+1
 20+22
 2ዜ513+13
 20+23
 ዘፍ19+38;
 መሳ7+22;
 1ሳጦ14+20;
 2ዜ521+8;
 ሕዝ38+21

በሽለቆው መጨረሻ ላይ ታገኛቸዋል ላችሁ።
¹⁷ይህን ጦርነት የምትዋጉት እናንተ
 አይደላችሁም፤ ይሁዳና ኢየሩሳሌም ሆይ፤
 ቦታ ቦታችሁን ያዙ፤ ጸንታችሁ ቁመ፤
 እግዚአብሔር የሚሰጣችሁንም ማዳን እዩ።
 አትፍሩ፤ አትደንግጡም፤ ነገውኑ ውጤት
 ግጠሙአቸው፤ እግዚአብሔርም ከእናንተ
 ጋር ይሆናል።

¹⁸ኢዮሣፍጥ በግምባሩ ወደ መሬት
 ተደፋ፤ የይሁዳና የኢየሩሳሌምም ሕዝብ
 ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት ወደቁ፤ ሰገዱም።
¹⁹ከቀዓትና ከቆሬ ወገኖች ጥቂት ሊዋውያንም
 ቆመው፤ እጅግ ከፍ ባለ ደምፅ የእስራኤልን
 አምላክ ስገዝብኩሪን አመሰግኑ።

²⁰በማግሥቱ ጠዋት በማለዳ ተነሥተው
 ወደ ቴቁኤ ምድረ በዳ ሄዱ። መንገድ
 እንደ ጀመሩም ኢዮሣፍጥ ቆሞ፤ "ይሁዳና
 የኢየሩሳሌም ሕዝብ ሆይ፤ አድምጡ፤ በአም
 ሳካችሁ በእግዚአብሔር እመኑ፤ ትጸኑማላችሁ።
 በነዚያቱም እመኑ፤ ይሳካላችሁማል"
 አላቸው። ²¹ከሕዝቡም ጋር ከተመካከረ በኋላ
 ከሠራዊቱ ፊት ቀድመው በመሄድ፤

"እግዚአብሔርን አመሰግኑ፤ ፍቅሩ
 ለዘላለም ጸንቶ ይኖራልና"
 እያሉ ለእግዚአብሔር የሚዘምሩና
 ስለ ቅድስናውም ክብር የሚ
 ያወድሱ ሰዎችን መደበ።

²²መዘመርና ማወደስ እንደ ጀመሩም፤
 እግዚአብሔር ይሁዳን በወረሩት በአሞን፤
 በሞዓብና በሴይር ተራራ ሰዎች ላይ ድብቅ
 ጦር አመጣባቸው፤ ተሸነፉም። ²³የአሞንና
 የሞዓብ ሰዎችም የሴይርን ተራራ ሰዎች
 ለማጥፋትና ለመደምሰስ ተነሡባቸው።
 ከሴይር የመጡትን ሰዎች ካጠፉ በኋላም፤
 እርስ በርስ ተጠፋፋ።

²⁴የይሁዳ ሰዎች ምድረ በዳውን
 ቀሩልቀሩል ወደሚያሳየው ቦታ መጥተው
 ግዙፉን ሰራዊት ሲመለከቱ፤ መሬቱ ራሳ
 በሬሳ ሆኖ አዩ፤ አንድም ሰው አላመለጠም።
²⁵ኢዮሣፍጥና ሰዎቹም ምርኮአቸውን
 ለማጋዝ ሄዱ፤ በዚያም መካከል እጅግ ብዙ
 መሣሪያና ልብስ፤ ለሸከው ከሚችሉትም
 በላይ ውድ ዕቃዎችን አገኙ። ምርኮውም
 ከመብዛቱ የተነሣ ለመሰብሰብ ሦስት ቀን
 ፈጀ። ²⁶በአራተኛውም ቀን እግዚአብሔርን

²⁰⁺²⁵ አንዳንድ የዕብራይስጥና የሹልቴት ቅጂች
 ከዚህ ጋር ይስማማሉ። ነገር ግን አብዛኞቹ የዕ
 ብራይስጥ ቅጂች ራሳ ይላሉ።
²⁰⁺²⁶ በዕብራይስጡ በራሳ ማለት በረከት ማለት
 ነው።

2ዜ5
 32+20-
 23

ያለውን መታመን በአምስት መርሆች ላይ መሠረተ፤
 (1) እግዚአብሔር በሕዝብና በሁኔታዎች ሁሉ ላይ
 ሥልጣን አለው (ቀ. 6-7)፤ (2) ጥንትም ሆነ ዛሬ
 እግዚአብሔር ለሕዝቡ ታዘዝን ነው (ቀ. 7-9)፤
 (3) የእግዚአብሔር ሕዝብ ያለ እርሱ ዕቅድ የላቸውም
 (ቀ. 12)፤ (4) የእግዚአብሔር የተሰፋ ቃል ለአምላክ
 እስተማማኝ መሠረት ነው (ቀ. 14-17:20)፤
 (5) የእግዚአብሔር ሀልዎት በሚታወቅ መልኩ በሕዝቡ
 ዘንድ መገኘት ማለት ትድግናና ድል እውን ሆኑ ማለት

ነው (ቀ. 17)።
 20+15 ውጊያው የእግዚአብሔር እንጂ
 የእናንተ አይደለምና፤ እዚህ ላይ ጦርነት
 እየተካሄደ ባለ እግዚአብሔርን በመዝሙር ማመስገን፤
 የአምላክን ጥንካሬና ንይል ያሳያል (ቀ. 18-19)
 ። አንደዚሁም ልዑሉ ለማግኘት ከሰይጣን ንይላትና
 መንፈሳዊ ሥልጣናት ጋር በሚዋገቡት ጊዜ፤ "በጌታና
 ብርቱ በሆነው ንይሉ ጠንክሩ" እያለ ይመክራቸዋል
 (ኤፌ. 6:10)።

ባመሰገኑበት በበረከት። ሸለቆ ተሰበሰቡ፤ ያም ስፍራ እስከ ዛሬ ድረስ የበረከት ሸለቆ ተብሎ የተጠራው ከዚህ የተነሣ ነው።

²⁷እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው ላይ እንዲደሰቱ ሰላደረጋቸው፤ የይሁዳና የኢየሩሳሌም ሰዎች ሁሉ በኢየሩሳሌም እየተመሰገኑ በታላቅ ደስታ ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሱ። ²⁸ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ እንደገቡም በበገና፤ በመሰንቆና በመለከት ድምፅ ታጅበው ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አመኑ።

²⁹እግዚአብሔር የእስራኤልን ጠላቶች እንዴት እንደተዋጋቸው በሰሙ መንግሥታት ሁሉ ላይ አእምሮአቸውን ዘንድ ፍርሀት ወደቀባቸው።

³⁰አምላኩ በየአቅጣጫው ዕረፍት ስለ ሰጠው፤ የኢየሩሳሌም መንግሥት ሰላም አግኝቶ ነበር።

የኢየሩሳሌም ዘመን መንግሥት ፍጻሜ
20+31-21+1 ተጓ ምብ - 177 22+41-50

³¹ኢየሩሳሌም በይሁዳ ላይ ነገሠ። መንግሥቱ በጀመረ ጊዜም ዕድሜው ሠላሳ አምስት ዓመት ሲሆን፤ በኢየሩሳሌም ተቀጦጦ ሃያ አምስት ዓመት ገዛ። እናቱም የሺልሐ ልጅ ዓዙባ ነበረች። ³²እርሱም በአባቱ በአሳ መንገድ ሂደ፤ ከዚያም ፈቀቅ አላለም፤ በእግዚአብሔርም ፊት መልካም የሆነውን ነገር አደረገ። ³³ያም ሆኖ ግን ማምለኪያ ከራሳቸው ታወቀ።

ሙሉ በሙሉ አልተወገዱም፤ ሕዝቡም ገና ልቡን በአባቶቹ ስምወሰኑ ላይ አልጣለም ነበር።

³⁴በኢየሩሳሌም ዘመን መንግሥት ከመጀመሪያ እስከ፤ መጨረሻ የተከናወኑት ሌሎች ተግባራት የአናኒ ልጅ ኢየ በዘገበው የእስራኤል ነገሥታት የታሪክ መጽሐፍ ተመዝግቦአል።

³⁵ከዚህ በኋላ የይሁዳ ንጉሥ ኢየሩሳሌም ሥራው እጅግ ክፉ ከሆነው ከእስራኤል ንጉሥ ከአካዝያስ ጋር የስምምነት ውል አደረገ፤ ³⁶የንግድ መርከብ ለመሥራትም ተሰማሙ፤ መርከቦቹንም በዴክሮን ጋብር አሠሩ። ³⁷የመሪሳ ሰው የሆነው የዶዳያ ልጅ አልዓዛር በኢየሩሳሌም ላይ፤ "ከአካዝያስ ጋር የስምምነት ውል ስለ አደረግህ፤ እግዚአብሔር ሥራህን ያፈርሰዋል" ሲል ትንቢት ተናገረበት፤ መርከቦቹም ተሰበሩ፤ ለንግዱም ሥራ መንቀሳቀስ አልቻሉም።

21 ኢየሩሳሌም እንደ አባቶቹ ሁሉ እንቀላፋ፤ እነርሱ በተቀበሩበትም በዳዊት ከተማ ተቀበረ። ልጁ ኢየሆራምም በእርሱ ፈንታ ነገሠ። ²የኢየሆራም ወንድሞች የሆኑት የኢየሩሳሌም ልጆችም

20+29 ዘፍ35+57
ዘ014+147
ዘ82+25
20+30 1ዜ522+9
20+33 2ዜ517+6
20+34 17716+1
20+35
2ዜ516+3
19+1-3
20+37 1779+26
21+1 1ዜ53+11

ዓዛርያስ፤ ይሔኤል፤ ዘካርያስ፤ ዌዛርያስ፤ ሚካኤልና ሰፋጥያስ ይባላሉ። እነዚህ ሁሉ የእስራኤል ንጉሥ የኢየሩሳሌም ልጆች ነበሩ። እነዚህ ታሪኮችም ብዙ የብርና የወርቅ፤ የውድ ዕቃዎችም ስጦታ እንዲሁም በይሁዳ ያሉትን የተመሸኩ ከተሞች ሰጣቸው፤ ነገር ግን መንግሥቱን ለኢየሆራም ሰጠ፤ የበኩር ልጁ ነበርና።

የይሁዳ ንጉሥ ኢየሆራም
21+5-10:20 ተጓ ምብ - 257 8+16-24

የኢየሆራም በአባቱ መንግሥት ላይ ተደላድሎ ከተቀመጠ በኋላ ወንድሞቹን በሙሉ ከጥቂት የእስራኤል አለቆች ጋር በሰደፍ ገደለ።

የኢየሆራም በነገሠ ጊዜ ዕድሜው ሰላሳ ሁለት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ስምንት ዓመት ገዛ። እርሱም የአካዝያስን ልጅ አግብቶ ስለ ነበር የአካዝያስ ቤት እንደ አደረገው ሁሉ የእስራኤል ነገሥታት የሂዱበትን መንገድ ተከተለ፤ በእግዚአብሔርም ፊት ክፉ ድርጊት ፈጸመ። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር ካደረገው ከዳን የተነሣ፤ የዳዊትን ቤት ማጥፋት አልፈለገም፤ ለዳዊትና ለዘሩ ለዘላለም የሚጸና መብራት እንዲኖር ለማድረግ ተስፋ ሰጥቶ ነበርና።

የኢየሆራም ዘመን መንግሥት አደም በይሁዳ ላይ ዐምቶ፤ የራሱን ንጉሥ ነቅገሠ። ስለዚህ ኢየሆራም የጦር ሹማምቱና ሰረገላዎቹን ሁሉ ይዞ ወደዚያው ሄደ። ኤደማውያንም እርሱንና የሰረገላ አዛዦቹን ሁሉ ከሰቡ፤ እርሱ ግን በሌሊት ተነሥቶ የከበባቸውን መታ። ¹⁰ኤደምም እስከ ዛሬ ድረስ በይሁዳ ላይ እንደ ዐመፀ ነው።

ኢየሆራም የአባቶቹን አምላክ እግዚአብሔርን ስለ ተወገ የልብና ከተማ በዚያኑ ጊዜ ዐመፀችበት።

¹¹ከዚህም በላይ በይሁዳ ከራሳቸው ላይ መሰገጃ ስፍራዎች ሠርቶ የኢየሩሳሌም ሕዝብ በዚያ እንዲያመነክር አደረገ፤ ይሁዳንም አሳተ።

¹²ነበሪያ ከኤልያስ እንዲህ የሚል ደብዳቤ ለኢየራም መጣ፤

"የአባትህ የዳዊት አምላክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'እንተ በአባትህ በኢየሩሳሌም ወይም በይሁዳ ንጉሥ በአሳ መንገድ አልሄድህም፤ ¹³ነገር

21+3
2ዜ511+10:23
21+4 መ49+57
1772+12
21+6 17712+28-30
2ዜ518+11
22+3
21+7
24መ7+13:15
21+17 23+3
21+8
2ዜ520+22:23
21+10
ዘ7+33+20
21+12 2771+16-17
2ዜ514+2
17+3-6
21+13 1772+32
16+29-33

²⁰+36 ዕብራይስጡ፤ ወደ ተርሴስ ሊሄዱ የሚችሉ መርከቦች ይላል።
²¹+37 ዕብራይስጡ፤ ወደ ተርሴስ መሄድ አልቻሉም ይላል።
²²+2 በሁለተኛው የዜና መዋዕል መጽሐፍ ተደጋግሞ እንደተጠቀሰው ይህ ይሁዳ ነው።

20+33 ማምለኪያ ከራሳቸው ሆኑት እነዚህ የጣዖት አምልኮ የሚካሄድባቸው ከፍታ ቦታዎች ነበሩ። እግዚአብሔር ሕዝቡ ወደዚህ ዐይነት አምልኮ እንዳይገቡ እነዚህ ቦታዎች ፈጽመው እንዲያጠፏቸው ይፈልጋል (ዘጉ 33+52)። የእግዚአብሔር ሕዝብ በእነዚህ ማምለኪያዎች መሳባቸው ጽኑ እምነት እንደሌላቸውና ሕይወታቸው ሙሉ በሙሉ ለእግዚአብሔር አምላክ እንዳልተሰጠ ያሳያል።

ግን በእስራኤል ነገሥታት መንገድ ሄደሃል፤ የአክዓብ ቤት የእስራኤልን ሕዝብ እንዲያመነገር እንዳደረገ ሁሉ፤ አንተም ይሁዳና የኢየሩሳሌም ሕዝብ እንዲያመነገሩ አሳሳትሃቸው፤ እንዲሁም ካንተ የሚሻሉትን፤ የግዛ ወንድሞችህንና የአባትህን ቤተ ሰብ አሳሳት ገደልሃቸው፤ ¹⁴ስለዚህ እነሆ፤ አግዚአብሔር ሕዝብህን፤ ልጆችህን፤ ሚስቶችህንና ያለህን ሁሉ በታላቅ መቅደሱ ይመታል። ¹⁵አንተም ራስህ በየዕለቱ እየባሰ በሚሄድ የአንጀት በሽታ ክፉኛ ትታመጣለህ፤ በመጨረሻም ሕመሙ አንጀትህን ወደ ውጭ ያወጣዋል።”

¹⁶አግዚአብሔርም ፍልስጥኤማውያንንና በኢትዮጵያውያን አጠገብ የሚኖሩ ዐረቦችን በኢየሱሱም ላይ በጠላትነት እንዲነሡ አደረገ። ¹⁷እነርሱም በይሁዳ ላይ ወጡ፤ ወረሯትም። በንጉሡ ቤተ መንግሥት የሚገኘውን ዕቃ ሁሉ፤ ከወንዶች ልጆቹና ከሚስቶቹ ጋር ወሰዱ፤ ከመጨረሻ ልጁ ከአካዝያሶን በስተቀር አንድም ልጅ አልቀረለትም።

¹⁸ከዚህ ሁሉ በኋላ አግዚአብሔር ሊድን በማይችል የአንጀት በሽታ ኢየሱሱምን ቀሠፈው። ¹⁹ሕመሙም ሲያሠቃየው ከቄዩ በኋላ፤ በሁለተኛው ዓመት መጨረሻ ላይ ከዚህ ሳቢያ አንጀቱ ወጥቶ በከባድ ሥቃይ ሞተ፤ ሕዝቡም ለአባቶቹ ክብር እሳት ያነድዱ ነበር፤ ለእርሱ ግን አላነደዱለትም።

²⁰ኢየሱሱም ሲነግሥ ዕድሜው ሠላሳ ሁለት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ስምንት ዓመት ገዛ። በሞተ ጊዜም ማንም አላዘነለትም፤ በዳዊትም ከተማ እንጂ በነገሥታቱ መቃብር አልቀበሩትም።

የይሁዳ ንጉሥ አካዝያሶን

22፡1-6 ተጓ ምዝ - 25፡7 8፡25-29

22፡7-9 ተጓ ምዝ - 25፡7 9፡21-29

22ከዐረቦች ጋር ወደ ሰፈር የመጡት ወራሪዎች፤ ታላላቅ ወንድሞቹን ሁሉ ገድለዋቸው ስለ ነበር፤ የኢየሩሳሌም ሕዝብ የኢየሱሱምን የመጨረሻ ልጅ አካዝያሶን በአባቱ ምትክ አነገሡት። ስለዚህ የይሁዳ ንጉሥ የኢየሱሱም ልጅ አካዝያሶን መግዛት ጀመረ። ²አካዝያሶን በነገሡ ጊዜ ዕድሜው ሃያ ሁለት፤ ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም አንድ ዓመት ገዛ። እናቱም ጎቶልያ የተባለች የዘንበሪ የልጅ ልጅ ነበረች።

22፡7 ኢዩም ... እግዚአብሔር የቀበው ሰው ነበር፤ 25፡7 9፡8፤ 10፡28 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

21፡15
ዙጉ12፡10
21፡16
2ዜና17፡10-11፤
22፡1፤ 26፡7
21፡17
25፡712፡18፤
2ዜና22፡1፤
ኢል3፡5
21፡19
2ዜና16፡14
21፡20
2ዜና24፡25፤
28፡27፤ 33፡20
22፡1
2ዜና21፡16-17፤
23፡20-21፤
26፡1፤ 33፡25፤
36፡1

³እናቱ ክፋትን እንዲያደርግ ትመክረው ስለ ነበር፤ እርሱም በአክዓብ ቤት መንገድ ሄደ። ሻከላባቱ ሞት በኋላ የአክዓብ ቤት አማካሪዎቹ በመሆን ወደ ጥፋት ስለ መሩት፤ የአክዓብ ቤት እንዳደረገው ሁሉ እርሱም በአግዚአብሔር ፊት ክፉ ነገር አደረገ። ⁵እንዲሁም የእስራኤል ንጉሥ የአክዓብ ልጅ ኢዮራም የሶርያን ንጉሥ አሣሄል ለመውጋት ወደ ራማት ገላንድ በሄደ ጊዜ የአካዝያሶን ሰዎች ምክር ተከትሎ ከኢዮራም ጋር አብሮት ሄደ፤ ሶርያውያንም ኢዮራምን አቀሰሉት።

⁶ስለዚህ ከሶርያ ንጉሥ ከአሣሄል ጋር ባደረገው ጦርነት ራማት ላይ ከደረሰበት ቍስል ለመዳን ወደ ኢይዝራኤል ተመለሰ።

የአክዓብ ልጅ ኢዮራም በመቍሰሉም የይሁዳ ንጉሥ የኢየሱሱም ልጅ አካዝያሶን ሊጠይቀው ወደ ኢይዝራኤል ወረደ።

አካዝያሶን ኢዮራምን ለመጠየቅ መሄዱን፤ እግዚአብሔር ለአካዝያሶን መውደቅ ምክንያት አደረገው፤ አካዝያሶን እንደ ደረሰም የናሚሴን ልጅ ኢዩን ለመቀበል ከኢዮራም ጋር ወጣ፤ ኢዩም የአክዓብን ሰት እንዲያጠፋ አግዚአብሔር የቀበው ሰው ነበር። ⁸ኢዩ በአክዓብ ቤት ላይ ፍርድ በሚፈጽምበት ጊዜ፤ አካዝያሶን ያጅቡ የነበሩትን የይሁዳን መሳፍንትና የዘመዶቹን ወንዶች ልጆች አግኝቶ ገደላቸው። ከዚያም አካዝያሶን ለመፈለግ ሄደ፤ የእርሱም ሰዎች አካዝያሶን በሰማርያ ከተደበቀበት አግኝተው ያዙት፤ ወደ ኢዩም አምጥተው ገደሉት። “አግዚአብሔርን በፍጹም ልቡ የፈለገው የኢየሣፍጥ ልጅ ነው” በማለት ቀበሩት። ስለዚህ ከአካዝያሶን ቤት የመንግሥቱን ሥልጣን ይይዝ ዘንድ የሚችል ሰው አልነበረም።

ጎቶልያና ኢዮአስ

22፡10-23፡21 ተጓ ምዝ - 25፡7 11፡1-21

¹⁰የአካዝያሶን እናት ጎቶልያ ልጇዋ መሞቱን ባየች ጊዜ፤ የይሁዳን ንጉሣውያን ቤተ ሰብ በሙሉ አጠፋች፤ ¹¹የንጉሥ ኢየሱሱም ልጅ ዮሳፌት ግን፤ ከሚገደሉት መሳፍንት መካከል ኢዮአስን ደብቃ ወሰደችው፤ ከሞግዚቱም ጋር በእልፍኝ

²¹21፡17 በዕብራይስጥ አካዝ እና ኢዮአስ እንደ ኖቸው።

²²22፡2 አንዳንድ የሰባሳ ሊቃናትና የሱርሰቱ ቅጆች (እንዲሁም 25፡7 8፡26 ይመ.) ከዚህ ጋር ይስማማሉ። ዕብራይስጡ ግን አርባ አራት ይላል።

²³22፡6 ወይም አይግባ ለሚለውን የአግዚአብሔር ትእዛዝ ይጠብቁ

²⁴22፡6 ጥቂት የዕብራይስጥ ቅጆች የሰባሳ ሊቃናት፤ የቡልጌትና የሱርሰቱ ትርጉም (25፡7 8፡29) ከዚህ ጋር ይስማማሉ። አካዝ ጥቂት የዕብራይስጥ ቅጆች ግን፤ አሣር ይላሉ።

22፡3 2ዜና18፡13
21፡6
22፡5
2ዜና18፡11-34
22፡6 15፡719፡15፤
25፡78፡13-15
22፡7 25፡79፡16
22፡8 25፡710፡13
22፡9 መላ9፡5፤
2ዜና17፡4

22፡10 ጎቶልያ፤ 25፡7 11፡1 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

ሸሸገችው። የኢየሁዳው ልጅ የካህን የጥጻሄ ሚስት የሳቤት የአካዝያስ እንት በመሆኗና ሕፃንን የደበቀችው ጎቶልያ እንዳት ገድለው ነበር። ¹²እርሱም ጎቶልያ ምድሪቱን በገባችበት ጊዜ ሁሉ፤ በስግዚሰከሌር ቤተ መቅደስ ተደብቆ ስድስት ዓመት አብሮአቸው ኖረ።

23 በሰባተኛው ዓመት የጻሄ በረታ፤ የመቶ አለቆች ከሆኑት ከይሮሐም ልጅ ከዓዛርያስ፤ ከይሆሐናን ልጅ ከይሰማኤል፤ ከያቤድ ልጅ ከዓዛርያስ፤ ከዓዳያ ልጅ ከማዕሄያ፤ ከዝክሪ ልጅ ከኤሊሳፋጥ ጋር ቃል ኪዳን አደረገ። ²እነርሱም ወደ መላው ይሁዳ ሄደው፤ ሊዋውያንንና የእስራኤል ቤተ አለቆችን ከየከተማው ሁሉ ሰበሰቡ። ወደ ኢየሩሳሌም በመጡ ጊዜም፤ ታባሌው ሁሉ በስግዚሰከሌር ቤተ መቅደስ ውስጥ ከንጉሡ ጋር ቃል ኪዳን አደረጉ።

የጻሄም እንዲህ አላቸው፤ “እግዚአብሔር ለዳዊት ዘር በሰጠው ተስፋ መሠረት እነሆ፤ የንጉሡ ልጅ ይነግሣል። “እንግዲህ እናንተ የምታደርጉት ይህ ነው፤ በሰንበት ስለት ተረኛ ከሆናችሁት ከእናንተ ከካህናቱና ከሊዋውያኑ አንድ ሦስተኛው በሮቹን ጠብቁ፤ “አንድ ሦስተኛው ቤተ መንግሥቱን፤ አንድ ሦስተኛው “የመሠረት ቅጽር በር” የተባለውን

ጠብቁ፤ የቀሩት ሰዎች በሙሉ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አደባባይ ይሁኑ። “ተረኛ ከሆኑት ካህናትና ሊዋውያን በቀር ማንም ሰው ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አይግባ፤ እነርሱ የተቀደሱ ስለሆኑ ይግቡ፤ የቀሩት ሰዎች በሙሉ ግን፤ ወደ ቤተ መቅደሱ እንዳይገቡ እግዚአብሔር ያዘዘውን ይጠብቁ።” ሊዋውያኑም የሰጠው መሣሪያቸውን በእጃቸው ይዘው በንጉሡ ዙሪያ ይቋሙ፤ ወደ ቤተ መቅደሱ የሚገባ ማንኛውም ሰው ይገደል፤ ንጉሡ በሚሄድበትም ቦታ ሁሉ አብረውት ይሁኑ።

⁸ሊዋውያኑና ይሁዳ ሁሉ ልክ ካህኑ የጻሄ እንዳዘዘው አደረጉ፤ ካህኑ የጻሄ ከጥበቃ ክፍሎች የትኛውንም አላሰናበተም ነበርና፤ እያንዳንዱ በሰንበት ቀን በሥራ ላይ የሚሰማሩትንና ከሥራ የሚወጡትን የራሱን ሰዎች ወሰደ፤ ግዚያም በቤተ መቅደሱ የነበሩትን የንጉሥ ዳዊት ጦሮች ታላላቅና ታናናሽ ጋሻዎች ለመቶ አለቆቹ ሰጣቸው።

¹⁰ሰዎቹም ሁሉ እያንዳንዳቸው መሣሪያቸውን በእጃቸው እንደ ያዙ ከቤተ መቅደሱ ደቡብ አንጦቶ እስከ ሰሜን ድረስ በመሠዊያም በቤተ መቅደሱ አገገብ በንጉሡ ዙሪያ እንዲቆሙ አደረገ።

¹¹የጻሄና ወንዶች ልጆቹ የንጉሡን ልጅ አምጥተው ዘውድ ጫኑለት፤ የኪዳንንም መጽሐፍ ሰጥተውት እንገሡት፤

23+2 ዙዩ35+2-5
23+3
24ሙ7+12፤
1572+4፤
25711+17፤
2ዜና6+16፤
7+18፤ 21+7
23+6 ዘካ3+7
23+8 25711+9፤
1ዜና24+1
23+11 ዘዳ17+18

ቀብተውትም፤ “ንጉሡ ለዘላለም ይኑር!” እያሉ ጮኹ። ¹²ጎቶልያም የሚረገጠውንና ደስታውን ለንጉሡ የሚገልጠውን ሕዝብ ሁካታ ስትሰማ፤ ሕዝቡ ወዳለበት ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ሄደች። ¹³ንጉሡ በመግቢያው ላይ ባለው በዐምዱ አጠገብ ቆሞ አየች፤ የጦር መኮንኖችና መለኮት ሂፈዎችም በንጉሡ አጠገብ ነበሩ፤ የምድሪቱ ሕዝብ ሁሉ ይደሰቱ፤ መለኮትም ይነፉ ነበር፤ መዘምራንም በዚህ ዕቃ ታጅበው የበዓሉን ዝምራ ይመሩ ነበር፤ ጎቶልያም ልብሷን ቀድሳ፤ ይህ ዐመፅ ነው! ይህ ዐመፅ ነው!” ብላ ጮኹች።

¹⁴ካህኑ የጻሄም የወታደር አዛዥ ወደ ሆኑት ወደ መቶ አለቆቹ፤ “በሰልፉ መካከል አውጥታችሁ እምጧት።፤ የሚከተላት ካለም በሰዶና ግደሉት” ሲል ላከባቸው። ካህኑም፤ “በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አትግደሏት” ብሎ ነበርና። ¹⁵እርሷም በቤተ መንግሥቱ ግቢ የፈረሰ መግቢያ በር ወደ ተባለው ቦታ እንደ ደረሰች ያዘት፤ በዚያም ገደሏት።

¹⁶የጻሄም ራሱ፤ ሕዝቡና ንጉሡ የእግዚአብሔር ሕዝብ እንደሚሆኑ ቃል ኪዳን ገባ። ¹⁷ከዚህ በኋላ ሕዝቡ በሙሉ ሄደ የበአልን ቤተ ጣዖት አፈረሰው፤ መሠዊያዎቹንና ጣዖታቱን አደቀቁ፤ የበአልን ካህን ማታንንም በመሠዊያዎቹ ፊት ለፊት ገደሉት። ¹⁸የጻሄ በሙሉ ሕግ እንደተፈፀመና ዳዊትም እንዳዘዘው፤ በደስታና በመዝሙር የሚቃጠለውን የእግዚአብሔርን መሥዋዕት እንዲያቀርቡ ዳዊት ለመደባቸው ካህናትና ሊዋውያን የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ነላፊነት ሰጣቸው። ¹⁹እንዲሁም በማንኛውም ነገር የረከሰ ሰው እንዳይገባ፤ በቤተ መቅደሱ ቅጥር በሮች ላይ ጠባቆች አቆሙ። ²⁰የመቶ አለቆቹን፤ መኳንንቱን፤ የሕዝቡን ገዢዎችና የአገሩን ሕዝብ ሁሉ ይዞ ንጉሡን ከላይ ከቤተ መቅደሱ ወደታች አመጣው። በላይኛውም መግቢያ በኩል ወደ ቤተ መንግሥቱ ገብተው ንጉሡን በመንግሥቱ ዙፋን ላይ አስቀመጡት። ²¹መላውም የአገሩ ሕዝብ ተደሰተ፤ ጎቶልያ ስለ ተገደለችም ከተማይቱ ሰላም አግኝታ ነበር።

23+13 1571+41፤
7+15
23+15 ኤር31+40
23+16
ዜና29+10፤
34+31፤ ዐ99+38
23+17
ዘዳ13+6-9
23+18
1ዜና23+6-28-32፤
25+6
23+19 1ዜና9+22
23+20 25715+35
23+21 2ዜና22+1

ኢዮአስ ቤተ መቅደሱን ማደሱ
24+1-14 ተን ምብ - 257 12+1-16
24+23-27 ተን ምብ - 257 12+17-21

24 ኢዮአስ በነገሡ ጊዜ ዕድሜው ሲገባ፤ ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም አርባ ዓመት ገዛ። እናቴ ሳብያ ።
።23+14 ወይም ከትጥሩ ውስጥ አውጥታችሁ እምጧት ተብሎ
።23+16 ወይም በእግዚአብሔር በሕዝቡና በንጉሡ መካከል የተደረገው ቃል ኪዳን ።

የተባሉት የቤርሳቢህ ሴት ነበረች። ንዚህን ዮዳሄ በሕይወት በነበረበት ዘመን ሁሉ፤ ኢዮአስ እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ነገር አደረገ። ንዮዳሄ ሁሉን ሚስቶች መረጠለት፤ ወንዶችና ሴቶች ልጆችም ወለደ።

ከጥቂት ጊዜ በኋላ ኢዮአስ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ለማደስ ወሰነ። ንዚህናቱንና ሌዋውያኑን ሰብስቦም፤ ወደ ይሁዳ ከተሞች ሂዳችሁ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በየዓመቱ ለማደስ ገንዘብ ከእስራኤል ሁሉ ሰብስቡ፤ ይህንንም አሁኑኑ እድርጉት” አላቸው። ሌዋውያኑ ግን ቸል አሉ።

ከዚህ ንጉሡ ሊቀ ካህኑን ዮዳሄን ወርቶ፤ “እግዚአብሔር ባሪያ ሙሴና የእስራኤል ጉባኤ ለምስክሩ ድንኳን እንዲወጣ የወሰኑትን ግብር ከይሁዳና ከኢየሩሳሌም እንዲያመጡ ሊዋውያኑን ያላተጋሃቸው ለምንድን ነው?” አለው።

በዚህ ጊዜ የዚያች ክፉ የንቱልያ ልጆች የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ሰብረው በመግባት የተቀደሱ ዕቃዎች እንኳ ሳይቀሩ፤ ለበአል ጣዖታት አገልግሎት እንዲውሉ አድርገው ነበር።

ከንጉሡም ትእዛዝ የገንዘብ መሰብሰቢያ ግጥን ሠርተው በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መግቢያ በር አጠገብ በውጭ በቱል አኖሩት። ንዚህ በኋላ እስራኤል ዐምድረ በዳሳል የእግዚአብሔር ባሪያ ሙሴ የዘዘውን ግብር እግዚአብሔር እንዲያመጡ በይሁዳና በኢየሩሳሌም ዐዋጅ ተነገረ። ለመግምቱ ሁሉን ሕዝቡም ሁሉ ግብሩን በደስታ አመጡ፤ እስኪዋላም ድረስ በሣጥኑ ውስጥ ጨመሩ። በሣጥኑ በሌዋውያኑ እጅ ወደ ንጉሡ ሹማምት ቢሚደርስበት ጊዜ፤ እነርሱም በውስጡ ብዙ ገንዘብ መኖሩን በሚያዩበት ጊዜ ሁሉ፤ የቤተ መንግሥቱ ጸሐፊና የሊቀ ካህናቱ ሹም ይመጡና ሣጥኑን አጋብተው ወደ ቦታው ይመልሱት ነበር። ይህን በየቀኑ በማድረግ እጅግ ብዙ ገንዘብ ሰበሰቡ። ከንጉሡና

ዮዳሄም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ

24+2 2ዜና25+2
26+5
24+5 ዘ030+16
1ዜና11+1
26+20
5010+32-33
ግሌ17+24
24+6 ዘ038+21
24+10 ዘ025+2
1ዜና29+36
24+12
2ዜና34+11

ሥራ እንዲያውሩ ለተመደቡት ሰዎች ገንዘቡን አስረከቧቸው፤ እነርሱም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ለማደስ ድንጋይ ጠራቢዎችንና ዐናጢዎችን እንዲሁም ቤተ መቅደሱን ለመጠገን የብረትና የናስ ሠራተኞችን ቀጠሩ።

በሥራው ላይ የተሰማሩት ሰዎች ትጉሃን ስለ ነበሩ፤ ሥራው በእጃቸው ተከናወነ፤ የእግዚአብሔርንም ቤተ መቅደስ ቀደም ሲል በነበረው ዐይነት መሠረት ዐደሱት፤ አጠናክሩትም። ከዚህ በኋላ ቀረውን ገንዘብ ወደ ንጉሡና ወደ ዮዳሄ አመጡ፤ በገንዘቡም የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ዕቃዎች ማለትም ለአገልግሎትና ለሚቃጠል መሥዋዕት የሚውሉ ዕቃዎች እንደዚሁም ጭልፋዎችና ሌሎች የወርቅና የብር ዕቃዎችም ተሠሩ። ዮዳሄ በሕይወት በነበረበት ዘመን ሁሉ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የሚቃጠል መሥዋዕት ዘወትር ይቀርብ ነበር።

ዮዳሄ ሹምግሎ ዕድሜ ከጠገበ በኋላ በመቶ ሠላሳ ዓመቱ ሞተ። እርሱም በእስራኤል ውስጥ እግዚአብሔርና ለቤተ መቅደሱ መልካም ሠርቶአልና በዳዊት ከተማ በነገሥታቱ መቃብር ተቀበረ።

የኢዮአስ ክፋት

ከዮዳሄ ሞት በኋላ የይሁዳ ሹማምት መዋቀው ለንጉሡ ታማኝነታቸውን ገለጡ፤ ንጉሡም አዳመጣቸው። እነርሱም የአባቶቻቸውን አምላክ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ትተው፤ የአሺራን ዐምዶችና ጣዖታትን አመለኩ፤ በበደላቸውም ምክንያት የእግዚአብሔር ቀጣ በይሁዳና በኢየሩሳሌም ላይ መጣ። ወደ እግዚአብሔር ይመልሷቸው ነበር። እርሱ ነቢያቱን ወደ ሕዝቡ ሰደደ፤ ከፆታውም መስ ከሩባቸው፤ እነርሱ ግን አላዳመጡም።

የእግዚአብሔርን መንፈስ በካህኑ በዮዳሄ ልጅ በዘካርያስ ላይ መጣ፤ እርሱም በሕዝቡ ፊት ቆሞ፤ “እግዚአብሔር እንዲህ

24+14 የሚቃጠል መሥዋዕት ... ይቀርብ ነበር፤ ለመጀመሪያ ጊዜ በእግዚአብሔር መሥዋዕት ግብረ-ሪያው አዳምና ሔዋን ንጢአት ከሠሩ በኋላ ነበር (ዘፍ 4:3-4)። ከዚያ በኋላ ልዩ ልዩ ዐይነት መሥዋዕቶች የሚቀርቡበት ሁኔታ ተመሠረተ፤ ይኸውም የእግዚአብሔር ሕዝብ ንጢአት የቱን ያህል የከፋ እንደ ሆነ፤ የእግዚአብሔርን ማምለክም ምን ያህል አስፈላጊ እንደ ሆነ እንደገናን ያዘብ ነው (ዘሌ 1+2 እና ሣጥ ይመ)። ከዚህ ከተጠናከረው የሚቃጠል መሥዋዕት ሊላ (ዘሌ 1+13-17)፤ የንጢአት መሥዋዕት (ዘሌ 4+3-21)፤ የበደል መሥዋዕት (ዘሌ 5+14-6+7) እና የንብረት መሥዋዕት (ዘሌ 3+1-17)፤ ይቀርብ ዘንድ እግዚአብሔር አዘዘ። መሥዋዕት ሲቀርብ ዋናው ጉዳይ አንድ ሰው ካለው መካከል ምርጥ የሆነውን በትን ልብ ለእግዚአብሔር ማቅረብ ነው (ዘሌ 22+21 ይመ)። በሚልክያስ መጽሐፍ ላይ ተጽፎ እንደሚገኘው፤ ሕዝቡ እንካላን ወይም በበሽታ የተያዘን እንሰሳ በማቅረባቸው

እግዚአብሔር ገሠጸቸው (ሚል 1+6-14)።

24+17 ከዮዳሄ ሞት በኋላ፤ 2ነገ 12+2 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

24+19 ነቢያቱን ... ሰደደ፤ እነርሱ ግን አላዳመጡም፤ በብሉይ ኪዳን ዘመን ሕዝቡ ለአምላካቸው ታማኞች እንዲሆኑና በኪዳንም ሕግ መሠረት እንዲኖሩ ሕዝቡን ያበረታቱ። ዘንድ እግዚአብሔር ነቢያትን ላከ። በአዲስ ኪዳን ነቢያትና መልእክታቸው ለቤተ ክርስቲያን ሕይወት ምን ጊዜም አስፈላጊዎች ናቸው። እውነተኛ የእግዚአብሔርን ነቢያት አለመስማት ወይም መናቅ በቤተ ክርስቲያን ሕይወት ላይ መንፈሳዊ ሞትን ያመጣል (በገጽ 1866 ላይ፤ “የቤተ ክርስቲያን የአገልግሎት ስጦታዎች” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

24+20 የእግዚአብሔርን መንፈስ ... በዘካርያስ ላይ መጣ፤ መንፈስ ቅዱስ በዘካርያስ ላይ መጣ (ቃል ሊቃል ሲተረጎም፤ “አለበሰው” ማለት

24+18 ዘ034+13
ኢሉ24+20
2ዜና7+19
19+2 33+3
ኤር17+2
24+19
ዘጥ11+29
ኤር7+25 ዘዘ1+4
24+20
ዘጥ14+41
ዘጸ31+17
መላ3+10
1ዜና12+18
ግሌ23+35
ሉቃ11+51

ይ

ይላል፤ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ለምን ትተላለፉላችሁ? አይላካላችሁም፤ እናንተ እግዚአብሔርን ስለ ተዋቅሁት እርሱም ትቶአችኋል” አላቸው።

21እነርሱ ግን አሜሪካውያን በንጉሡም ትእዛዝ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አደባባይ ላይ በድንጋይ ወግረው ገደሉት።

22ንጉሥ ኢዮአስ የዘካርያስ አባት ዮዳሄ ያደረገሉትን ቸርነት አላሰበም፤ በዚህ ፈንታ ልጁን ገደለው፤ በሚሞትበትም ጊዜ “እግዚአብሔር ይዋውጥ እርሱው ይበቀልህ” አለ።

23በዓመተም መሠረት የሶርያ ሰራዊት በኢዮአስ ላይ ዘመተ፤ ይሁዳንና ኢየሩሳሌምንም ወር የሕዝቡን መሪዎች ሁሉ ደመሰሰ፤ ምርኩውንም ሁሉ ወደ ንጉሡ ወደ ደማስቆ ላከ። 24የሶርያ ሰራዊት ሰዎች ጥቂት ቤሆኑም እንኳ እግዚአብሔር በጣም የሚበልጠውን ሰራዊት በአጃቸው አሳልፎ ሰጠ፤ ይሁዳ የአባቶቹን አምላክ ለገዢነቱ ስለ ተወገ በኢዮአስ ላይ ተፈረደበት።

25ሶርያው ያንም በወጣ ጊዜ ኢዮአስን ከፋኛ አቀራሰው፤ ጥለውት ሄዱ፤ የካህኑን የዮዳሄን ልጅ ስለ ገደለም፤ ሹማምቱ አሳረው በቦልጋው ላይ እንዳለ ገደሉት። በዚህ ሁኔታም ሞቶ በዳዊት ከተማ ተቀበረ እንጂ በንጉሥታቱ መቃብር አልተቀበረም።

26በእርሱ ላይ ያሜሪካውያን የአሞናዊቱ የሰ ምዓት ልጅ ዛባድና የምዓባዊቱ የሰማሪት ልጅ ዮዛባት ነበሩ። 27የወንዶች ልጆቹ ታሪክ፤ ስለ እርሱ የተነገሩት ብዙ ትንቢቶችና የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መታደስ በንጉሥታቱ የታሪክ መዛግብት ተጽፈዋል። ልጁ አሜሪካውያን በእርሱ ፈንታ ነገሡ።

24+21 ኢሱ7+25፤
ኢር20+23 26+21
24+22 ዘፍ9+5
24+23
25፡12+17-18
24+24
ዘሌ26+23-25፤
ዘፍ28+25፤
2ዜ514+9፤
16+8፤ 20+212
24+25
2ዜ521+20
24+26 ሩት1+4፤
25፡12+21

የይሁዳ ንጉሥ አሜሪካውያን

25፡1-4 ተጻ ምብ - 25፡1 14፡1-6
25፡11-12 ተጻ ምብ - 25፡1 14፡7
25፡17-28 ተጻ ምብ 25፡1 14፡8-20

25አሜሪካውያን በንጉሡ ጊዜ ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ሃያ ዘጠኝ ዓመት ገዛ። እናቱም ዮዳሄን የተባለች የኢየሩሳሌም ሴት ነበረች። 2እርሱም በእግዚአብሔር ፊት መልካም ነገር አደረገ፤ ነገር ግን በፍጹም ልቡ አልነበረም። 3መንግሥቱን ከጽና በኋላ፤ ንጉሥ የነበረውን አባቱን የገደሉትን ሹማምት በሞት ቀጣ ቸው። 4እግዚአብሔር በመሴ መጽሐፍ በተጻፈው ሕግ “ሰው ሁሉ በገዛ ንጉሥነቱ ይመት እንጂ ወላጆች ስለ ልጆቻቸው አይገደሉ፤ ልጆችም ስለ ወላጆቻቸው አይገደሉ” ብሎ ባዘዘው መሠረት አደረገ እንጂ ልጆቻቸውን አልገደለም።

5አሜሪካውያን የይሁዳን ሕዝብ በአንድነት ሰብስቦ እንደየቤተሰቡ በሻለቆችና በመቶ አለቆች በመደልደል በመላው ይሁዳና በብንደም መደባቸው። ከዚያም ዕድሜያቸው ሃያና ከሃያ በላይ የሆናቸውን ሰብስቦ ለውትድርና አገልግሎት ብቁ ሆነው ጋሻና ጦር መደብ የሚችሉ ሦስት መቶ ሺህ ሰዎች አገኘ። 6እንዲሁም በመቶ መከለኩ ጥሬ ብር አንድ መቶ ሺህ ተዋጊዎች ከእስራኤል ቀጠረ።

7ነገር ግን አንድ የእግዚአብሔር ሰው ወደ እርሱ መጥቶ እንዲህ አለው “ንጉሥ ሆይ፤ እግዚአብሔር ከእስራኤልም ሆነ ከማናቸውም የኤፍሬም ሕዝብ ጋር አይደለምና፤ እነዚህ የእስራኤል ወታደሮች ከአንተ ጋር አይገዛቸው። 8ይህ ጦርነቱን በቁሬጥነት ብትዋጋም እንኳ የመርዳትና የመጣል ነይል ከእግዚአብሔር ዘንድ ስለ ሆነ

24+23 ምናልባት መስከረም፤ ጥቅምትና ጎጸር
25፡4 ዘፍ 24+16
25፡6 በዚህና በቀጥረ 9 ላይ 3.4 ሜትሪክ ቶን
የሀላ ነው

ነው)። ከዚያም የኢዮአስንና የይሁዳን ሹማምንት ንጉሥነት በማጋለጥ ገመደ። ሰዎችን ስለ ንጉሥነት መውቀስ የመንፈስ ቅዱስ ተቀዳሚ ተግባር ነው (ዮሐ 16፡8)። እንደ ዘካርያስ ያለውን የእግዚአብሔር ሰው መሣሪያ በማድረግ፤ መንፈስ ቅዱስ ብዙውን ጊዜ ሰዎችን ወደ ንስሐ ለማድረስ የሰው በደል ይገልጻል።
24+21 በድንጋይ ወግረው ገደሉት፤ ዘካርያስ በይሁዳ ምድር ሰማዕትነትን መቀበል በጽሑፍ ላይ የተገኘ የመጀመሪያው ነቢይ ነበር። ለእግዚአብሔር እውነትና የጽድቅ መንገድ ታማኝ ሆኖ በመጽናቱ እንዲሁም በንጉሡም ሆነ በሕዝቡ ክሕደት ላይ በመመስከሩ ተገደለ። ኢዮአስም ስለዚሁ ሰማዕትነትና በዚያን ጊዜ በነበረው ትውልድ ላይ እግዚአብሔር ስለ አቀደው በቀል ጠቀስ (ማቴ 23፡35፤ ሉቃ 11፡51)። ብዙ-ነሱ የእግዚአብሔርን መንገድ ትተው በነበሩበት ጊዜ ነቢዩ ከእግዚአብሔር ጋር በመቆመ፤ የዘካርያስን ደም፤ “ጽድቅ” አለው። ነቢዩ የተገደለው “በመሠዊያና በቤተ መቅደሱ መካከል” ነበር (ሉቃ 11፡51)፤ ይኸውም

የከሰናቱ እጅግ የተቀደሰ ክፍል ነው። እስራኤል የእግዚአብሔርን ነቢይ ቃል አንቀበለም። ማለታቸው የራሳቸውን ጥፋትና ከእግዚአብሔር ዘንድ መናቅን አመጣባቸው (36፡16 ይመ)።

25+2 በፍጹም ልቡ አልነበረም፤ 25፡1 14፡1 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

25+7 የእስራኤል ወታደሮች ከአንተ ጋር አይገዛቸው፤ ይሁዳ በእግዚአብሔር ማመናቸውን ትተው ከሌላ ጋር መተባበራቸውን እግዚአብሔር ያወገዘው መሆኑን የዜና መዋዕል ጸሐፊ ይገልጻል (ከ16፡2-9፤ ከ22፡5፤ ከዕዝ 4፡3 ጋር ያገጽጽ)። እግዚአብሔር ከሚቃወማቸው ጋር ብብረት ማድረግ (ይኸውም ከእግዚአብሔር ጠላቶች ጋር) እግዚአብሔር ሕዝቡ እንዲሸነፉ የሚፈቅድበትን ሁኔታ ሊያመጣ ይችላል (ቀሩ 7-8)። ይህም እውነት በእግዚአብሔር ነቢያት ተደጋግሞ በአጽንዖት የተነገረ ጉዳይ ነው (ኢሳ 57፡13፤ ኤር 17፡5-8፤ 39፡18 ይመ)።

እግዚአብሔር በጠላቶችህ ፊት ይጥልሃል።”

“አሜሪካውያን የእግዚአብሔርን ሰው፣ “ታዲያ ለእነዚህ ለእስራኤል ወታደሮች የክፈልኩት መቶ መክሊት እንዴት ይሁን?” ሲል ጠየቀው የእግዚአብሔርን ሰው፣ “እግዚአብሔር ከዚህ አብልጦ ሊሰጥህ ይችላል” ሲል መለሰለት።

10በዚህ አሜሪካውያን ከኤፍሬም ወደ እርሱ የመጡትን ወታደሮች ወደየመኖሪያ ስፍራቸው አሰናበታቸው። እነርሱም በይሁዳ ላይ ክፉኛ ተበላጭተው ነበርና በታላቅ ቀጣ ወደ መኖሪያ ስፍራቸው ተመለሱ።

11አሜሪካውያን ኃይሉን በሚገባ አደራጅቶ ልራዊቱን ወደ ጨው ሸለቆ መራሽ በዚያም ፀሥር ሺህ የሲዩር ወታደሮችን ገደለ። ሂደታዊ ሰራዊት ለሎች ዐሥር ሺህ ሰዎች ግረኩ፤ ወደ አንድ ዓለት ዐናት ላይም አውጥተው ቀላቀላ ለቀቁአቸው፤ ሁሉም ተፈጠፈው።

12በዚያን ጊዜ አሜሪካውያን ያሰናበታቸውና ጸጦርነቱ እንዳይካፈሉ የከለከላቸው ወታደሮች፤ ከሰማርያ እስከ ቤተሐሮን ያሉትን የይሁዳ ከተሞች ወረሩ፤ ሦስት ሺህ ሰው ገደለ፤ እጅግ ብዙ ምርኮም ወሰዱ።

13አሜሪካውያን ኤዲማዊውያንን ደምሰሰ ጸተመለሰ ጊዜ፤ የሲዩርን ሕዝብ አማልክት ደዞ መጣ፤ ለራሱም አማልክት አድርጎ በግብፃው ሰገደላቸው፤ መሥዋዕትም አቀረበላቸው። 15የእግዚአብሔርም ቀጣ ለአሜሪካውያን ላይ ነደደ፤ ነቢይንም ላከበት፤ ዘሊደም፤ “የዝግ ሕዝባቸውን ከእጅህ ማዳን ያልቻሉትን የአሕዛብን አማልክት ርዳታ የጠየቅሽው ለምንድን ነው?” አለው።

16እርሱም በመኖገር ላይ ሳለ፤ ንጉሡ፤ “እመሆኑ አንተን የንጉሥ አማካሪ አድርገን ጅመንሃልን? ዝም አትልም እንዴ! መዋት ትፈልጋለህ?” አለው።

ነቢዩም ዝም አለ፤ ሆኖም፤ “ይህን አድርገሃልና ምክራንም አልሰማህምና፤ እግዚአብሔር ሊያጠፋህ እንደወሰነ ዐውቃለሁ” አለ።

17የይሁዳ ንጉሥ አሜሪካውያን አማካሪዎቹን የግክረ በኋላ፤ የእስራኤል ንጉሥ የኢዩ ያልጅ ልጅ፤ የኢዩአካዝ ልጅ ወደ ሆነው ወደ ኢዩአስ፤ “እስቲ ናና ፊት ለፊት እንጋጠም” ሲል ላከበት።

18የእስራኤል ንጉሥ ኢዩአስ ግን፤ ለይሁዳ ንጉሥ ለአሜሪካውያን እንዲህ ሲል መለሰ ለት፤ “አንድ የሊባኖስ ኩርንትት፤ ሚስት እንድትሆነው ሴት ልጅህን ለልጄ ሰጠው” ሲል ወደ ሊባኖስ ዝግባ ላከበት። ከዚያም የዱር አውራ ከሊባኖስ ወጥቶ ኩርንትቱን ረገጠው። 19ኤዲምን አሸንፌአለሁ ብለህ

25+9 ዘጸ፤18፤ ም፡410+22
25+10 ቀ፡13
25+12
መዝ፡141+6፤ አብ፡13
25+14 ዘወ፡20+3፤
2ዜና28+23፤ አ፡444+15
25+15 ኢ፡436+20
25+18
መ፡49+8-15

ራስህን በትዕቢት ክበኸዋል፤ ኮርተሃልም፤ ግን ዐርፈህ እቤትህ ተቀመጥ! በራስህና በይሁዳ ላይ ውድቀት ታመጣ ዘንድ ችግር የምትጠራው ስለ ምንድን ነው?”

20የኤዲምን አማልክት ማምለክ በመፈለጋቸው፤ እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው እጅ አሳልፎ ሊሰጣቸው ወሰኖአልና፤ አሜሪካውያን አላዳመጣቸውም። 21በዚህ የእስራኤል ንጉሥ ኢዩአስ አደጋ ጣለ። እርሱና የይሁዳ ንጉሥ አሜሪካውያን በይሁዳ ውስጥ ቤትሳሚስ በተባለ ስፍራ ፊት ለፊት ተጋጠሙ። 22ይሁዳ በእስራኤል ክፉኛ ተመታ፤ እያንዳንዱም ሰው ወደ

የመኖሪያው ሸሸ። 23የእስራኤል ንጉሥ ኢዩአስም የአካዝያስን የልጅ ለኢዩአስን ልጅ አሜሪካውያን ቤትሳሚስ ላይ ማርኮ ወደ ኢዩሳሊም አመጣው፤ ከኤፍሬም በር እስከ ማዕዘኑ በር ድረስ አንድ መቶ ሰማንያ ሜትር፤ ያህል ርዝመት ያለውንም የኢዩሳሊምን ቅጥር አፈረሰ። 24እርሱም በየቤቱኤዲም ጥበቃ ሥር የነበረውንና በቤተ መቅደሱ የተገኘውን ወርቅ፤ ጥሬ ብርና ዕቃ በመሉ፤ ከቤተ መንግሥቱም ንብረትና በመያዣ ከያዛቸው ሰዎች ጭምር ወሰደ ወደ ሰማርያ ተመለሰ።

25የይሁዳ ንጉሥ የኢዩአስ ልጅ አሜሪካውያን የእስራኤል ንጉሥ የኢዩአካዝ ልጅ ኢዩ አስከሞተ በኋላ አሥራ አምስት ዓመት ኖረ። 26በአሜሪካውያን ዘመን መንግሥት ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው የተከናወነው ሊላው ተግባር ሁሉ በይሁዳና በእስራኤል ነገሥታት መጽሐፍ የተጻፈ አይደለም? 27አሜሪካውያን እግዚአብሔርን መከተል ከተወ በኋላ፤ በኢዩሳሊም ሰላመቡበት ወደ ለኪሶ ሸሸ፤ ነገር ግን የሚከታተሉትን ሰዎች ከኋላው ልከው በዚያም በለኪሶ ገደሉት። 28በፈረስ ተጭኖ ከመጣ በኋላም፤ እንደ አባቶቹ ሁሉ በይሁዳ ከተማ ተቀበረ።

የይሁዳ ንጉሥ የዝያን

26፡1-4 ተ፡3 ም፡11 - 25፡7 14፡21-22፤ 15፡1-3
26፡21-23 ተ፡3 ም፡11 - 25፡7 15፡5-7

26 ከዚህ በኋላ የይሁዳ ሕዝብ በመሉ ዕድሜው ዐሥራ ስድስት ዓመት የነበረውን የዝያንን ወሰደው በአባቱ በአሜሪካውያን ፈንታ አነገሡት። 2አሜሪካውያን እንደ አባቶቹ ሁሉ ካንቀላፋ በኋላ፤ ኤላትን እንደገና የሠራት፤ ወደ ይሁዳም የመለሳት የዝያን ነበር።

25+23 ዕብራይስጡ፤ 80 ሜትር ያህል ነው ይላል። አንዳንድ ቅጂዎች ግን ስድስት መቶ ማለ። ይላሉ።

26+1 የዝያን፤ የዝያን ዘመን መንግሥት በሁለት ምድብ የተከፈለ ነው፤ ይኸውም፤ እግዚአብሔርን የፈለገባቸው ዓመታትና ለእግዚአብሔር ታማኝ ያልሆነባቸው ዓመታት ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔርን መፈለግ በረከትንና ርዳታን፤ እግዚአብሔር

ርን ሳይፈልጉ መቅረት ደግሞ በመንፈሳዊ ሕይወት ረገድ መንሸራተትንና ፍርድን እንደሚያመጣ በአጽንዖት ያስተምራል (ተ፡ 5-7 እና 16-20፤ 15+2 እና ማብ ይመ)።

3፻፶፱ ዓመት በነገሠ ጊዜ ዕድሜው ዐሥራ ስድስት ዓመት ሲሆን በኢየሩሳሌም ተቀምጦ አምሳ ሁለት ዓመት ገዛ፤ እናቱ ይኮልያ የተባለች የኢየሩሳሌም ሴት ነበረች። ጎርሱም አባቱ አሜሶያስ እንደ አደረገው ሁሉ በአግዚአብሔር ፊት ቅን ነገር አደረገ። ሕዝቡም በሕዝቡ መኖራት ባስተማረው በዝርያው ዘመን ሕዝቡም ፈለገ፤ እግዚአብሔርን በፈለገ መጠንም አምላክ ነገሮችን አከናውኗል።

6፻፳፬ ዓመት ዓ.ም. ላይ ዘመቶ የጌትን፤ የብርሃንና የአዛውንን ቅጥሮች አፈረሰ። ከዚያም በአዛውንን አጠገብና በቀሩትም የፍልስጥኤም ግዛቶች ውስጥ ከተሞችን እንደ ገና ሠራ። ሕዝቡም በፍልስጥኤማውያን በጉርበካል በሚኖሩ ዐረቦችና በምዕናውያን ላይ ድልን አቀዳጀው። አምናውያን ለገዢያን ግብር ገበሩለት፤ ኃይሉ ስለ ገንዘብ ዝናው እስከ ግብፅ ድረስ ወጣ።

9፻፶፱ ዓመት በኢየሩሳሌም በማዕዘን በር፤ በሽለቆው በርና በቅጥሩ ማዕዘን ማማዎች ሠርቶ መሸጋችው። 10፻፶፱ ዓ.ም. በየኩረብታው ግርጌና በየሚዳው ላይ ብዙ የቀንድ ከብት ስለ ነበረው፤ በምድረ በዳ የግንብ ማማዎች ሠራ፤ ብዙ የውሃ ጉድጓዶችም ቁፈረ። ግብርና ይወድ ስለ ነበረም በኩረብታዎችና ለም በሆኑ መሬቶች ላይ ዕርሻ የሚያርሱና ወይን የሚተክሉ ሰራተኞች ነበሩት።

11፻፶፱ ዓመት ከንጉሠ ሹማምት አንዱ በሆነው በሐናንያ መሪነት በአሳፊው በይዲኤልና በአለቃው በመዕሢያ አማካይነት ተሳታፊ በተቋቋመው መሠረት በየምድቡ ለጦርነት ዝግጁ ሆኖ የሚወጣ፤ በሚገባ የሠለጠነ ሰራዊት ነበረው። 12፻፶፱ ዓ.ም. ላይ የተሾሙት የየቤተሰቡ መሪዎች ጠቅላላ ቍጥር ሁለት ሺህ ስድስት መቶ ነበር።

13፻፶፱ ዓመት የሚመራ ሦስት መቶ ሰባት ሺህ አምስት መቶ ሰው ያለው ሰራዊት አለ፤ ይህም ንጉሠ በጠላቶቹ ላይ በሚያደርገው ዘመቻ ለመሰ ለፍ የሚበቃ ጠንካራ ኃይል ነበር። 14፻፶፱ ዓመት በሰራዊቱ ሁሉ ጋሻ፤ ጦር፤ የራስ ቁር፤ ጥር፤ የቀስት ማስፈንጠሪያ ደጋንና የሚወነጨፍ ድንጋይ አደለ።

15፻፶፱ ዓመት በኢየሩሳሌም፤ ንድፎቻቸው በባለ ሙያዎች የተዘጋጁ፤ በመጠበቂያ የግንብ ማማዎችና በየማዕዘኑ መከላከያዎች ላይ ፍላጻ የሚሰፈንጠርባቸውንና ትልልቅ ድንጋዮች የሚወረወርባቸውን መሣሪያዎች አሠራ። እስከበረታም ድረስ በሚያስደንቅ ሁኔታ ስለታገዘ፤ ዝናው በርቀትና በስፋት ተሰማ።

26+5 2ዜና24+23
27+6
26+6 ኢሳ2+6፤
11+14፤ 14+29፤
ኤር25+20፤
አሞ1+8፤ 3+9
26+7 2ዜና20+11
21+16
26+8 ዘና19+38
26+9 2ንገ14+13፤
2ዜና25+23፤
ዐ2+13፤ 3+13
26+14 ኤር36+4

16፻፶፱ ዓመት ከበረታ በኋላ ግን ዕብራቱ ለው ድቀት ዳረገው። በዕጣን መሠዊያው ላይ ዕጣን ለማጠን ወደ አግዚአብሔር ቤተ መቅደስ በመግባቱ ሕዝቡም በደለ፤ 17፻፶፱ ዓመት ዓ.ም. ሕዝቡም በሚያስ ሕህናት ጋር ተከትሎት ገባ። 18፻፶፱ ዓመት ፊት ለፊት በመጋፈጥ፤ "የገዢያን ሆይ፤ ለአግዚአብሔር ማጠን ለተለዩትና የአሮን ዘሮች ለሆኑት ለካህናቱ እንጂ ለአንተ የተገባ አይደለም፤ አግዚአብሔርን በድለሃልና ከመቅደሱ ውጣ፤ ከአግዚአብሔር ስምላክ ዘንድም ክብር አይሆንልህምና" አሉት።

19፻፶፱ ዓመት በእጁ ይዞ ዕጣን ለማጠን ዝግጁ የነበረው የገዢያን ተቈጣ፤ በአግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ በዕጣን መሠዊያው ፊት ሆኖ ካህናቱ ላይ እየተቈጣ ሳለ፤ በግንባሩ ላይ ለምጽፋ ወጣበት። 20፻፶፱ ዓመት ዓ.ም. ሕዝቡም ካህናት ሁሉ በተመለከቱት ጊዜ፤ በግንባሩ ላይ ለምጽ እንደ ወጣበት አይ። ስለዚህ አጣፍፈው አስወጡት፤ በእርግጥ እርሱም ራሱ ለመውጣት ቸኮሎ ነበር፤ አግዚአብሔር አስጨነቀታልና።

21፻፶፱ ዓመት የገዢያን እስከ ዕለተ ሞቱ ድረስ ለምጽኖ ነበረ። ለምጽኖ በመሆኑም ከቤተ መቅደስ ተወግዶ ነበርና በተለየ ቤት ተቀመጠ። ከዚያም ልጁ ኢዮአታም የቤተ መንግሥቱን አስተዳደር በንግሥቱ ተረክቦ የአገሩን ሕዝብ ይመራ ጀመር።

22፻፶፱ ዓመት ዘመነ መንግሥት ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው የተከናወነውን ሌላውን ተግባር ሁሉ የአምጽ ልጅ ነቢያ ኢሳይያስ ጽፎታል። 23፻፶፱ ዓመት እንደ አባቶቹ ሁሉ አንቀላ። ሕዝቡም "ለምጽ አለበት" ብለው የነገሥታቱ በሆነው መቃብር አጠገብ ባለው ቦታ ቀበሩት፤ ልጁም ኢዮአታም በእርሱ ፈንታ ነገሡ።

26+16 ዘጸ32+5፤
2ንገ14+10፤
16+12፤
1ዜና5+25
26+17 1ንገ4+2
26+18 ዘፀ30+7፤
ዘጽ16+39፤
18+1-7፤
1ዜና6+49
26+19
ዘጽ12+10
26+21 ዘፀ4+6፤
ዘለ13+46፤
14+8፤ ዘጽ5+2፤
19+12
26+22 2ንገ15+1፤
ኢሳ1+1፤ 6+1
26+23
2ንገ14+21፤
ኢሳ1+1፤ 6+1፤
አሞ1+1
27+1
2ንገ15+5+32፤
1ዜና3+12
27+3
2ዜና33+14፤
ዐ3+26

16፻፶፱ ዓመት ከበረታ በኋላ ግን ዕብራቱ ለው ድቀት ዳረገው። በዕጣን መሠዊያው ላይ ዕጣን ለማጠን ወደ አግዚአብሔር ቤተ መቅደስ በመግባቱ ሕዝቡም በደለ፤ 17፻፶፱ ዓመት ዓ.ም. ሕዝቡም በሚያስ ሕህናት ጋር ተከትሎት ገባ። 18፻፶፱ ዓመት ፊት ለፊት በመጋፈጥ፤ "የገዢያን ሆይ፤ ለአግዚአብሔር ማጠን ለተለዩትና የአሮን ዘሮች ለሆኑት ለካህናቱ እንጂ ለአንተ የተገባ አይደለም፤ አግዚአብሔርን በድለሃልና ከመቅደሱ ውጣ፤ ከአግዚአብሔር ስምላክ ዘንድም ክብር አይሆንልህምና" አሉት።

19፻፶፱ ዓመት በእጁ ይዞ ዕጣን ለማጠን ዝግጁ የነበረው የገዢያን ተቈጣ፤ በአግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ በዕጣን መሠዊያው ፊት ሆኖ ካህናቱ ላይ እየተቈጣ ሳለ፤ በግንባሩ ላይ ለምጽፋ ወጣበት። 20፻፶፱ ዓመት ዓ.ም. ሕዝቡም ካህናት ሁሉ በተመለከቱት ጊዜ፤ በግንባሩ ላይ ለምጽ እንደ ወጣበት አይ። ስለዚህ አጣፍፈው አስወጡት፤ በእርግጥ እርሱም ራሱ ለመውጣት ቸኮሎ ነበር፤ አግዚአብሔር አስጨነቀታልና።

21፻፶፱ ዓመት የገዢያን እስከ ዕለተ ሞቱ ድረስ ለምጽኖ ነበረ። ለምጽኖ በመሆኑም ከቤተ መቅደስ ተወግዶ ነበርና በተለየ ቤት ተቀመጠ። ከዚያም ልጁ ኢዮአታም የቤተ መንግሥቱን አስተዳደር በንግሥቱ ተረክቦ የአገሩን ሕዝብ ይመራ ጀመር።

22፻፶፱ ዓመት ዘመነ መንግሥት ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው የተከናወነውን ሌላውን ተግባር ሁሉ የአምጽ ልጅ ነቢያ ኢሳይያስ ጽፎታል። 23፻፶፱ ዓመት እንደ አባቶቹ ሁሉ አንቀላ። ሕዝቡም "ለምጽ አለበት" ብለው የነገሥታቱ በሆነው መቃብር አጠገብ ባለው ቦታ ቀበሩት፤ ልጁም ኢዮአታም በእርሱ ፈንታ ነገሡ።

የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአታም

27+1-4-7-9 ተገ ምብ - 2ንገ 15+33-38

27 ዓመት በነገሠ ጊዜ ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ሲሆን በኢየሩሳሌም ተቀምጦ ዐሥራ ስድስት ዓመት ገዛ፤ እናቱም ኢዮሩሳ የተባለች የሳዶቅ ልጅ ሆና ብዙ የብረታውን ትርጉሞች የሰበሰባ ሊቃናት የሰርሰቱ ቅጅ ከዚህ ጋር ይሰማገላል፤ እንደዚህ የብረታውን ቅጅ ግን እንደ አግዚአብሔር ራሷን ባስተማረው ። 26፤19 የብረታውን ቃል በዚህም ሆነ በቀጥር 20፤21 እና 23 ላይ ማንኛውንም ዐይነት የቁጽ በሽታ የሚያመልክት ነው። 26፤21 ወይም ከጥልቀቱ በሚርቅበት ቤት ተብሎ መተርጎሙ ይቻላል።

26+5 አግዚአብሔርን በፈለገ መጠንም፤ የገዢያን አግዚአብሔርን መፈለግ እስከ ቀጠለና የጽድቁን መንገድ እስከ ተከተለ ድረስ፤ የይሁዳ ንጉሥ ሆኖ እንዳነግሥ ጸጋ፤ ብርታትና ርዳታ ተሰጥቶት ነበር (14+4 እና ማብ ይመ)። 26+16 ዕብራቱ ለውድቀት ዳረገው፤ የገዢያን

ሁሉ ነገር የተሳሳተ ከአግዚአብሔርና (ቀጽ 5፡7)፤ ከሌሎች (ቀጽ 8፡11-13)፤ ርዳታ የተነሣ መሆኑን መገንዘብ አቃተው፤ ወጤቱም ዕብራት ሆነ፤ ይህም ወደ እኔነትና ለአግዚአብሔር ታማኝ ወዳለመሆን ነጠላት መራው (ፊል 2፡3 እና ማብ ይመ)።

ነበረች። ሕዳሳቱ የዝያን እንዳደረገው ሁሉ በእንደሚታወቅ ፊት ቅን ነገር አደረገ፤ ይሁን እንጂ እንደ አባቱ ወደ እንደሚታወቅ ፊት መቅደስ አልገባም። ሕዝቡም በበደሉ እንደገፋበት ነበር።³ኢዮአታም የእንደሚታወቅ ፊት መቅደስ የላይኛውን ቦር እንደገና ሠራው፤ በየፊልም በኩል ባለው ቅዋር ላይ፤ አያሌ የማሻሻል ተግባር አከናወነ። ባይሁዳ ከራሳታቸው ላይ ከተሞችን፤ ደን በለበሱ ከፍራዎችም ምሽጎችንና ማማዎችን ሠራ።

⁵ኢዮአታም የአሞናውያንን ንጉሥ ወግቶ ድል አደረጋቸው። በዚያ ዓመትም አሞናውያን እንድ መቶ መከለትም ጥራ ብር፤ ዐሥር ሺህ ቆሮሎን ሰንደና ዐሥር ሺህ ቆሮሰ ገብሰ ገበሩለት። አሞናውያን በሁለተኛውና በሦስተኛው ዓመት ይህንኑ ገብር አመጡለት።

⁶ኢዮአታም በአምላኩ በእግዚአብሔር ፊት በታማኝነት ስለተመለሰ፤ እየበረታ ሄደ።

⁷በኢዮአታም ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ተግባር፤ ያደረጋቸው ጦርነቶችና የሠራቸው ነገሮች በሙሉ በእስራኤልና በይሁዳ ነገሥታት መጽሐፍ ተጽፎአል።⁸እርሱም በነገህ ጊዜ ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ነበር፤ በአያሌ-ሳሌም ተቀምጦም ዐሥራ ስድስት ዓመት ገዛ።⁹ኢዮአታም እንደ አባቶቹ ሁሉ አንቀላፋ፤ በዳዊት ከተማ ተቀበረ፤ ልጅ አካዝም በፊርሱ ፈንታ ነገሡ።

የይሁዳ ንጉሥ አካዝ

28፡1-27 ተጓ ምብ 27፡16፤1-20

28 አካዝ መንገሥ በጀመረ ጊዜ ስድሜው ሃያ ዓመት ነበር፤ በአያሌ-ሳሌም ተቀምጦም ዐሥራ ስድስት ዓመት ገዛ። እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ቅን ነገር እንዳደረገው እንደ አባቱ እንደ ዳዊት አላደረገም።²በእስራኤል ነገሥታት መንገድ ሄደ፤ በአሊምን ለማምለክም የተቀረጹ ጣየታትን ሠራ።³እንደሚታወቅ ፊት መቅደስ ከእስራኤላውያን ፊት ያስወገዳቸውን አሕዛብ ልማድ በመከተል፤ በሄኖም ልጅ ሸለቆ ዐጠነ፤ ወንዶች ልጆቹንም የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ።⁴በከራረብታ መስገጃዎችና በተራሮች አናት ላይ፤ በየዛፋም ጥላ ሥር መሥዋዕት አቀረበ፤ ፅግንም ዐጠነ።⁵ስለዚህ አምላኩ እግዚአብሔር ለሶርያ

27+5 ዘፍ19+38
27+6 2ዜፍ26+5
28+1 1ዜፍ3+13፤
ኢሳ1፡1
28+2 ዘዐ34፡17
28+3 ዘሌ18፡21፤
ዘጸ18፡9፤
ኢሱ15፡8፤
2ሃ73፡27፤
2ዜፍ33፡2፤
ሕዝ20፡26
28+5 ኢሳ7፡1

28+6 ቀ+8፤
2ሃ715፡25-27፤
ኢሳ9፡21፤ 11፡፤3
28+8 ዘጸ28፡25-
41፤ 2ዜፍ29፡9
28+9 ዕዝ9፡6፤
ኢሳ10፡6፤
47፡6፤ ዘዘ1፡15፤
ራእ18፡5
28+10
ዘሌ25፡39-46
28+11 2ዜፍ11፡4
28+15 ዘጸ34፡3፤
መሳ1፡16፤
2ሃ76፡22፤
ምሳ25፡11-22፤
ሉቃ10፡25-37

ንጉሥ አሳልፎ ሰጠው፤ ሶርያውያንም ድል አደረጉት፤ ከሕዝቡም ብዙዎቹን ምርኮኞች አድርገው ወደ ደማስቆ ወሰዱቸው። ደግሞም ለእስራኤል ንጉሥ አልፎ ተሰጠ፤ እርሱም ከባድ ጉዳት አደረሰበት።⁶ይሁዳ የአባቶቹን አምላክ እግዚአብሔርን ስለ ተወ፤ የሮሜልዩ ልጅ ፋቶሌ በአንድ ቀን ከይሁዳ መቶ ሃያ ሺህ ወታደሮች ገደለ።⁷ጦረኛው ኤፍሬማዊ ዝክሪም የንጉሡን ልጅ መዕኒያን፤ የቤተ መንግሥቱ ጎሳፊ የሆነውን ዓዝሪቃምንና ለንጉሡ በማዕረግ ሁለተኛ ሰው የሆነውን ሕልቃናን ገደለ።⁸እስራኤላውያንም ከገዛ ወገኖቻቸው ሁለት መቶ ሺ ባለ ትዳር ሲቶችን፤ ወንዶችና ሴቶች ልጆችን ማረኩ፤ እንዲሁም እጅግ ብዙ ምርኮ ይዘው ወደ ሰማርያ ተመለሱ።

⁹የዲድ የተባለ የእንደሚታወቅ ነቢይ በዚያ ስለ ነበር፤ ሰራዊቱ ወደ ሰማርያ በተመለሰ ጊዜ ለመቀበል ወጣ፤ እንዲሁም አላቸው፤¹⁰የአባቶቻችሁ አምላክ እግዚአብሔር ይሁዳን ስለተቁጣ በእጃችሁ አሳልፎ ሰጣችሁ፤ እናንተ ግን እስከ ሰማይ በሚደርስ ቁጣ ፈጃችኋቸው።¹¹አሁንም የይሁዳንና የኢየሩሳሌምን ወንዶችና ሴቶችን ባሪያዎቻችሁ ልታደርጓቸው ትፈልጋላችሁ፤ እናንተስ ብተችሁ ንጉሡን ሠርታችሁ አምላካችሁን እግዚአብሔርን አልበደ ላችሁምን? ¹²እንግዲህ ስሙኝ፤ የእንደሚታወቅ አስፈሪ ቁጣ በእናንተ ላይ ነዶአልና፤ በምርኮ ያመጣችኋቸውን ወገኖቻችሁን መልሷቸው።

¹³እግዚያም ከኤፍሬም መሪዎች ጥቂቶቹ የዮሐናን ልጅ ዓዛርያስ፤ የምሺሌሞት ልጅ በራክያ፤ የሰሎም ልጅ ይሐዝቆያ፤ የሐድላይ ልጅ ዓሜሳይ ከጦርነቱ የተመለሱትን በመቃወም፤ ¹⁴እነዚህን ምርኮኞች እዚህ ማምጣት አልነበረባችሁም፤ ያለዚያ እኛ በእንደሚታወቅ ፊት በደለኞች እንሆናለን፤ በንጉሡነትንና በበደላችን ላይ ሌላ ልትጨምሩ ታስባላችሁን? በደላችንንም ቀድሞውኑ በገብቶአል፤ ቁጣውም በእስራኤል ላይ ነውና” አለ።

¹⁵ስለዚህ ወታደሮቹ በሹማምቱና በጉባኤው ሁሉ ፊት ምርኮኞቹን ለቀቁ፤ የተማረከውንም ዕቃ መለሱ።¹⁶በሰም የተጠቀሱ ሰዎችም ምርኮኞቹን ተረክበው ዕራቁታቸውን ለቀሩት ሁሉ ከምርኮው አለበሷቸው፤ ልብስና ጫማ፤
~27፡5 3.4 ሜትርክ ቶን ያህል ነው።
~27፡5 2,200 ዚሉ ሊትር ያህል ነው።

28+3 ወንዶች ልጆችንም የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ፤ ንጉሥ አካዝ ለጣየት አምልኮና ለመተት ራሱን አሳልፎ ሰጥቶ ስለ ነበር፤ ልጆቹን የአሳት መሥዋዕት አድርጎ ለባሕድ አማልክት ሰጠ (ዘሌ 20፡1-5፤ ኤር 7፡31-32 ይመስ 2ሃ7 6+3 እና ሰጠ ይመ)። ዛሬም ቢሆን በልጆች አካልና ሕይወት ላይ በመፍረድ ውርጃም ሆነ ሥቃይ፤ ፅግ ፈንታቸው እንዲሆን እየተደረገ ነው። በመንፈሳዊም ረገድ ወላጆች

ቅዱሳት መጽሐፍትን መሠረት በማድረግ የእንደሚታወቅ መንገድ ሳያስተምሯቸው ከመቅረታቸውም በላይ (ዘጸ 6፡7 እና ማብ ይመ)፤ ርኩስ ከሆነ የዓለም አካሄድ ሳይጠብቁቸውና ሳይለዩአቸው በመቅረታቸው፤ በእነዚህ ወላጆች ጭካኔ የተነሣ ደረጃ ላይ ሊደርሱ ይችላሉ (በገጽ 2022 ላይ፤ “ክርስቲያን ከዓለም ጋር ያለው ግንኙነት” የሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

ምግብና መጠጥ ሰጧቸው፤ በቅባትም ቀቧቸው፤ የደከሙትንም ሁሉ በአህያ ላይ አስቀመጧቸው። ከዚያም ወገኖቻቸው ወደሚገኙባት የዘንባባ ከተማ ተብላ ወደምትጠራው ወደ ኢያሪት ወስደዋቸው፤ ወደ ሰማርያ ተመለሱ።

¹⁶በዚያን ጊዜ ንጉሠ አካዝ ወደ አሦር ንጉሥ ልኮ ርዳታ ጠየቀ፤ ¹⁷ኤደማውያን እንደ ገና መዋተው በይሁዳ ላይ አደጋ በመጣል ምርኮኞችን ወስደው ነበርና። ¹⁸ፍልስጥኤማውያን ደግሞ በየኩረብታው ግርጌና በይሁዳ ደቡብ ያሉትን ከተሞች በመውረር ቤት ሳሚሰኝን ኤሎንን፤ ግዴሮትን፤ ሦኮን፤ ተምናን፤ ጊምዞንና በአካባቢአቸው የሚገኙትን መንደሮች ሁሉ ያዙ፤ ተቀመጠባቸውም። ¹⁹የአስራኤልን ንጉሥ አካዝ ክፋትን በይሁዳ ምድር ስላስፋፋና ለአግዚአብሔር የነበረውን ታማኝነት በከፍተኛ ደረጃ ስላንደለ፤ አግዚአብሔር ይሁዳን አዋረደ። ²⁰የአሦር ንጉሥ ቴልጌልቴ ልፊልሶር ወደ እርሱ መጥቶ ነበር፤ ሆኖም ችግር ፈጠረበት እንጂ አልረዳውም። ²¹አካዝ ከአግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ከቤተ መንግሥቱና ከመሳፍንቱ ጥቂት ዕቃዎች ወስዶ ለአሦር ንጉሥ ሰጥቶ ነበር፤ ይህም አልረዳውም።

²²ንጉሥ አካዝ በተጨማሪ ጊዜም፤ ለአግ ዚአብሔር የነበረውን ታማኝነቱን ከምን ጊዜውም ይበልጥ አንደለ፤ ²³እርሱም “የሶርያ ነገሥታት አማልክት እነርሱን ስለ ረዱት ወገኖች እኔንም ይረዱኝ ዘንድ እሠዋላቸዋለሁ” ሲል እርሱን ላሸነፉት የደማስቆ አማልክት መሥዋዕት አቀረበ።

²⁴አካዝ የአግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ዕቃዎች ሁሉ እንድ ላይ ሳይሰበስብ ወስዶ፤ የአግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በሮች ዘጋ፤ በኢየሩሳሌምም በየአውራ ጎዳናው ማዕዘን ላይ መሠዊያ አቆመ። ²⁵በይሁዳ ከተሞች ሁሉ ለሌሎች አማልክት መሥዋዕት የሚያቃልባቸውን የኩረብታ መስገጃዎች ሠራ፤ በዚህም የአባቶቹን አምላክ አግዚአብሔርን ለቀጣ አነሣገጠ።

28+16 29፡16+7፤
ሕዝ23+12
28+17
2ዜ529+9፤
መዝ137+7፤
ኢሳ34+5፤ 63+1፤
ኢር25+21፤
ሕዝ16+57፤
25+12፤ ለዋ1+11
28+18
ዘፍ38+12፤
ኢሱ10+12፤
15+41፤
14ሙ17+1፤
ኢሳ9+12፤
11+14፤
ኢር25+20፤
ሕዝ16+27፤57፤
25+15
28+19 1ዜ55+25
28+20
29፡15+29፤
16+7፤ 1ዜ55+6፤
ኢሳ7+17፤ 8+7፤
10+5፤6+20፤
36+1
28+21
2ዜ516+2-9፤
ኢር2+36
28+22 ኤር5+13፤
15+7፤ 17+23
28+23
1ዜ511+1፤
2ዜ525+14፤
ኢሳ10+20፤
ኢር18+5፤
44+17-18
28+24
29፡16+18፤
2ዜ529+19፤
30+14፤
ሚል1+10
28+27
2ዜ521+20፤
ኢሳ14+28-32
29+1 1ዜ53+13
29+2 2ዜ534+2
29+3 29፡18+16
29+5 ዘሐ11+44፤
ዘዘ13+9
29+6
1ዜ55+25፤

²⁶በአካዝ ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ተግባርና አካሄዱ ሁሉ ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው በይሁዳና በአስራኤል ነገሥታት መጽሐፍ ተጽፎአል። ²⁷አካዝ እንደ አባቶቹ ሁሉ እንቀላፋ፤ በኢየሩሳሌምም ከተማ ተቀበረ፤ የተቀበረው ግን በአስራኤል ነገሥታት መካከ መቃብር አልነበረም። ልጁ ሕዝቅያስም በእርሱ ፈንታ ነገሡ።

ሕዝቅያስ ቤተ መቅደሱን አነጻ
29፡1-2 ተጓ ምብ - 197 18፡2-3

29ሕዝቅያስ በነገሠ ጊዜ ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ሃያ ዘጠኝ ዓመት ገዛ። እናቱም አቡ የተባለች፤ የዘካርያስ ልጅ ነበረች። ²አባቱ ዳዋት እንዳደረገው ሁሉ፤ እርሱም በአግዚአብሔር ፊት ቅን ነገር አደረገ።

³በዘመኑ መንግሥቱ በመጀመሪያው ዓመት፤ በመጀመሪያው ወር የአግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በሮች ከፈተ፤ አደሳቸው። ሳህናቱንና ሌዋውያንን አስገብቶ በምሥራቅ በኩል ባለው አደባባይ ላይ በመሰብሰብ፤ ⁵እንዲህ አላቸው። “እናንተ ሌዋውያን፤ ስሙ” ራሳችሁን አሁኑኑ ቀድሱ፤ የአባቶቻችሁን አምላክ የአግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቀድሱ። ርከቡ ንገርንም ሁሉ ከመቅደሱ አስወግዱ። ⁶አባቶቻችን ታማኞች አልነበሩም፤ በአምላካችን በአግዚአብሔር ፊት ክፉ ድርጊት ፈጸሙ፤ ተውትም። ከአግዚአብሔር ማደሪያ ፈታቸውን መለሱ፤ ጀርባቸውንም አዞሩት። ⁷የሰበሰቡንም በሮች ዘጉ፤ መብራቶቹንም አጠፉ። ለአስራኤል አምላክ

29+6 ዕዝ9+7፤ መዝ106+6-47፤ ኢር2፡27፤ 18+17፤
ሕዝ23+35፤ 8፡39+5-6 29+7 ዘዕ30+7
*28፡16 አንድ የዕብራይስጥ ቅጂ፤ የሰብዓ
ኢ.ቃናትና የሱርስቱ ቅጂ እንዲሁም (29፡16+7)
ከዚህ ጋር ይስማማል። አብዛኞቹ የዕብራይስጥ
ትርጉሞች ግን ነገሥታት ይላሉ።
*28፡19 በዚህ ካልፍ መጽሐፍ ተደጋግሞ እንደተጠ
ቀነው ይህ ይሁዳ ነው።
*28፡24 ወይም ሰበረ ተብሎ መተርጎም ይቻላል።

29+1 ሕዝቅያስ፤ 29፡18+5 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

29+5 ራሳችሁን ... ቀድሱ ... ርከቡ ነገርንም ሁሉ ... አስወግዱ። የአግዚአብሔር ሕዝብ ተሐድሶንና መነቃቃትን ይለማመዱ ዘንድ አራት ነገሮች እጅግ አስፈላጊ ናቸው። (1) ተለይቶ በሚታወቅ ንጢአት ላይ ንስሐ መግባት፤ ከአግዚአብሔር ፈቃድና ቃል ውጪ የተራመድንበትን የሕይወታችንን አነሃድ በማሰባሰብ በዚሁ ንጢአት ላይ ንስሐ መግባት አለብን (ቀ. 6-7፤ መዝ 51+3 ይመ፤ ከዋቴ 5፡24 ጋር ያነጻጽሩ)።

(2) የአግዚአብሔርን ቤተ ማንጸት (ቀ. 5፡18) በአዲስ ኪዳን መሠረት ቤተ ክርስቲያን የአግዚአብሔር ቤተ ናት (2ቆሮ 6፡16፤ ኤፌ. 2፡21-22፤ 1ጢሞ. 3፡15)። የቤተ ክርስቲያን አስተምህሮ፤ አምልኮና የሕይወት ዘይቤ በመጽሐፍ ቅዱስ መስተዋትነት ሲታይ የአግዚአብሔርን ፈቃድ በግልጽ የሚጻረር ሆኖ ከተገኘ ያ ነገር መወገድ አለበት። እንደዚሁም እያንዳንዱ

ምእመን የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ እንደ መሆኑ መጠን (1ቆሮ 6፡19) ጽድቅ ካልሆነው ነገር ሁሉ መንጸት አለበት (1ዮሐ 1፡9 እና ማብ ይመ፤ በገጽ 641 ላይ፤ “ቤተ መቅደሱ”፤ እንዲሁም በገጽ 2000 ላይ፤ “መቅደስ” በሚል ርዕስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ።)

(3) ቃል ኪዳንን ማደስ (ቀ. 10-11)። ለአግዚአብሔር ያንን መስጠት ለመንግሥቱ እንዲሁም ለጽድቅ ጉዳይ ያለንን መስጠት ማደስ አለብን፤ ከዓለም ክፉ ነገር ለመራቅና ንጢአትንም ለመቋቋም ከልብ የሆነ ጥረት ማሳየት ይኖርብናል።

(4) ለሰርዖት የሚሆንን የደም መሥዋዕትነት ማወጅ አለብን (ቀ. 20-24)። ሕዝቡን ለማዳንና ለመቀደስ ብሎ በመስቀል ላይ መከራ የተቀበለውን ኢየሱስ ክርስቶስን በማመን፤ የደም ስርዖቱን ለእኛ የፈጸመው መሆኑን በእምነት መቀበል ይኖርብናል (ዕብ 9፡11-14 ይመ፤ 1ቆሮ 10፡16 እና ማብ ይመ።)

ከእነዚህም ዕጣን አላጠነም፤ በመቅደሱም የሚቃጠል መሥዋዕት አላቀረቡም።

ከሰዚህ የእግዚአብሔር ቀጣ በይሁዳና በኢየሩሳሌም ላይ ወርዶአል፤ እናንተ ፀገዛ ዓይናችሁ እንደ ምታዩት ለድንጋጤ፤ ለመደናቀያና ለመዘበቻ አሳልፎ ሰጣችው።

ከዚህምከንዶት አሳቶቻችን በሰይፍ ወደቁ፤ ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችን ሚስቶቻችንም ተማረኩ።¹⁰ አሁንም አስፈሪ ቀጣጣው ከእኛ እንዲመለስ፤ ከእስራኤል አምላክ ከእግዚአብሔር ጋር ቃል ኪዳን ለመግባት አስቤአለሁ።

¹¹ ልጆቹ ሆይ፤ እንግዲህ ቸል አትብሉ፤ በፊቱ እንድትቆሙና እንድታገለግሉት፤ በፊቱም አገልጋዮቹ እንድትሆኑና ዕጣን እንደ ታጥኩለት፤ እግዚአብሔር መርጠክትኋልና።”

¹² ከዚያም እነዚህ ሌዋውያን በሥራው ላይ ተሰማሩ፤ ከቀዓት ዘሮች የአማራ ልጅ መሐትና የዓዛርያስ ልጅ ኢዮኤል፤ ከሚራሪ ዘሮች የአብሳል ልጅ ቁስና የይሃሌልኤል ልጅ ዓዛርያስ፤ ከጌድሶን ዘሮች የዛማት ልጅ ዮአክና የዮአክ ልጅ ዒድን፤

¹³ ከኤሊጻፋን ዘሮች ሹምሪና ይዒኤል፤ ከአሳና ዘሮች ዘካርያስና መታንያ፤

¹⁴ ከኤማን ዘሮች ይሐኤልና ሰሚኢ፤ ከኤዶታም ዘሮች ሸማያና ዑዝኤል።

¹⁵ ወንጃዎቻቸውን ከሰበሰቡና ራሳቸውን ከቀደሱ በኋላ ንጉሡ የእግዚአብሔርን ቃል ተከትሎ ባዘዘው መሠረት የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ለማንጸት ገቡ።

¹⁶ ካህናቱ የእግዚአብሔርን መቅደስ ለማንጸት ወደ ውስጡ ገቡ። በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ ያገኙትንም ማናቸውንም የረከሰ ነገር ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አደባባይ አወጡት። ሌዋውያኑም ተሸክመው በመውሰድ በቀድሮን ሸለቆ ውስጥ ጣሉት።

¹⁷ ማንጸቱንም በመጀመሪያው ወር፤ በመጀመሪያው ቀን ጀምረው በዚያኑ ወር በስምንተኛው ቀን እስከ መቅደስ ሰበሰብ ደረሱ፤ በሚቀጥሉትም ስምንት ቀናት የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቀደሱ፤ የመቀደሱም ሥራ በመጀመሪያው ወር ፀዕሥራ ስድስተኛው ቀን ተጠናቀቀ።

¹⁸ ከዚያም ወደ ንጉሡ ወደ ሕዝቅያስ ገብተው እንዲህ አሉ፤ “የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በሙሉ የሚቃጠል መሥዋዕት የሚቀርብበትን መሠዊያ ከነዕቃዎቹ ሁሉ፤ ገብስት ገጽ የሚቀ መጥበትን ጠረጴዛ፤ ከነዕቃዎቹ አንጽተናል።¹⁹ ንጉሥ አካዝ ነግሣ ሳለ ታማኝነቱን ትቶ፤ ከቦታቸው ያነሣቸውን ዕቃዎች ሁሉ እዘጋጅተን ቀድሰናቸዋል፤ እነሆ፤ ዕቃዎቹ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መሠዊያ ፊት ለፊት ናቸው።”

²⁰ በማግስቱም ጧት በማለጻጻ፤ ንጉሥ ሕዝቅያስ የከተማዪቱን ሹማምት በአንድነት ሰብሰቦ ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ

29፡8 ዘሌ26፡32፤ ዘዳ28፡25፤ እ. ር18፡16፤ 19፡8፤ 25፡9፡18

29፡9 2ዜ፡28፡5-8፡17

29፡10 ዘጉ፡25፡4፤ 2፡71፡1፤17፤ 2ዜ፡23፡16፤ 30፡8፤ ዕዝ10፡14

29፡11 ዘጉ፡3፡6፤ 8፡6፡14፤ 1ዜ፡5፡15፡2

29፡12 ዘጉ፡3፡17-20፤ 2ዜ፡31፡15

29፡13 ዘዐ፡6፡22፤ 1ዜ፡5፡39

29፡15 1ዜ፡23፡28፤ አሳ1፡25

29፡16 2፡4፡15፡23

29፡19 2ዜ፡28፡24

29፡21 ዘሌ4፡13-14፤ ዕዐ፡6፡17፤ 8፡35

29፡22 ዘሌ4፡18፤ ዘጉ፡18፡17

29፡23 ዘሌ4፡15፤ 16፡5

29፡24 ዘዐ29፡36፤ ዘሌ4፡26፤ 1ዜ፡5፡1፤1፤ ዕዝ8፡35

29፡25 1፡4፡22፡5፤ 1ዜ፡25፡6፤ 28፡19

29፡26 1ዜ፡5፡16፡24

29፡27 1፡4፡16፡16፤ 29፡28 2ዜ፡2፡4

29፡29 2ዜ፡5፡20፡18

29፡31 ዘዐ25፡2፤ 35፡22፤ ዕዐ13፡15-16

29፡32 ዘሌ1፡1-17

ወጣ፤²¹ እነርሱም ስለ መንግሥቱ ስለ መቅደሱና ስለ ይሁዳ ሰባት ወይፈኖች ሰባት አውራ በጎች፤ ሰባት ተባዕት የበግ ጠባቶችና ሰባት ተባዕት የፍየል ጠባቶች ለኃጢአት መሥዋዕት አቀረቧቸው፤ ንጉሡም እነዚህን በእግዚአብሔር መሠዊያ ላይ እንዲያቀርቡ የአሮንን ዘሮች ካህናቱን አዘዘ።

²² ካህናቱም ወይፈኖቹን ዐርደው ደሙን በመውሰድ በመሠዊያው ላይ ረጨው፤ አውራ በጎቹንም ዐርደው ደሙን በመሠዊያው ላይ ረጨው፤ እንደዚሁም ጠባቶቹን ዐርደው ደሙን በመሠዊያው ላይ ረጨው።

²³ ለኃጢአት መሥዋዕት የሚሆኑትን ፍየሎች በንጉሡና በጉባኤው ፊት አቀረቡ፤ እነርሱም እጆቻቸውን ጫነባቸው።²⁴ ንጉሡ የሚቃጠል መሥዋዕትና የኃጢአት መሥዋዕት ስለ እስራኤል ሁሉ እንዲቀርብ አዞ ስለ ነበር፤ ካህናቱ ፍየሎቹን ዐርደው ስለ እስራኤል ሁሉ ማስተሰሪያ እንዲሆን የኃጢአት መሥዋዕት በማድረግ ደሙን በመሠዊያው ላይ አቀረቡ።

²⁵ ንጉሥ ሕዝቅያስም በዳዊት፤ በንጉሡ ባለ ራሕይ በጋድና በነቢያ በናታን በተሰጠው መመሪያ መሠረት ሌዋውያኑን ጸናጽላ፤ በገናና መሰንቆ አስደዞ፤ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መደባቸው፤ ይህም በነቢያት አማካይነት ከእግዚአብሔር የተሰጠ ትእዛዝ ነበር።²⁶ ለዘዘው ሌዋውያኑ የዳዊትን የዜማ ዕቃዎች፤ ካህናቱም መለኮቶቻቸውን ይዘው ዝግጁ በመሆን ቆሙ።

²⁷ ከዚህ በኋላ ሕዝቅያስ የሚቃጠለው መሥዋዕት በመሠዊያው ላይ እንዲቀርብ አዘዘ። መሥዋዕቱ ማረግ በጀመረ ጊዜም፤ በእስራኤል ንጉሥ በዳዊት የዜማ ዕቃዎችና በመለኮት የታጀበ ዝማሬም ጀመረ።²⁸ መሠራት በሚዘምሩበትና መለኮትኞቹም በሚነፉበት ጊዜም መላው ጉባኤ አንገብሰው ሰገዱ፤ የሚቃጠለው መሥዋዕት እስኪጠናቀቅ ድረስም ይህ ሁሉ ቀጠለ።

²⁹ መሥዋዕቱ ሁሉ ቀርቦ ካበቃ በኋላ፤ ንጉሡና አብረውት የነበሩት ሁሉ ተንበርክዘው ሰገዱ።³⁰ ንጉሥ ሕዝቅያስና ሹማ ምቱ፤ ሌዋውያኑ በዳዊትና በባለ ራሕይ በአሳፍ ቃል እግዚአብሔርን እንዲያመሰግኑ አዘዘ። እነርሱም ውዳሴውን በደስታ ዘመሩ፤ ራሳቸውንም አንገብሰው ሰገዱ።

³¹ ከዚያም ሕዝቅያስ፤ “እነሆ፤ ራሳችሁን ለእግዚአብሔር ቀድሳችኋል፤ አሁንም ቅረቡ፤ መሥዋዕትና የምስጋና ስጦታ ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አምጡ” አሳቸው። ስለዚህ ጉባኤው መሥዋዕትና የምስጋና ስጦታ አመጡ፤ ልባቸው የፈቀደ ሁሉም የሚቃጠል መሥዋዕት አመጡ።

³² ጉባኤውም ያመጣው የሚቃጠለው መሥዋዕት ብዛት ሰባ ወይፈኖች፤ መቶ አውራ በጎችና ሁለት መቶ ተባዕት የበግ ጠባቶች ናቸው፤ ሁሉም የሚቃጠል መሥዋዕት ሆነው ለእግዚአብሔር የሚቀርቡ

ነበሩ።³³ ለመሥዋዕት የተቀደሱት እንስሳት ባጠቃላይ ስድስት መቶ ወደፊት ሦስት ሺህ በጎችና ፍየሎች ነበሩ።³⁴ ይሁን እንጂ ካህናቱ የሚቃጠሉትን መሥዋዕት ቈዳ ሁሉ ለመግፈፍ ቀጥረው እጅግ ጥቂት ነበር፤ ስለዚህ ወገኖቻቸው የሆኑት ሊዋውያን ሥራው እስኪያልቅና ሌሎች ካህናት እስኪቀደሱ ድረስ ረዶቸው፤ ሊዋውያኑም ራሳቸውን ለመቀደስ ከካህናቱ ይልቅ ጠንቃቄች ነበሩና።³⁵ ከሚቃጠሉ መሥዋዕት ጋር የሚቀርበውን የጎብረት መሥዋዕት፣ ስብና የመጠቀስ ቀርባን ጨምሮ የሚቃጠሉ መሥዋዕት እጅግ ብዙ ነበር። በዚህ ሁኔታም የእግዚአብሔር ቤት አገልግሎት እንደገና ተደራጀ።³⁶ ሕዝቅያስና ሕዝቡ ነገሩ ሁሉ እንዲህ በተፋጠነ ሁኔታ እንዲከናወን ስግዚአብሔር ስለረዳቸው ሐሴት አደረጉ።

ሕዝቅያስ ፋሲካን ማክበሩ

30 ሕዝቅያስ የእስራኤልን አምላክ የእግዚአብሔርን ፋሲካን ለማክበር በኢየሩሳሌም ወዳለው ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እንዲመጡ ለመላው እስራኤልና ለይሁዳ መልእክት ላከ፤ ለኤፍሬምና ለምናሴም ደብዳቤ ጻፈ።
 “እንጉሡን ሹማምቱና መላው የኢየሩሳሌም ጉባኤ የፋሲካውን በዓል በሁለተኛው ወር ለማክበር ተሰማሙ። ብቁ ካህናት ራሳቸውን ስላልቀደሱና ሕዝቡም ገና በኢየሩሳሌም ስላልተሰበሰቡ በዓሉን በወቅቱ ለማክበር አልቻሉም ነበር።” እንጉሡና ሞላው ጉባኤም ዕቅዱ ትክክል ሆኖ አገኙት።⁵ ስለዚህ የእስራኤልን አምላክ የእግዚአብሔርን ፋሲካን ለማክበር ሕዝቡ እንዲመጣጡ ከቤርሳቤህ እስከ ዳን ድረስ ዐዋጅ እንዲነገር ወሰኑ፤

30+6 ወደ እግዚአብሔር ተመለሱ፤ የጎጠኦትን መንገድ በመተው ወደ እግዚአብሔር መመለስ፤ ለተሐድሶ አስፈላጊ የሆነ ቅድመ ሁኔታ ነው (ከዘክ 1:4 ጋር ያነጻጽሩ)። ከቀ. 6-9 ባለው ክፍል ውስጥ “መመለስ” የሚለው ቃል ተደጋግሞ ይገኛል፤ ይኸውም የእግዚአብሔር ሕዝብ ወደ ኋላ በመሄድ የእግዚአብሔርን መንገድ በመከተል ይልቅ የሃላምን መንገድ የሙጥኝ ብለው አንደ ነበር የመለከታቸው። ከዚህ ላይ የተጠቀሰው የንስሐ ጉዳይ፤ መጀመሪያ የነበራቸውን ፍቅር ትተው፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነውን አስተምህሮ በመከተል ከዓለም ጋር ተስማምተው ለሚኖሩት አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ አግባብነት አለው (በገጽ 2058 ላይ፤ “ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት የተላከ የክርስቶስ መልእክት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

30+8 ለእግዚአብሔር ተገዝቶ ከሐብ የሆነ ንስሐ መግባትን በተመለከተ ሕዝቅያስ በሚከተሉት አራት አጽንዖት ያደርጋል። (1) ሕዝቡ እግዚአብሔር ወደ እነርሱ እንዲመለስ ከፈለጉት ንጠላትን ለመተውና እርሱን የሕይወታቸው ጌታ አድርገው ለመኖር በቀርጠኛ መንፈስ መነሳሳት አለባቸው (ቀ. 6-8)። ሕዝቡ ንጠላትን እየሠሩ መኖር ቢመርጡ ግን እግዚአብሔር ወደ እነርሱ አይመለስም፤ አይባርካቸውምም

29+34
 2ዜና30:3+15፤
 ሕዝ44+11
 29+35 ዘፍ4:4፤
 35+14፤
 ዘፀ29+13፤
 ዘሌ7:11-21
 29+36 2ዜና35+8
 30+1 ዘፍ41+52፤
 ዘፀ12+11፤
 ዘኀ28+16፤
 1ዜና9፤1
 30+2 ዘኀ9+10
 30+3 ዘኀ9+6-13፤ 2ዜና29+34
 30+5 መሳ20+1

30+7 ዘፀ28+25፤
 1ዜና5+25፤
 መዝ78+8:57፤
 106+6፤
 ኤር11+10፤
 ሕዝ20+18
 30+8 ዘፀ32+9፤
 ዘኀ25+4፤
 2ዜና29+10
 30+9 ዘፀ3+21፤
 22+27፤ ዘፀ413፤
 30+2-5፤
 15፤8:50፤
 2ዜና6:39፤
 ኢሳ13:16፤ 55፤7፤
 ኤር25፤5፤
 ሕዝ33+11፤
 ሚክ7፤18
 30+10
 2ዜና36+16
 30+11 ቀ.25፤
 2ዜና6+37

በተጻፈው መሠረት በዓሉ ብዛት ባለው ሕዝብ ተከብሮ አያውቅም ነበርና።

መልእክተኞችም በንጉሡ ትእዛዝ፤ የንጉሡንና የሹማምቱን ደብዳቤ ይዘው ወደ እስራኤልና ወደ ይሁዳ ሁሉ ሄዱ፤ ደብዳቤውም እንዲህ የሚል ነበር፤

“የእስራኤል ሕዝብ ሆይ፤ እርሱ ወደ ተረፋችሁት፤ ከአሦር ነገሥታትም እጅ ወዳመለጣችሁት፤ ወደ እናንተ እንዲመለስ እናንተም የአብርሃም፤ የይስሐቅ፤ የእስራኤል አምላክ ወደ ሆነው ወደ ስግዚአብሔር ተመለሱ።” እንደምታዩት ሁሉ መማላቂያ እስኪያደርጋቸው ድረስ፤ ለአባቶቻቸው አምላክ ስግዚአብሔር እንዳልታመኑ እንደ አባቶቻችሁና እንደ ወንድሞቻችሁ አትሁኑ።” እንደ አባቶቻችሁም አንገተ ደንዳኖች አትሁኑ፤ ለእግዚአብሔር ተገዝቶ እርሱ ለዘላለም ወደ ቀደሰውም መቅደስ ኑ። አስፈሪ ቀጣው ከእናንተ እንዲመለስም፤ እግዚአብሔር ስምሳካችሁን አገልግሎ፤ እናንተ ወደ እግዚአብሔር ብትመለሱ አምላካችሁ ስግዚአብሔር ቸርና ርኅሩኅ ስለሆነ ወንድሞቻችሁና ልጆቻችሁን በማረካቸው ዘንድ ሕረትን ያገኛሉ፤ ወደዚህች ምድር ይመለሳሉ። እናንተ ወደ እርሱ ብትመለሱ፤ እርሱም ፊቱን ከእናንተ አይመለስም።

መልእክተኞቹም በኤፍሬምና በምናሴ ምድር ካንዱ ከተማ ወደ ሌላው ከተማ በመዘዋወር እስከ ዛብሎን ድረስ ሄዱ፤²⁹⁺³⁵ በትውፊት የበላም መሥዋዕት ይባላል።

(ሆሴ 5:4:15)።

(2) የእግዚአብሔር ሕዝብ በቅን ልቦና ትእዛዞችን ለማክበር ዐላማ በማድረግ ወደ እርሱ መመለስ አለባቸው፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ የዓለምን ንጠላተኛ መንገድ ትተው፤ የሐብ ንጽሕናንና ለቃሉ መታዘዝን የሕይወታቸው ክፍል እስካሳደረጉ ድረስ፤ እግዚአብሔር በእነርሱና በቤተሰቦቻቸው ላይ መቅሠፍትንና ጥፋትን የመጣባቸዋል (ቀ. 7፤ ማቴ 5:13 እና ማሳ ይመ)።

(3) የእግዚአብሔር ሕዝብ ጌታ በጎጠኦት ላይ ከሚያደርሰው ታላቅ ቀጣ ለማምለጥ ከፈለጉ በተዋረደ፤ በአምላክና በእግዚአብሔር መንፈስ ወደ እርሱ መመለስ አለባቸው። “እግዚአብሔር ተገዝቶ” የሚለው ሐረግ ቃል በቃል ቢተረጎም፤ “እግዚአብሔር እጃችሁን ሰጡ” ማለት ነው። እጅ የሚሰጠው ለእርሱ ተገዥ፤ ለእግዚአብሔር ለጽድቅ መንገዱ ፍጹም ታማኝ በመሆን ቃል በመግባት ነው (ከ2ክ 10:19፤ ከሕዝ 17:18 ጋር ያነጻጽሩ)።

(4) የእግዚአብሔር ሕዝብ ጸጋውንና ርኅራኄውን እንደ ገና ለመለማመድ ከፈለጉ በብርቱ ጸሎት ወደ እርሱ መመለስ አለባቸው (ቀ. 9:19-20:27 ይመ)። 14+4 እና ማሳ ይመ)።

ሕዝቡ ግን አንዳሸሻቸውም ተሳታፊነት አላቸውም።
 ሆኖም ከአሲር፣ ከምናሴና ከህብረት ጥቂት ሰዎች ራሳቸውን ዝቅ አድርገው ወደ ኢየሩሳሌም መጡ።¹² እንዲሁም ንጉሠና ሹማምቱ በዝንዘብከር ቃል መሠረት ያዘዙትን እንዲፈጽሙ አንድ ልብ ይሰጣቸው ዘንድ የአግዚአብሔር እጅ በይሁዳ ላይ ነበር።

¹³ በሁለተኛው ወር የቂጣን በዓል ለማክበር እጅግ ብዙ ሕዝብ በኢየሩሳሌም ተሰበሰቡ።
¹⁴ በኢየሩሳሌም የነበሩትን መሠዊያዎች ነቃቅለው የዕጣን መሠዊያዎችንም ከስፍራው አንሥተው ወደ ቂድሮን ሸለቆ ጣሉ።

¹⁵ በሁለተኛው ወር በዐሥራ አራተኛው ቀን የፋሲካውን በግ ዐረዱ። ካህናቱና ሌዋውያኑ አፍረው ስለ ነበር ራሳቸውን ቀደሱ የሚቃጠል መሥዋዕትንም ወደ አግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አመጡ።
¹⁶ ዝዚያም በአግዚአብሔር ሰው በሙሴ ሕግ እንደታዘዘው መደበኛ ቦታቸውን ያዙ። ካህናቱም ከሌዋውያኑ እጅ የተቀበሉትን ደም ረጨ።¹⁷ ከጉባኤው መካከል አብዛኛዎቹ ራሳቸውን ያልቀደሱ ስለነበሩ፣ ሌዋውያኑ በሥርዐቱ መሠረት ራሳቸውን ላላነጹትና ጠባቂያቸውን

ለአግዚአብሔር መቀደስ ላልቻሉት ሁሉ የፋሲካውን በጎች ማረድ ነበረባቸው።
¹⁸ ምንም እንኳ ከኤፍሬም፣ ከምናሴ፣ ከይሳኮርና ከህብረት ከመጡት አብዛኛዎቹ ራሳቸውን ያላነጹ ቢሆንም ከተጻፈው ትእዛዝ ውጭ ፋሲካውን በሉ። ሕዝቅያስ ግን እንዲህ ሲል ጸለየ፤ “ቸሩ አግዚአብሔር ሆይ፤ ይቅር በላቸው፤¹⁹ ምንም እንኳ በመቅደሱ ሥርዐት መሠረት የነጹ ሆነው ባይገኙም የአባቶቻቸው ልምድ የሆነውን ስግግር አምላካቸውን ለመፈለግ ልባቸውን የሚያዘጋጁትን ሁሉ ይቅር በላቸው።”²⁰ አግዚአብሔርም ሕዝቅያስን ሰማው፤ ሕዝቡንም ፈጠነ።

²¹ ሌዋውያኑና ካህናቱ በአግዚአብሔር የዚህ ስቃይ ታጅበው በየዕለቱ ለአግዚአብሔር እየዘመሩግ፣ በኢየሩሳሌም የነበሩት እስራኤላውያን የቂጣን በዓል በታላቅ ደስታ ለሰባት ቀን አከበሩ፤

²² ሕዝቅያስም በአግዚአብሔር አገልግሎት እስተዋዩች የነበሩትን ሌዋውያን ሁሉ በንግግሩ አበረታታ። ሰባቱንም ቀን የተወሰነላቸውን ድርሻ እየበሉና የኅብረት መሥዋዕቱንም፣ እያቀረቡ የአባቶቻቸውን አምላካ ስግዚአብሔርን አመሰገኑ።

²³ ጉባኤውም ሁሉ በተከታዩ ሰባት ቀን በዓሉን እንደገና ለማክበር ተሰማሙ፤ ስለዚህ በዓሉን ለሰባት ተጨማሪ ቀን በታላቅ ደስታ አከበሩ።²⁴ የይሁዳ ንጉሥ ሕዝቅያስ አንድ ሺህ ወይፈን፣ ሰባት ሺህ በግና

30+12
 ኢር32+39፤
 ሕዝ11+19
 30+13
 ዙፕ28+16
 30+14
 24ሙ15+23፤
 21ሩ528+24
 30+15
 21ሩ529+34
 30+16
 21ሩ535+10
 30+17
 21ሩ535+11፤
 8ዝ6+20
 30+18 ዘ012+43-
 49፤ ዙፕ9+6-10
 30+20
 21ሩ56+20፤
 71+43 ሚል4+2፤
 ያ05+16
 30+21
 ዘ012+15፤17፤
 13+6
 30+23 21ሩ57+9
 30+24 17ፕ8+5፤
 21ሩ535+7፤
 8ዝ6+17፤ 8+35

30+25 ቀ+11
 30+26 21ሩ57+8
 30+27 ዘ039+43
 31+1 25ፕ18+4፤
 21ሩ532+12፤
 ኢሳ36+7
 31+2
 11ሩ515+2፤
 23+28-32፤
 24+1፤
 21ሩ529+9፤
 መዝ7+17፤ 9+2፤
 47+6፤ 71+22
 31+3 ዙፕ28+1-
 29+40፤
 11ሩ529+3፤
 21ሩ535+7፤
 ዙዝ45+17
 31+4 ዙፕ18+8፤
 ዘ818+8፤
 5013+10
 31+5
 ዙፕ18+12፤24፤
 ዘ812+17፤
 5013+12፤
 ሕዝ44+30

ናየል ለጉባኤው ሰጠ፤ ሹማምቱም እንደዚሁ አንድ ሺህ ወይፈን፣ ዐሥር ሺህ በግና ናየል ሰጡ። እጅግ ብዙ ካህናትም ራሳቸውን ቀደሱ።²⁵ መላው የይሁዳ ጉባኤ፣ ካህናቱና ሌዋውያኑ፣ ከእስራኤል የተሰበሰበው ጉባኤ ሁሉ፣ እንዲሁም ከእስራኤል የመጡ መጻተኞችና በይሁዳ የሚኖሩ መጻተኞች ደስ አላቸው።²⁶ ከእስራኤል ንጉሥ ከዳዊት ልጅ ከሰሎሞን ጊዜ አንሥቶ በኢየሩሳሌም እንዲህ ያለ በዓል ተደርጎ ስለማያውቅ፣ በኢየሩሳሌም ታላቅ ደስታ ሆነ።²⁷ ዝዚያም ካህናቱና ሌዋውያኑ ተነሥተው ሕዝቡን ባረኩ፤ በዝንዘብከርም ሰማቸው፤ ጸሎታቸውም ወደ ሰማይ ወደ ቅዱሱ ማደሪያው ደረሰ።

31 ይህ ሁሉ ከተፈጸመ በኋላ፣ በዚያ ከተሞች ወጥተው የማምለኪያ ድንጋዦችን ሰባበሩ፤ የአሸራ ምስል ዐምዶች ቁረጡ፤ እንዲሁም በመላው ይሁዳና በብንያም፣ በኤፍሬምና በምናሴ የነበሩትን የከራሲታ መስገጃዎችና መሠዊያዎች አጠፉ፤ እስራኤላውያን እነዚህን ሁሉ ካጠፉ በኋላ ወደየከተሞቻቸውና ወደየርስታቸው ተመለሱ።

ለካህናት የተደረጉ ስጦታ
 31፡20-21 ተጓ ምሳ - 157 18፡5-7

² ሕዝቅያስ ካህናቱና ሌዋውያኑ የሚቃጠል መሥዋዕትና የኅብረት መሥዋዕትን እንዲያቀርቡ፣ እንዲያገለግሉና እንዲያመሰግኑ እንዲሁም በአግዚአብሔር ማደሪያ ደጆች ውዳሴውን እንዲያምሩ፣ ካህናትንም ሆኑ ሌዋውያንን እያንዳንዳቸውን እንደየተግባራቸው በየክፍሉ መደባቸው።
³ በአግዚአብሔር ሕግ እንደተጻፈው ንጉሠ ጠዋትና ማታ እንደዚሁም በየሰንበቱ፣ በየውራ መባቻውና በተወሰኑ በዓላት፣ የሚቃጠሉትን መሥዋዕት ከራሱ ንብረት ሰጠ።
⁴ ካህናቱና ሌዋውያኑም ሙሉ ጊዜአቸውን ለአግዚአብሔር ሕግ አገልግሎት ማዋል ይችሉ ዘንድ፣ በኢየሩሳሌም የሚኖረው ሕዝብ ተገቢውን ድርሻ እንዲሰጣቸው አዘዘ።
⁵ ትእዛዙ እንደወጣ እስራኤላውያን ወዲያውኑ የእህሉንና የአዲሱን ወይን ጠጅ፣ የዘይቱንና የማሩን እንዲሁም የዕርሻውን ፍሬ ሁሉ በኩራት በልግሥና ሰጡ፤ ካላቸው ከማንኛውም ነገር ሁሉ ላይ እጅግ ብዙ የሆነ ዐሥራት

⁶ 30፡21 ወይም ሌዋውያን ካህናቱ በአግዚአብሔር የዚህ ስቃይ ታጅበው በየዕለቱ እግዚአብሔርን ያመሰግኑ ነበር።
⁷ 30፡22 በትውፊት፣ የሰላም መሥዋዕት ይባላል።
⁸ 31፡2 በትውፊት፣ የሰላም መሥዋዕት ይባላል።

31+4 ሕግ አገልግሎት ማዋል ይችሉ ዘንድ፤
 ሕዝቅያስ ሕዝቡን የበኩር ፍሬአቸውንና የመከር ጫፍታቸውን ሁሉ ለካህናቱና ለሌዋውያኑ እንዲሰጡ አዘዘ (ዘፀ 23፡19፤ ዘሌ 27፡30-33፤ ዙፕ 18፡12፡20-24፤ ዘዳ 26 ይመ)፤ ይህም ካህናቱ ሙሉ ጊዜአቸውን ለአግዚአብሔርና ለቃሉ አገልግሎት እንዲያውሉ

ያበቃቸዋል (በገጽ 1406 ላይ፣ “ዐሥራትና መባ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። በአዲስ ኪዳንም በአግዚአብሔር የተጠሩ መንፈሳዊ መሪዎች “በጸሎትና በቃሉ አገልግሎት” እንዲተጉ ከአግዚአብሔር ሕዝብ ዐሥራትና መባ ሊከፈላቸው ይገባል (ሐሥ 6፡4 ይመ፤ ዝላ 6፡6-10 እና ማብ ይመ)።

አውጥተው አመጡ። ሰይሁዳ ከተሞች ይኖሩ የነበሩት የእስራኤልና የይሁዳ ሰዎችም ከከብቶቻቸው ከበግና ከፍየል መንገዳቸውና ለአምላካቸው በእግዚአብሔር ክብራቸው የተቀደሱ ነገሮች ዐሥራት አውጥተው አመጡ፤ ከመሩትም ጋር ጋር በሰባተኛው ወር አጠናቀቁ። ሕዝቅያስና ሸማቹም መጥተው ከምሩን ባዩ ጊዜ እግዚአብሔርን አመሰግኑ፤ ሕዝቡን እስራኤልንም ባረኩ።

⁹ሕዝቅያስም ካህናቱንና ሌዋውያኑን ስለ ክምሩ ጠየቃቸው፤ ¹⁰ካሳደቅ ቤተሰብ የሆነው

ሊቀ ካህናቱ ዓዛርያስም፤ “ሕዝቡ ስጦታውን ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ማምጣት ከጀመረበት ጊዜ አንሥቶ በቂ ምግብ አግኝተናል፤ ብዙም ተርፎናል፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን ስለባረከም ይህን ያህል ብዛት ያለው ሊተርፍ ችሎአል” አለ።

¹¹ሕዝቅያስም በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ ጎቱራ እንዲያዘጋጁ አዘዛቸው፤ እነ ርሱም አዘጋጁ። ¹²ከዚያም ስጦታውን በዐሥራቱንና የተቀደሱ ስጦታዎችን በታማኝነት አምጥተው አስገቡ። ሌዋዊው ኮናንያ የእነዚህ ዕቃዎች ጎላፊ ሲሆን ወንድሙ ስሚኢ ደግሞ በማዕረግ ሁለተኛ ነበር። ¹³ይሁዳል፤ ዓዛርያስ ናሐት፤ አሣሄል፤ ይሬሞት፤ የዛባት፤ ኤሊኤል፤ ሰማኪያ፤ መሐትና በናያስ በንጉሡ ሕዝቅያስና በእግዚአብሔር ቤተ ጎላፊ በዓዛርያስ ተሹመው በኮናንያና በወንድሙ በስሚኢ ሥር ሆነው ተቈጣጣሪዎች ነበሩ።

¹⁴የምሥራቁ በር ጦባቁ የሆነው የሊዋዊው የይምና ልጅ ቆሬ ደግሞ በበጎ ፈቃድ በእግዚአብሔር በቀረበው ስጦታ ላይ የእግዚአብሔርን መባና የተቀደሱትንም ነገሮች ለማከፋፈል፤ ጎላፊ ነበረ። ¹⁵ድንገተኛ ሚንያሚን፤ ኢያሱ፤ ሸማያ፤ አማርያና ሴኬንያ በካህናቱ ከተሞች ተገኝተው፤ ለካህናት ወገኖቻቸው ለታላላቆቹም ሆነ ለታናናቾች እንደየምድባቸው፤ በማከፋፈል ረገድ በታማኝነት ረዱት።

¹⁶በተጨማሪም፤ ስማቸው በትውልድ መዝገቡ ውስጥ የነበረና የየዕለቱ ልዩ ልዩ ተግባራቸውን እንደየጎላፊነታቸው መጠንና እንደ የምድብ ሥራቸው ለማከናወን ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መግባት ለሚችሉት ዕድሜያቸው ሦስት ዓመትና

31+6 ዘሊ27+30፤
ፋት3+7፤
ነሀ13+10-12
31+7 ዘ023+16
31+8
መዝ144+13-15
31+10 ዘ036+5፤
24መ8+17፤
ሕዝ44+30፤
ሚል3+10-12
31+12 2ዜ535+9
31+13 2ዜ535+9
31+15
ኢሱ21+9-19፤
2ዜ529+12
31+16 4ዜ523+3

ከዚያም በላይ ለሆናቸው ወንዶች ልጆች እንደዚሁ አከፋፈሉ። ¹⁷በትውልድ መዝገብ በየቤተ ሰባቸው ተቈጥረው ለገቡት ካህናት፤ ዕድሜያቸው ሃያ ዓመትና ከዚያም በላይ ለሆናቸው ሊዋውያኑ እንደየጎላፊነታቸው መጠንና እንደየምድብ ሥራቸው አካፊነታቸው። ¹⁸በዚህ የትውልድ መዝገብ ላይ የተዘረዘሩትን መላውን የማግበረሰቡን ሕፃናት፤ ሚስቶችን፤ ወንዶችና ሴቶች ልጆች ጨመሯቸው፤ ራሳቸውን በመቀደስ ታማኞች ነበሩና።

¹⁹በከተሞቻቸው ዙሪያ ባሉት የዕርሻ ቦታዎች፤ ወይም በሊሎች ከተሞች ሁሉ ለሚኖሩት ለካህናቱ ለእርን ዘሮች፤ በመካከላቸው ላሉት ወንዶችና በሊዋውያን የትውልድ መዝገብ ለተመዘገቡት ሁሉ እንዲያከፍሩሉ በየሰማቸው የተጻፉ ሰዎች ነበሩ።

²⁰ሕዝቅያስ በአምላኩ በእግዚአብሔር ፊት መልካም ቅንና ታማኝ ሆኖ በመገኘት በመላው ይሁዳ የፈጸመው ተግባር ይህ ነው። ²¹የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በማገልገልም ሆነ፤ በእግዚአብሔር ሕግና ትእዛዝ በመገዛት እንደ የደረገውን ሁሉ በፍጹም ልዩ እምነትና በመፈለግ አከናወነ፤ ተሳካሊታል።

ሰናከራም በኢየሩሳሌም ላል ዛተ
32፡9-19 ተገ ምብ - 2ነገ 18፡17-35፤
ኢሳ 36፡2-20
32፡20-21 ተገ ምብ - 2ነገ 19፡35፤
ኢሳ 37፡36-38

32ሕዝቅያስ እንዲህ ባለ ታማኝነት ነገሮችን ሁሉ ካከናወነ በኋላ፤ የአሦር ንጉሥ ሰናከራም መጥቶ ይሁዳን ወረረ። ድል አድርጎ የራሱ ሊያደርጋቸው በማሰብም የተመሸጉትን ኩቱሞች ከበበ።

²ሕዝቅያስም ሰናከራም መምጣቱንና ኢየሩሳሌምንም ለመውጋት ማሰቡን ባወቀ ጊዜ፤ ገዝተማዬቱ ውጭ ያሉት የውሃ ምን ሎች እንዲዘጉ ከሹማምቱና ከጦር አለቆቹ ጋር ተማክረ፤ እነርሱም ረዱት። “ብዙ ሰዎችም ተሰብስበው “የአሦር ነገሥታት” መጥተው ስለ ምን ብዙ ውሃ ያገኛሉ?” በማለት ምንጮችን ሁሉና በምድር ውስጥ ለውስጥ ይተላለፍ የነበረውን ውሃ ዘጉ።

³22፡4 ዕብራይስጡ ከዚህ ጋር ይስማማል የሰባጥ ሊቃናትና የሱርሱቱ ትርጉም

31+19
ዘዮ35+2-5
31+20 2ነገ20+3
31+21 ዘ829+9
32+1 ኢሳ36+1፤
37፡9-17፡37
32+2 ኢሳ22+7፤
ኢሳ1፤15
32+4 2ነገ18+17፤
ኢሳ22+9፤11፤
5ሆ3፤14

31+10 እግዚአብሔር ሕዝቡን ስለ ባረከም፤ የእግዚአብሔር በረከት በሕይወታችን እውን እንዲሆንልን፤ በአገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር ላለው የእግዚአብሔር ሥራና አገልግሎት ከገቢያችን ለመስጠት ፈቃደኞች መሆን ይኖርብናል (ከቆሮ 9፡14፤ ከፊል 4፡15-18 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህን ሳንፈጽም ብንቀር ለእግዚአብሔርና ለዐላማዊ ያለን ፍቅርና ታማኝነት ፍጹም አለመሆኑን ያመለክታል። እግዚአብሔር እርሱን እንድናገለግለው እንጂ የገንዘብ ባሪያዎች እንድንሆን አይፈልግም (ከማቴ 6፡24 ጋር ያነጻጽሩ፤ 2ቆሮ 8-9 እና ማሰራረዳቸውን ይመን)።

32፡1 ነገሮችን ሁሉ ካከናወነ በኋላ፤ ሕዝቅያስ ነገሮችን በታማኝነት ካከናወነ በኋላ፤ ሰናከራም ይሁዳን መውረሩን የዜና መዋዕል ጸሐፊ ያስታውሳል (2ነገ 18-19፤ ኢሳ 36-37 ይመን)። እንዳንድ ጊዜ ችግርና ፈተና ለእግዚአብሔር ታማኝና ታዛዥ በሆነው አማኝ ላይ ሊደርስ ይችላል። ይሁን እንጂ የአምነት ማረጋገጫ ይህ ነው፤ የሽውም ከእኛ ጋር ያለው ታላቅ ስለሆነ፤ ጠላት በእኛ ላይ የወረወረውን ፍላጻ ሁሉ በድል ሊመልሰው ይችላል ማለት ነው (ቀፋ 7 ይመን)። 1ዮሐ 4፡4 ጋር ያነጻጽሩ።

ክዚህ በኋላም ንጉሠ ጠንክሮ በመሥራት፤ ከቅጥሩ የፈራረሱትን ሁሉ ጠንክሮ በላይም ማማ ሠራበት፤ በውጭ በኩልም ሌላ ቅጥር በመገንባት የዳዊትን ከተማ ድጋፍ እርከን አጠናክረ፤ እንደዚሁም ብዙ የጦር መሣሪያዎችንና ጋሻዎችን ሠራ።

የጦር መኮንኖችንም በሕዝቡ ላይ ሾሞ በከተማዬ ብሮ አደባባይ ላይ በፊቱ ከሰበሰበ በኋላ እንዲህ ሲል አበረታታቸው፤ ፖሮቱ፤ ጠንክሮ፤ ከእኛ ጋር ያለው ከእርሱ ጋር ካለው ስለሚበልጥ፤ የአሦርን ንጉሥና አብሮት ያለውን ብዙ ሰራዊት አትፍሩ፤ አትደንግጡም። ቅዱስ አብነርሱ ጋር ያለው የሥጋ ክንድ ሲሆን፤ ከእኛ ጋር ያለው ግን የሚረዳንና ጠላታችንን የሚዋጋልን አምላካችን እንዲሰጠው ነው።” ሕዝቡም የይሁዳ ንጉሥ ሕዝቅያስ በተናገረው ቃል ተበረታታ።

ክዚህ በኋላ ሰናክራም ከሰራዊቱ ሁሉ ጋር ለኪሶን ከሰ ሳለ፤ የሚከተለውን መልእክት በጦር መኮንኖቹ አማካይነት፤ ለሕዝቅያስና ከእርሱ ጋር በኢየሱሳም ለነበሩት ለይሁዳ ሕዝብ ላከ፤

“የአሦር ንጉሥ ሰናክራም የሚለው ይህ ነው፤ በተከበበችው በኢየሱሳም እስከዚህ የቆያችሁት በማን ተማምናችሁ ነው? ሕዝቅያስ፤ አምላካ ካችን እንዲሰጠው ከእኛ ንጉሥ እጅ ያድነናል” ማለቱን በራሱና በሞማት እንደተሞቱ ሊያስታችሁ አይደለምን? ለይሁዳና ለኢየሱሳም፤ በአንድ መሠዊያ ፊት ሰገዱ፤ በላይም መሥዋዕት አቃጥሉ፤ በማለት የራሱን አምላክ የከራረብታ መስገጃ ስፍራዎችንና መሠዊያዎችን ያስወፃደስ ሕዝቅያስ አይደለምን?”

“እኔና አባቶቼ በሌሎች አገሮች ሕዝቦች ሁሉ ላይ ያደረግነውን አታውቁምን? ታዲያ የእነዚያ መንግሥታት አማልክት ምድራቸውን ከእጄ ለማዳን ችለዋልን? አባቶቼ ከጠፉቸው ከእነዚህ የመንግሥታት አማልክት ሁሉ፤ ሕዝቡን ከእጄ ሊያድን የቻለ ከእነዚህ አምላክ የትኛው ነው? ታዲያ አምላካችሁ እንዴት ከእጄ ሊያድናችሁ ይችላል?”

32+5 ዜና11+8፤
ኢሳ22+8፤10
32+7 ዘጸ14+9፤
ዘ831+6፤
2፡76+16፤
2ዜና20+15
32+8 ዘ83+22፤
1ሳመ17+45፤
1ዜና5+22፤
ኢዮ40፤9፤
መዝ20፤7፤
ኢሳ28+6፤
52፤10፤
ኢር17+5፤ 32+21
32+9
ኢሱ10+3፤31
32+10 ሕዝ29+16
32+11 ኢሳ37+10
32+12 2ዜና31+1
32+13 ተ+15

32+15 ዘ85+2፤
ኢሳ37፤10፤
8፡23+15
32+17
2፡719+12፤
መዝ74+22፤
ኢሳ37+14፤14፤17
32+19
መዝ15+4-8፤
ኢሳ28፤17+8፤
37፤19፤ ኤር1+16
32+20 ኢሳ1+15፤
37+15
32+21
ዘ8፤19፤13፤
2፡719+7፤
ኢሳ37+7፤38፤
ኤር41+2
32+23
1ሳመ10+27፤
2ዜና9+24፤
መዝ68፤18፤29፤
76፤11፤
ኢሳ16፤1፤
18+7፤ 45፤14፤
ሰፊ3፤10፤
ዘካ14፤16-17
32+24 ተ+31

አሁንም ሕዝቅያስ በዚህ ዐይነት አያታልላችሁ፤ አያስታችሁም። የየትኛውም አገር ሕዝብ ወይም መንግሥት አምላክ ሕዝቡን ከእጄ ወይም ከአባቶቼ እጅ መታደግ የቻለ ስለሌለ አትመኑት። የእናንተ አምላካማ ከእጄ ይድናችሁ፤ ዘንድ ምንኛ ያንስ!”

የሰናክራም ሾማምትም በአግዚአብሔር ስምላክና በባሪያው በሕዝቅያስ ላይ ከዚህ የከፋ ብዙ ነገር ተናገሩ። ንጉሠም እንደዚሁ የእስራኤልን አምላክ እንዲሰጠው በመሳደብ፤ “የሌሎች አገሮች ሕዝቦች አማልክት ከእጄ እንዳልታደጉ ሁሉ፤ የሕዝቅያስም አምላክ ሕዝቡን ከእጄ ሊታደግ አይችልም” ሲል በእርሱ ላይ ደብዳቤ ጻፈ። ከዚያም በማስደንገጥና በማስፈራራት ከተማዬቱን ለመያዝ ሲሉ በቅጥሩ ላይ ወደተቀመጠው ወደ ኢየሱሳም ሕዝብ ድምፃቸውን ከፍ አደርገው በዕብራይስጥ ቋንቋ ራሳቸውን፤ “የሰናክራም እጅ በሠራቸው በሌሎች የምድር አሕዛብ አማልክት ላይ እንደ ተናገሩት ሁሉ፤ በኢየሱሳም ስምላክ ላይም ተናገሩ።

ንጉሥ ሕዝቅያስና የአሞጽ ልጅ ነቢያ ኢሳየሱም ስለዚህ ጉዳይ በጸሎት ወደሰማይ ራሳቸው፤ “አግዚአብሔርም መልአክሱን በአሦር ንጉሥ ሰፈር ተዋጊዎችን፤ መሪዎችንና የጦር መኮንኖችን እንዲያጠፋቸው አደረገ። ስለዚህ ንጉሡ በውርደት ወደ ዝግ አገሩ ተመለሰ። ወደ አምላኩ በታ ማየት እንደገባም፤ የዝግ ወንዶች ልጆቹ በሰይፍ ገደሉት።

አግዚአብሔርም ሕዝቅያስንና የኢየሱሳምን ሕዝብ ከአሦር ንጉሥ ከሰናክራምና ከሌሎችም እጅ ሁሉ አዳናቸው፤ በከራያቸው ካሉትም ሁሉ ጠበቃቸው፤ በዚያው ወደ ኢየሱሳም መጡ፤ ለይሁዳ ንጉሥ ለሕዝቅያስም ውድ የሆኑ ገጸ በረከቶች አመጡለት፤ ከዚያን ጊዜ ጀምሮም በአሕዛብ ሁሉ ፊት ከፍ ከፍ አለ።

የሕዝቅያስ ዕብራይስጥ ያከናወናቸው ተግባሮችና ሞቱ

32፡24-33 ተገ ምሳ - 2፡7 20፡1-21፤
ኢሳ 37፡21-38፤ 38፡1-8

24 በዚያ ጊዜ ሕዝቅያስ ታሞ ሊሞት 32፡22 ዕብራይስጥ፤ ከዚህ ጋር ይስማማል የሰብሳ ሊቃናት የቡልጌት ቅጂች ግን አሳራቸው ይላል።

32+7 አትፍሩ፤ የሕዝቅያስ የእምነት ቃል ከነቢዩ ኤልሳል ቃልና መንፈሳዊ ተመክሮ የወጣ ቃል ሊሆን ይችላል (2፡7 6፡16)። “አትፍሩ” በማለት ሕዝቅያስ የመከረው ምክር፤ “... ከእኛ ጋር ያለው ግን የሚረዳንና ጠላታችንን የሚዋጋልን አምላካችን አግዚአብሔር ነው” (ቀ. 8) የሚለው ተሰፋ ጌታን በፍትህ፤ ከልብ በሆነ እምነትና በገጹስ ልብ ለሚከተሉት፤ ሁሉ አገባብነት አለው፤ ኢሳይያስ በጸፈው መሠረት፤ “በጽኑ ያሉ ገጠአተኞች ደንገው” (ኢሳ 33፡14)፤ ነገር ግን፤ “በጽድቅ የሚራመድ ... በከፍታ ላይ ይኖራል” (ኢሳ 33፡15-16)።

32+19 በኢየሱሳም አምላክ ላይም ተናገሩ፤ 2፡7 18፡30 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።
32+20 በጸሎት ... ራሳቸው የሕዝቅያስን ጸሎት ለመገንዘብ 2፡7 19፡1-34 እና ኢሳ 37፡1-35 ይመልከቱ፤ (2፡7 19፡15-19 እና ማብ. ይመ)።
32+24 ሕዝቅያስ ታሞ፤ ስለ ሕዝቅያስ ሕመምና ፊውስ፤ ከፊውሱ ጋር አብረው ስለ ተከሰቱ ታምራዊ ምልክቶች በዝርዝር ለመረዳት 2፡7 20፡1-11 ይመልከቱ (ከኢሳ 38፡1-8 ጋር ያገጽጽ፤ 38፡1፤5 እና ማብ. ይመ)።

61-15-16

ተቃርቦ ነበር፤ ወደ እግዚአብሔርም ጸለየ፤ እርሱም መለሰለት፤ ምልክትም ሰጠው።
 25የሕዝቅያስ ልብ ግን ታቦየ እንጂ ስለ ተደረገለት ባን ነገር ተገቢ ምላሽ አልሰጠም፤ በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔር ቁጣ በእርሱ፣ በሁሉና በሊዮሳፊም ላይ ወረረ።
 26ይሁን እንጂ ሕዝቅያስና የሊዮሳፊም ሕዝብ ስለ ልባቸው ትዕቢት ራሳቸውን አዋረዱ፤ ስለዚህ የእግዚአብሔር ቁጣ በዘመነ መንግሥቱ አልመጣባቸውም።

27ሕዝቅያስ እጅግ ብዙ ሀብትና ክብር ነበረው፤ ከዚህ የተነሣም ለብና፣ ለወርቁ፣ ለክብርና ትንቢቶች፣ ለቅመማ ቅመሞች፣ ለጋሻዎችና ለተለያዩ ውድ ዕቃዎች ሁሉ ግምጃ ቤቶችን ሠራ። 28እንደዚሁም ለእህሉ፣ ለወይን ለጃፍ ለዘይቱ ማከማቻ የሚሆኑ ግምጃ ቤቶች ለተለያዩ እንስሳት በረት ለበግና ለፍፍል መንጋም በረት ሠራ።
 29እግዚአብሔር ታላቅ ብልጽግና ስለ ሰጠው፤ ብዙ የበግና የፍፍል የእንስሳትም መንጋ ሰበሰቡ፤ መንደሮችንም ሠራ።

30የላይኛውን የግድንን ምንጭ መውጫ ገድቦ፣ ወገውን በቦይ ቁልቁል ወደ ምዕራቡ የዳዊት ከተማ እንዲወርድ ያደረገም ይኸው ሕዝቅያስ ነበር፤ ሥራውም ሁሉ ተከናወነ ለእነዚህ ግን በምድሪቱ ላይ ስለ ተፈጸመው ታምራዊ ምልክት እንዲጠይቁት፣ የባቢሎን ገዢዎች መልእክተኞችን በላኩ ጊዜ እግዚአብሔር ሊፈትነውና በልቡ ያለውን ሁሉ ሊያውቅ ስለፈለገ ተወው።

32በሕዝቅያስ ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራና ቸርነቱ በአምጽ ልጅ በነበሩ በሊሳይያስ ራእይ፣ በይሁዳና በእስራኤል ነገሥታት መጽሐፍ ተጽፎአል።
 33ሕዝቅያስም እንደ አባቶቹ ሁሉ አንቀላፋ፤ የዳዊት ዘሮች መካነ መቃብር በሆነው ኩረብታም ተቀበረ። በሞተም ጊዜ ይሁዳ ሁሉና የሊዮሳፊም ሕዝብ በሙሉ አከበሩት። ልጁ ምናሴም በእርሱ ፈንታ ነገሠ።

32+25
 25ገ14+10፤
 2ዜ5፡19+2
 32+26
 2ዜ534+27፡28፤
 ኢላ39+8፤
 ኤር26+18-19
 32+27
 1ዜ529+12፤
 2ዜ59+24
 32+29 ኢላ39+2
 32+30
 2ላ50+58፤
 1፡17+33፤
 2፡17+18፤
 32+31 ቀ+24፤
 ዘፍ22+1፤
 ዘፍ8+16፤
 ኢላ13+1፤ 38+7፤
 39+1

33+1 1ዜ53+13
 33+2 ዘፍ18+9፤
 ኤር15+4
 33+3 ዘፍ16+21-
 22፤ 17+31፤
 2ዜ524+18
 33+4 2ዜ57+16
 33+5 2ዜ54+9
 33+6 ዘፍ22+18፤
 ዘፍ18+21፤
 19+31፤
 ዘፍ18+10፤
 1ላ50+28፤13
 33+7 2ዜ57+16
 33+8 2ላ50+7+10
 33+9 ኤር15+4፤
 ሕዝ5፡7

የይሁዳ ንጉሥ ምናሴ
 33+1-10 ተጓ ምብ. - 2፡17 21፡1-10
 33+18-20 ተጓ ምብ 2፡17 21፡17-18

33 ምናሴ በነገሠ ጊዜ ዕጅግው ዐሥራ ሁለት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም አምሳ አምስት ዓመት ገዛ።
 2እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ፊት አሳዶ ያስወጣቸውን ሕዝቦች አስጸዩ። ለማድ በመከተልም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ድርጊት ፈጸመ።
 3አባቱ ሕዝቅያስ ያጠፋቸውን የኩረብታ መስገጃ ስፍራዎች መልሶ ሠራ፤ ለበአለም መሠዊያዎችን አቆመ፤ የአሺራንም ዐምዶች ሠራ፤ ለሰማይ ከዋክብት ሰራዊትም ሰገደ፤ አመለካቸውም።
 4እግዚአብሔር፣ “ሰሜ ለዘላለም በኢየሩሳሌም ይኖራል” ባለበት በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መሠዊያዎችን ሠራ።
 5በሁለቱም የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አደባባዮች ላይ፣ ለሁሉም የሰማይ ከዋክብት ሰራዊት መሠዊያ ዎችን ሠራ።
 6በሃናም ልጅ ሸለቆ ወንዶች ልጆቹን በእሳት ሠዋ፤ አስማት፣ መተትና ጥንቄላ አደረገ፤ ሙታን ጠሪዎችንና መናፍስት ሳቢዎችን ሸየቀ። ለቁጣ ያነሣው ዘንድ በእግዚአብሔር ፊት እጅግ ክፉ ነገር አደረገ።
 7ያሰጁትን የተጠረበ ምስል ወስዶም በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አኖረ፤ ስለዚህም ቤተ መቅደስ እግዚአብሔር ለዳዊትና ለልጁ ለሰሎሞን እንዲህ ብሎ ነበር፤ “በዚህ ቤተ መቅደስና ከእስራኤል ነገድ ሁሉ በመረጥኋት በኢየሩሳሌም ሰሜን ለዘላለም አኖራለሁ፤ በመሆኑም አማካይነት ያዘዘኋቸውን ሕግጋቱን፣ ደንቦቹንና ሥርዐቶቹን ሁሉ በጥንቃቄ ይፈጽሙ እንጂ፣ ለቀድሞ አባቶቻችሁ ከሰጡኋቸው ምድር የእስራኤላውያን እግር ከእንግዲህ ለቆ እንዲወጣ አላደርግም።” ምናሴ

፡33+6 ወይም ወንዶች ልጆቻቸውን አሳለፈ

32+31 ሊፈትነውና፤ ሕዝቅያስ ከባቢሎን የመጡትን መልእክተኞች እንዴት እንደተቀበላቸው ተተርኮ የሚገኘው በ2፡17 20፤12-19 እና በኢሳ 39 ላይ ነው።
 አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር የተመረጡ አገልጋዮቹን ልብና ጽኑ እምነት ለመፈተን ሲል የቅርብነቱንና የአንክብታቸውን ምልክት ከእነርሱ ሊያርቅ ይችላል።
 እንደዚሁም የተቀረደ መንፈስ ይኖራቸው ዘንድ ለማስተማርና ለላቀ ተግባር እንዲሁም ነጻፊነት ለማዘጋጀት ሲል፣ አማኞቹ የቱን ያህል ክልብ እንደ ተሰጡ ለማወቅ ፈተና ሊያመጣባቸው ይችላል።
 (1) እግዚአብሔር ሕዝቡን ከሚፈትንግባቸው ጥቂት መንገዶች አንዳንዶቹ የሚከተሉት ናቸው፡ (ሀ) የሴፍ ግብፅ ላለ እንዳጋጠመው ዐይነት ረጅም የሆነ አስቸጋሪ ሁኔታ (ዘፍ 39+40)፡ (ለ) በኢየሱስ ላይ እንደ ደረሰው ዐይነት የአካልና የመንፈስ ጉዳት ወይም መክራ (ኢዮ 1-2)፡ (ሐ) አብርሃምንና ሣራን እንዲሁም የዮሴፍን ሕልም (ዘፍ 37፡ 42፡6 ይመጥኑ)፤ ከመዝ 105፡17-19 ጋር ያነጻጽሩ። እንዳስጠበቀ ዐይነት ረጅም ዘመን የወሰደ የተሰፋ ቃል ፍጻሜ፡ (መ) አብሃምንና ይስሐቅን

(ዘፍ 22) ወይም ሳሌልን (1ሳመ 15) እንዳጋጠማቸው ዐይነት መታዘዝን የሚጠይቅ ከወድ ፈተና እንዲሁም (ሠ) በእግዚአብሔር ሕዝብ ሕይወት ዘንድ በአንድ በተወሰነ ወቅት በመንፈሳዊ ጉዞ ላይ የሚደርስ የመንፈስ ድርቀት ወይም ጨለማ።
 (2) ፈታኝ በሆነ የሕይወት ተመክሮ ውስጥ እምነትን በእግዚአብሔር ላይ መጣልንና በታማኝነት መጽናትን መማር፤ የጽኑ እምነትን ፍሬ፣ የተፈተነን ጠባይ፣ ብስለት ያለበትን መታዘዝና የእግዚአብሔርን የይሁንታ ፍሬ አሸቶና ጎርምቶ ለመለማመድ ያበቃል (ከ2ቆሮ 12፡7-10 ጋር ያነጻጽሩ)።
 ኢዮብ ከወቅሙ በላይ በሆነ ፈተና ውስጥ በነበረበት ጊዜ፣ “ግን እኔ የምሄድበትን መንገድ ያውቃል፡ ከፈተነኝም በኋላ እንደ ወርቅ አወጣለሁ” (ኢዮ 23፡10 ይመጥኑ)። ከዘክ 13፡9 ጋር ያነጻጽሩ። አለ። በእግዚአብሔር መፈተን ማለት የቀጣው ወይም የፍርዱ ምልክት ላይሆን ይችላል።
 እንዲያውም ያን ልቡ የተፈተነውን አማኝ እግዚአብሔር ለላቀ ዐላማ እንደሚያዘጋጀው ምልክት ሊሆን ይችላል።

በዚህ ዐይነትም ይሁዳንና ኢየሩሳሌምን አነጻ። ጳሊስክ ንፍታሊም ባሉ በምናሴ፣ በኤፍሬምና በሰ ምያን ከተሞች እንዲሁም በዙሪያቸው ባሉ የፈራረሱ አካባቢዎች፣ ፖሰላዊያዎችንና የአሸራ ምሰል ዐምዶችን አፈራረሰ፤ ጣየታቱን እንደ ዱቄት አደቀቀ፤ በመላው እስራኤል የሚገኙ ትንሙ የዐጣን መሠዊያዎች አነካክተ፤ ከዚያም ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ።

⁸ኢዮስያስ በነገሡ በዐሥራ ስምንተኛው ዓመት፣ ምድሪቱንና ቤተ መቅደሱን ካነጻ በኋላ፣ የኤዜ ልያስን ልጅ ሳፋንን፣ የከተማዬቱን ገዥ መዕሄያንና የጸሐፊውን የኢዮአካዝን ልጅ ኢዮአካን የአምላኩን የሕዝብወርቅ ቤተ መቅደስ ይጠገኑ ዘንድ ላካቸው።

⁹እነርሱም ወደ ሊቀ ካህኑ ወደ ኬልቅያስ ሄደው፣ በሕዝብወርቅ ቤተ መቅደስ የመጣውን ገንዘብ ሰጡት፤ ገንዘቡም በር ጠባቂዎች የነበሩት ሊዋውያን፣ ከምናሴ፣ ከኤፍሬምና ከመላው የእስራኤል ቅሬታዎች እንደዚሁም ከመላው ይሁዳና ከብንያም፣ ከኢየሩሳሌም ነዋሪዎች የሰበሰቡት ነበር።

¹⁰እነርሱም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ሥራ እየተቋጣጠሩ እንዲያሠሩ ለተሾሙት ሰዎች ዐደራ ሰጡ፤ እነዚህም ሰዎች ገንዘቡን ቤተ መቅደሱን ለጠገኑትና ላደሱት ሰዎች ክፈሉ። ¹¹እንዲሁም የይሁዳ ነገሥታት እንዲፈርሱ ላደረገቸው ሕንጻዎች ጥርብ ድንጋዮችን፣ ሠረገላዎችንና ማጣጠሚያ ዕንጨቶችን እንዲገዙ ለዐናጢዎችና ለግንበኞች ገንዘብ ሰጡ።

¹²ስዎቹም ሥራውን በታማኝነት አከናወኑ። የበላይ ሆነው አመራር የሚሰጧቸውም ከሚራሪ ጉሣ የሆኑት ሊዋውያን፣ ኢሌትና አብድዩ፣ ከቀዓት ጉሣ ዘክርያስና ሚሴላም ነበሩ። በዚያ ዕቃ የላቀ ችሎታ የነበራቸው ሊዋውያን ሁሉ፤ ¹³የጉልበት ሠራተኞች ገላፊ በመሆን በየሥራው ላይ የተመደቡትን ሠራተኞች ይቋጣጠሩ ነበር። ጥቂቶቹ ሊዋውያን ደግሞ ገላፊዎች፣ ጸሐፊዎችና በር ጠባቂዎች ነበሩ።

የሙሴ ሕግ መጽሐፍ መገኘት

34፡14-28 ተፋ ምብ - 2ኛ 22፡8-20

34፡29-32 ተፋ ምብ - 2ኛ 23፡1-3

¹⁴ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የገባውን ገንዘብ በሚያወጡበት ጊዜ፤ ካህኑ ኬልቅያስ በሙሴ አማካይነት የተሰጠውን የእግዚአብሔርን ሕግ መጽሐፍ አገኘ። ¹⁵ኬልቅያስም ጸሐፊውን ሳፋንን፣ "የሕጉን መጽሐፍ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ አገኘሁት" አለው፤ ከዚያም መጽሐፉን

34፡7 ዘ832፡20
34፡9 1ዜ56፡13
34፡11
2ዜ524፡12፤
33፡4-7
34፡12
2ኛ12፡15፤
1ዜ525፡1
34፡13 1ዜ523፡4
34፡15 2ኛ122፡8፤
ዕዝ7፡6፤ ዐዘ8፡1

ለሳፋን ሰጠው። ¹⁶ሳፋንም መጽሐፉን ወደ ንጉሡ ወሰደ እንዲህ አሏው፤ "ሹማምትህ የታዘዙትን ሁሉ በመፈጸም ላይ ናቸው፤ ¹⁷በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የነበረውንም ገንዘብ አውጥተው ለተቋጣጣሪዎቹና ለሠራተኞቹ አስረክበዋል።"

¹⁸ከዚያም ጸሐፊው ሳፋንን ንጉሡን፣ "ካህኑ ኬልቅያስ መጽሐፍ ሰጥቶኛል" አለው።

¹⁹ንጉሡም የሕጉን ቃል በሰማ ጊዜ ልብሱን ቀደደ። ²⁰እርሱም ለኬልቅያስ፣ ለሳፋን ልጅ ለአኪቋም፣ ለሚክያስ ልጅ ለዓብደን፣ ለጸሐፊው ለሳፋንና ለንጉሡ የቅርብ አገልጋይ ለዓሳያ ይህን ትእዛዝ ሰጠ፤ ²¹"ሄዳችሁ ስለ እኔ እንደዚሁም በእስራኤልና በይሁዳ ስላሉት ቅሬታዎች በተገኘው መጽሐፍ ውስጥ ስለ ተጻፈው ነገር እግዚአብሔርን ጠይቁ።

አባቶቻችን የእግዚአብሔርን ቃል ስላልጠበቁ በሳያችን ላይ ታላቅ የእግዚአብሔር ቀጣፊ ፈሰሶአል፤ በዚህ መጽሐፍ በተጻፈው መሠረት አልተመለሰሁምና።"

²²ኢልቅያስና ንጉሡ ከእርሱ ጋር የላካቸው ሰዎች የአልባሳት ጠባቂ የነበረው የሐስራ ልጅ፣ የቲቂዋ ልጅ የሴሌም ሚስት ወደ ሆነችው ወደ ነቢይቱ ወደ ሕልዳና ሄደው ነገሯት። እርሷም በኢየሩሳሌም ውስጥ በሁለተኛው ክፍለ ከተማ ትናሮ ነበር።

²³ነቢይቱም እንዲህ አለቻቸው፤ "የእስራኤል አምላክ ስግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ወደ እኔ ለላካችሁ ሰው እንዲህ ብላችሁ ንገሩት፤ ²⁴እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ በይሁዳ ንጉሥ ፊት በተነበበው መጽሐፍ፣ በተጻፈው ርግማን ሁሉ መሠረት፣ በዚህ ስፍራና በሕዝቡ ላይ ጥፋትን አመጣለሁ። ²⁵እኔን ትተውኝ ለሌሎች አማልክት ዕጣን ሰላጠኑና እጃቸው በሠራው ነገር ሁሉ ለቀጣ ሰላንሣሣኝ፣ ቀጣይ በዚህ ስፍራ ይነድ ዳል፤ አይጠፋምም።"

²⁶እግዚአብሔርን ለመጠየቅ የላካችሁን የይሁዳን ንጉሥ እንዲህ በሉት፤ 'ስለ ሰማኸው ቃል የእስራኤል ስምዛክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ²⁷በዚህ ስፍራና በሕዝቡ ላይ የተናገረውን በሰማህ ጊዜ፤ ልብህ ልለ ተነካና በስግዚአብሔርም ፊት ራስህን ስለአቀርቷህ፤ እንዲሁም በእኔ ፊት ራስህን ዝቅ ሰላደረግህ፤ ልብስህንም በመቅደድ በፊቱ ስለአቀሰህ፤ ስምዬንለሁ ይላል እግዚአብሔር።"

²⁸እነሆ፤ ወደ አባቶችህ ²⁹አንድ የዕብራይስጥ ቅጅ እንዲሁም ቩል፣ ትና የቡርሰት ትርጉሞች በዚህ ሲሰማሙ አብዛኞቹ የዕብራይስጥ ቅጾች ግን ከእርሱ ጋር የላካቸው የሚለውን አይጨምሩም።

³⁰እነሆ፤ ወደም ባደረጉት ነገር ሁሉ

ለሳፋን ሰጠው። ¹⁶ሳፋንም መጽሐፉን ወደ ንጉሡ ወሰደ እንዲህ አሏው፤ "ሹማምትህ የታዘዙትን ሁሉ በመፈጸም ላይ ናቸው፤ ¹⁷በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የነበረውንም ገንዘብ አውጥተው ለተቋጣጣሪዎቹና ለሠራተኞቹ አስረክበዋል።"

¹⁸ከዚያም ጸሐፊው ሳፋንን ንጉሡን፣ "ካህኑ ኬልቅያስ መጽሐፍ ሰጥቶኛል" አለው።

¹⁹ንጉሡም የሕጉን ቃል በሰማ ጊዜ ልብሱን ቀደደ። ²⁰እርሱም ለኬልቅያስ፣ ለሳፋን ልጅ ለአኪቋም፣ ለሚክያስ ልጅ ለዓብደን፣ ለጸሐፊው ለሳፋንና ለንጉሡ የቅርብ አገልጋይ ለዓሳያ ይህን ትእዛዝ ሰጠ፤ ²¹"ሄዳችሁ ስለ እኔ እንደዚሁም በእስራኤልና በይሁዳ ስላሉት ቅሬታዎች በተገኘው መጽሐፍ ውስጥ ስለ ተጻፈው ነገር እግዚአብሔርን ጠይቁ። አባቶቻችን የእግዚአብሔርን ቃል ስላልጠበቁ በሳያችን ላይ ታላቅ የእግዚአብሔር ቀጣፊ ፈሰሶአል፤ በዚህ መጽሐፍ በተጻፈው መሠረት አልተመለሰሁምና።"

²²ኢልቅያስና ንጉሡ ከእርሱ ጋር የላካቸው ሰዎች የአልባሳት ጠባቂ የነበረው የሐስራ ልጅ፣ የቲቂዋ ልጅ የሴሌም ሚስት ወደ ሆነችው ወደ ነቢይቱ ወደ ሕልዳና ሄደው ነገሯት። እርሷም በኢየሩሳሌም ውስጥ በሁለተኛው ክፍለ ከተማ ትናሮ ነበር።

²³ነቢይቱም እንዲህ አለቻቸው፤ "የእስራኤል አምላክ ስግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ወደ እኔ ለላካችሁ ሰው እንዲህ ብላችሁ ንገሩት፤ ²⁴እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ በይሁዳ ንጉሥ ፊት በተነበበው መጽሐፍ፣ በተጻፈው ርግማን ሁሉ መሠረት፣ በዚህ ስፍራና በሕዝቡ ላይ ጥፋትን አመጣለሁ። ²⁵እኔን ትተውኝ ለሌሎች አማልክት ዕጣን ሰላጠኑና እጃቸው በሠራው ነገር ሁሉ ለቀጣ ሰላንሣሣኝ፣ ቀጣይ በዚህ ስፍራ ይነድ ዳል፤ አይጠፋምም።"

²⁶እግዚአብሔርን ለመጠየቅ የላካችሁን የይሁዳን ንጉሥ እንዲህ በሉት፤ 'ስለ ሰማኸው ቃል የእስራኤል ስምዛክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ²⁷በዚህ ስፍራና በሕዝቡ ላይ የተናገረውን በሰማህ ጊዜ፤ ልብህ ልለ ተነካና በስግዚአብሔርም ፊት ራስህን ስለአቀርቷህ፤ እንዲሁም በእኔ ፊት ራስህን ዝቅ ሰላደረግህ፤ ልብስህንም በመቅደድ በፊቱ ስለአቀሰህ፤ ስምዬንለሁ ይላል እግዚአብሔር።"

²⁸እነሆ፤ ወደ አባቶችህ

34፡22 አንድ የዕብራይስጥ ቅጅ እንዲሁም ቩል፣ ትና የቡርሰት ትርጉሞች በዚህ ሲሰማሙ አብዛኞቹ የዕብራይስጥ ቅጾች ግን ከእርሱ ጋር የላካቸው የሚለውን አይጨምሩም።

³⁰እነሆ፤ ወደም ባደረጉት ነገር ሁሉ

34፡14 ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የገባውን ... ሕግ መጽሐፍ አገኘ፤ 2ኛ 22፡8 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።
32፡24 በዚህ ስፍራና ... ጥፋትን አመጣለሁ፤ የሕዝቡ ንጢአት ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሶ ስለ ነበር፤

በእነርሱ ላይ እግዚአብሔር የሚያወርደው የጥፋት ፍርድ የማይቀር ነበር (2ኛ 22፡13 እና ማብ ይመ)።
34፡27 በእግዚአብሔርም ፊት ራስህን ስለ አዋረድህ፤ 7፡14 እና ማብራሪያውን፤ 2ኛ 22፡19 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

እስበሰብሃለሁ፤ በሰላምም ትቀበራለህ፤ በዚህ ቦታና በነዋሪዎቹ ላይ የሚመጣውን መከራ ሁሉ በዓይንህ አታይም። " መልሷንም ይዘው ወደ ንጉሡ ሄዱ። "

²⁹ከዚያም ንጉሡ የይሁዳንና የኢየሩሳሌምን ሽማግሌዎች ሁሉ በእንድላይ ሰበሰበ። ³⁰እርሱም ከትንሽ እስከ ትልቅ ካሉት ከይሁዳ ሰዎች፣ ከኢየሩሳሌም ሕዝብ፣ ከካህናትና ከሌዋውያን ጋር ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የተገኘውንም የኪዳንን መጽሐፍ ቃል ሁሉ ለሕዝቡ አነበበላቸው። ³¹ንጉሡም በዐምዱ አጠገብ ቆሞ፤ እግዚአብሔርን ይከተል ዘንድ በፍጹም ልቡና በፍጹም ነፍሱ ትእዛዛቱን፣ ሕግጋቱንና ሥርዐቱን ለመጠበቅ፣ በዚህ መጽሐፍ ለተጻፈውም የኪዳን ቃል ለመታዘዝ በእግዚአብሔር ፊት ኪዳንን አደሰ።

³²ከዚህ በኋላ በኢየሩሳሌምና በብንያም የሚኖረው ሁሉ በዚህ ነገር ቃል እንዲገባ አደረገ፤ የኢየሩሳሌምም ሕዝብ የአባቶቹ አምላክ ባዘዘው የአምላክ ቃል ኪዳንን መሠረት ፈጽመው።

³³ኢዮሲያስም አስጸያፊ ጣዖታትን ሁሉ ከመላው የእስራኤል ግዛት አስወገደ፤ በእስራኤል የነበሩትም ሁሉ አምላካቸውን እግዚአብሔርን እንዲያመልኩ አደረገ፤ እርሱ በሕይወት እያለም የአባቶቻቸውን አምላክ እግዚአብሔርን ከመከተል ወደ ኋላ አሳሉም።

ኢዮሲያስ ፋሲካን ማክበሩ

35+1:18-19 ተገባ ምብ - 23፡ 23+21-23

35 ኢዮሲያስ በኢየሩሳሌም በእግዚአብሔር ፋሲካን አደረገ፤ በመጀመሪያውም

ወር በዐሥራ አራተኛው ቀን የፋሲካው በግ ታረደ። ሕገህናቱን በየአገልግሎታቸው መደበኛ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አገልግሎትም እንዲተጉ አበረታታቸው። እስራኤልን ሁሉ ያስተምሩ ለነበሩትና ራሳቸውን ለእግዚአብሔር ለቀደሱት ሌዋውያን እንዲህ አላቸው፤ "የእግዚአብሔርን ታሪት የዳዊት ልጅ ሰሎሞን ባሠራው ቤተ መቅደስ አገሩን በእናንተ ትከሻ አትሸከሙት፤ አሁንም አምላካችሁን እግዚአብሔርንና ሕዝቡን እስራኤልን አገልግሉ። "የእስራኤል ንጉሥ

34+30 23፡23+2
34+31 ዘ፡13+4፤
15፡7፤15፤
23፡11+17፤
2ዜ፡523+16
34+33 ዘ፡18+9
35+1 ዘ፡12+1-
30፤ ዘ፡28+16
35+3 2ዜ፡1747
35+4 ቀ፡10፤
1ዜ፡524+1፤
ፊዘ፡6፤18

በዳዊትና በልጁ በሰሎሞን በተጻፈው መመሪያ መሠረት፣ እንደየቤተሰባችሁ በክፍል በክፍላችሁ ራሳችሁን አዘጋጁ።

⁵"ሌዋውያን ባለሆኑ ወንድሞቻችሁ አንጻር እንደየቤተሰቡ ምድብ በተቀደሰው ስፍራ ቁሙ፤ ለእያንዳንዱም የቤተሰብ ምድብ ሌዋውያን ይጉሩት። ማዚያም የፋሲካውን በጎች እረዱ፤ ራሳችሁን ቀድሱ፤ እግዚአብሔር በሙሴ አማካይነት ባዘዘውም መሠረት ዕርዶቹን ለወንድሞቻችሁ አዘጋጁ።"

ኢዮሲያስም እዚያ ለነበሩት ሕዝብ ሁሉ ለፋሲካው መስዋዕት እንዲሆኑ ባጠቃላይ ሠላሳ ሺህ በግና ፍየል እንዲሁም ሦስት ሺህ ወይፈን ከራሱ ሀብት ሰጠ።

⁶ሎማምቱም ለሕዝቡ፣ ለካህናቱና ለሌዋውያኑ በገዛ ፈቃዳቸው አዋጥተው ሰጡ። የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አለቆች የሆኑት ከልቅያስ፣ ከዛርያስና ይሖኤልም ለፋሲካው መስዋዕት የሚቀርቡ ሁለት ሺህ ስድስት መቶ በግ እንዲሁም ሦስት መቶ ወይፈን ሰጡ። ⁹ደግሞም ኮናንያ፣ ወንድሞቹ ሸማያና ናትናኤል እንደዚሁም የሌዋውያኑ መሪዎች ሐሽቢያ፣ ይዳኤልና ዮዛባት ለፋሲካው መስዋዕት እንዲሆኑ አምስት ሺህ በግና ፍየል አምስት መቶም በፊል ሌዋውያኑ ሰጧቸው።

¹⁰የአገልግሎቱ ዝግጅት በተጠናቀቀ ጊዜ፣ ንጉሡ ባዘዘው መሠረት ካህናቱ በየክፍላቸው ከተመደቡት ሌዋውያን ጋር ቦታ ቦታቸውን ይዘው ቆሙ። ¹¹የፋሲካው በጎች ታረዱ፤ ካህናቱ የተቀበሉትን ደም ረፍፎ፤ ሌዋውያኑም የበጎቹን ቁጭ ገፈፉ። ¹²በሙሴ ሕግ እንደተጻፈው ለእግዚአብሔር እንዲያቀርቡም፣ እንደየቤተሰቡና እንደየምድቡ ለሕዝቡ ለመስጠት የሚቃጠሉትን መስዋዕት ለዩ፤ ወይፈናቸውንም እንደዚሁ አደረጉ። ¹³እነርሱም የፋሲካውን መስዋዕት በሥርዐቱ መሠረት ጠበሱ፤ የተቀደሰውንም ቍርባን በምንቸት፣ በሰታቴና በድስት ቀቀሉ፤ ወዲያውንም ለሕዝቡ አደሉ። ¹⁴ካዚህ በኋላ ለራሳቸውና ለካህናቱ ዝግጅት አደረጉ፤ ምክንያቱም ካህናቱ የአሮን ልጆች የሚቃጠሉትን መስዋዕትና ሰቡን እስከ ሌሊት ድረስ ያቀርቡ ስለ ነበር ነው። ስለዚህ ሌዋውያኑ ለራሳቸውና ለካህናቱ ለአሮን ልጆች ዝግጅት አደረጉ።

35+6 ዘ፡11+44
35+7
2ዜ፡530+24፤
31+3
35+8 1ዜ፡56+13፤
29+3፤
2ዜ፡529+31-36
35+9
2ዜ፡531+12፤13
35+10 ቀ፡4፤
2ዜ፡530+16
35+11
2ዜ፡530+17
35+13
ዘ፡12+2-11
35+14 ዘ፡29+13

34+30 የኪዳን መጽሐፍ ቃል ሁሉ ... አነበበላቸው፤ በብሉይ ኪዳን ላይ ተመዝግቦ የሚገኘው ማንኛውም መንፈሳዊ ተሐድሶ የመጣው፤ በአዲስ መንፈስ ቃል በይፋ ስለተነበበ እንዲሁም ሰዎች በአዲስ መንፈስ ሕይወታቸውን ለእግዚአብሔር ቃል አሳልፈው ስለሰጡ ነው። (1) ኢዮሲያስ ሕዝቡ ባለብት፣ "የኪዳን መጽሐፍ ቃል" አነበበ፤ እነርሱም ወደ ጌታ ተመለሱ (ቀ፡ 30-33)። (2) ቀደም ሲል እዮሳፋትና ሌዋውያን፣ "የእግዚአብሔርን የኪዳን መጽሐፍ ይዘው በመሄድ በይሁዳ ሁሉ ... አስተማሩ" (17+9)። (3) በኋላም ዕዝራ ከእግዚአብሔር ሕግ ስድስት በዓት ሙሉ ለሰባት ቀን

አነበበ (ነህ 8+3፡18)፤ የተነበበውን፣ "ሕዝቡ የሚነበውን መረዳት እንዲችሉ" አድርገው ገለጸላቸው (ነህ 8+8)። ከእውነት የሆነና ዘላቂ ተሐድሶ ሁሉ ለእግዚአብሔር ቃል ተገቢ የሆነውን ሥልጣንና ክብር ከመስጠት ጋር የተያያዘ ነው። በእግዚአብሔር ሕዝብ ዘንድ ተሐድሶ እየመጣ ለመሆኑ ማስረጃው የጌታን ቃል ለመስማት፣ ለማጥናትና ለመታዘዝ ከፍተኛ ፍላጎት ሲታይ ነው (ሐሥ 2+42 ይዘው)።
35+1 ኢዮሲያስ ... ፋሲካን አደረገ፤ በገጽ 129 ላይ፣ "የፋሲካ ሰንጠረዥ" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።

15መዘምራት የአሳፍ ዘሮች በዳዊት፤ በአሳፍ፤ በአማንና በንጉሠ ባለ ራሕይ በኤዲታም በተሰጠው መመሪያ መሠረት በቦታቸው ነበሩ። በእያንዳንዱ በር ላይ የነበሩት በር ጠባቂዎችም ሌዋውያን ወገኖቻቸው ስላዘጋጁላቸው፤ ከጥበቃ ቦታቸው መለዩት አያስፈልጋቸውም ነበር።

16በዚህ ዓይነት የፋሲካን በዓል በማክበርና የሚቃጠል መሥዋዕት በእግዚአብሔር መሠዊያ ላይ በማቅረብ የእግዚአብሔር አግልግሎት ሁሉ ንጉሥ ኢዮሲያስ ባዘዘው መሠረት በዚያ ቀን ተከናወነ። 17በዚያን ጊዜ በሰፍራው የተገኙ እስራኤላውያን የፋሲካን በዓል አከበሩ፤ የቀጣንም በዓል እንደዚሁ ሰባት ቀን አከበሩ። 18ከነቢዩ ከሳሙኤል ዘመን ወዲህ እንዲህ ያለ ፋሲካ በእስራኤል ዘንድ ተከብሮ አያውቅም፤ ኢዮሲያስ ከካህናቱ፤ ከሌዋውያኑ፤ ከመላው ይሁዳና ከእስራኤል በዚያ ከነበሩትም ከኢዮሲያስም ሰዎች ጋር እንዳከበረው አድርጎ ያከበረ እንደም የእስራኤል ንጉሥ የለም። 19ይህ ፋሲካ የተከበረው በኢዮሲያስ ዘመን መን ግሥት በዐሥራ ስምንኛው ዓመት ነበር።

የኢዮሲያስ መዋቅር

35+20-36+1 ተገ 23+28-30

20ከዚህ ሁሉ በኋላ ኢዮሲያስ ቤተ መቅደሱን አደራጅቶ ባጠናቀቀ ጊዜ፤ የግብፅ ንጉሥ ኒካዕ በኤፍራጥስ ወንዝ አጠገብ፤ በከርከሚሽ ላይ ለመዋጋት ወጣ፤ ኢዮሲያስም ጦርነት ሊገጥመው ወጣ። 21ኒካዕ ግን፤ “የይሁዳ ንጉሥ ሆይ፤ እንተንና እኔን የሚያጣላን ምንድነው? ጦርነት ከገጠምሁት ቤት ጋር እንጂ በአሁኑ ጊዜ እንተን የምወጋህ አይደለም፤ ስንዚህከህና እንድፈጥን አዘኛል፤ ስለዚህ ከእኔ ጋር ያለውን ስንዚህከህና ስቃወምህን ተው፤ ያለዚያ ያጠፋሃል” አለው።

22ኢዮሲያስ ግን ሌላ ሰው መስሎ በጦርነት ሊገጥመው ወጣ እንጂ ወደ ኋላ አልተመለሰም፤ በመጊደሜዳ ላይ ሊዋጋው ሄደ እንጂ ኒካዕ ከስንዚህከህና ታዞ የነገረውን ሊሰማ አልፈለገም።

23ቀስተኞች ንጉሥ ኢዮሲያስን ወጉት፤ እርሱም የጦር መኮንኖቹን፤ “ከፋኛ ቁስያለሁና ከዚህ አውጡኝ” አላቸው።

24ስለዚህ ከሠረገላው አውርደው በራሱ ሠረገላ ላይ አስቀምጠውት ወደ ኢዮሲያስም ወሰኑት፤ እዚያም ሞተ፤ በአባቶቹ መካከል መቃብር ተቀበረ፤ የይሁዳና የኢዮሲያስም ሕዝብ ሁሉ አለቀሱለት።

35+15
1ዜና25+11
26+12-19፤
2ዜና29+30፤
3012+46፤
መዝ68+25
35+20 ዘፍ2+14፤
ኢላ10+9፤
ኢር46+2
35+21
17ገ13+18፤
27ገ18+25
35+22
14መ-28+8
35+23 17ገ22+34

25ኤርምያስ ለኢዮሲያስ የሐዘን እንጉርጉሮ ግጥም ጻፈለት፤ ወንዶችና ሴቶች መቸክውራጆች ሁሉ እስከ ዛሬ ድረስ በዚህ ግጥም ኢዮሲያስን ያስታውሱታል፤ ይህም በእስራኤል የተቸለመደ ሆኖ በልቅሶ ግጥም መጽሐፍ ተጽፎአል።

26በኢዮሲያስ ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ድርጊትና በእግዚአብሔር የሕግ መጽሐፍ በተጻፈው መሠረት ያከናወነው መንፈሳዊ ተግባር፤ 27ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው ያደረገው ሁሉ በይሁዳና በእስራኤል ነገሥታት መጽሐፍ ተጽፎአል።

36የአገሩም ሰዎች የኢዮሲያስን ልጅ ኢዮአሐዝን ወስደው በአባቱ ፈንታ በኢዮሲያስም አነገሡት።

የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአሐዝ

36+2-4 ተገ 23+31-34

2ኢዮአሐዝ በነገሠ ጊዜ፤ ዕድሜው ሃያ ሦስት ዓመት ነበር፤ በኢዮሲያስም ተቀምጦ ሦስት ወር ገዛ። ንዚያም የግብፅ ንጉሥ በኢዮሲያስም ካልወዙ፤ አወረደው፤ በአገሩም ላይ እንድ መቸ መክሊት። ብርና አንድ መክሊት። ወርቅ ግብፅ ጣለበት። የግብፅም ንጉሥ የኢዮአሐዝን ወንድም ኤልያቂምን በይሁዳና በኢዮሲያስም ላይ አነገሠው፤ ስሙንም ለውጦ ኢዮአቂም አለው። ኒካዕም የኤልያቂምን ወንድም ኢዮአሐዝን ይዞ ወደ ግብፅ ወሰደው።

የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአቂም

36+5-8 ተገ 23+36-24+6

5ኢዮአቂም በነገሠ ጊዜ፤ ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ነበር፤ በኢዮሲያስም ተቀምጦም ዐሥራ አንድ ዓመት ገዛ። በአምላኩም ስንዚህከህና ፊት ከፋ ድርጊት ፈጸመ። 6የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር በእርሱ ላይ ዘመተ፤ ወደ ባቢሎንም ይወስደው ዘንድ በናስ ሰንሰለት አሰረው። እንደዚሁም ናቡከደነፆር የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ዕቃ ወስዶ፤ ባቢሎን ባለው በራሱ ቤተ ጣዖት አኖረው።

7በኢዮአቂም ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ተግባር የፈጸመው አስጸያፊ ድርጊትና በእርሱ ላይ የተገኘበት ሁሉ በእስራኤልና በይሁዳ ነገሥታት

36+3 3.4 ሜትረክ ቶን ያህል ነው።
36+3 34 ዜሎ ግራም ይህል ነው።
36+7 ወይም ቤተ መንግሥት ተብሎ መተርጎም ይቻላል።

35+25
ዘፍ50+10፤
2ዜና34+28፤
ኤር22+10፤15+16
36+1 2ዜና22+1
36+4 ኤር22+10-12፤ ሕዝ19+4
36+5 ኤር22+18፤
25+11 26+11
35+11 36+11
45+11 46+2
36+6 ኤር25+9፤
27+6፤ ሕዝ19+9፤
29+18፤ ዳገ11፤
36+7 4+18፤
ዕዝ17፤
ኤር27+16፤
ዳገ12

35+22 ኒካዕ ከእግዚአብሔር ታዞ የነገረውን ሊሰማ አልፈለገም፤ በዓለም ላይ እየገነነ በመምጣት ላይ በነበረው በባቢሎን ገደል ላይ፤ ኒካዕ ሕዝቡ ለወታደራዊ ዘመቻ እንዲታጠቅ ቅጠሉን እንዲያካሂድ ያደረገው እግዚአብሔር ነበር። ኢዮሲያስ ጸድቅ ሰው ቢሆንም እንኳ በዚህ ጉዳይ ላይ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ባለማስተላለፍ የኒካን ወታደር ለመግታት

ሞከረ። ኢዮሲያስ የእግዚአብሔርን ፈቃድና ዐላማ ባይፈልግ በመቅረቱ ራሱን ለሞት ዳረገ። 36+6 ናቡከደነፆር በእርሱ ላይ ዘመተ፤ ናቡከደነፆር ይሁዳን በሦስት ተከታታይ ዘመቻ እንዴት እንዳወደግት ለመረዳት 27ገ 24፤ እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

መጽሐፍ ተጽፎአል። ልጁ ዮሐንስንም በእርሱ ፈንታ ነገሠ።

የይሁዳ ንጉሥ ዮሐንስን

36፡9-10 ተጻ ምብ - 2ኛ 24፡8-17

ዮሐንስን በነገሠ ጊዜ፣ ዕድሜው ዕሥራ ስምንት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ሦስት ወር ከዐሥር ቀን ገዛ፤ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ድርጊት ፈጸመ።¹⁰ በጸደይም ወራት ንጉሡ ናቡከደነፆር ልኮ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ ከፍተኛ ዋጋ ካላቸው ዕቃዎች ጋር ወደ ባቢሎን ወሰደው። የዮሐንስንንም አንት፣ ሴዴቅያስን በይሁዳና በኢየሩሳሌም ላይ አነገሠው።

የይሁዳ ንጉሥ ሴዴቅያስ

36፡11-16 ተጻ ምብ - 2ኛ 24፡18፤ ኤር 52፡1-3

ሴዴቅያስ በነገሠ ጊዜ፣ ዕድሜው ሃያ አንድ ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ዕሥራ አንድ ዓመት ገዛ።¹² እርሱም በአምላኩ በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ድርጊት ፈጸመ፤ የከግዚአብሔርን ቃል በተናገረው በነቢዩ በኤርምያስ ፊትም ራሱን ዝቅ አላደረገም።

ኋለንደዚሁም በከግዚአብሔር ስም አምሎት በነበረው በንጉሥ ናቡከደነፆር ላይ ዐመፀ፤ አንገቱን አደነደነ፤ ልቡንም አጠነከረ እንጂ ወደ እስራኤል አምባክ ወደ እግዚአብሔር አልተመለሰም።¹⁴ ከዚህም ላይ የሆነውና የሕዝቡ መሪዎች ሁሉ፣ ስለጸያፊ የሆኑትን የአሕዛብን ልማዶች በመከተልና በኢየሩሳሌም የተቀደሰውን የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በማርክስ፣ ባለ መታመናቸው ከጊዜ ወደ ጊዜ እየባሉ ሄዱ።

36፡9 ኤር22፡24-28፤ 24፡1፤ 27፡20፤ 29፡21፤ 52፡31፤ 36፡10 ቀ፡18፤ 2ኛ20፡17፤ ዕገ1፡7፤ ኤሳ52፡11፤ ኤር14፡18፤ 21፡7፤ 22፡25፤ 24፡11፤ 27፡16፤20፤22፤ 29፡1፤ 34፡21፤ 40፡1፤ ሕዝ7፡12፤ 8ኛ5፡2፤ 36፡11፤ 2ኛ24፡17፤ ኤር27፡1፤ 28፡13፤ 34፡2፤ 37፡1፤ 39፡1፤ 36፡12 ዘ88፡3፤ 2ኛ57፡14፤ ኤር37፡1፤ 39፡18፤ 44፡10፤ 36፡13 ዘ832፡9፤ ዘ89፡27፤ ሕዝ7፡13፤ 36፡14 ዘክ5፡25፤ 36፡15 ኤሳ5፡4፤ 44፡26፤ ኤር7፡13፤25፤ 11፡7፤ 25፡3-4፤ 35፡14፤15፤ 44፡4-6፤ ሕፃ1፡13፤ ዘዘ1፡4፤ ሚል2፡7፤ 3፡1፤ ማቴ5፡12፤ 36፡16 2ኛ2፡23፤ ዕገ5፡12፤ ነህ9፡30፤ ኢዮ8፡2፤ ምባ1፡30-31፤ 29፡1፤ ኢሳ28፡14፤22፤

የኢየሩሳሌም መውደቅ

36፡17-20 ተጻ ምብ - 2ኛ 25፡1-21፤ ኤር 52፡4-27፤ 36፡22-23 ተጻ ምብ - ዕገ1፡1፤1-3

ከዚህም በኋላም አምላክ እግዚአብሔር ለሕዝቡና ለማደሪያው ስላዘነ፣ መልእክተኞቹን ይልክ ነበር፤¹⁶ እነርሱ ግን የከግዚአብሔር ቀጣ በሕዝቡ ላይ እስኪነሣግና ፈጠረው እስከማይገኝላቸው ድረስ በከግዚአብሔር መልእክተኞች ላይ ተሳለቁ፤ ቃሉን ናቁ፤ ነቢያቱንም አቃለሉ።¹⁷ ስለዚህ የባቢሎናውያንንና ንጉሥ አመጣባቸው፤ እርሱም ወጣቶቻቸውን በቤተ መቅደሱ ውስጥ በሰይፍ ፈጀ፤ ወጣቱንም ሆነ ወጣቲቱን ሽማግሌውንም ሆነ በዕድሜ የገፋውን አላስ ቀረም፤ እግዚአብሔር ሁሉንም ለናቡከደነፆር አሳልፎ ሰጠው።¹⁸ እርሱም ትልልቁንም ሆነ ትንንሹን የከግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ዕቃ በሙሉ፣ እንዲሁም የከግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ሀብትን የንጉሡንና የሽማግሌን ሀብት ሁሉ ወደ ባቢሎን አጋዘ።¹⁹ የከግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በእሳት አቃጠሉ፤ የኢየሩሳሌምን ቅጥሮች አፈረሱ፤ ቤተ መንግሥቶቹን

36፡16 ኢሳ 29፡20፤ 57፡4፤ ኤር5፡13፤ 7፡26፤ 20፡8፤ 25፡4፤ 30፡12፤ 43፡2፤ 44፡3፤ 8ኛ9፡6፤ ሚዘ2፡11፤ ዘዘ1፡2፤ 36፡17 ዘክ10፡10፤ ዘ432፡25፤ ዕገ5፡12፤ ኤር6፡11፤ 9፡21፤ 18፡21፤ 32፡28፤ 44፡7፤ 51፡22፤ ሰቀ2፡21፤ ሕዝ9፡6፤ 23፡47፤ 36፡18 ቀ፡7፤10፤ ኤር27፡20፤ 36፡19 ነህ9፡8-9፤ 2ኛ14፡13፤ ሙዘ79፡1-3፤ ኤር11፡16፤ 17፡27፤ 21፡10፤ 14፤ 22፡7፤ 32፡29፤ 39፡8፤ ሰቀ2፡6፤ 4፡11፤ ሕዝ20፡47፤ አጦ2፡5፤ ዘዘ1፡1፤ ጽ36፡9 አንድ የዕብራይስጥ ቅጂ ጥቂት የሰብዓ ሊቃናትና የሰርሰት ትርጉሞች (እንዲሁም 2ኛ 24፡8) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ ብዙ የዕብራይስጥ ቅጂዎች ግን ስምንት ይላሉ። 36፡10 ዕብራይስጡ ወንድም ይላል (እንዲሁም 2ኛ 24፡17 ይመ)። 36፡17 ወይም ከላዕላዊያን

36፡14 አስጸያፊ የሆኑትን ... ልማዶች በመከተልና፤ በቤዛዊነት ታሪክ ውስጥ በእግዚአብሔር ሕዝብ ዘንድ አይሉ የሚገኘው ንጠኢት፣ በአካባቢያቸው ከሚገኙትና የጽድቅን መንገድ ከማይከተሉ ሰዎችና ንብረተሰብ ተለይተው አለመኖራቸው ነው። የእግዚአብሔር ሕዝብ ፈሪህ እግዚአብሔር የሌለውን ሕዝብ እግብረገዛዊ የሆነውን ባህሉና የፊደላት ዘይቤ ውን በመኖሩ ፈንታ፣ ይኖሩበት በነበረው ንብረተሰብ ባህል በመማረክ፣ ከባህሉ ጋር ተስማምተው መኖርን ይመርጡ ነበር። ይህን በማድረጋቸውም በእግዚአብሔር ታማኞች አለመሆናቸውን ያሳያሉ፤ የእግዚአብሔር ርንም ቤት ያረክሳሉ (2ኛ 24፡3 እና ማብ ይመ)፤ እሳዛን ውጤቱም የእግዚአብሔር ሕዝብና የቤተ ልቦቻቸው መውደም ይሆናል፤ ፈሪህ እግዚአብሔር ከሌለበት ከዓለም መንገድ ጋር ተባብረዋልና (ቀ፡5-21፤ ሮሜ 12፡2 እና ማብ ይመ። እንዲሁም በገጽ 2022 ላይ፣ “ክርስቲያን ከዓለም ጋር ያለው ግንኙነት” በሚል ርእስ የበረደት የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

36፡15 ስላዘነ፣ የእግዚአብሔር ሕዝብ ከዓለም ጋር በተስማሙ ጊዜ የእግዚአብሔር መልእክተኞች የሕዝቡን ንጠኢት ማጋለጣቸውና ማውገዛቸው

(ቀደም ያለውን ማብራሪያ ይመ)፣ የእግዚአብሔር ርኅራኄ አነሣሥቶአቸው ነው። መልእክተኞቹን የሚሰብኩትም ማንም እንዳይጠፋ ጽኑ ተስፋ በማድረግ ነው። መልእክተኞቹ አፍክዋ ርኅራኄ ያለበት ሆኖ የእግዚአብሔር ሕዝብ ከዓለም ጋር ተስማምተው እንዲኖሩ የሚሰብኩት ወገኖች፣ መልእክተኞቹ የማንነታቸው ነጻብራቅ እንጂ ከእግዚአብሔር አይደለም (2ኤግ 4፡3-4)።

36፡16 በእግዚአብሔር መልእክተኞች ላይ ተሳለቁ፣ የእግዚአብሔር ሕዝብ ንስሐ ይገባ ዘንድ ጥሪ ካደረጉት መልእክተኞች መካከል ኢሳይያስ፣ ኤርምያስና ሕዝቅኤል ይገኙበታል (ከኤር 25፡3-7፤ 35፡12-15 ጋር ያነጻጽሩ)። በእግዚአብሔር ነቢያት ላይ ማፈክ ማለት የእግዚአብሔርን ቃል መናቅ ነው (ቀ፡16)። ንጠኢትን፣ በደልንና ከሕይወትን የሚያጋልጡትን ነቢያት የማንቅ ማንም ሰው ራሱን እግዚአብሔርን አቃሉአል (ሐሥ9፡4 ይመ)። በተደጋጋሚ ሳያቋርጡ የእግዚአብሔርን ነቢያት መናቃቸው፣ እስራኤላውያን ላይ ፊደሉን እስከማያገኙ ድረስ የልብን ድንጻ፤ አመጣባቸው (በገጽ 1009 ላይ፣ “ዘይቤ በባሉሉ ኪዳን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

በሙሉ አቃጠሉ፤ በዚያ የነበረውንም የክበረ ዕቃ በሙሉ አጠፉ።²⁰ ከሰይፍ የተረፉትን ቅሬታዎች በምርኮ ወደ ባቢሎን ወሰዳቸው፤ እስከ ፋርስ መንግሥት መነሣትም ድረስ የእርሱና የልጆቹ አገልጋዮች ሆኑ።
²¹ ምድሪቱም የሰንበት ዕረፍት አገኘች፤ በኤርምያስ የተነገረው የእግዚአብሔር ቃል ይፈጸም ዘንድ፤ ሰባው ዓመት እስኪያበቃ ድረስ፤ ባድማ በነበረችበት ዘመን ሁሉ ዐረፈች።
²² በኤርምያስ የተነገረው የእግዚአብሔር ቃል ይፈጸም ዘንድ፤ በፋርስ ንጉሥ በቂሮስ ዘመን መንግሥት መጀመሪያ ዓመት፤ በግዛቱ ሁሉ ዐዋጅ እንዲያስነግርና ይህም

36+20
ዘሌ26+44፤
23፡124+14፤
ዕዘ2+1፤ 307+6፤
ኤር27+7
36+21 ዘሌ25+4፤
1ዜና22+9፤
ኤር1+1፤ 25+11፤
27+22፤ 29+10፤
40+1፤ 879+2፤
ዘካ1+12፤ 7+5
36+22
ኢሳ44+28፤
45+1፤ 13፤
871+21፤ 6+28፤
10፤1

እንዲጻፍ እግዚአብሔር የፋርስን ንጉሥ የቂሮስን መንፈስ አነሣ፤ እርሱም እንዲህ አለ፤
²³ "የፋርስ ንጉሥ ቂሮስ እንዲህ ይላል፤
"የሰማይ እምጳክሱ እግዚአብሔር የምድርን መንግሥታት ሁሉ ሰዋቸኛል፤ በይሁዳ በምትገኘው በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ እሠራለት ዘንድ አዝዞኛል፤ ከሕዝቡ በመካከላቸው የሚገኝ ማናቸውም ሰው፤ እግዚአብሔር እምሳኮ ከእርሱ ጋር ይሁን፤ እርሱም ወደዚያው ይውጣ።"

36+21 ምድሪቱም የሰንበት ዕረፍት አገኘች፤ በሲና ተራራ ላይ በተሰጡት በእግዚአብሔር ትእዛዝ መሠረት በየሰባቱ ዓመት መሬቱ ላይ ታረሰ የሰንበት ዕረፍት ያደርግ ነበር (ዘሌ 25፤1-7)፤ እስራኤልና ይሁዳ እነዚህን የሰንበት ዓመታት ሳያከብሩ ቀሩ፤ ስለዚህ በሰባው የግዞት ዓመታት እግዚአብሔር፤ የሰንበት ዕረፍቶች ይከበሩ ዘንድ ያስገድድ ነበር (ኤር 25፤11-12፤ 29፤10 ይመ)።
36+22 እግዚአብሔር የፋርስን ንጉሥ

የቂሮስን መንፈስ አነሣ፤ እሳፊው ይህን መጽሐፍ የሚያካትተው የይሁዳ ንግሥትና ክሕደት ቢኖርም እንኳ፤ እግዚአብሔር ታማኝ ለሆኑት ትሩፋን ሕዝቡ የተስፋ ቃሉን ለመፈጸም እየሠራ እንደ ነበር አጽንዖት በመስጠት ነው። ዐላማውን ጻር በማድረስና ቃሉን ለመፈጸም ሲል፤ የዓለምን ኅያላን ገዥዎች እንኳ ሊያሣሳ ይችላል (ከዕዝ 1፤3፤ ከኤር 25፤11-14፤ 27፤22፤ 29፤10፤ 37፤7-10 ጋር ያነጻጽሩ)።